

ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019

Σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την
Ευρωπαϊκή Ένωση

Περιεχόμενα

ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ.....	4
ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ.....	22
ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	29
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	30
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ.....	32
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	34
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ	36
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	37
Σημείωση 1: ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	37
Σημείωση 2: ΒΑΣΙΚΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ	38
2.1. Πλαίσιο κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων	38
2.2. Αλλαγές σε λογιστικές αρχές	39
2.3. Περίληψη Σημαντικών Λογιστικών Αρχών.....	39
Σημείωση 3: ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ	61
3.1. Αποτίμηση των υποχρεώσεων ασφαλιστικών συμβολαίων	61
3.2. Αναπροσαρμογή ιδιοχρησιμοποιούμενων και επενδυτικών ακινήτων	62
3.3. Φόροι εισοδήματος	62
3.4. Απομείωση διαθέσιμων προς πώληση περιουσιακών στοιχείων	63
3.5. Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	63
3.6. Παροχές προς το προσωπικό	63
3.7. Μισθώσεις	63
Σημείωση 4: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ.....	64
4.1. Ασφαλιστικός Κίνδυνος	65
4.2. Κίνδυνος αγοράς.....	68
4.3. Πιστωτικός κίνδυνος	72
4.4. Κίνδυνος ρευστότητας	81
4.5. Άλλοι σημαντικοί κίνδυνοι.....	82
4.6. Διαχείριση Κεφαλαίων.....	83
Σημείωση 5: ΚΑΘΑΡΑ ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΑ	84
5.1. Μικτά ασφάλιστρα από ασφαλιστικά συμβόλαια	84
5.2. Ασφάλιστρα εκχωρηθέντα σε αντασφαλιστές	84
Σημείωση 6: ΕΣΟΔΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	85
Σημείωση 7: ΚΕΡΔΗ / (ΖΗΜΙΕΣ) ΑΠΟ ΠΩΛΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	86
Σημείωση 8: ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	86
Σημείωση 9: ΚΑΘΑΡΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ	87
Σημείωση 10: ΚΑΘΑΡΟ (ΕΣΟΔΟ) / ΕΞΟΔΟ ΑΠΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	88
Σημείωση 11: ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΞΟΔΑ	89
Σημείωση 12: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΕΞΟΔΑ	90
Σημείωση 13: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	91
Σημείωση 14: ΕΞΟΔΟ ΓΙΑ ΦΟΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	91
Σημείωση 15: ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΣΤΑ ΛΟΙΠΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ	93

Σημείωση 16: ΑΥΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	94
Σημείωση 17: ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ ΜΙΣΘΩΣΕΩΝ.....	95
Σημείωση 18: ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	99
Σημείωση 19: ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ	102
Σημείωση 20: ΕΞΟΔΑ ΕΠΟΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ	102
Σημείωση 21: ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ.....	103
Σημείωση 22: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΛΟΓΕΣ ΑΞΙΕΣ.....	106
22.1. Ανάλυση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ανά είδος προϊόντος.....	106
22.2. Ανάλυση λογιστικής και εύλογης αξίας χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ανά είδος προϊόντος και χαρτοφυλάκιο ΔΠΧΑ.....	108
22.3. Κίνηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ανά χαρτοφυλάκιο ΔΠΧΑ.....	110
22.4. Εύλογες αξίες χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	112
Σημείωση 23: ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	114
Σημείωση 24: ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	115
Σημείωση 25: ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ / ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ.....	115
25.1. Φόρος εισοδήματος πληρωτέος.....	115
25.2. Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση / υποχρέωση	116
Σημείωση 26: ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	118
Σημείωση 27: ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΚΑΙ ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ.....	119
Σημείωση 28: ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	120
Σημείωση 29: ΛΟΙΠΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟ	120
Σημείωση 30: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ	124
Σημείωση 31: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ	125
Σημείωση 32: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	126
Σημείωση 33: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	126
Σημείωση 34: ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΓΙΑ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	127
Σημείωση 35: ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΕΣΟΔΑ	129
Σημείωση 36: ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ.....	129
Σημείωση 37: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ.....	130
Σημείωση 38: ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ	132
Σημείωση 39: ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ.....	133
Σημείωση 40: ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	135
Σημείωση 41: ΑΜΟΙΒΕΣ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ	136

ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Κύριοι Μέτοχοι,

Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 150 του Νόμου 4548/2018 σας παρουσιάζουμε την παρούσα έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου του «ΟΜΙΛΟΥ ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ» (εφεξής ο «Όμιλος»), μητρική του οποίου είναι η εταιρία «ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΖΩΗΣ» (εφεξής η «Εταιρία»), και σας υποβάλλουμε προς έγκριση την ετήσια οικονομική έκθεση για την 31^η διαχειριστική χρήση που ολοκληρώθηκε την 31^η/12/2019.

Τον Όμιλο συνθέτουν οι ακόλουθες εταιρίες:

- ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΖΩΗΣ.
- ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ.
- AIR INTERSALONICA ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ.
- ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ ΕΜΠΟΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ.
- ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ.
- ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΣΟΦΑΔΩΝ Μ. ΙΚΕ.
- MOTUS TRAVEL ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ.

Ο Όμιλος στο σύνολό του δραστηριοποιείται στους ακόλουθους τομείς:

- Ασφαλίσεων Ζωής και Γενικών κλάδων
- Φυσικών προϊόντων διατροφής και ευεξίας
- Επισκευής και συντήρησης οχημάτων
- Ενέργειας
- Αερομεταφοράς προσώπων

Η μέθοδος ενοποίησης των εταιριών και τα ποσοστά συμμετοχής της μητρικής αναφέρονται στη σημείωση 21. Δεσπόζουσα θέση στον Όμιλο κατέχει η ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ λόγω του μεγέθους και του αντίκτυπου των εργασιών της στα μεγέθη του Ομίλου.

Η μητρική Εταιρία δραστηριοποιείται στον τομέα ασφαλίσεων Ζωής, διαμέσου των υποκαταστημάτων που διαθέτει ο Όμιλος σε όλη την Ελλάδα και 800 περίπου ασφαλιστικών διαμεσολαβητών. Η γκάμα των προσφερόμενων προϊόντων περιλαμβάνει παραδοσιακές ασφαλίσεις θανάτου και επιβίωσης, ασφαλίσεις υγείας, ατομικά και ομαδικά συνταξιοδοτικά προγράμματα.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η ελληνική οικονομία διατηρήθηκε σε αναπτυξιακή τροχιά, επιβεβαιώνοντας σε ικανοποιητικό βαθμό τις προβλέψεις σε επίπεδο Α.Ε.Π. (ετήσιος ρυθμός αύξησης 1,9%), παρά την αδύναμη ανάπτυξη σε επίπεδο ευρωζώνης. Η συνεχής βελτίωση των μακροοικονομικών δεικτών αφήνουν περιθώριο αισιοδοξίας πως η εγχώρια οικονομία επανέρχεται στην κανονικότητα και θα διατηρηθεί σε πορεία σταδιακής ανάκτησης του χαμένου εδάφους, αφήνοντας στο παρελθόν τις υφεσιακές συνθήκες της 10ετούς κρίσης. Το ξέσπασμα της πανδημίας Covid-19, ωστόσο, κατά το 1^ο τρίμηνο 2020 αναμένεται να επιφέρει νέους περιορισμούς, συνιστώντας ανασταλτικό παράγοντα στην αναπτυξιακή πορεία της οικονομίας, η οποία αναμένεται να εμφανίσει ύφεση σε επίπεδο έτους, με την προσδοκία ισχυρής επαναφοράς κατά το έτος 2021.

Στον ασφαλιστικό κλάδο, η αύξηση στον τομέα των γενικών ασφαλίσεων κατά την υπό εξέταση χρήση κυμάνθηκε στην περιοχή του 2%, σύμφωνα με τα στοιχεία της αγοράς, προερχόμενη από τους λοιπούς κλάδους, καθώς ο κλάδος αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων κινήθηκε οριακά πτωτικά. Η επίπτωση της πανδημίας Covid-19 στις γενικές ασφαλίσεις

αναμένεται περιορισμένη (βάσει των απολογιστικών δεδομένων κατά την περίοδο σύνταξης της παρούσας έκθεσης), σχετιζόμενη κυρίως με επιμέρους μείωση του εσόδου, χαρακτηριστικό που απαντάται σε περιβάλλον ύφεσης.

Η αύξηση στον τομέα ζωής κατά την υπό εξέταση χρήση κυμάνθηκε στην περιοχή του 17%, σύμφωνα με τα στοιχεία της αγοράς, με σχετικά ομοιόμορφη κατανομή μεταξύ ατομικών και ομαδικών συμβολαίων. Η επίπτωση της πανδημίας Covid-19 στις ασφαλίσσεις ζωής αναμένεται πιο έντονη, καθώς έχει συμπίεσει σημαντικά τον όγκο νέας παραγωγής, ενώ σε περιόδους αναταραχής εντοπίζεται παραδοσιακά πτώση της αποταμίευσης και αύξηση του ποσοστού ακυρώσεων.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Κατά την υπό εξέταση χρήση ο Όμιλος διατήρησε αμετάβλητη τη στόχευσή του στον κλάδο αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων και στους περιφερειακούς κλάδους αυτού και κατόρθωσε να διατηρήσει θετικό πρόσημο σε όλους τους βασικούς τομείς δραστηριότητας. Σε οργανωτικό επίπεδο δεν εντοπίζονται ουσιώδεις μεταβολές, καθώς η στρατηγική, η προϊοντική γκάμα και η δραστηριότητα του Ομίλου δε μεταβλήθηκαν και οι υφιστάμενες οργανωτικές δομές έχουν αποδειχτεί στην πράξη αποτελεσματικές.

Αμετάβλητο διατηρήθηκε το λειτουργικό μοντέλο του Ομίλου και εντός της χρήσης ενισχύθηκαν περαιτέρω τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, συμβάλλοντας στη διατήρηση άκρως ικανοποιητικού τεχνικού αποτελέσματος. Τα κύρια στοιχεία που διακρίνουν τη λειτουργία της Εταιρίας έναντι του ανταγωνισμού συνοψίζονται ως ακολούθως:

- σημαντική διείσδυση στις περιοχές εκτός των μεγάλων αστικών κέντρων, όπου τα χαρακτηριστικά των κινδύνων (συχνότητα-σφοδρότητα) είναι σαφώς χαμηλότερα και επιτρέπουν υψηλότερο περιθώριο κέρδους,
- δημιουργία εντός του Ομίλου ιδιόκτητων και συνεργαζόμενων συνεργείων επισκευής οχημάτων, τα οποία επιδρούν θετικά στη συγκράτηση του κόστους,
- διαχείριση ανταλλακτικών οχημάτων,
- εσωτερικό δίκτυο πραγματογνωμόνων και διαχείρισης ζημιών,
- παροχή βοήθειας με ιδιότητα μέσα και προσωπικό στην οδική βοήθεια, επιλογή που επιτρέπει στην Εταιρία να εξασφαλίζει ελεγχόμενο και υψηλό επίπεδο ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών, με ικανοποιητικό περιθώριο τεχνικού κέρδους,
- παροχή ιατρικής βοήθειας με ιδιότητα επίγεια και εναέρια μέσα/ασθενοφόρα μέσω της εταιρίας του Ομίλου AIR INTERSALONIKA E.A.A.T.E.,
- ύπαρξη μεγάλου δικτύου υποκαταστημάτων,
- λειτουργία κέντρων ιατρικής βοήθειας σε κάθε νομό,
- πολύχρονη εμπειρία της Διοίκησης και των στελεχών της στη διαχείριση των κλάδων αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων και βοήθειας.

Η συνολική παραγωγή μικτών εγγεγραμμένων ασφαλιστρών σε επίπεδο Ομίλου παρουσίασε αύξηση της τάξης του 2,5%, η οποία προήλθε κατά κύριο λόγο από τον κλάδο αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων και δευτερευόντως από τον κλάδο χερσαίων οχημάτων, ενώ σε θετικό εύρος κινήθηκε η παραγωγή καλύψεων αλλοδαπών και ετήσιων ομαδικών συμβολαίων υγείας. Το τεχνικό αποτέλεσμα, παράλληλα, σε επίπεδο Ομίλου και Εταιρίας, διατηρήθηκε σε ιδιαίτερω ικανοποιητικά επίπεδα, υψηλότερα της προηγούμενης οικονομικής χρήσης, επιβεβαιώνοντας ότι η οργανική ανάπτυξη δεν επετεύχθη εις βάρος του τεχνικού αποτελέσματος. Πυρήνας των ασφαλιστικών εργασιών παραμένει ο κλάδος αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων, ο οποίος αντιπροσωπεύει το 68,5% της παραγωγής του Ομίλου.

Σε επίπεδο Εταιρίας, αντίστοιχα, η αύξηση της παραγωγής ανήλθε σε 20,2%. Η πολιτική ανάληψης δεν μεταβλήθηκε κατά την υπό εξέταση χρήση, διατηρώντας τη σαφή εστίαση σε διαφοροποιημένους κινδύνους χαμηλού ασφαλισμένου κεφαλαίου, ενώ σε ελεγχόμενα επίπεδα διατηρείται η έκθεση σε ετησίως ανανεούμενες νοσοκομειακές καλύψεις, επιλογή που συμβάλει στην άμβλυση του ασφαλιστικού κινδύνου. Ως προς τη σύνθεση της παραγωγής, σημαντικό μέρος προέρχεται από το χαρτοφυλάκιο μονοετών καλύψεων υγείας αλλοδαπών (σε

ποσοστό που προσεγγίζει αθροιστικά το 44,6%) και ακολουθούν τα ατομικά παραδοσιακά και τα ομαδικά υγείας με 15,6% και 13,7% αντίστοιχα.

Σημαντική παράμετρο στην ανάπτυξη ασφαλιστικών δραστηριοτήτων συνιστά το κανάλι διανομής. Ο Όμιλος έχει στρατηγικά επιλέξει να δραστηριοποιείται μέσω ασφαλιστικών διαμεσολαβητών και μέσω των υποκαταστημάτων που διατηρεί πανελλαδικά (συνολικά 108). Οι σχέσεις με το δίκτυο πωλήσεων είναι μακροχρόνιες, στηρίζονται σε σταθερό, απλό και διαφανές σύστημα ανάληψης κινδύνων και αμοιβών, οι οποίες εμπλουτίζονται με απώτερο στόχο την επίτευξη σταθερών σχέσεων στη βάση κοινού οφέλους. Κατά την υπό εξέταση χρήση δεν υπήρξαν ουσιαστικές μεταβολές σε επίπεδο συνεργατών και δεν παρουσιάστηκαν φαινόμενα διατάραξης των σχέσεων με το δίκτυο. Ειδική μέριμνα λαμβάνεται επίσης για τη διασφάλιση επαρκούς διασποράς και ως αποτέλεσμα δεν υφίσταται μεμονωμένος συνεργάτης που να αποσπά ουσιαστικά ποσοστό ως προς τη συνολική παραγωγή.

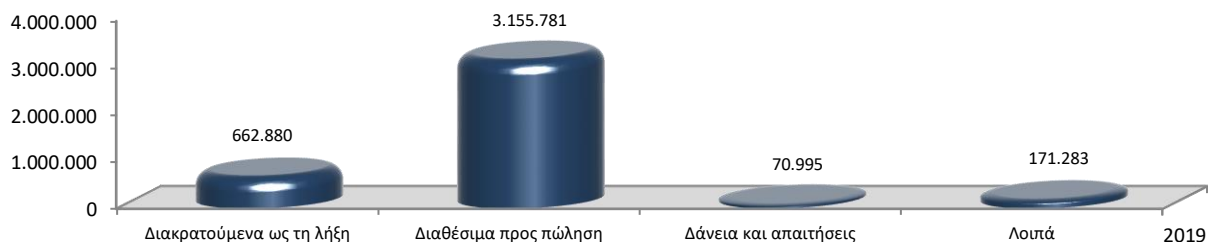
Ιδιαίτερα σημαντική δραστηριότητα για τον Όμιλο είναι αυτή της εκπαίδευσης, η οποία εκτελείται μέσω του πιστοποιημένου εκπαιδευτικού κέντρου INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ. Εντός του 2019 πραγματοποιήθηκαν σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη 6 σεμινάρια προετοιμασίας για την απόκτηση του Πιστοποιητικού Επαγγελματικών Γνώσεων Ασφαλιστικού Πράκτορα, με ποσοστά επιτυχίας των εξεταζομένων που ξεπέρασαν το 90%. Το εκπαιδευτικό κέντρο έχει επεκτείνει τις δραστηριότητές του και στο χώρο της επανεκπαίδευσης και πιστοποίησε από την εποπτική αρχή αυτόνομα σεμινάρια και στους τρεις τομείς επαναπιστοποίησης και επανεκπαίδευσης που απαιτούνται από το θεσμικό πλαίσιο (ασφαλιστικά προϊόντα, θεσμικά θέματα ασφαλιστικής αγοράς, θέματα ικανοτήτων και δεξιοτήτων ασφαλιστικών διαμεσολαβητών). Διοργανώθηκαν 20 σεμινάρια επαναπιστοποίησης σε 4 πόλεις της Ελλάδας (Θεσσαλονίκη, Αθήνα, Ηράκλειο Κρήτης και Σπάρτη) και εκδόθηκαν 3.050 βεβαιώσεις περαίωσης στα πρόσωπα που συμμετείχαν και πέρασαν με επιτυχία τα τεστ κατανόησης που διενεργήθηκαν.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ

Η συνολική παραγωγή μικτών δεδουλευμένων ασφαλιστρών ανήλθε σε €122.259.573 (2018: €118.558.769), παρουσιάζοντας αύξηση της τάξης του 3,1%. Οι καθαρές πληρωθείσες αποζημιώσεις παρουσίασαν οριακή αύξηση της τάξης του 0,4% (2019: €47.838.745, 2018: €47.645.253), καθώς η αύξηση στον κλάδο χερσαίων οχημάτων (λόγω της σημαντικής ανόδου των αναλαμβανόμενων κινδύνων) αντισταθμίστηκε από μείωση στον κλάδο αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων, ενώ ελαφρώς αυξημένες ήταν οι πληρωθείσες ζημιές στον τομέα ζωής. Αύξηση εντοπίζεται στα τεχνικά αποθέματα κατά την υπό εξέταση χρήση, ανερχόμενα σε €182.031.286 (καθαρή μεταβολή €4.208.735).

Τα λοιπά έξοδα (λειτουργικά, χρηματοοικονομικά και προμήθειες) επέδειξαν αύξηση σε συνολικό επίπεδο (2019: €66.948.860, 2018: €63.152.456), η οποία ερμηνεύεται από το γεγονός ότι σημαντικό μέρος τους συναρτάται με τον όγκο παραγωγής. Αναλυτικότερα, οι δεδουλευμένες προμήθειες επέδειξαν περιορισμένη μείωση της τάξης του 0,2%, κυρίως ως αποτέλεσμα της μεταβολής των υπερπρομηθειών που προσφέρονται σε συνεργαζόμενους ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές για τη διατήρηση ή επέκταση των χαρτοφυλακίων τους. Η αύξηση των λειτουργικών εξόδων ανήλθε σε 9,8% και οφείλεται αφενός στην αύξηση των αμοιβών τρίτων του κλάδου βοήθειας και αφετέρου στην αύξηση του κόστους πωληθέντων της θυγατρικής INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ ΕΜΠΟΡΟΤΕΧΝΙΚΗ. Αναφορικά με το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο, τέλος, προσφέρει ιδιαίτερως ικανοποιητικό έσοδο τόκων και μεταβλητότητα εντός αποδεκτού εύρους, σε εποχή που χαρακτηρίζεται από έντονες διακυμάνσεις στις χρηματαγορές. Τα συνολικά έσοδα επενδύσεων ανήλθαν σε €4.060.939 (2018: €3.415.203), με το μεγαλύτερο ποσοστό να προέρχεται από τόκους ομολόγων, ενώ σε θετικό εύρος, με σημαντική άνοδο κινήθηκε και το αποτέλεσμα από ρευστοποιήσεις, ανερχόμενο σε κέρδος €1.513.878.

Τα έσοδα επενδύσεων ανά κατηγορία παρουσιάζονται στη συνέχεια.

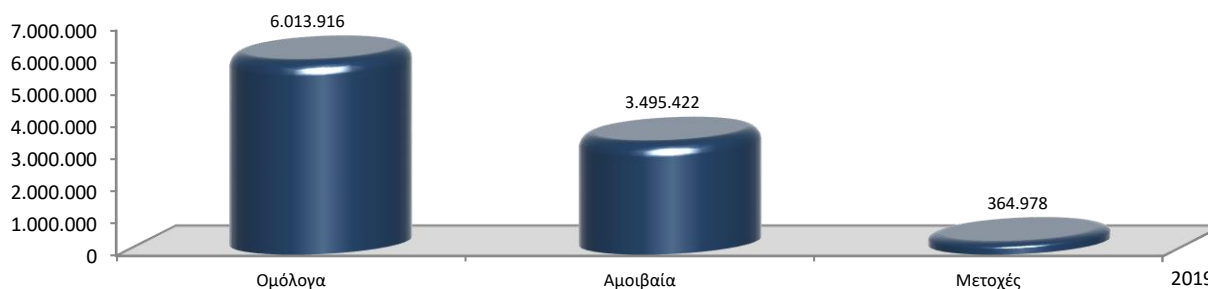

Ο Όμιλος διαβλέποντας την έντονη μεταβλητότητα στις αγορές και με στόχο να διατηρήσει την απόλυτη ευελιξία για ενδεχόμενες αλλαγές αν το απαιτήσουν οι συνθήκες, προχώρησε σε ανακατάταξη των επενδυτικών του στοιχείων. Με ημερομηνία εφαρμογής 1/10/2019 έγινε η αναταξινόμηση του χαρτοφυλακίου διακρατούμενων στη λήξη στο χαρτοφυλάκιο διαθέσιμων προς πώληση. Ως αποτέλεσμα, τα στοιχεία των περιόδων δεν είναι απολύτως συγκρίσιμα.

Κέρδη/ζημιές εξ αποτιμήσεως των στοιχείων που κατατάσσονται στο χαρτοφυλάκιο διαθέσιμων προς πώληση, αναγνωρίζονται απευθείας στα ίδια κεφάλαια και στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης μεταφέρονται τα κέρδη/ζημιές μόνο κατά τη στιγμή της ρευστοποίησης ή σε ενδεχόμενη απομείωση.

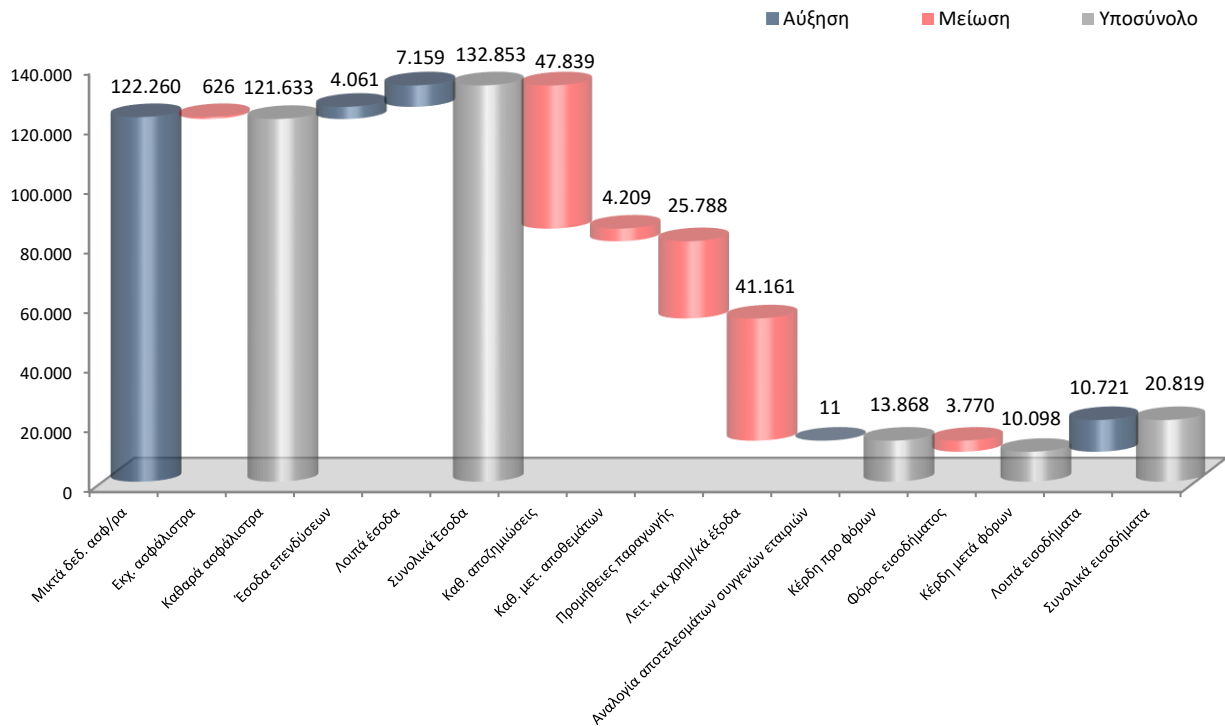
Κατά την υπό εξέταση οικονομική χρήση το σύνολο σχεδόν των αγορών απέδωσε ικανοποιητικά προσεγγίζοντας σε ορισμένες περιπτώσεις τα ιστορικά υψηλά. Το χαρτοφυλάκιο του Ομίλου ακολούθησε την ευρύτερη τάση, εμφανίζοντας κέρδη εξ αποτιμήσεως ύψους €9.874.316 (καθαρά από φόρους, περιλαμβανομένου του αποτελέσματος από ρευστοποιήσεις).

Στο ακόλουθο διάγραμμα αναλύονται τα κέρδη από αποτιμήσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που αναγνωρίζονται απευθείας στα ίδια κεφάλαια.

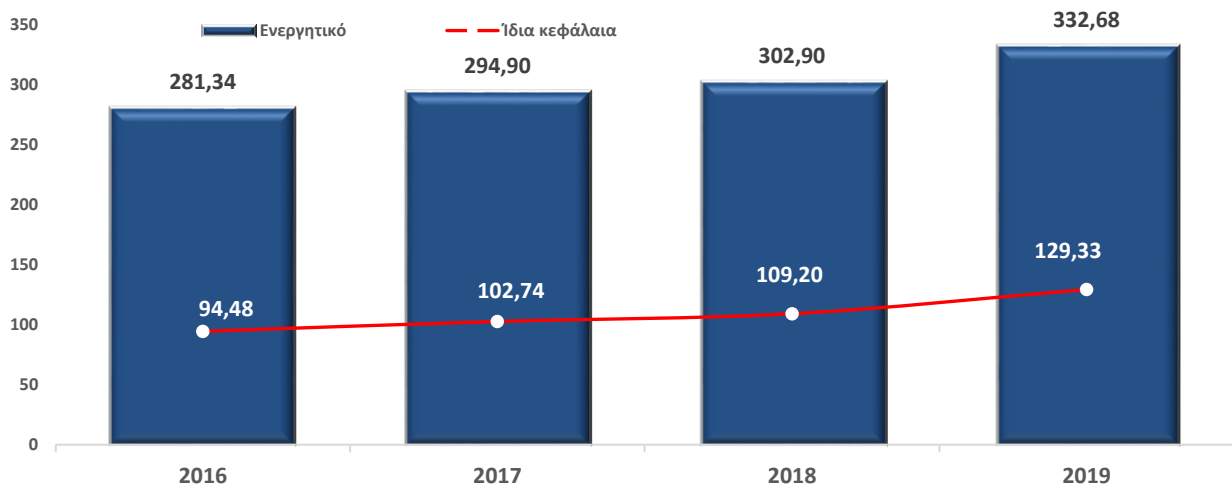

Συνοψίζοντας τις οικονομικές επιδόσεις της χρήσης, η εξέλιξη και τα αποτελέσματα του ασφαλιστικού χαρτοφυλακίου κρίνονται απολύτως ικανοποιητικά συνεισφέροντας στην επίτευξη κερδών προ φόρων €13.867.918 (2018: €14.600.265). Τα συνολικά εισοδήματα καθαρά από φόρους ανήλθαν σε €20.818.703, εμφανίζοντας αύξηση (2018: €7.270.376), κυρίως λόγω των κερδών αποτίμησης του επενδυτικού χαρτοφυλακίου.

Στο ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζεται η ανάλυση του αποτελέσματος 2019 σε επίπεδο Ομίλου (ποσά σε € χιλ.):

Η διαχρονική εξέλιξη του συνολικού ενεργητικού και των ιδίων κεφαλαίων ΔΠΧΑ παρουσιάζεται στη συνέχεια (ποσά σε € εκ.).

Η μέση ετήσια αύξηση ενεργητικού ανέρχεται σε 5,79%, ενώ εξαιρετικά υψηλή είναι η αντίστοιχη αύξηση των ιδίων κεφαλαίων, η οποία ανέρχεται σε 11,16%, υπογραμμίζοντας τη στρατηγική του Ομίλου για χρήση της ισχυρής κερδοφορίας για την κεφαλαιακή του θωράκιση.

Ο δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων προ φόρων ανήλθε σε 10,7% (2018: 13,4%), ο δείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού προ φόρων σε 4,2% (2018: 4,8%) και ο δείκτης καθαρού κέρδους (περιλαμβανομένων των λοιπών συνολικών εισοδημάτων) σε 15,7% (2018: 5,8%).

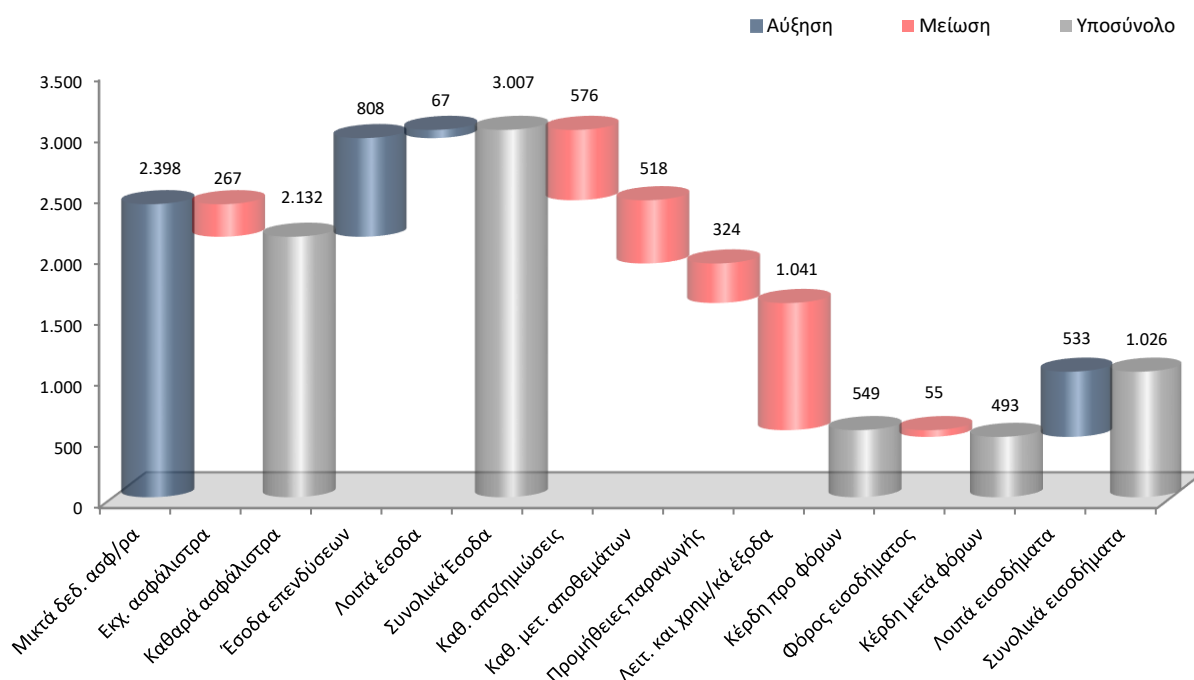
Αντιστοίχως ικανοποιητικά ήταν και τα αποτελέσματα σε επίπεδο Εταιρίας, με την παραγωγή εγγεγραμμένων ασφαλιστρών να παρουσιάζει αύξηση της τάξης του 20,2% (€2.559.709, 2018: €2.130.416), με τη σύνθεσή της να διατηρείται αμετάβλητη.

Αύξηση εντοπίζεται στις μικτές πληρωθείσες αποζημιώσεις (2019: €748.873, 2018: €570.640), η οποία προέρχεται κατά κύριο λόγο από το χαρτοφυλάκιο ομαδικών υγείας. Αναμενόμενη αύξηση της τάξης του 11,9% εμφανίζεται στο ύψος των μικτών τεχνικών αποθεμάτων (2019: €6.417.474, 2018: €5.734.983), η οποία προέρχεται συνδυαστικά από την αύξηση της παραγωγής, αλλά και τη φυσική ροή αύξησης του μαθηματικού αποθέματος λόγω ωρίμανσης του χαρτοφυλακίου.

Αναφορικά με τα έξοδα, κατά την υπό εξέταση χρήση εντοπίζεται τάση αύξησης, καθώς μέρος τους συναρτάται με τον όγκο παραγωγής. Η αύξηση της παραγωγής, προερχόμενη κυρίως από τις συμπληρωματικές καλύψεις, συμπάρεσυρε τις δεδουλευμένες προμήθειες (2019: €323.842, 2018: €242.589), αλλά και τα λειτουργικά και διαχειριστικά έξοδα (2019: €1.035.345, 2018: €787.170), τα οποία επηρεάστηκαν επιπλέον από γεγονός ότι κατά την διάρκεια της χρήσης η Εταιρία προχώρησε σε απομείωση της αξίας των συμμετοχών της (έκτακτο έξοδο).

Συνοψίζοντας τα αποτελέσματα της χρήσης βάσει ΔΠΧΑ, η Εταιρία κατόρθωσε να αυξήσει την παραγωγή της, επιτυγχάνοντας προ φόρων κέρδη της τάξης των €548.503 (2018: €750.564), στα οποία συμβάλλουν δομικά τα έσοδα επενδύσεων (και ιδιαίτερα οι εισροές μερισμάτων). Αναφορικά, τέλος, με τα καθαρά συνολικά εισοδήματα χρήσης εντοπίζεται σημαντική αύξηση σε σύγκριση με την προηγούμενη χρήση (2019: €1.026.194, 2018: €648.374), καθώς το ευνοϊκό κλίμα στις διεθνείς χρηματαγορές κατά την υπό εξέταση χρήση επέφερε θετικό αποτέλεσμα αποτιμήσεων στο επενδυτικό χαρτοφυλάκιο της Εταιρίας.

Στο ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζεται η ανάλυση του αποτελέσματος 2019 (ποσά σε € χιλ).

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Η διαχείριση του ασφαλιστικού κινδύνου είναι ζωτικής σημασίας για την αποτελεσματική λειτουργία και τη μακροπρόθεσμη διασφάλιση των συμφερόντων των πελατών, των δικαιούχων αποζημίωσης και των μετόχων. Συνιστά ίσως το σημαντικότερο κίνδυνο που καλείται να αντιμετωπίσει ο Όμιλος στο πλαίσιο της ασφαλιστικής λειτουργίας.

Με τον όρο ασφαλιστικός κίνδυνος ορίζεται ο κίνδυνος που απορρέει από το ασφαλιστικό χαρτοφυλάκιο και συνδέεται άμεσα ή έμμεσα με εσφαλμένες παραδοχές κατά την τιμολόγηση και αποθεματοποίηση των ασφαλιστηρίων συμβολαίων και αναποτελεσματικές διαδικασίες κατά τη διαχείριση των ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Περιλαμβάνει τις ακόλουθες υποκατηγορίες κινδύνων:

- **Ασφαλίστρων:** ο κίνδυνος που πηγάζει από δυσμενείς κινήσεις των δομικών χαρακτηριστικών των κινδύνων (συχνότητα επέλευσης, σφοδρότητα ζημιάς) σε σχέση με τις αντίστοιχες υποθέσεις που χρησιμοποιήθηκαν για σκοπούς τιμολόγησης.
- **Καταστροφικός:** ο κίνδυνος ζημιάς που απορρέει από ενδεχόμενη επέλευση ακραίων ή έκτακτων συμβάντων.
- **Αποθέματος:** ο κίνδυνος που πηγάζει από λανθασμένη εκτίμηση του ποσού που θα απαιτηθεί για τον οριστικό διακανονισμό κάθε απαίτησης. Στην κατηγορία αυτή εμπίπτουν οι νομικοί κίνδυνοι και οι κίνδυνοι πληθωρισμού που σχετίζονται με αποζημιώσεις.
- **Θνησιμότητας:** ο κίνδυνος δυσμενούς μεταβολής στην αξία των ασφαλιστικών υποχρεώσεων, που απορρέει από μεταβολές στο επίπεδο, την τάση ή τη μεταβλητότητα των ποσοστών θνησιμότητας, όπου μια αύξηση στο ποσοστό θνησιμότητας οδηγεί σε αύξηση στην αξία των ασφαλιστικών υποχρεώσεων.
- **Μακροβιότητας:** ο κίνδυνος δυσμενούς μεταβολής στην αξία των ασφαλιστικών υποχρεώσεων, που απορρέει από μεταβολές στο επίπεδο, την τάση ή τη μεταβλητότητα των ποσοστών θνησιμότητας, όπου μια μείωση στο ποσοστό θνησιμότητας οδηγεί σε αύξηση στην αξία των ασφαλιστικών υποχρεώσεων.
- **Ανικανότητας/νοσηρότητας:** ο κίνδυνος δυσμενούς μεταβολής στην αξία των ασφαλιστικών υποχρεώσεων, που απορρέει από μεταβολές στο επίπεδο, στην τάση ή τη μεταβλητότητα των ποσοστών ανικανότητας, ασθένειας και νοσηρότητας.
- **Ακύρωσης:** ο κίνδυνος που απορρέει από εσφαλμένες παραδοχές των ποσοστών ακύρωσης, ανανεώσεων και εξαγοράς συμβολαίων.
- **Εξόδων διακανονισμού:** ο κίνδυνος που πηγάζει από λανθασμένη εκτίμηση των εξόδων που θα απαιτηθούν για το διακανονισμό των ζημιών (έμμεσα έξοδα διακανονισμού), αλλά και της υπόθεσης των διοικητικών εξόδων που χρησιμοποιήθηκε για σκοπούς τιμολόγησης.
- **Λειτουργικός:** ο κίνδυνος που σχετίζεται με αναποτελεσματικές διαδικασίες ανάληψης ή διαχείρισης ζημιών, αστοχίες των σχετικών μηχανογραφικών εφαρμογών και του ανθρώπινου δυναμικού ή ανεπαρκή μοντελοποίηση του χαρτοφυλακίου ζημιών.

Οι ασφαλιστικές εταιρίες του Ομίλου ακολουθούν αυστηρή πολιτική ανάληψης ασφαλιστικών κινδύνων και παρακολουθούν εντατικά και σε συνεχή χρόνο την εφαρμογή και την αποτελεσματικότητά της. Σε ετήσια βάση (ή και ενδιάμεσα αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις) επικαιροποιείται το εγχειρίδιο ανάληψης, στο οποίο προσδιορίζονται λεπτομερώς οι επιθυμητοί κίνδυνοι και τα απαιτούμενα κατά περίπτωση δικαιολογητικά ασφάλισης. Κατά την υπό εξέταση οικονομική χρήση δεν εντοπίστηκαν ουσιώδεις μεταβολές στην πολιτική ανάληψης κινδύνων.

Βασική παράμετρος για τη διαχείριση του ασφαλιστικού κινδύνου αποτελεί η εξέλιξη των παραμέτρων συχνότητας και σφοδρότητας των ζημιών, οι οποίες συνθέτουν το δείκτη ζημιάς. Ειδικότερα για τον κλάδο αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων, ο οποίος συνιστά το βασικό πεδίο δραστηριότητας του Ομίλου, η εξέλιξη των παραμέτρων εξετάζεται σε μηνιαία βάση και σε επίπεδο είδους κάλυψης και γεωγραφικής περιοχής, ώστε να καθίσταται εφικτή η έγκαιρη παρέμβαση, όπου κρίνεται απαραίτητο, για τη διασφάλιση του θετικού τεχνικού αποτελέσματος.

Κατά την υπό εξέταση χρήση δεν παρατηρήθηκαν φαινόμενα υπέρμετρης αύξησης του κινδύνου ασφαλιστρων, ο οποίος σχετίζεται άρρηκτα και με την τιμολόγηση. Βάσει των απολογιστικών στοιχείων του χαρτοφυλακίου αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων, η συχνότητα ζημιών διατηρήθηκε σταθερή και σε άκρως ελκυστικά επίπεδα, ενώ σχετική συγκράτηση εμφανίζεται στο μέσο ασφάλιστρο, έπειτα από μακρά περίοδο έντονων πιέσεων σε επίπεδο αγοράς.

Οι αναλύσεις των επιμέρους παραμέτρων ζημιών καταδεικνύουν ομαλή ροή διακανονισμού, με διακυμάνσεις εντός αποδεκτού εύρους, και περαιτέρω πτώση του μέσου κόστους πληρωθεισών ζημιών, στοιχεία που ενισχύουν την αξιοπιστία της αποτίμησης εκκρεμών ζημιών και αμβλύνουν τον κίνδυνο αποθεμάτων. Η αύξηση των δηλωθεισών ζημιών συνάδει με την αύξηση των αναλαμβανόμενων κινδύνων και σε συνδυασμό με την αύξηση των διακανονισθεισών ζημιών (μερικώς και ολικώς) τόσο σε αριθμό, όσο και σε ποσό ερμηνεύουν την περιορισμένη διακύμανση του αποθέματος εκκρεμών ζημιών. Σημαντικά στοιχεία που αμβλύνουν τον κίνδυνο αποθεμάτων συνιστούν οι αναλύσεις ελέγχου επάρκειας αποθεμάτων (run-off, incurred to incurred, εκτιμώμενες-πραγματικές χρηματοροές), οι οποίες σε συνολικό επίπεδο κυμαίνονται εντός αποδεκτού εύρους.

Σε επίπεδο Εταιρίας, τέλος, ο ασφαλιστικός κίνδυνος είναι περιορισμένος κυρίως λόγω του όγκου του χαρτοφυλακίου ζωής. Επιπλέον, το σημαντικότερο τμήμα της παραγωγής προέρχεται από καλύψεις υγείας αλλοδαπών χαμηλού ασφαλισμένου κεφαλαίου, οι οποίες χαρακτηρίζονται χαμηλού κινδύνου.

Για τη διαχείριση και μείωση του ασφαλιστικού κινδύνου γίνεται χρήση αντασφάλισης, όπου κρίνεται αναγκαία, με βάση τις εσωτερικές πολιτικές. Ο Όμιλος διατηρεί αντασφαλιστικές συμβάσεις Excess of Loss στους κλάδους αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων και πυρός, σύμβαση Catastrophe Excess of Loss για τις καλύψεις σεισμού και σύμβαση quota share/surplus που περιλαμβάνει τις καλύψεις υγείας.

Στρατηγική του Ομίλου αποτελεί η ανάληψη μεμονωμένων, απλών κινδύνων χαμηλού ασφαλισμένου κεφαλαίου, επαρκούς διασποράς και ως αποτέλεσμα ο κίνδυνος ασφαλιστικής συγκέντρωσης είναι εξαιρετικά περιορισμένος. Η μόνη πηγή συγκέντρωσης προέρχεται από τον κλάδο πυρός και ειδικότερα από την κάλυψη σεισμού, όπου η παρουσία του Ομίλου διατηρείται σε χαμηλά επίπεδα. Οι ασφαλισμένοι κίνδυνοι σεισμού παρακολουθούνται ανά ζώνη Cresta, με στόχο τη διατήρηση της διασποράς κινδύνων.

Αναφορικά με διαχειριστικά ζητήματα ανάληψης και ζημιών, οι διαδικασίες εκτελούνται δίχως σημαντικές τροποποιήσεις και δεν έχουν προκύψει ενδείξεις δυσλειτουργιών, εκτίμηση που ενισχύεται περαιτέρω από τη διατήρηση του όγκου αιτιάσεων σε σταθερά χαμηλά επίπεδα.

Σε συνολικό επίπεδο, ο αναλαμβανόμενος όγκος ασφαλιστικού κινδύνου κατά την υπό εξέταση χρήση συνάδει με τη διάθεση ανάληψης ασφαλιστικού κινδύνου, όπως προσδιορίζεται στη στρατηγική κινδύνων σε επίπεδο ασφαλιστικής εταιρίας και βρίσκεται χαμηλότερα του αντίστοιχου ορίου ανοχής.

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Ο Όμιλος στο πλαίσιο εκτέλεσης του επιχειρηματικού του πλάνου εκτίθεται σε χρηματοοικονομικούς κινδύνους, η μεθοδική διαχείριση των οποίων συνιστά κρίσιμο παράγοντα για την επίτευξη των μακροπρόθεσμων στόχων του. Με ευθύνη της αρμόδιας μονάδας διαχείρισης κινδύνων σε επίπεδο εταιρίας και υπό την εποπτεία της επιτροπής διαχείρισης κινδύνων συντάσσεται σε ετήσια βάση στρατηγική κινδύνων, μέσω της οποίας προσδιορίζεται η θέση του Ομίλου έναντι όλων των κατηγοριών ποσοτικοποιήσιμων κινδύνων στους οποίους εκτίθεται.

Οι χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι συνιστούν μέρος της ευρύτερης στρατηγικής κινδύνων, συνδέονται κυρίως με την επενδυτική στρατηγική και την ευρύτερη χρηματοοικονομική διοίκηση του Ομίλου και διαχωρίζονται στις ακόλουθες βασικές κατηγορίες:

- κίνδυνος αγοράς: ορίζεται ο κίνδυνος που απορρέει, άμεσα ή έμμεσα, από διακυμάνσεις στο επίπεδο και στη μεταβλητότητα των αγοραίων τιμών των περιουσιακών στοιχείων, των υποχρεώσεων και των

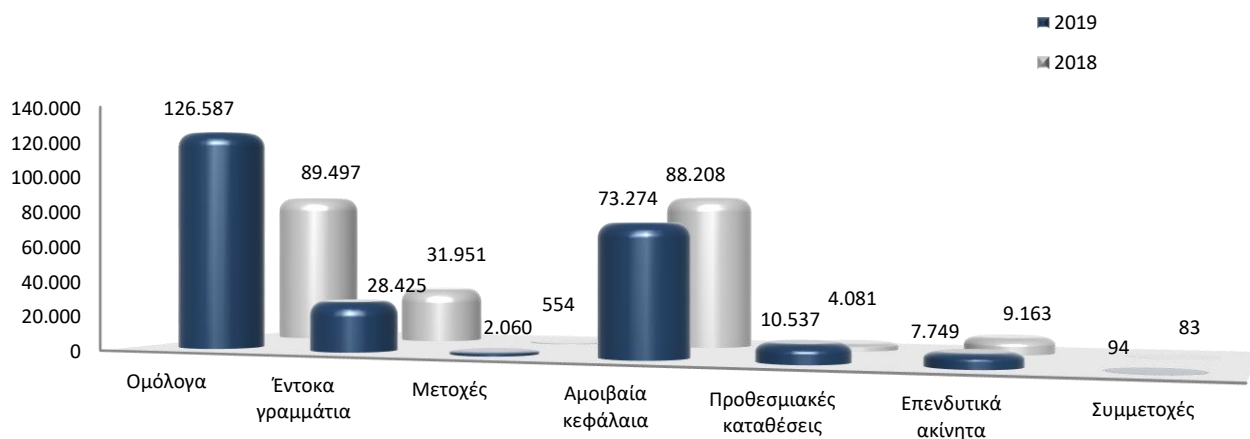
χρηματοπιστωτικών μέσων. Περιλαμβάνει τις υποκατηγορίες κινδύνου επιτοκίων, μετοχικού, πιστωτικού περιθωρίου, ακινήτων, συναλλάγματος και συγκέντρωσης.

- πιστωτικός κίνδυνος: ορίζεται ο κίνδυνος που προέρχεται από διακυμάνσεις στην πιστοληπτική ικανότητα των αντισυμβαλλομένων ή από την αδυναμία των αντισυμβαλλομένων να τηρήσουν, κατά οποιονδήποτε τρόπο, τα συμφωνηθέντα.
- κίνδυνος ρευστότητας: ορίζεται ο κίνδυνος που απορρέει από αδυναμία του Ομίλου να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του με άμεσα ρευστοποιήσιμα στοιχεία ενεργητικού, όταν αυτές καταστούν απαιτητές, χωρίς να υποστεί σημαντικό κόστος.

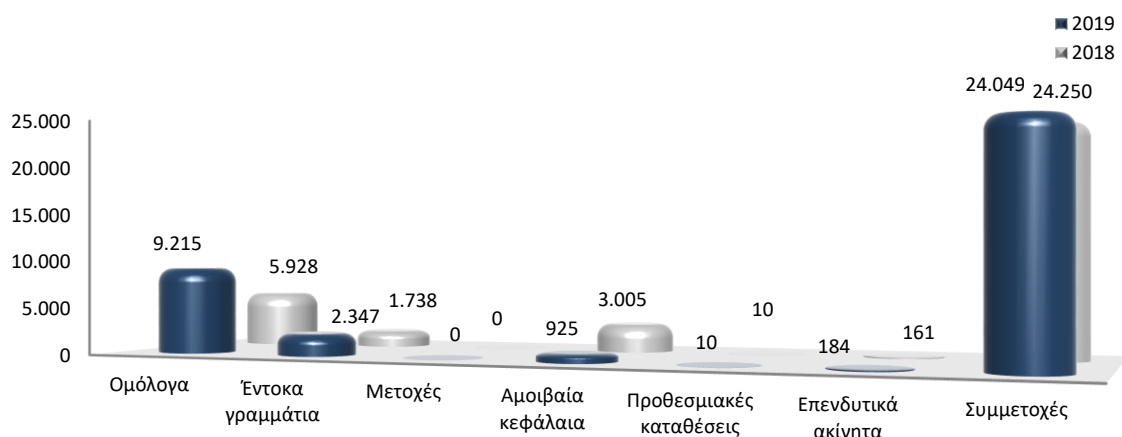
Κίνδυνος αγοράς

Η κατανομή του επενδυτικού χαρτοφυλακίου του Ομίλου προσδιορίζεται από την πολιτική διαχείρισης επενδυτικού κινδύνου, η οποία εγκρίνεται σε επίπεδο Διοικητικού Συμβουλίου. Συνοπολογίζοντας το περιβάλλον χαμηλών επιτοκίων που εξακολουθεί να χαρακτηρίζει τον ευρωπαϊκό οικονομικό χώρο και τη σημαντική μεταβλητότητα που παρουσιάζουν οι χρηματαγορές σε εθνικό αλλά και διεθνές επίπεδο, ο Όμιλος διατηρεί σταθερό και συντηρητικό επενδυτικό προφίλ. Λαμβάνοντας υπόψη τη φύση και τη δραστηριότητά του, απόλυτη προτεραιότητα αποτελεί η προστασία του επενδυμένου κεφαλαίου και το τρίπτυχο προστασία κεφαλαίου-περιορισμένος κίνδυνος-υψηλή ρευστότητα επιλέγεται ως μέτρο προστασίας έναντι των έντονων διακυμάνσεων.

Η διάρθρωση του επενδυτικού χαρτοφυλακίου παρουσιάζεται στη συνέχεια (σε € χιλ).

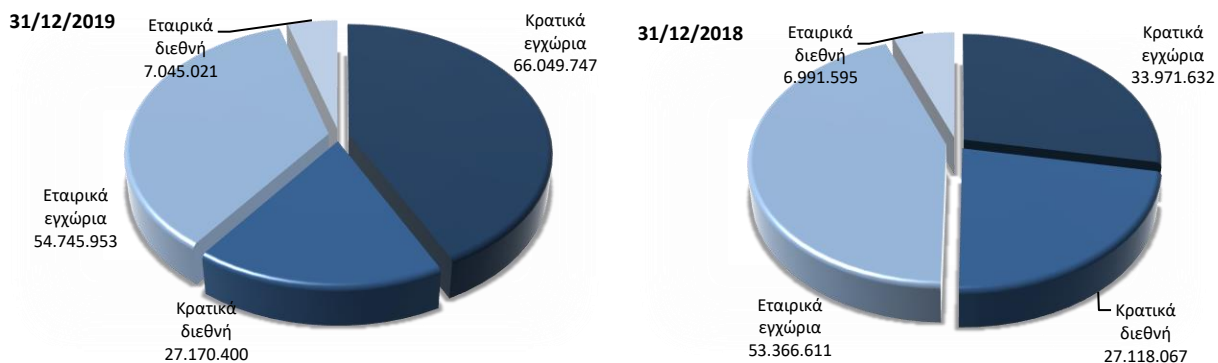
Αντίστοιχα, το χαρτοφυλάκιο σε επίπεδο Εταιρίας απεικονίζεται στη συνέχεια.

Το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο του Ομίλου διαφοροποιήθηκε μερικώς εντός της χρήσης, σε εναρμόνιση με την εγκεκριμένη πολιτική διαχείρισης κινδύνου αγοράς. Ειδικότερα, αυξήθηκαν με μεγαλύτερη ένταση οι απευθείας τοποθετήσεις σε ομολογιακούς τίτλους (κυρίως κρατικούς) και με μικρότερη οι τοποθετήσεις σε προθεσμιακές καταθέσεις και μετοχικούς τίτλους. Αντίστροφα, επιμέρους μείωση εντοπίζεται στις εκθέσεις σε αμοιβαία κεφάλαια (με ταυτόχρονη μεταβολή και στη σύνθεσή τους) και έντοκα γραμμάτια.

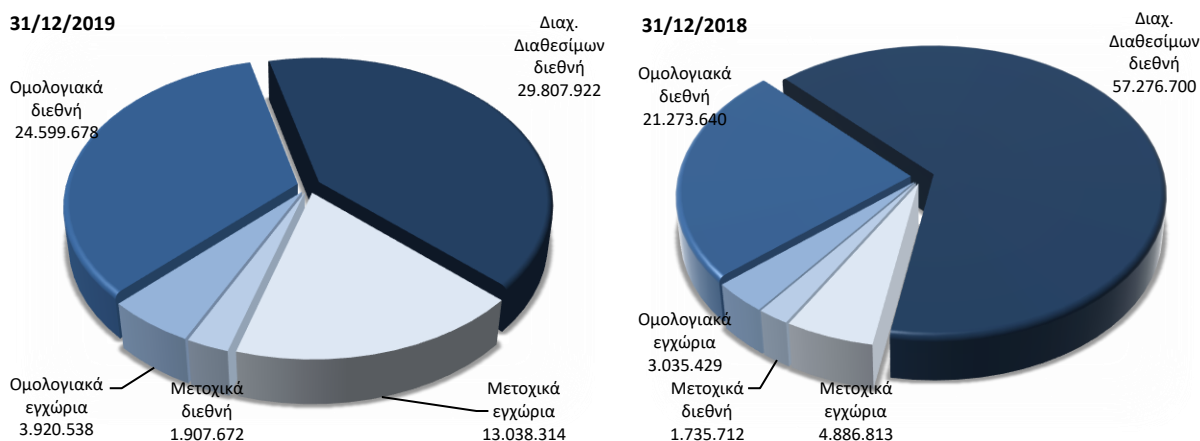
Θα πρέπει να σημειωθεί πως ο Όμιλος δε διαθέτει στο άμεσο χαρτοφυλάκιο ουσιώδεις επενδυτικές θέσεις σε μέσα τιτλοποίησης και διατηρεί μηδενική έκθεση σε παράγωγα.

Η ανάλυση των ομολόγων/εντόκων γραμματίων ανά κατηγορία, σε επίπεδο Ομίλου, απεικονίζεται στη συνέχεια.

Αύξηση παρατηρείται στην έκθεση σε εγχώρια κρατικά ομόλογα και έντοκα γραμμάτια, επιλογή η οποία εξασφαλίζει υψηλό έσοδο από τόκους και σημαντικά κέρδη αποτίμησης. Η διακύμανση σε τιμές αγοράς είναι σημαντική, ωστόσο όσο βελτιώνονται τα δομικά χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας αποκλιμακώνονται και σταθεροποιούνται οι αποδόσεις. Σχετική σταθερότητα παρουσιάζει το χαρτοφυλάκιο εγχώριων εταιρικών ομολόγων. Ο Όμιλος συμμετείχε σε εκδόσεις ισχυρών ελληνικών εταιριών και συνολικά το χαρτοφυλάκιο έχει επιδείξει θετικά αποτελέσματα και συγκρατημένη μεταβλητότητα. Η περαιτέρω έκθεση (άμεση και έμμεση) σε ελληνικούς τίτλους οξύνουν μερικώς τον κίνδυνο χώρας, ο οποίος ωστόσο υφίσταται πρωταρχικά λόγω της ασφαλιστικής λειτουργίας και δε δύναται να αποφευχθεί. Σταθερότητα εντοπίζεται και στο χαρτοφυλάκιο διεθνών κρατικών ομολόγων, αλλά εσωτερικά υπήρξε μετακίνηση από έντοκα γραμμάτια Ιταλίας και μεσοπρόθεσμα ομόλογα Κυπριακής Δημοκρατίας σε ομολογιακές εκδόσεις λοιπών χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνολικά το χαρτοφυλάκιο κρατικών ομολόγων φέρει μέση σταθμισμένη διάρκεια οριακά πάνω από 5 έτη, ενώ το αντίστοιχο εταιρικών πάνω από 3 έτη.

Η αντίστοιχη ανάλυση του χαρτοφυλακίου αμοιβαίων κεφαλαίων, σε επίπεδο Ομίλου, απεικονίζεται στη συνέχεια.

Η συνολική έκθεση σε αμοιβαία κεφάλαια μειώθηκε εντός της χρήσης και παράλληλα σημαντική μεταβολή εντοπίζεται στη δομή του χαρτοφυλακίου, με στόχο τη βελτίωση της συνολικής απόδοσης. Υπό αυτό το πρίσμα μειώθηκαν αισθητά οι θέσεις διεθνή αμοιβαία κεφάλαια διαχείρισης διαθεσίμων τα οποία έχουν δεδομένη αρνητική απόδοση και αντίστροφα αυξήθηκαν οι θέσεις σε εγχώρια μετοχικά και σε διεθνή ομολογιακά αμοιβαία κεφάλαια, συμβάλλοντας σημαντικά στη βελτίωση του επενδυτικού αποτελέσματος.

Πιστωτικός κίνδυνος

Η βασική πηγή πιστωτικού κινδύνου προέρχεται από τα ανοίγματα έναντι ασφαλιστικών διαμεσολαβητών. Η έκθεση βαίνει μειούμενη τα τελευταία έτη, καθώς η πιστή τήρηση της νομοθετικής απαίτησης για προείσπραξη ασφαλίσεων δρα περιοριστικά στη δημιουργία νέων επισφαλειών και ο σχετικός κίνδυνος αμβλύνεται. Η συντριπτική πλειοψηφία των συνεργατών έχει ενταχθεί στο σύστημα Τυπών-Πληρώνω με συγκεκριμένο πιστωτικό και χρονικό όριο και αυτόματη διαδικασία κλειδώματος σε περίπτωση υπέρβασής του. Σημειώνεται πως σημαντικό μέρος των παλαιών υπολοίπων έχει ενταχθεί σε διακανονισμό, ενώ παράλληλα έχει εγγραφεί λογιστική επισφάλεια που προσεγγίζει αθροιστικά τα €11 εκ., κινήσεις που αμβλύνουν τον πιστωτικό κίνδυνο.

Επιπλέον πηγές κινδύνου, χαμηλότερης έντασης, αποτελούν οι απαιτήσεις έναντι αντασφαλιστών και λοιπών χρεωστών, καθώς επίσης και οι καταθέσεις όψεως (άμεσου και έμμεσου χαρτοφυλακίου).

Σε συνολικό επίπεδο, ο πιστωτικός κίνδυνος του Ομίλου κρίνεται περιορισμένος, λαμβάνοντας υπόψη την περιορισμένη χρήση αντασφάλισης, αλλά και τη σχηματισθείσα πρόβλεψη επισφάλειας για τους χρεώστες ασφαλίσεων, σε συνδυασμό με την εγγραφή εμπράγματων βαρών, όπου συντρέχουν οι προϋποθέσεις.

Κίνδυνος ρευστότητας

Με βάση το υφιστάμενο χαρτοφυλάκιο και το επιχειρηματικό του πλάνο, ο Όμιλος εκτίθεται μόνο σε δυνητικό κίνδυνο διαχείρισης διαθεσίμων, καθώς δε βασίζεται, ούτε υπάρχει ανάγκη στο μέτρο του ευλόγως προβλεπτού, σε εξωτερική χρηματοδότηση για τη συνέχιση της λειτουργίας του ή για την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων.

Κατά την υπό εξέταση χρήση δεν εμφανίστηκαν χρηματοδοτικά κενά και δεν εντοπίζονται παράγοντες που να οξύνουν τον κίνδυνο ρευστότητας. Με βάση και την αντίστοιχη πολιτική διαχείρισης κινδύνου ρευστότητας, σε επίπεδο ασφαλιστικής εταιρίας, επιτυγχάνεται ο στόχος για κάλυψη των εκροών από τις λειτουργικές ταμειακές ροές έκτακτης περιόδου.

Ο κίνδυνος ρευστότητας είναι πρακτικά μηδενικός για τον Όμιλο, τόσο σε βραχυπρόθεσμο, όσο και σε μακροπρόθεσμο επίπεδο λαμβάνοντας υπόψη πως:

- Οι λειτουργικές ταμειακές ροές έκαστης περιόδου φέρουν θετικό πρόσημο.
- Η τροποποιημένη διάρκεια των επενδυτικών στοιχείων είναι σαφώς μικρότερη της αντίστοιχης των ασφαλιστικών υποχρεώσεων.
- Το χαρτοφυλάκιο επενδυτικών στοιχείων άμεσης ρευστοποίησης υπερβαίνει τα €239 εκ.

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Κατά την υπό εξέταση χρήση, σε εγχώριο αλλά και διεθνές επίπεδο παρατηρήθηκαν σημαντικά βήματα προόδου, πορεία που διεκόπη κατά το 1^ο τρίμηνο 2020 λόγω της πανδημίας Covid-19. Ειδικότερα στο εγχώριο περιβάλλον, μετά από περίοδο ταχείας βελτίωσης βασικών μακροοικονομικών δεικτών που υποδείκνυε θετικές προοπτικές για την ελληνική οικονομία, οι οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας αναμένεται να επαναφέρουν τις υφιστάμενες συνθήκες κατά το τρέχων έτος. Το θετικό σενάριο προβλέπει ισχυρή αντίδραση και επαναφορά σε αναπτυξιακή τροχιά το έτος 2021, ωστόσο οι προβλέψεις σε αυτό το στάδιο ενέχουν σημαντικό βαθμό αβεβαιότητας, καθώς η κατάσταση είναι ρευστή και εξελίσσεται συνεχώς.

Εν μέσω αυτού του κλίματος η εγχώρια ασφαλιστική αγορά διατήρησε θετικό πρόσημο σε όρους συνολικής παραγωγής και παράλληλα επέδειξε αξιοσημείωτη αντοχή κατά την περίοδο περιορισμού των μετακινήσεων λόγω της πανδημίας Covid-19. Σε επίπεδο έτους, η αγορά αναμένεται να επηρεαστεί από το υφεσιακό περιβάλλον εμφανίζοντας υποχώρηση της παραγωγής, η οποία εκτιμάται ωστόσο ότι θα διατηρηθεί σε ελεγχόμενο επίπεδο. Οι προοπτικές και πρωτοβουλίες αναδιάρθρωσης του ασφαλιστικού τομέα που βρίσκονταν καιρό σε στάδιο αναμονής ή διαπραγματεύσεως αναμένεται να παραμείνουν στο προσκήνιο, ωστόσο εκτιμάται ότι θα μετατεθούν χρονικά. Ειδικότερα, στον τομέα ζωής, η αβεβαιότητα αναφορικά με τη βιωσιμότητα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης σε συνδυασμό με την προσδοκία έμμεσης συνεισφοράς των ιδιωτικών εταιριών και επαναφοράς των φοροαπαλλαγών εξακολουθούν να δημιουργούν προϋποθέσεις ανάπτυξης. Στον τομέα των γενικών ασφαλίσεων, η προοπτική επαναξιολόγησης του ζητήματος των ανασφάλιστων οχημάτων, αλλά και ενδεχόμενες πρωτοβουλίες για τη διεύρυνση του ρόλου των ασφαλιστικών εταιριών στην προστασία έναντι φυσικών καταστροφών αναμένεται να τονώσουν μακροπρόθεσμα την αγορά, συνεισφέροντας ουσιαστικά στην ενίσχυση της ασφαλιστικής συνείδησης.

Σε μακροπρόθεσμο επίπεδο οι προοπτικές της ασφαλιστικής αγοράς εξακολουθούν να χαρακτηρίζονται ευσύνες, συνυπολογίζοντας το δείκτη ασφαλιστικής διείσδυσης ως ποσοστό του Α.Ε.Π. Η σημαντική υστέρηση σε σύγκριση με τον αντίστοιχο ευρωπαϊκό δείκτη αλλά και η αξιοσημείωτη στασιμότητά του κατά την τελευταία πενταετία καθιστά σαφές ότι υφίστανται περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης, εφόσον επανέλθει στην κανονικότητα το ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον.

ΣΤΟΧΟΙ

Ο αντίκτυπος της πανδημίας Covid-19 στα ασφαλιστικά χαρτοφυλάκια του Ομίλου αξιολογείται ως μεσαίας έντασης, γεγονός που του επιτρέπει να διατηρήσει και να εξελίξει την υφιστάμενη στρατηγική του. Στόχος είναι η περαιτέρω προσήλωση στο λειτουργικό μοντέλο που τηρεί διαχρονικά, με επιμέρους επεμβάσεις στον τομέα της ψηφιοποίησης των εργασιών, η χρησιμότητα της οποίας αναδείχτηκε ακόμα περισσότερο κατά την περίοδο περιορισμού της κυκλοφορίας. Κύριος άξονας ανάπτυξης θα εξακολουθήσει να είναι η επένδυση στον κλάδο αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων, με στόχο τη διατήρηση της ηγετικής θέσης στην αγορά, με επιμέρους ενέργειες/συνεργασίες επέκτασης σε περιφερειακές καλύψεις αυτού (πχ. καλύψεις θραύσης κρυστάλλων), όπου αξιολογηθεί ότι η εξωστρέφεια μπορεί να λειτουργήσει προς όφελος όλων των μερών. Η συντηρητική πολιτική ανάληψης κινδύνων αλλά και η προϊοντική γκάμα θα διατηρηθούν δίχως ουσιώδεις παρεκκλίσεις και δομικές τροποποιήσεις θα εξεταστούν μόνο σε περίπτωση που διαπιστωθεί δυσμενής εξέλιξη του δείκτη συχνότητας ζημιών.

Αναφορικά με τους λοιπούς κλάδους γενικών ασφαλίσεων, κατά την επόμενη οικονομική χρήση θα εξακολουθήσουν πιο εντατικά ενέργειες διασταυρούμενων πωλήσεων, με στόχο την επέκταση στις καλύψεις πυρός κατοικιών χαμηλού ασφαλισμένου κεφαλαίου. Σε αυτό το πλαίσιο ολοκληρώθηκε εντός της χρήσης ο σχεδιασμός νέων προϊόντων πυρός, καθώς και η εφαρμογή “τυπώνω-πληρώνω” προς διευκόλυνση των διαδικασιών ανάληψης κινδύνων. Στον τομέα ζωής, στόχος είναι η ανάκτηση των απωλειών στο χαρτοφυλάκιο αλλοδαπών (υστέρηση νέας παραγωγής λόγω πανδημίας) και η περαιτέρω επέκταση σε ετήσια ομαδικά συμβόλαια ζωής και υγείας.

Σε τεχνολογικό επίπεδο, ακολουθώντας την ευρύτερη τάση στον ασφαλιστικό χώρο, ο Όμιλος έχει ως στόχο να θέσει σε εφαρμογή έργα ευρείας κλίμακας αναβάθμισης της υλικοτεχνικής υποδομής προς ενίσχυση της ψηφιοποίησης των εργασιών, αλλά και αναβάθμισης εν συνόλω των μηχανογραφικών εφαρμογών. Ο περαιτέρω εκσυγχρονισμός των υποδομών με την υιοθέτηση προηγμένων τεχνολογικών εργαλείων θα εξυπηρετήσει παράλληλα και την εναρμόνιση με τις εξελισσόμενες νομοθετικές απαιτήσεις σε πολλούς τομείς της ασφαλιστικής λειτουργίας.

Στον τομέα χρηματοοικονομικών επενδύσεων, κύριος στόχος είναι η πιο ενεργή διαχείριση του χαρτοφυλακίου προκειμένου να ανταποκριθεί πιο αποτελεσματικά ο Όμιλος στις έντονες διακυμάνσεις που εντοπίζονται στις χρηματαγορές. Η παγίωση του περιβάλλοντος χαμηλών επιτοκίων, σε συνδυασμό με την αναταραχή που προκλήθηκε λόγω της πανδημίας Covid-19 καθιστούν ιδιαίτερος δύσκολη διαδικασία την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ κινδύνου και απόδοσης. Υψηλά στις προτεραιότητες του Ομίλου παραμένει η διατήρηση και περαιτέρω ενίσχυση των μακροχρόνιων σχέσεων με το δίκτυο ασφαλιστικών διαμεσολαβητών και η έμπρακτη στήριξή τους, τόσο σε ό,τι αφορά στα εισοδήματά τους (ειδικά σε εποχή συρρίκνωσης της ασφαλιστέας ύλης), όσο στις ανάγκες συνεχούς εκπαίδευσης και επαναπαιστοποίησης, προκειμένου να παραμείνουν ανταγωνιστικοί σε μια αγορά που πλήττεται από νέες κανονιστικές διατάξεις, φορολογικές επιβαρύνσεις και τη διεύρυνση των εναλλακτικών καναλιών διανομής. Ο Όμιλος παραδοσιακά έχει στηρίξει την ανάπτυξή του στους ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές ως πρωταρχικό κανάλι πρόσκτησης εργασιών και το μέλλον του είναι συνυφασμένο με την παρουσία και την ανάπτυξή τους. Στο πλαίσιο αυτό και επί τη βάση κοινού οφέλους υιοθετούνται προσθήκες στο σύστημα αμοιβών που θα βελτιώσουν τα έσοδα των διαμεσολαβητών χωρίς να υπονομεύεται ουσιωδώς το περιθώριο λειτουργικής κερδοφορίας.

ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΙ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΕΣ

Ο βασικότερος κίνδυνος που καλείται να αντιμετωπίσει ο Όμιλος στην πορεία εκτέλεσης του επιχειρηματικού του πλάνου πηγάζει για μια ακόμα χρονιά από το ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον, ιδιαίτερα όπως αυτό διαμορφώνεται έπειτα από την πανδημία Covid-19. Ο κίνδυνος πολλαπλασιάζεται, μάλιστα, από το ενδεχόμενο επέλευσης δεύτερου κύματος της πανδημίας, αλλά και από το γεγονός πως σε εγχώριο επίπεδο η νέα ύφεση έρχεται μετά από 10ετή δύσκολη πορεία. Ο Όμιλος παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις και εξετάζει επιλογές συγκράτησης του κόστους των προσφερόμενων προϊόντων ή/και προσφορά εναλλακτικών οικονομικότερων προϊόντων όταν και όπου είναι εφικτό, χωρίς να πλήττεται το τεχνικό αποτέλεσμα.

Στους αμιγώς ασφαλιστικούς κινδύνους, ο σημαντικότερος παράγοντας που μπορεί να επηρεάσει τον επιχειρηματικό σχεδιασμό αφορά τη συχνότητα ζημιών του κλάδου αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων. Η εμπειρία των τελευταίων ετών κατέδειξε, σε σύνολο αγοράς, μεγάλη μείωση της συχνότητας, η οποία έχει παγιωθεί. Η εξέλιξη του δείκτη συχνότητας αποτελεί αντικείμενο εντατικής παρακολούθησης και αν παρατηρηθούν έντονες διακυμάνσεις η ανταπόκριση θα είναι άμεση με τροποποίηση της πολιτικής τιμολόγησης στις χρήσεις ή/και γεωγραφικές περιοχές που κρίνεται απαραίτητο. Αναφορικά με τον κίνδυνο αποθεμάτων εκκρεμών ζημιών, δε διαφαίνεται σε επίπεδο χαρτοφυλακίου αρνητική εξέλιξη των ζημιών και ουσιώδης απόκλιση σε σχέση με τα σχηματισθέντα αποθέματα. Σημαντικά στοιχεία που αμβλύνουν τον κίνδυνο αποθεμάτων συνιστούν οι αναλύσεις ελέγχου επάρκειας αποθεμάτων (run-off, incurred to incurred, εκτιμώμενες-πραγματικές χρηματοροές), οι οποίες σε συνολικό επίπεδο φέρουν διακύμανση εντός αποδεκτού εύρους.

Όσον αφορά στο επενδυτικό χαρτοφυλάκιο, οι ισορροπίες είναι εξαιρετικά εύθραυστες. Είναι δεδομένο ότι το επόμενο διάστημα οι αγορές θα ψάχνουν κατεύθυνση και η μεταβλητότητα θα είναι το κύριο χαρακτηριστικό. Εν μέσω αυτού του κλίματος, κλειδί είναι η διαρκής παρακολούθηση και η ενεργή διαχείριση του χαρτοφυλακίου, με την υιοθέτηση ακόμα και stop loss τεχνικών να ενδείκνυται για τον περιορισμό του κινδύνου.

Ιδιαίτερης προσοχής χρήζει και ο πιστωτικός κίνδυνος παρά την πιστή τήρηση προείσπραξης των ασφαλιστρων, καθώς η μείωση των εισοδημάτων των ασφαλιστών ενδέχεται να επηρεάσει την εύρυθμη τακτοποίηση των παλαιότερων οφειλών.

Στον τομέα του λειτουργικού κινδύνου, τέλος, η αναβάθμιση των μηχανογραφικών υποδομών ενέχει εγγενείς κινδύνους και απαιτείται σωστός προγραμματισμός για τη διατήρηση του κινδύνου εντός των ορίων ανοχής.

Όλοι οι παραπάνω κίνδυνοι θεωρούνται υψηλής προτεραιότητας και παρακολουθούνται στενά από τη λειτουργία διαχείρισης κινδύνων, η οποία είναι υπεύθυνη για την αναφορά της εξέλιξής τους στο Διοικητικό Συμβούλιο και την υποβολή προτάσεων αντιμετώπισής τους.

Αναφορικά με αναδυόμενους κινδύνους, οι διαθέσιμες μελέτες και προβολές κάνουν λόγο για ένα εντελώς διαφορετικό ασφαλιστικό περιβάλλον σε βάθος χρόνου, το οποίο μπορεί να μην είναι εφικτό να προσδιοριστεί αντικειμενικά, ωστόσο όλες οι εκτιμήσεις συγκλίνουν στο ότι ο ασφαλιστικός κλάδος θα βρίσκεται στην αιχμή των εξελίξεων και θα πρωτοστατήσει στη νέα, ψηφιακή εποχή.

Η προϊοντική γκάμα αλλά και εν γένει οι ασφαλιστικές ανάγκες εκτιμάται ότι μακροπρόθεσμα θα μεταβληθούν δομικά λόγω των τεχνολογικών εξελίξεων (αυτόνομα οχήματα, ασφάλιση on-demand, ψηφιοποίηση εταιριών/διαδικασιών, internet of things) και η ανταπόκριση στις νέες απαιτήσεις θα είναι ζωτικής σημασίας για τη βιώσιμη ανάπτυξη κάθε ασφαλιστικής εταιρίας. Ο Όμιλος βρίσκεται σε προπαρασκευαστικό στάδιο, παρακολουθεί τις εξελίξεις και εξετάζει τους τρόπους ώστε σταδιακά να χαράζει την πορεία, προκειμένου να ενσωματώνει τμηματικά στο λειτουργικό της μοντέλο τις απαιτήσεις της νέας εποχής.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Κατ' εφαρμογή του Ν. 4403/2016 δημοσιοποιούνται στην παρούσα ενότητα πληροφορίες σε σχέση με περιβαλλοντικά, κοινωνικά και εργασιακά θέματα, με το σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου, με την καταπολέμηση της διαφθοράς και με θέματα σχετικά με τη δωροδοκία. Οι πληροφορίες που ακολουθούν αναφέρονται σε επίπεδο του Ομίλου INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ και αφορούν τις σχετικές δράσεις για την περίοδο που ολοκληρώθηκε την 31/12/2019.

Ο Όμιλος INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ σεβόμενος πλήρως την κοινωνική διάσταση του επιχειρείν αναλαμβάνει συστηματικά πρωτοβουλίες που ως στόχο έχουν τη στήριξη της κοινωνίας. Η ασφαλιστική λειτουργία, άλλωστε, εκ της φύσεώς της έχει σαφείς κοινωνικές προεκτάσεις συνιστώντας ένα μηχανισμό άμβλυσης των συνεπειών απρόβλεπτων γεγονότων, προασπίζοντας την κοινωνική συνοχή.

Περιβαλλοντικά θέματα

Ο Όμιλος INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ έχει πραγματοποιήσει έργα net-metering (Φ/Β) συνολικού μεγέθους 400kW στα ακίνητα των κεντρικών του γραφείων στη Θεσσαλονίκη, στην Αθήνα και στο Ηράκλειο Κρήτης, ενώ ταυτόχρονα έχει προμηθευτεί 15 ηλεκτρικά οχήματα Smart τα οποία και χρησιμοποιεί για εσωτερικές μετακινήσεις των υπαλλήλων. Έτσι έχει καταφέρει να μειώσει το ενεργειακό αποτύπωμα κατά 50% ενώ παράλληλα αναβαθμίζει όλα τα φορτηγά-πλατφόρμες της οδικής βοήθειας με νέα ηλεκτρονικά συστήματα επικοινωνίας και μείωσης των ρύπων. Με την ίδρυση της εταιρίας "ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΣΟΦΑΔΩΝ Μ.ΙΚΕ" ενίσχυσε περαιτέρω το χαρτοφυλάκιο παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές κατά 1 MW.

Επιπρόσθετα, ο Όμιλος έχει υιοθετήσει εσωτερικά αυτοματοποιημένα συστήματα καταγραφής της ηλεκτρικής ενέργειας, με τα οποία διαχειρίζεται καλύτερα τις ανάγκες του και λαμβάνει γνώση των φορτίων που κάνει χρήση. Αποτέλεσμα αυτών είναι η μείωση της καταναλισκόμενης ενέργειας η οποία υπολογίζεται ότι ξεπερνά το ποσοστό του 70% στα κεντρικά κτήρια σε Θεσσαλονίκη, Αθήνα και Ηράκλειο Κρήτης. Επιπλέον εξοικονόμηση προσφέρει η αντικατάσταση των καυστήρων πετρελαίου με αντλίες θερμότητας, καθώς και η αντικατάσταση όλων των λαμπτήρων με τελευταίας τεχνολογίας LED.

Συνέπεια αυτών είναι η μείωση του αποτυπώματος του άνθρακα κατά 60% ή αλλιώς η εξοικονόμηση ρύπων CO₂ κατά 400kgr ετησίως.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται, επίσης, στη μείωση της κατανάλωσης χαρτιού, αλλά και στην ενίσχυση των δράσεων ανακύκλωσης. Ειδικότερα, ο Όμιλος διατηρεί συμβάσεις με εξειδικευμένες εταιρίες για την περισυλλογή και την ανακύκλωση ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, αποβλήτων από τη λειτουργία των συνεργείων επισκευής οχημάτων στις εγκαταστάσεις της και από τα ιδιωτικά και δημόσια πρατήρια καυσίμων της (ορυκτέλαια, παλαιά αυτοκίνητα, συσσωρευτές, ανταλλακτικά κ.α.).

Εργασιακά θέματα και σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Βασικός στόχος του Ομίλου αποτελεί η εξασφάλιση υγιούς και ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος, με απόλυτο σεβασμό των ανθρωπίνων και εργασιακών δικαιωμάτων. Στον εταιρικό κώδικα ηθικής συμπεριφοράς που έχει θεσπιστεί προσδιορίζονται οι βασικές αρχές, οι επιτρεπτές συμπεριφορές, οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των εργαζομένων, με απώτερο στόχο τη διαφάνεια και τη διασφάλιση σχέσης αμοιβαίου οφέλους. Προς εκπλήρωση των αρχών του, ο Όμιλος ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ:

- Παρέχει ίσες ευκαιρίες σε όλους τους εργαζόμενους, αποφεύγοντας οποιαδήποτε διάκριση που να έχει σχέση με το φύλο, την ηλικία, την εθνικότητα, τις πεποιθήσεις.
 - Εναντιώνεται ρητά σε κάθε μορφής καταναγκαστική εργασία και στην παιδική εργασία.
 - Τηρεί στο έπακρο την εργατική νομοθεσία και σέβεται τις συμβάσεις εργασίας.
 - Σέβεται απόλυτα το δικαίωμα της γυναίκας στη μητρότητα.
 - Εξασφαλίζει ασφαλές περιβάλλον εργασίας, τηρώντας στο ακέραιο όλες τις προδιαγραφές υγιεινής και ασφάλειας.
 - Σέβεται τα προσωπικά δεδομένα πελατών, συνεργατών και εργαζομένων.
 - Μεριμνά για την επαγγελματική εξέλιξη των εργαζομένων, μέσω εσωτερικών και εξωτερικών εκπαιδευτικών σεμιναρίων.
 - Αναπτύσσει σύστημα αμοιβών με βάση την εμπειρία και την απόδοση των εργαζομένων.
- Παρέχει ομαδική ασφάλιση και ειδικές εκπώσεις στους εργαζομένους.

Κοινωνικά θέματα

Πεποίθηση του Ομίλου είναι ότι οι εταιρίες θα πρέπει να λειτουργούν ανταποδοτικά και να προσφέρουν στην κοινωνία στην οποία δραστηριοποιούνται και αναπτύσσονται. Η σημαντικότερη ίσως συνεισφορά σχετίζεται με την παροχή και διατήρηση θέσεων εργασίας και ο Όμιλος ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ κατάφερε όχι μόνο διατηρήσει, αλλά να ενισχύσει περαιτέρω το ανθρώπινο δυναμικό του. Κατά την 31/12/2019 ο Όμιλος απασχολούσε συνολικά 865 εργαζομένους, αυξάνοντας το απασχολούμενο προσωπικό κατά 4,5% σε σχέση με την προηγούμενη χρήση.

Παράλληλα, εντός του πλαισίου εταιρικής κοινωνικής ευθύνης ο Όμιλος προχώρησε σε σειρά φιλανθρωπικών δράσεων, από τις οποίες ξεχωρίζουν:

- Διάθεση ασθενοφόρων, γιατρών και μέσων για επείγουσες αερομεταφορές σε περίπτωση έκτακτων αναγκών.
- Διάθεση ασθενοφόρων, γιατρών και μέσων σε κατοίκους απομακρυσμένων περιοχών με δύσκολη πρόσβαση σε παροχές υγείας.
- Παροχή γιατρών και ασθενοφόρων σε αθλητικές διοργανώσεις.
- Ενίσχυση της τράπεζας αίματος του Ομίλου.
- Δωρεάν παροχή οδικής βοήθειας σε οχήματα κοινωνικών φορέων.

Καταπολέμηση διαφθοράς

Τα κρούσματα διαφθοράς υπονομεύουν τον υγιή ανταγωνισμό και πλήττουν τα συμφέροντα πελατών, εργαζομένων και μετόχων. Για την αποτροπή τους ο Όμιλος εφαρμόζει αυστηρούς εσωτερικούς ελέγχους στους κρίσιμους τομείς όπου ενδέχεται να εμφανιστούν φαινόμενα διαφθοράς ή/και δωροδοκίας. Ειδικότερα:

- Οι αποφάσεις της Διοίκησης και οι συμβάσεις συνεργασίας με εξωτερικούς παρόχους ελέγχονται και αξιολογούνται από το Διοικητικό Συμβούλιο.
- Οι σχέσεις μεταξύ εργαζομένων και συνεργατών διέπονται από τις διατάξεις του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας και του κώδικα ηθικής συμπεριφοράς. Δεν επιτρέπεται η ειδική μεταχείριση αιτημάτων συνεργατών και παρεκκλίσεις από την εμπορική πολιτική.
- Θεσπίζεται πολιτική για το ξέπλυμα χρήματος και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και εφαρμόζονται εσωτερικοί έλεγχοι για τις κατηγορίες προϊόντων που εμπίπτουν στο εύρος του κινδύνου.
- Η χρήση των εσωτερικών συνεργείων επισκευής οχημάτων και των εσωτερικών πραγματογνωμόνων των Εταιριών εξυπηρετούν την αντικειμενική αξιολόγηση των ζημιών και αποτρέπουν το φαινόμενο εικονικών ζημιών.
- Εμπλουτίζονται καθημερινά και αναπτύσσονται εφαρμογές παρακολούθησης στατιστικών στοιχείων και διακίνησης οχημάτων προς επισκευή για τον έλεγχο συστηματικότητας στο διακανονισμό ζημιών.

ΛΟΙΠΑ ΘΕΜΑΤΑ

Ο Όμιλος πληροί κατά την 31/12/2019 τις κεφαλαιακές απαιτήσεις φερεγγυότητας και τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις φερεγγυότητας κατά τα οριζόμενα στις σχετικές νομοθετικές διατάξεις (επιτυγχάνοντας δείκτες κάλυψης 147,6% και 327,4%, αντίστοιχα). Τα αντίστοιχα μεγέθη σε επίπεδα Εταιρίας ανέρχονται σε 401,4% και 974,3%.

Αναλυτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων παρέχεται στις εκθέσεις φερεγγυότητας και χρηματοοικονομικής κατάστασης της οικονομικής χρήσης 2019, σε επίπεδο Εταιρίας και Ομίλου, οι οποίες έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Ομίλου.

Δεν υφίστανται δεσμεύσεις ή βάρη επί των στοιχείων ενεργητικού του Ομίλου.

Οι συναλλαγές της Εταιρίας με τα συνδεδεμένα μέρη αναφέρονται στη σημείωση 38 των οικονομικών καταστάσεων.

ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Η πανδημία Covid-19 είχε παγκόσμιο χαρακτήρα, επιφέροντας πρωτόγνωρες και συνάμα δραματικές συνθήκες σε ισχυρές χώρες και οικονομίες, όπως η Ιταλία, η Ισπανία και η Γαλλία. Το πρώτο κρούσμα στον ελλαδικό χώρο εντοπίστηκε στα τέλη Φεβρουαρίου, συνιστώντας το σημείο εκκίνησης για τη σταδιακή λήψη μέτρων, τα οποία κορυφώθηκαν με τον περιορισμό της κυκλοφορίας στις 23 Μαρτίου 2020. Κατά την ημερομηνία σύνταξης της παρούσας έχει επέλθει σταθεροποίηση και ανάσχεση του ρυθμού εξάπλωσης σε παγκόσμιο επίπεδο. Σε εγχώριο επίπεδο, η άμεση ανταπόκριση των αρχών και η ανάληψη αυστηρών μέτρων είχε ως αποτέλεσμα τον περιορισμό, στο μέτρο του εφικτού, της εξάπλωσης του ιού και η αντιμετώπιση αξιολογείται αποτελεσματική, δεδομένων των συνθηκών.

Αν και κρίνεται ακόμα νωρίς για πλήρη αποτίμηση των συνεπειών της πανδημίας, είναι βέβαιο πως ο αντίκτυπος στην οικονομική δραστηριότητα θα είναι σημαντικός. Ισχυρές οικονομίες τέθηκαν ουσιαστικά σε αδράνεια (για μικρότερο ή μεγαλύτερο διάστημα κατά περίπτωση) και όλες οι προβλέψεις συγκλίνουν ότι σε επίπεδο έτους και σε παγκόσμια κλίμακα το περιβάλλον θα είναι έντονα υφεσιακό. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η κεντρική τράπεζα έχει αναλάβει δράση με το πρόγραμμα αγοράς κρατικών ομολόγων, το οποίο βοήθησε τις αγορές να βρουν σημείο αντίστασης και ισορροπίας. Η έκταση και η ένταση του φαινομένου, ωστόσο, καθιστά επιτακτική ανάγκη την ανάληψη συντονισμένης πολιτικής

δράσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την παροχή οικονομικής υποστήριξης προς τις πληγείσες οικονομίες και τον περιορισμό των συνεπειών.

Ο Ομίλος έθεσε έγκαιρα σε εφαρμογή το εγκεκριμένο πλάνο επιχειρησιακής συνέχειας και κατάφερε να προσαρμόσει σταδιακά, αλλά αποτελεσματικά το λειτουργικό του μοντέλο, διασφαλίζοντας πρωτίστως την υγεία των εργαζομένων του και εν συνεχεία την απρόσκοπτη εξυπηρέτηση των ασφαλισμένων. Στο πλαίσιο των μέτρων πρόληψης και προστασίας των εργαζομένων εφαρμόστηκαν οι κατευθυντήριες γραμμές του Ε.Ο.Δ.Υ., υπήρξε ειδική μέριμνα για την προφύλαξη ευπαθών ομάδων και εφαρμόστηκε εσωτερικό πρόγραμμα μετακίνησης εργαζομένων σε διαφορετικές εγκαταστάσεις του Ομίλου. Παράλληλα αναπτύχθηκε η απαιτούμενη υποδομή για την υποστήριξη τηλεργασίας και τέθηκε σε εφαρμογή αντίστοιχο πρόγραμμα για σημαντική μερίδα εργαζομένων. Σε λειτουργικό επίπεδο ενισχύθηκαν οι δομές ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης, ενώ παράλληλα τέθηκαν σε εφαρμογή και άλλες μορφές απομακρυσμένης εξυπηρέτησης (π.χ. αποστολή συμβολαίων συνεργατών με αντικαταβολή) για την υποστήριξη πελατών που δεν είναι εξοικειωμένοι με τις ηλεκτρονικές πληρωμές.

Η μετάβαση στο νέο τρόπο λειτουργίας, αν και πραγματοποιήθηκε υπό ιδιαίτερα αντίξοες συνθήκες και σε στενό χρονοδιάγραμμα, ολοκληρώθηκε επιτυχώς και ως αποτέλεσμα ο Όμιλος κατόρθωσε να παραμείνει πλήρως λειτουργικός (τόσο οι κεντρικές εγκαταστάσεις, όσο και όλα τα υποκαταστήματα), σε όλους τους τομείς, εξυπηρετώντας τους ασφαλισμένους και κάθε συναλλασσόμενο καθ' όλη τη διάρκεια εξέλιξης της πανδημίας, χωρίς καμία υποβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών.

Λόγω της φύσης των χαρτοφυλακίων, η ασφαλιστική δραστηριότητα του Ομίλου δεν εκτίθεται άμεσα στον κίνδυνο πανδημίας, καθώς δεν προσφέρονται σχετικές ασφαλιστικές καλύψεις ουσιώδους μεγέθους. Ο αντίκτυπος είναι έμμεσος και πηγάζει κυρίως από την αδυναμία των πελατών να εκτελέσουν συναλλαγές (επήλθε κυρίως με την απαγόρευση κυκλοφορίας), αλλά και από τους περιορισμούς που εν γένει επιφέρει κάθε οικονομική επιβράδυνση σημαντικής έκτασης (συρρίκνωση του διαθέσιμου εισοδήματος και αδυναμία των ασφαλισμένων να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους). Επιμέρους χαρτοφυλάκια (π.χ. καλύψεις ενοικιαζόμενων οχημάτων, εμπορικοί κίνδυνοι πυρός, νέα παραγωγή παραδοσιακών ζωής) αναμένεται να πληγούν με μεγαλύτερη ένταση, αλλά συνιστούν μικρό μέρος του χαρτοφυλακίου του Ομίλου.

Σε συνολικό επίπεδο παρατηρείται σημαντική υποχώρηση της νέας παραγωγής σε όλους τους κλάδους, η οποία κρίνεται φυσιολογική και ελεγχόμενη. Οι πρώτες ενδείξεις εξομάλυνσης έχουν ήδη κάνει την εμφάνισή τους, αλλά εκτιμάται ότι η επαναφορά στην κανονικότητα θα είναι μια μακρά διαδικασία. Στο πεδίο των ανανεώσεων συμβολαίων αυτοκινήτου (που αποτελεί τον κύριο όγκο των εργασιών), μετά τις πρώτες ημέρες προσαρμογής ασφαλισμένων και ασφαλιστών, η τάση έχει πλήρως αναστραφεί και το ποσοστό ανανεώσεων έχει επανέλθει στα επίπεδα προ πανδημίας. Η Διοίκηση του Ομίλου παρακολουθεί τα παραγωγικά στοιχεία και επεξεργάζεται εναλλακτικές επιλογές για την ανταπόκρισή της στα νέα δεδομένα που διαμορφώνονται.

Αναφορικά με τις προβλέψεις των χρηματοοικονομικών μεγεθών σε επίπεδο έτους, βάσει των υφιστάμενων δεδομένων η Διοίκηση εκτιμά ότι ακόμα και στο δυσμενές σενάριο η πτώση της παραγωγής θα κυμανθεί σε μονοψήφιο ποσοστό, καθώς ο κύριος όγκος των εργασιών προέρχεται από τον κλάδο αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων, ο οποίος λόγω της νομοθετικής υποχρέωσης κρίνεται σχετικά ανελαστικός. Συνυπολογίζοντας την κάθετη πτώση που παρατηρήθηκε στις δηλωθείσες ζημιές και στις κλήσεις οδικής βοήθειας (κυρίως ως αποτέλεσμα της απαγόρευσης κυκλοφορίας), ο αντίκτυπος στο περιθώριο τεχνικού κέρδους και κατ' επέκταση στα κεφάλαια του Ομίλου θα είναι ακόμα πιο περιορισμένος.

Το κλίμα αβεβαιότητας σε παγκόσμιο επίπεδο οδήγησε σε ακραία μεταβλητότητα των τιμών των χρηματοοικονομικών προϊόντων και ήταν αναμενόμενο να επηρεαστεί το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο του Ομίλου. Στο πλαίσιο αυτό και με στόχο την προστασία του επενδυτικού χαρτοφυλακίου, ο Όμιλος υιοθέτησε stop loss τεχνικές και προέβη σε πώληση του μεγαλύτερου μέρους των μετοχικών εκθέσεων, αλλά και ομολογιακών τίτλων που βρίσκονταν σε θετική αποτίμηση

(σε σύγκριση με το κόστος κτήσης). Παράλληλα, αναθεωρήθηκε η στρατηγική επενδύσεων, στην οποία προβλέπεται η μετακίνηση σε ασφαλέστερα “καταφύγια”, τόσο από πλευράς αποτίμησης, όσο και από πλευράς ρευστότητας σε ακραίες συνθήκες (καταθέσεις, αμοιβαία κεφάλαια διαχείρισης διαθεσίμων, ομόλογα του ευρωπαϊκού βορρά) και παράλληλα η έγκαιρη εκ νέου τοποθέτηση όταν εξομαλυνθεί η κατάσταση. Αναφορικά με επιμέρους υποχαρτοφυλάκια (επενδύσεις σε ακίνητα, συμμετοχές) εκτιμάται ότι η ευαισθησία των τιμών σε μεσοπρόθεσμο επίπεδο θα είναι περιορισμένη. Βάσει των υφιστάμενων δεδομένων η Διοίκηση εκτιμά ότι ακόμα και στο δυσμενές σενάριο οι ζημιές αποτίμησης του επενδυτικού χαρτοφυλακίου σε επίπεδο έτους δεν θα υπερβούν σε ποσοστό το 5%. Λόγω της πανδημίας, συνεπώς, ένα τμήμα της επενδυτικής κερδοφορίας της χρήσης 2019 έχει αντισταθμιστεί μέχρι τη σύνταξη της παρούσας.

Συνολικά, αναμένεται μικρή υποχώρηση του ασφαλιστικού εσόδου (σε σύγκριση με την οικονομική χρήση 2019), με το περιθώριο τεχνικού κέρδους να διατηρείται σε αντίστοιχο επίπεδο, λόγω αντιστάθμισης από πτώση του κόστους ζημιών. Αντίθετα, οι επενδυτικές ζημιές αναμένεται να είναι σημαντικές και ως αποτέλεσμα η μεταβολή των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων κατά τη χρήση 2020 εκτιμάται θετική, αλλά σημαντικά μειωμένη σε σύγκριση με τη χρήση 2019. Λαμβάνοντας υπόψη το πλεόνασμα εποπτικών ιδίων κεφαλαίων, καθίσταται σαφές πως ο Όμιλος είναι επαρκώς κεφαλαιοποιημένος και οι έκτακτες συνθήκες που επέφερε η πανδημία δεν θέτουν σε κίνδυνο τη φερεγγυότητά του στο μέτρο του εulόγως προβλεπτού.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΚΕΡΔΩΝ

Για τη χρήση που έληξε την 31/12/2019, το Διοικητικό Συμβούλιο προτείνει τη διανομή μερίσματος από τα κέρδη των προηγούμενων χρήσεων, ποσού €87.551,46, το οποίο αναλογεί σε μέρισμα €0,02 ανά μετοχή. Για το προτεινόμενο μέρισμα έχουν ληφθεί υπόψη οι περιορισμοί του άρθρου 159 του Νόμου 4548/2018, καθώς επίσης και ο αντίκτυπος στην κεφαλαιακή θέση του Ομίλου και της Εταιρίας. Ειδικότερα, οι δείκτες φερεγγυότητας που αναφέρονται ανωτέρω στην παράγραφο “λουπά θέματα” έχουν υπολογιστεί έπειτα από την αφαίρεση του προτεινόμενου μερίσματος.

Το Διοικητικό Συμβούλιο ευχαριστεί θερμά τους εργαζομένους και τους συνεργάτες του Ομίλου που συνέβαλλαν για ακόμα μια οικονομική χρήση στην επίτευξη των στόχων του, μεταλαμπαδεύοντας το μήνυμα ότι στην INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ “Νοιαζόμαστε για σας”!

Θεσσαλονίκη, 7 Ιουλίου 2020

Μελάς Γιαννιώτης

Κωνσταντίνος Γιαννιώτης

Πρόεδρος

Αντιπρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος

Έκθεση Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Προς τους Μετόχους της ΙΝΤΕΤΡΣΑΛΟΝΙΚΑ ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΖΩΗΣ

Έκθεση Ελέγχου επί των Εταιρικών και Ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Γνώμη με επιφύλαξη

Έχουμε ελέγξει τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Ιντερσαλόνικα Ανωνύμου Ασφαλιστικής Εταιρίας Ζωής (η Εταιρία), οι οποίες αποτελούνται από την εταιρική και ενοποιημένη κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης της 31ης Δεκεμβρίου 2019, τις εταιρικές και ενοποιημένες καταστάσεις συνολικού εισοδήματος, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ρών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες. Κατά τη γνώμη μας, εκτός από τις επιπτώσεις του θέματος που μνημονεύεται στην παράγραφο της έκθεσής μας “Βάση για γνώμη με επιφύλαξη”, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, τη χρηματοοικονομική θέση της Ιντερσαλόνικα Ανωνύμου Ασφαλιστικής Εταιρίας Ζωής και των θυγατρικών αυτής (ο Όμιλος) κατά την 31η Δεκεμβρίου 2019, τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Βάση για γνώμη με επιφύλαξη

Οι φορολογικές υποχρεώσεις εταιρειών που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση, όπως αναλυτικά περιγράφεται στη σημείωση 14 των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων δεν έχουν εξεταστεί από τις φορολογικές αρχές για τις χρήσεις 2014 έως και 2018. Ο Όμιλος δεν έχει προβεί σε εκτίμηση των πρόσθετων φόρων και των προσαυξήσεων που πιθανόν καταλογιστούν σε μελλοντικό φορολογικό έλεγχο και δεν έχει σχηματιστεί σχετική πρόβλεψη. Από τον έλεγχο μας, δεν έχουμε αποκτήσει εύλογη διασφάλιση σχετικά με την εκτίμηση του ύψους της πρόβλεψης που τυχόν απαιτείται.

Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ) όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία. Οι ευθύνες μας, σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά περιγράφονται περαιτέρω στην ενότητα της έκθεσής μας “Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων”. Είμαστε ανεξάρτητοι από την Εταιρία και τις ενοποιούμενες θυγατρικές της, καθ’ όλη τη διάρκεια του διορισμού μας, σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Ελεγκτές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Ελεγκτών, όπως αυτός έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία και τις απαιτήσεις δεοντολογίας που σχετίζονται με τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα και έχουμε εκπληρώσει τις δεοντολογικές μας υποχρεώσεις σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας και του προαναφερόμενου Κώδικα Δεοντολογίας. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα να παρέχουν βάση για γνώμη με επιφύλαξη.

Σημαντικότερα θέματα ελέγχου

Τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου είναι εκείνα τα θέματα που, κατά την επαγγελματική μας κρίση, ήταν εξέχουσας σημασίας στον έλεγχό μας επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της ελεγχόμενης χρήσεως. Τα θέματα αυτά και οι σχετιζόμενοι κίνδυνοι ουσιώδους ανακρίβειας αντιμετωπίστηκαν στο πλαίσιο του ελέγχου των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων ως σύνολο, για τη διαμόρφωση της γνώμης μας επί αυτών και δεν εκφέρουμε ξεχωριστή γνώμη για τα θέματα αυτά. Εκτός από το θέμα που περιγράφεται στην παράγραφο της έκθεσής μας “Βάση για γνώμη με επιφύλαξη”, έχουμε διαπιστώσει ότι τα θέματα που περιγράφονται κατωτέρω είναι τα σημαντικότερα θέματα του ελέγχου που πρέπει να γνωστοποιούνται στην έκθεσή μας

Σημαντικότερα θέματα ελέγχου

Πώς αντιμετωπίστηκαν τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου

Εκτίμηση των τεχνικών αποθεμάτων που απορρέουν από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια Ζωής (ατομικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις)

Τα μαθηματικά αποθέματα και οι τεχνικές ασφαλιστικές προβλέψεις («τεχνικά αποθέματα») ασφαλίσεων ζωής ανέρχονται σε € 5.59 εκ. κατά την 31.12.2019 (31.12.2018: € 4.99 εκ.), και περιλαμβάνουν ποσό € 0,6 εκ. (31.12.2018: € 0,35 εκ.) που αφορά το επιπλέον απόθεμα επάρκειας ασφαλιστικών αποθεμάτων (LAT), το οποίο έχει προκύψει κατά την διαδικασία ελέγχου της επάρκειας ασφαλιστικών αποθεμάτων κατά την σύνταξη των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Η εκτίμηση της επάρκειας της πρόβλεψης των μαθηματικών αποθεμάτων και των τεχνικών ασφαλιστικών προβλέψεων είναι πολύπλοκη και περιλαμβάνει την χρήση αναλογιστικών παραδοχών από τη Διοίκηση. Η εκτίμηση των παραδοχών αυτών ενέχει σημαντικό βαθμό υποκειμενικότητας, υψηλό βαθμό αβεβαιότητας ενώ ορισμένες από τις χρησιμοποιούμενες παραδοχές είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες σε μικρές μεταβολές, οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν σημαντικά την εκτίμηση των μαθηματικών και των τεχνικών ασφαλιστικών προβλέψεων. Οι αναλογιστικές παραδοχές, οι οποίες είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες σε μεταβολές, αφορούν κυρίως την καμπύλη επιτοκίων, η οποία χρησιμοποιείται για την προεξόφληση των μελλοντικών ροών που απορρέουν από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια και ως εκ τούτου, θεωρήσαμε ότι η περιοχή αυτή αποτελεί σημαντικό θέμα ελέγχου.

Η Διοίκηση έχει παράσχει πληροφορίες σχετικά με την εκτίμηση των αποθεμάτων εκκρεμών αποζημιώσεων ασφαλείων Ζημιών στις σημειώσεις 2.3.14 (λογιστική αρχή αναφορικά με τις προβλέψεις για εκκρεμείς αποζημιώσεις, 4.1 (διαχείριση ασφαλιστικών και χρηματοοικονομικών κινδύνων-ασφαλιστικός κίνδυνος) και 30 (Υποχρεώσεις ασφαλιστικών συμβολαίων) των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Με βάση την αξιολόγηση των ελεγκτικών κινδύνων και ακολουθώντας μια προσέγγιση βασισμένη στον κίνδυνο, αξιολογήσαμε την εκτίμηση των τεχνικών αποθεμάτων που απορρέουν από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια ζωής. Οι ελεγκτικές διαδικασίες που ακολουθήσαμε περιέλαβαν, μεταξύ άλλων, τα κάτωθι:

- Αξιολόγηση του σχεδιασμού των εσωτερικών δικλίδων ελέγχου που σχετίζονται με τον προσδιορισμό των σημαντικών παραδοχών συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών δικλίδων που σχετίζονται με την καταλληλότητα της μεθόδου καθώς και των κρίσεων που ασκεί η Διοίκηση για την εκτίμηση της πρόβλεψης αυτής.
- Αξιολόγηση, με την υποστήριξη των ειδικών εμπειρογνομόνων (αναλογιστές), της καταλληλότητας και του εύλογου των σημαντικών αναλογιστικών παραδοχών της Διοίκησης συμπεριλαμβανομένης της καμπύλης επιτοκίων που χρησιμοποιήθηκε για την προεξόφληση των μελλοντικών ταμειακών ροών από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια ζωής. Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά την αναλογιστική παραδοχή της καμπύλης επιτοκίων, αξιολογήσαμε τη μεθοδολογία που εφαρμόστηκε από τη Διοίκηση για τον προσδιορισμό της καμπύλης επιτοκίων που χρησιμοποιήθηκε για την προεξόφληση των μελλοντικών ταμειακών ροών των ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε παρούσα αξία.
- Έλεγχος της πληρότητας και σε δειγματοληπτική βάση έλεγχος της ορθότητας των δεδομένων που αφορούν σε στοιχεία και πληροφορίες που χρησιμοποιήθηκαν για την διαμόρφωση της καμπύλης επιτοκίων.
- Με την υποστήριξη των ειδικών εμπειρογνομόνων μας (αναλογιστές), πραγματοποιήσαμε διαδικασίες ανεξάρτητης επαλήθευσης των υποδειγμάτων πρόβλεψης χρηματοροών, σε δειγματοληπτική βάση συμβολαίων.
- Αξιολόγηση της πληρότητας και της ακρίβειας των γνωστοποιήσεων που σχετίζονται με αυτό το σημαντικό θέμα, με βάση τα σχετικά λογιστικά πρότυπα.

Σημαντικότερα θέματα ελέγχου

Πώς αντιμετωπίστηκαν τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου

Εκτίμηση των τεχνικών αποθεμάτων εκκρεμών αποζημιώσεων ασφαλίσεων Ζημιών (ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις)

Οι τεχνικές ασφαλιστικές προβλέψεις περιλαμβάνουν τις εκκρεμείς αποζημιώσεις ασφαλίσεων Ζημιών που ανέρχονται σε €139,4 εκατ. κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019 (31.12.2018: € 135,5 εκατ.).

Η εκτίμηση των εκκρεμών ζημιών συμπεριλαμβάνει άσκηση επάρκειας του αποθέματος φάκελο προς φάκελο, η οποία ενέχει σημαντικό βαθμό υποκειμενικότητας, λόγω της υποκειμενικής φύσης της εκτίμησης των μελλοντικών αποζημιώσεων για ζημιές που έχουν συμβεί και εξαρτάται από την ποιότητα των δεδομένων που χρησιμοποιούνται για τη διαχρονική εξέλιξη των ζημιών, καθώς και την πρόβλεψη των μελλοντικών γεγονότων, τόσο εσωτερικών όσο και εξωτερικών, αλλά και αναλογιστικές παραδοχές.

Για την εκτίμηση του αποθέματος φάκελο προς φάκελο, η Διοίκηση βασίζεται σε ιστορικά στοιχεία, σε νομικούς συμβούλους και σε εμπειρογνώμονες για την εκτίμηση του αποθέματος των εκκρεμών ζημιών, διαδικασία που, επίσης, ενέχει σημαντικό βαθμό υποκειμενικότητας.

Η αναλογιστική παραδοχή που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό της επάρκειας των ασφαλιστικών προβλέψεων, δηλαδή οι δείκτες εξέλιξης ζημιών και πληρωμών (development factors) επί της τριγωνικής μεθόδου για την αποθεματοποίηση των Γενικών Ασφαλίσεων περιλαμβάνουν την άσκηση σημαντικής κρίσης της Διοίκησης.

Η Διοίκηση έχει παράσχει πληροφορίες σχετικά με την εκτίμηση των αποθεμάτων εκκρεμών αποζημιώσεων ασφαλειών Ζημιών στις σημειώσεις 2.3.14 (λογιστική αρχή αναφορικά με τις προβλέψεις για εκκρεμείς αποζημιώσεις, 4.1 (διαχείριση ασφαλιστικών και χρηματοοικονομικών κινδύνων- ασφαλιστικός κίνδυνος) και 30 (Υποχρεώσεις ασφαλιστικών συμβολαίων) των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Με βάση την αξιολόγηση των ελεγκτικών κινδύνων, και ακολουθώντας μια προσέγγιση βασισμένη στον κίνδυνο, αξιολογήσαμε τη μεθοδολογία και τις παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν από τη Διοίκηση αναφορικά με την εκτίμηση των αποθεμάτων εκκρεμών ζημιών γενικών ασφαλειών. Οι ελεγκτικές διαδικασίες που ακολουθήσαμε περιέλαβαν, μεταξύ άλλων, τα κάτωθι:

- Κατανόηση της πολιτικής αποθεματοποίησης της Εταιρίας και τη διαδικασία καταγραφής των εκκρεμών ζημιών.
- Αξιολόγηση, σε δειγματοληπτική βάση, του εύλογου των αποθεμάτων για εκκρεμείς ζημιές, με βάση την πολιτική αποθεματοποίησης της Εταιρίας, τα αντίστοιχα ασφαλιστήρια συμβόλαια και τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα υποστηρικτικά στοιχεία ζημιών.
- Αξιολόγηση, με την υποστήριξη των ειδικών εμπειρογνομώνων μας (αναλογιστές), της επάρκειας της εκτίμησης του αποθέματος των ζημιών που έχουν συμβεί αλλά δεν έχουν αναγγελθεί (IBNR) κατά την ημερομηνία της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης, εκτελώντας ανεξάρτητους υπολογισμούς του αποθέματος IBNR για τους κυριότερους κλάδους.
- Αξιολόγηση, σε δειγματοληπτική βάση, του εύλογου των εκτιμήσεων των εκκρεμών ζημιών από τη Διοίκηση κατά την ημερομηνία της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης, συγκρίνοντας αυτές τις εκτιμήσεις με τις αποζημιώσεις που καταβλήθηκαν μετά την ημερομηνία της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης.
- Αξιολόγηση του εύλογου της ετήσιας μεταβολής των εκκρεμών ζημιών και ερευνήσαμε καταλλήλως περαιτέρω τυχόν σημαντικές μεταβολές.
- Αξιολόγηση της πληρότητας και της ακρίβειας των γνωστοποιήσεων που σχετίζονται με αυτό το σημαντικό θέμα, με βάση τα σχετικά λογιστικά πρότυπα.

Άλλο Θέμα

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας και του Ομίλου για την προηγούμενη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018 ελέγχθηκαν από άλλη ελεγκτική εταιρία. Για την εν λόγω χρήση ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής εξέδωσε την 22 Αυγούστου 2019 έκθεση ελέγχου με γνώμη με επιφύλαξη, που αναφέρονταν σε ενδεχόμενες φορολογικές υποχρεώσεις, λόγω ανέλεγκτων φορολογικά χρήσεων, εταιρειών που περιλαμβάνονταν στην ενοποίηση.

Άλλες πληροφορίες

Η Διοίκηση είναι υπεύθυνη για τις άλλες πληροφορίες. Οι άλλες πληροφορίες, περιλαμβάνονται στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου, για την οποία γίνεται σχετική αναφορά στην “Έκθεση επί άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων”, στις Δηλώσεις των Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, και σε οποιοσδήποτε άλλες πληροφορίες, οι οποίες είτε απαιτούνται από ειδικές διατάξεις του νόμου είτε η Εταιρεία ενσωμάτωσε προαιρετικά στην προβλεπόμενη από το Ν. 3556/2007 Ετήσια Οικονομική Έκθεση, αλλά δεν περιλαμβάνουν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις και την έκθεση ελέγχου επί αυτών.

Η γνώμη μας επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων δεν καλύπτει τις άλλες πληροφορίες και δεν εκφράζουμε με τη γνώμη αυτή οποιασδήποτε μορφής συμπέρασμα διασφάλισης επί αυτών.

Σε σχέση με τον έλεγχό μας επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, η ευθύνη μας είναι να αναγνώσουμε τις άλλες πληροφορίες και με τον τρόπο αυτό, να εξετάσουμε εάν οι άλλες πληροφορίες είναι ουσιωδώς ασυνεπείς με τις εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις ή τις γνώσεις που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχο ή αλλιώς φαίνεται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες. Εάν, με βάση τις εργασίες που έχουμε εκτελέσει, καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι υπάρχει ουσιώδης σφάλμα σε αυτές τις άλλες πληροφορίες, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε το γεγονός αυτό. Δεν έχουμε τίποτα να αναφέρουμε σχετικά με το θέμα αυτό.

Ευθύνες της Διοίκησης και των υπευθύνων για τη διακυβέρνηση επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Η Διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλίδες ελέγχου που η Διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, η Διοίκηση είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση της ικανότητας της Εταιρίας και του Ομίλου να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους, γνωστοποιώντας όπου συντρέχει τέτοια περίπτωση, τα θέματα που σχετίζονται με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα και τη χρήση της λογιστικής αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός και εάν η διοίκηση είτε προτίθεται να ρευστοποιήσει την Εταιρία και τον Όμιλο ή να διακόψει τη δραστηριότητά τους ή δεν έχει άλλη ρεαλιστική εναλλακτική επιλογή από το να προβεί σ' αυτές τις ενέργειες.

Η Επιτροπή Ελέγχου (άρθ. 44 Ν.4449/2017) της Εταιρίας έχει την ευθύνη εποπτείας της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς της Εταιρίας και του Ομίλου.

Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

Οι στόχοι μας είναι να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση για το κατά πόσο οι εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, στο σύνολο τους, είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος και να εκδώσουμε έκθεση ελεγκτή, η οποία περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Η εύλογη διασφάλιση συνιστά διασφάλιση υψηλού επιπέδου, αλλά δεν είναι εγγύηση ότι ο έλεγχος που διενεργείται σύμφωνα με τα ΔΠΕ, όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, θα εντοπίζει πάντα ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν από απάτη ή από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη όταν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμένεται ότι θα επηρέαζαν τις χρηματοοικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λαμβάνονται με βάση αυτές τις εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Ως καθήκον του ελέγχου, σύμφωνα με τα ΔΠΕ όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος στις εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζοντας και διενεργώντας ελεγκτικές διαδικασίες που ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και αποκτούμε ελεγκτικά τεκμήρια που είναι επαρκή και κατάλληλα για να παρέχουν βάση για την γνώμη μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι υψηλότερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, καθώς η απάτη μπορεί να εμπεριέχει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς διαβεβαιώσεις ή παράκαμψη των εσωτερικών δικλίδων ελέγχου.
- Κατανοούμε τις εσωτερικές δικλίδες ελέγχου που σχετίζονται με τον έλεγχο, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την διατύπωση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλίδων ελέγχου της Εταιρίας και του Ομίλου.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και το εύλογο των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από τη Διοίκηση.
- Αποφαινόμαστε για την καταλληλότητα της χρήσης από τη Διοίκηση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν για το εάν υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα σχετικά με γεγονότα ή συνθήκες που μπορεί να υποδηλώνουν ουσιώδη αβεβαιότητα ως προς την ικανότητα της Εταιρίας και του Ομίλου να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους. Εάν συμπεράνουμε ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεση ελεγκτή να επιστήσουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων ή εάν αυτές οι γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς να διαφοροποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματά μας βασίζονται σε ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτώνται μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα η Εταιρία και ο Όμιλος να παύσουν να λειτουργούν ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.
- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, τη δομή και το περιεχόμενο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, καθώς και το κατά πόσο οι εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν τις υποκείμενες συναλλαγές και τα γεγονότα με τρόπο που επιτυγχάνεται η εύλογη παρουσίαση.
- Αποκτούμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια αναφορικά με την χρηματοοικονομική πληροφόρηση των οντοτήτων ή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων εντός του Ομίλου για την έκφραση γνώμης επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Είμαστε υπεύθυνοι για την καθοδήγηση, την επίβλεψη και την εκτέλεση του ελέγχου της Εταιρίας και των θυγατρικών της. Παραμένουμε αποκλειστικά υπεύθυνοι για την ελεγκτική μας γνώμη.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, το σχεδιαζόμενο εύρος και το χρονοδιάγραμμα του ελέγχου, καθώς και σημαντικά ευρήματα του ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων όποιων σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου εντοπίζουμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Επιπλέον, δηλώνουμε προς τους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση ότι έχουμε συμμορφωθεί με τις σχετικές απαιτήσεις δεοντολογίας περί ανεξαρτησίας και γνωστοποιούμε προς αυτούς όλες τις σχέσεις και άλλα θέματα που μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ότι επηρεάζουν την ανεξαρτησία μας και τα σχετικά μέτρα προστασίας, όπου συντρέχει περίπτωση.

Από τα θέματα που γνωστοποιήθηκαν στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, καθορίζουμε τα θέματα εκείνα που ήταν εξέχουσας σημασίας για τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της ελεγχόμενης χρήσεως και ως εκ τούτου αποτελούν τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου.

Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων

1. Έκθεση Διαχείρισης Διοικητικού Συμβουλίου

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η Διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 2 του Ν. 4336/2015 (μέρος Β), σημειώνουμε ότι:

α) Κατά τη γνώμη μας η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου έχει καταρτισθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές απαιτήσεις των άρθρων 150-151 και 153-154 της παραγράφου 1 (περιπτώσεις γ' και δ') του άρθρου 152 του Ν.4548/2018 και το περιεχόμενο αυτής αντιστοιχεί με τις συνημμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019.

β) Με βάση τη γνώση που αποκτήσαμε κατά το έλεγχό μας, για την Ιντερσαλόνικα Ανώνυμος Ασφαλιστική Εταιρία Ζωής και το περιβάλλον της, δεν έχουμε εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού της Συμβουλίου.

2. Συμπληρωματική Έκθεση προς την Επιτροπή Ελέγχου

Η γνώμη μας επί των συνημμένων εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων είναι συνεπής με τη Συμπληρωματική Έκθεσή μας προς την Επιτροπή Ελέγχου της Εταιρίας, που προβλέπεται από το άρθρο 11 του κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αριθ. 537/2014.

3. Παροχή Μη Ελεγκτικών Υπηρεσιών

Δεν παρείχαμε στην Εταιρία και τις θυγατρικές της μη ελεγκτικές υπηρεσίες που απαγορεύονται σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αριθ. 537/2014 ή λοιπές επιτρεπόμενες μη ελεγκτικές υπηρεσίες.

4. Διορισμός Ελεγκτή

Διοριστήκαμε για πρώτη φορά ως Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές της Εταιρίας με την από 05 Σεπτεμβρίου 2019 απόφαση της ετήσιας τακτικής γενικής συνέλευσης των μετόχων.

Αθήνα, 7 Ιουλίου 2020

Η Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Δέσποινα Ξενάκη

A.M. ΣΟΕΛ: 14161

Deloitte Ανώνυμη Εταιρία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών

Φραγκοκκλησιάς 3α & Γρανικού, 151 25 Μαρούσι

A.M. ΣΟΕΛ: Ε 120

This document has been prepared by Deloitte Certified Public Accountants Societe Anonyme.

Deloitte Certified Public Accountants Societe Anonyme, a Greek company, registered in Greece with registered number 0001223601000 and its registered office at Marousi-Attica, 3a Fragkokklisias & Granikou str., 151 25, is one of the Deloitte Central Mediterranean S.r.l. ("DCM") Countries. DCM, a company limited by guarantee registered in Italy with registered number 09599600963 and its registered office at Via Tortona no. 25, 20144, Milan, Italy is one of the Deloitte NSE LLP Geographies. Deloitte NSE LLP is a UK limited liability partnership and member firm of of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"). DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL, Deloitte NSE LLP and Deloitte Central Mediterranean S.r.l. do not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more about our global network of member firms.

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
31 Δεκεμβρίου 2019

Βεβαιώνεται ότι οι συνημμένες Ενοποιημένες και Εταιρικές Οικονομικές Καταστάσεις είναι αυτές που εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο της «ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΖΩΗΣ» την 7^η Ιουλίου 2020 και έχουν δημοσιοποιηθεί με την ανάρτησή τους στο διαδίκτυο, στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.intersalonica.gr.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ &
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΑΝΑΛΟΓΙΣΜΟΥ &
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

ΜΕΛΑΣ ΓΙΑΝΝΙΩΤΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΙΑΝΝΙΩΤΗΣ

ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΤΣΑΛΗΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΙΕΡΡΟΣ

Α.Δ.Τ. ΑΚ 863098/15

Α.Δ.Τ. ΑΝ 212701/17

Α.Δ.Τ. ΑΖ 189090/07

Α.Δ.Τ. ΑΗ 069458/08

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

	Σημ.	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΙΑ	
		2019	2018	2019	2018
Μικτά δεδουλευμένα ασφάλιστρα και συναφή έσοδα		122.259.572,64	118.558.769,35	2.398.230,69	1.999.081,09
Εκχωρηθέντα ασφάλιστρα σε αντασφαλιστές		(626.391,67)	(1.158.902,37)	(266.502,38)	(241.673,86)
Καθαρά δεδουλευμένα ασφάλιστρα	<u>5</u>	121.633.180,97	117.399.866,98	2.131.728,31	1.757.407,23
Έσοδα επενδύσεων	<u>6</u>	4.060.938,94	3.415.203,24	807.992,51	777.881,33
Κέρδη / (ζημίες) από αποτίμηση επενδυτικών ακινήτων	<u>19</u>	106.865,03	(127.200,00)	22.500,00	(20.000,00)
Κέρδη / (ζημίες) από πώληση επενδυτικών περιουσιακών στοιχείων	<u>7</u>	1.513.877,78	163.921,15	21.016,48	(53.668,05)
Λοιπά λειτουργικά έσοδα	<u>8</u>	5.538.549,94	3.508.385,65	23.762,61	10.594,54
Άλλα έσοδα		11.220.231,69	6.960.310,04	875.271,60	714.807,82
Συνολικά Έσοδα		132.853.412,66	124.360.177,02	3.006.999,91	2.472.215,05
Καθαρές πληρωθείσες παροχές και αποζημιώσεις	<u>9</u>	(47.838.745,38)	(47.645.253,01)	(576.153,25)	(431.357,09)
Καθαρό (έσοδο) / έξοδο από μεταβολή ασφαλιστικών υποχρεώσεων	<u>10</u>	(4.208.735,45)	1.036.640,98	(517.955,36)	(257.200,44)
Προμήθειες παραγωγής και συναφή έξοδα	<u>11</u>	(25.788.030,58)	(25.858.168,09)	(323.842,13)	(242.588,79)
Λειτουργικά και λοιπά έξοδα	<u>12</u>	(40.769.425,24)	(37.117.573,39)	(1.035.345,10)	(787.169,78)
Χρηματοοικονομικά έξοδα	<u>13</u>	(391.404,52)	(176.714,80)	(5.200,71)	(3.335,23)
Συνολικά έξοδα		(118.996.341,17)	(109.761.068,31)	(2.458.496,55)	(1.721.651,33)
Αναλογία αποτελεσμάτων συγγενών εταιριών	<u>21</u>	10.846,01	1.156,06	-	-
Κέρδη προ φόρων		13.867.917,50	14.600.264,77	548.503,36	750.563,73
Φόρος εισοδήματος	<u>14</u>	(3.770.315,00)	(5.161.196,41)	(55.208,59)	(60.396,05)
Κέρδη μετά φόρων		10.097.602,50	9.439.068,36	493.294,77	690.167,68

Οι σημειώσεις στις σελίδες 37 έως 136 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών καταστάσεων.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (Συνέχεια)

Λοιπά εισοδήματα μετά από φόρους:					
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:					
Καθαρό κέρδος / (ζημία) διαθεσίμων προς πώληση περιουσιακών στοιχείων	<u>15</u>	9.874.316,49	(2.186.461,70)	462.082,28	(40.120,88)
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα δεν μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:					
Αναλογιστικά κέρδη/(ζημίες) παροχών αποζημίωσης προσωπικού	<u>15</u>	(84.255,15)	17.768,85	(4.603,08)	(1.673,30)
Καθαρό κέρδος / (ζημία) αναπροσαρμογής ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων	<u>15</u>	931.039,06		75.420,26	
Λοιπά εισοδήματα, καθαρά από φόρους		10.721.100,40	(2.168.692,85)	532.899,46	(41.794,18)
Συνολικά εισοδήματα, καθαρά από φόρους		20.818.702,90	7.270.375,51	1.026.194,24	648.373,50
Κέρδη/(Ζημίες) μετά από φόρους που αναλογούν:					
- στη Μητρική Εταιρία		4.740.046,44	4.376.411,69		
- στις Μη Ελέγχουσες συμμετοχές		5.357.556,07	5.062.656,67		
Συνολικά εισοδήματα, μετά από φόρους, που αναλογούν:					
- στη Μητρική Εταιρία		10.255.609,54	3.285.867,05		
- στις Μη Ελέγχουσες συμμετοχές		10.563.093,36	3.984.508,46		

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ &
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΑΝΑΛΟΓΙΣΜΟΥ &
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝΜΕΛΑΣ
ΓΙΑΝΝΙΩΤΗΣΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΙΩΤΗΣ

ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΤΣΑΛΗΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΙΕΡΡΟΣ

Οι σημειώσεις στις σελίδες 37 έως 136 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών καταστάσεων.

ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ

	Σημ.	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΙΑ	
		31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
Ενεργητικό					
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	16	979.952,77	1.062.561,01	7.124,70	12.287,41
Δικαίωμα χρήσης μισθώσεων	17	1.331.321,55	-	-	-
Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία	18	46.126.888,59	43.801.576,50	1.430.550,17	1.276.357,00
Επενδυτικά ακίνητα	19	7.748.945,99	9.162.572,19	183.500,00	161.000,00
Έξοδα επομένων χρήσεων	20	10.453.667,91	9.785.248,62	286.608,34	231.649,44
Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	21	94.002,07	83.156,06	24.049.232,66	24.249.680,00
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία:					
Διακρατούμενα στη λήξη	22	-	36.225.015,03	-	2.217.068,25
Διαθέσιμα προς πώληση	22	230.345.081,11	173.984.881,52	12.487.244,90	8.454.280,06
Δάνεια και απαιτήσεις	22	10.536.812,95	4.081.429,41	10.032,33	10.032,33
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	23	5.352.484,40	6.214.383,95	105.955,77	72.819,28
Απαιτήσεις από ανασφαλιστικές δραστηριότητες	24	1.140.265,74	955.040,61	71.430,09	66.584,67
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	25	146.309,63	1.102.599,41	-	21.297,04
Λοιπές απαιτήσεις	26	12.679.703,14	11.930.565,34	517.147,26	477.512,12
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού		215.298,26	318.449,38	-	-
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	27	5.534.074,46	4.188.939,41	234.127,12	442.438,15
Σύνολο ενεργητικού		332.684.808,57	302.896.418,44	39.382.953,35	37.693.005,76
Ίδια κεφάλαια αποδιδόμενα στους μετόχους της μητρικής					
Μετοχικό κεφάλαιο	28	13.132.719,00	13.132.719,00	13.132.719,00	13.132.719,00
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο		547.371,15	537.261,66	-	-
Λοιπά Αποθεματικά	29	26.413.807,78	19.827.875,35	17.206.985,50	16.032.413,93
Αποτελέσματα εις νέον	29	29.521.694,68	23.911.367,50	2.032.984,47	2.268.913,26
Σύνολο κεφαλαίων Μητρικής Εταιρίας		69.615.592,62	57.409.223,51	32.372.688,97	31.434.046,19
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		59.718.779,71	51.789.708,01	-	-
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		129.334.372,33	109.198.931,52	32.372.688,97	31.434.046,19
Υποχρεώσεις					
Υποχρεώσεις ασφαλιστικών συμβολαίων	30	179.545.909,77	172.378.789,70	3.905.097,61	3.454.347,37
Υποχρεώσεις επενδυτικών συμβολαίων	31	2.485.375,90	2.217.636,00	2.485.375,90	2.217.636,00
Υποχρεώσεις ασφαλιστικών δραστηριοτήτων	32	2.677.386,56	3.161.494,10	85.738,08	76.361,67
Υποχρεώσεις ανασφαλιστικών δραστηριοτήτων	33	349.014,57	349.432,05	125.183,58	194.369,77
Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού	34	1.090.143,31	882.162,66	26.351,39	18.409,56
Αναβαλλόμενα έσοδα	35	-	482.205,44	-	-
Υπόχρεώσεις μισθώσεων	17	1.368.663,82	-	-	-
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	25	1.958.595,02	439.867,43	92.362,05	-
Φόρος εισοδήματος πληρωτέος	25	3.390.042,54	4.413.046,47	73.195,73	72.323,66
Λοιπές υποχρεώσεις	36	10.485.304,74	9.372.853,07	216.960,04	225.511,54
Σύνολο υποχρεώσεων		203.350.436,24	193.697.486,92	7.010.264,38	6.258.959,57
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων		332.684.808,57	302.896.418,44	39.382.953,35	37.693.005,76

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ	Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ & ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ	Ο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ	Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΣΜΟΥ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ
ΜΕΛΑΣ ΓΙΑΝΝΙΩΤΗΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΙΑΝΝΙΩΤΗΣ	ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΤΣΑΛΗΣ	ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΙΕΡΡΟΣ

Οι σημειώσεις στις σελίδες 37 έως 136 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών καταστάσεων.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

ΟΜΙΛΟΣ

	Μετοχικό κεφάλαιο	Υπέρ το άρτιο	Λοιπά αποθεματικά	Αποθεματικό Ιδιοχρησιμο- ποιούμενων παγίων	Αποθεματικό Διαθεσίμων προς πώληση περιουσιακών στοιχείων	Αποτελέσματα εις νέον	Σύνολο κεφαλαίων Μητρικής Εταιρίας	Μη ελέγχουσες συμμετοχές	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων
Υπόλοιπο, 1 Ιανουαρίου 2018	13.132.719,00	537.261,66	18.749.533,76	176.846,00	918.206,21	20.815.272,06	54.329.838,69	48.406.250,81	102.736.089,50
Κέρδη Χρήσεως	-	-	-	-	-	4.376.411,69	4.376.411,69	5.062.656,68	9.439.068,37
Λοιπά συνολικά εισοδήματα	-	-	8.687,37	-	(1.086.835,59)	-	(1.078.148,22)	(1.090.544,63)	(2.168.692,85)
Συνολικά συγκεντρωτικά εισοδήματα	-	-	8.687,37	-	(1.086.835,59)	4.376.411,69	3.298.263,47	3.972.112,05	7.270.375,52
Μεταφορά σε τακτικό αποθεματικό	-	-	1.061.437,60	-	-	(1.061.437,60)	-	-	-
Μερίσματα από κέρδη προηγούμενης χρήσης	-	-	-	-	-	(218.878,65)	(218.878,65)	(588.654,84)	(807.533,49)
Υπόλοιπο, 31 Δεκεμβρίου 2018	13.132.719,00	537.261,66	19.819.658,73	176.846,00	(168.629,38)	23.911.367,50	57.409.223,52	51.789.708,01	109.198.931,53
Υπόλοιπο, 1 Ιανουαρίου 2019	13.132.719,00	537.261,66	19.819.658,73	176.846,00	(168.629,38)	23.911.367,50	57.409.223,52	51.789.708,01	109.198.931,53
Κέρδη Χρήσεως	-	-	-	-	-	4.740.046,44	4.740.046,44	5.357.556,07	10.097.602,51
Λοιπά συνολικά εισοδήματα	-	-	(43.544,81)	508.317,13	5.050.790,79	-	5.515.563,10	5.205.537,29	10.721.100,40
Συνολικά συγκεντρωτικά εισοδήματα	-	-	(43.544,81)	508.317,13	5.050.790,79	4.740.046,44	10.255.609,54	10.563.093,36	20.818.702,90
Μεταβολή από αλλαγή ποσοστού μειοψηφίας	-	10.109,49	96.784,10	2.981,90	3.100,36	1.932.391,00	2.045.366,84	(2.045.366,84)	-
Μεταφορά σε τακτικό αποθεματικό	-	-	967.502,98	-	-	(967.502,98)	-	-	-
Μερίσματα από κέρδη προηγούμενης χρήσης	-	-	-	-	-	(87.551,46)	(87.551,46)	(588.654,84)	(676.206,30)
Επίδραση εφαρμογής ΔΠΧΑ 16	-	-	-	-	-	(7.055,82)	(7.055,82)	-	(7.055,82)
Υπόλοιπο, 31 Δεκεμβρίου 2019	13.132.719,00	547.371,15	20.840.400,98	688.145,03	4.885.261,77	29.521.694,68	69.615.592,61	59.718.779,71	129.334.372,33

ΕΤΑΙΡΙΑ

	Μετοχικό κεφάλαιο	Υπέρ το άρτιο	Λοιπά αποθεματικά	Αποθεματικό Ιδιοχρησιμοποιού μενων παγίων	Αποθεματικό Διαθεσίμων προς πώληση περιουσιακών στοιχείων	Αποτελέσματα εις νέον	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων
Υπόλοιπο, 1 Ιανουαρίου 2018	13.132.719,00	-	15.298.518,96	2.295,99	77.237,77	2.493.779,63	31.004.551,34
Κέρδη Χρήσεως	-	-	-	-	-	690.167,68	690.167,68
Λοιπά συνολικά εισοδήματα	-	-	(1.673,30)	-	(40.120,88)	-	(41.794,18)
Συνολικά συγκεντρωτικά εισοδήματα	-	-	(1.673,30)	-	(40.120,88)	690.167,68	648.373,50
Αύξηση Τακτικού αποθεματικού	-	-	136.110,18	-	-	(136.110,18)	-
Μερίσματα από κέρδη προηγούμενης χρήσης	-	-	-	-	-	(218.878,65)	(218.878,65)
Μεταφορά από λοιπά αποθεματικά	-	-	560.045,20	-	-	(560.045,20)	-
Υπόλοιπο, 31 Δεκεμβρίου 2018	13.132.719,00	-	15.993.001,04	2.295,99	37.116,89	2.268.913,26	31.434.046,19
Υπόλοιπο, 1 Ιανουαρίου 2019	13.132.719,00	-	15.993.001,04	2.295,99	37.116,89	2.268.913,26	31.434.046,19
Κέρδη Χρήσεως	-	-	-	-	-	493.294,77	493.294,77
Λοιπά συνολικά εισοδήματα	-	-	(4.603,08)	75.420,26	462.082,28	-	532.899,46
Συνολικά συγκεντρωτικά εισοδήματα	-	-	(4.603,08)	75.420,26	462.082,28	493.294,77	1.026.194,24
Αύξηση Τακτικού αποθεματικού	-	-	81.626,91	-	-	(81.626,91)	-
Μερίσματα από κέρδη προηγούμενης χρήσης	-	-	-	-	-	(87.551,46)	(87.551,46)
Μεταφορά σε λοιπά αποθεματικά	-	-	560.045,20	-	-	(560.045,20)	-
Υπόλοιπο, 31 Δεκεμβρίου 2019	13.132.719,00	-	16.630.070,07	77.716,26	499.199,17	2.032.984,47	32.372.688,97

Οι σημειώσεις στις σελίδες 37 έως 136 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών καταστάσεων.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

Σημ.	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΙΑ	
	2019	2018	2019	2018
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες				
Κέρδη προ φόρων	13.867.917,50	14.600.264,77	548.503,36	750.563,73
<u>Προσαρμογές για μη ταμειακά στοιχεία</u>				
Έσοδα Επενδύσεων	<u>6</u> (4.060.938,94)	(3.415.203,24)	(807.992,51)	(777.881,33)
(Κέρδη) / ζημίες από πώληση επενδυτικών περιουσιακών στοιχείων	<u>7</u> (1.513.877,78)	(163.921,15)	(21.016,48)	53.668,05
Αποτίμηση ακινήτων στην εύλογη αξία	<u>18,19</u> 30.720,96	127.200,00	(44.740,09)	20.000,00
Απομείωση αξίας συμμετοχών	-	-	200.447,34	-
Απόσβεση παγίων	<u>16,18</u> 1.752.100,07	1.744.790,87	35.067,51	29.718,18
Απόσβεση & τόκοι δικαιωμάτων χρήσης μισθώσεων	<u>17</u> 535.668,69	-	-	-
Μεταβολή στην πρόβλεψη επισφάλειας	<u>23,24,26</u> 468.110,07	26.848,23	-	-
Μερίδιο (κερδών)/ ζημιών από συγγενείς εταιρίες	<u>21</u> (10.846,01)	(1.156,06)	-	-
Καθαρά έξοδα προγράμματος καθορισμένων παροχών προς το προσωπικό	<u>34</u> 96.786,50	81.637,32	1.953,65	1.698,47
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες πριν από τις μεταβολές στα λειτουργικά περιουσιακά στοιχεία	11.165.641,07	13.000.460,74	(87.777,22)	77.767,09
Μεταβολή λειτουργικών περιουσιακών στοιχείων				
(Αύξηση) / μείωση απαιτήσεων	(1.105.841,61)	2.686.297,64	(132.575,95)	9.090,28
Αύξηση / (μείωση) υποχρεώσεων	6.969.420,65	1.800.288,51	655.708,65	447.231,23
Φόρος εισοδήματος που εισπράχθηκε/(καταβλήθηκε)	<u>25</u> (4.295.871,98)	(5.216.475,58)	(75.929,31)	(22.221,20)
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες (α)	12.733.348,13	12.270.571,31	359.426,17	511.867,40
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες				
Αγορά χρηματοοικονομικών προϊόντων	<u>22,3</u> (132.792.450,08)	(127.194.278,25)	(6.043.907,00)	(7.206.187,34)
Πώληση - λήξη χρηματοοικονομικών προϊόντων	<u>22,3</u> 120.527.303,72	116.352.864,56	4.871.052,75	6.731.756,00
Ταμειακές εισροές από τόκους και μερίσματα επενδύσεων	<u>6</u> 3.059.490,25	1.304.997,53	751.743,28	547.875,72
Αγορά παγίων περιουσιακών στοιχείων	(2.911.237,65)	(1.107.072,52)	(62.833,44)	(101.521,86)
Πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων	<u>16, 18</u> 1.862.788,71	259.242,35	-	7.839,72
Λοιπά έσοδα επενδύσεων	<u>6</u> 54.297,54	111.619,55	3.758,68	4.920,00
Απόκτηση συμμετοχών συνδεδεμένων επιχ/σεων	-	(82.000,00)	-	(13.000)
Αγορά επενδυτικών ακινήτων	<u>19</u> (512.199,27)	-	-	-
Καθαρές ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες (β)	(10.712.006,79)	(10.354.626,77)	(480.185,73)	(28.317,76)
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες				
Μερίσματα πληρωθέντα	(676.206,30)	(807.533,49)	(87.551,46)	(218.878,65)
Καθαρές ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (γ)	(676.206,30)	(807.533,49)	(87.551,46)	(218.878,65)
Καθαρή (μείωση)/ αύξηση στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα (α+β+γ)	1.345.135,05	1.108.411,04	(208.311,02)	264.670,99
Ταμειακά Διαθέσιμα και Ισοδύναμα την 1η Ιανουαρίου	<u>27</u> 4.188.939,41	3.080.528,37	442.438,19	177.767,16
Ταμειακά Διαθέσιμα και Ισοδύναμα την 31η Δεκεμβρίου	5.534.074,46	4.188.939,41	234.127,12	442.438,19

Οι σημειώσεις στις σελίδες 37 έως 136 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών καταστάσεων.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ**Σημείωση 1: ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ**

Η ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΖΩΗΣ (η "Εταιρία") έχει συσταθεί στην Ελλάδα και δραστηριοποιείται στον ασφαλιστικό τομέα παρέχοντας ασφαλιστικές υπηρεσίες που αφορούν τους κλάδους ζωής. Η Εταιρία συστάθηκε το 1988 και λειτουργεί ήδη 31 έτη, είναι εγκατεστημένη στην Ελλάδα και η διεύθυνση της έδρας της είναι στη Θεσσαλονίκη, στο 15^ο χλμ Θεσσαλονίκης - Περαιάς, Τ.Κ. 55102. Ο αριθμός Γ.Ε.ΜΗ της Εταιρίας είναι 057730304000 και ο ΑΦΜ της 094220868.

Οι παρούσες ετήσιες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Εταιρίας εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο στις 7 Ιουλίου 2020 και τελούν υπό την έγκριση της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων.

Η Εταιρία διέπεται από τις διατάξεις του Ν. 4545/2018 «περί ανωνύμων εταιριών» με εποπτεύουσα αρχή το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ενώ για την εποπτεία της εφαρμογής των διατάξεων του Ν. 4364/2016 περί «ανάληψης και άσκησης δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης» υπεύθυνη είναι η Τράπεζα της Ελλάδος.

Μέτοχοι

Η Εταιρία είναι μητρική του Ομίλου ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ, με συγγενή εταιρία τη MOTUS TRAVEL A.E. και με θυγατρικές την ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ Α.Ε.Γ.Α., η οποία δραστηριοποιείται στον κλάδο γενικών ασφαλίσεων, καθώς και τέσσερις μη ασφαλιστικές εταιρίες, την ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ ΕΜΠΟΡΟΤΕΧΝΙΚΗ με ευρύ φάσμα εμπορικής δραστηριότητας, την AIR ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ, την ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ και τη ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΣΟΦΑΔΩΝ (εφεξής «ο Όμιλος»). Το 65% των μετοχών της Εταιρίας κατέχει η οικογένεια Γιαννιώτη, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό κατέχεται από διάφορους μικρομετόχους με ποσοστό μικρότερο του 5% ο καθένας.

Διοικητικό Συμβούλιο

Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας την 31 Δεκεμβρίου 2019 είναι η εξής:

Πρόεδρος: Μελάς Γιαννιώτης

Αντιπρόεδρος, Διευθύνων Σύμβουλος: Κωνσταντίνος Γιαννιώτης

Μέλη: Όλγα Παϊζάνη, Παναγιώτης Χαριτίδης, Ιωάννης Κωνσταντάς, Νικόλαος Παππάς, Κωνσταντίνος Σταμάτης, Παναγιώτης Κατσανίδης, Νικόλαος Φίστας.

Τα μέλη εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων για περίοδο πέντε ετών με δυνατότητα επανεκλογής. Η θητεία των παραπάνω μελών λήγει την 5^η Σεπτεμβρίου 2024.

Σημείωση 2: ΒΑΣΙΚΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

2.1. Πλαίσιο κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και οι ατομικές οικονομικές καταστάσεις της Μητρικής Εταιρίας της χρήσης που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2019 («οι οικονομικές καταστάσεις») έχουν καταρτισθεί σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση («ΕΕ»). Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019 δεν υπήρχαν πρότυπα που να είναι σε ισχύ και να επηρεάζουν τις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και να μην έχουν εφαρμοστεί. Επίσης, δεν υπάρχουν πρότυπα και διερμηνείες προτύπων που επηρεάζουν τις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου που να έχουν εφαρμοστεί πριν την υποχρεωτική ημερομηνία έναρξης εφαρμογής τους.

Τα ποσά στις οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ που αποτελεί το λειτουργικό νόμισμα του Ομίλου, εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά στις επιμέρους σημειώσεις.

Η εφαρμογή των ΔΠΧΑ κατά τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων απαιτεί τη διενέργεια εκτιμήσεων και την υιοθέτηση παραδοχών από πλευράς της Διοίκησης, οι οποίες δύνανται να επηρεάσουν την εφαρμογή των λογιστικών πολιτικών καθώς και τα ποσά που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις. Οι σημαντικότερες από τις παραδοχές αυτές έγιναν στα πεδία που χαρακτηρίζονται από αυξημένη πολυπλοκότητα και υποκειμενικότητα στην εφαρμογή των λογιστικών πολιτικών και αναφέρονται αναλυτικά στη Σημείωση 3. Οι εκτιμήσεις επαναξιολογούνται και δύνανται να αλλάξουν όταν λαμβάνουν χώρα αλλαγές στα γεγονότα και στις συνθήκες καθώς και όταν νέα πληροφόρηση καθίσταται διαθέσιμη.

Στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου ενοποιούνται πλήρως οι θυγατρικές εταιρίες INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ Α.Ε.Γ.Α., INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ ΕΜΠΟΡΟΤΕΧΝΙΚΗ, AIR INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ και ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΣΟΦΑΔΩΝ. Το μερίδιο στην INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ δεν ενοποιείται και διατηρείται ως συμμετοχή με αποτίμηση στο κόστος κτήσης λόγω του περιορισμένου της μεγέθους. Η συγγενής εταιρία MOTUS TRAVEL Α.Ε. ενσωματώνεται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις με τη μέθοδο της καθαρής θέσης. Οι οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ, του Ομίλου δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο του Ομίλου www.intersalonica.gr.

Οι λογιστικές αρχές που αναφέρονται στη Σημείωση 2.3 έχουν εφαρμοσθεί με συνέπεια στις χρήσεις που παρουσιάζονται στις παρούσες οικονομικές καταστάσεις.

Ο Όμιλος παρουσιάζει την κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης γενικότερα κατά σειρά ρευστότητας με τα στοιχεία που προβλέπεται να ρευστοποιηθούν αργότερα να βρίσκονται ψηλότερα στην κατάσταση. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις συμψηφίζονται και το καθαρό ποσό αναγνωρίζεται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης, μόνο όταν υπάρχει νομικά ισχυρό δικαίωμα για συμψηφισμό των αναγνωρισμένων ποσών και υπάρχει η πρόθεση να διακανονιστούν σε καθαρή βάση ή να ρευστοποιηθούν τα περιουσιακά στοιχεία και να διακανονιστούν οι υποχρεώσεις ταυτόχρονα.

Οι οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους, με εξαίρεση τα ιδιοχρησιμοποιούμενα και επενδυτικά ακίνητα και τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση τα οποία αποτιμώνται στην εύλογη αξία, καθώς επίσης και την αρχή της συνεχιζόμενης επιχειρηματικής δραστηριότητας («going concern»).

Η Διοίκηση της Εταιρίας και των λοιπών εταιριών του Ομίλου, κατάρτισε τις οικονομικές καταστάσεις με βάση την αρχή της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας, καθώς οι εταιρίες του Ομίλου αντιμετωπίζουν με επιτυχία όλους τους κινδύνους που σχετίζονται με τον Covid-19, και διατηρούν το δείκτη κεφαλαιακής απαίτησης φερεγγυότητάς κάθε ασφαλιστικής εταιρίας του Ομίλου σημαντικά πάνω από 100%.

Οι βασικές επιπτώσεις από τον Covid-19 στην Εταιρία και τον Όμιλο και ο τρόπος αντιμετώπισής τους αναλύονται στη σημείωση 39: «Γεγονότα μετά την ημερομηνία του ισολογισμού».

2.2. Αλλαγές σε λογιστικές αρχές

Δικαίωμα χρήσης περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεις μισθώσεων

Το νέο ΔΠΧΑ 16 εισάγει ένα ολοκληρωμένο μοντέλο για την αναγνώριση και το χειρισμό των μισθώσεων στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, διακρίνοντας τις συμβάσεις μίσθωσης από τις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών με κριτήριο το εάν το περιουσιακό στοιχείο το οποίο αποτελεί αντικείμενο της μίσθωσης ελέγχεται από τον μισθωτή.

Το ΔΠΧΑ 16 εισάγει σημαντικές αλλαγές στη λογιστική αντιμετώπιση των μισθώσεων από την πλευρά του μισθωτή υπό την έννοια ότι καταργείται πλέον η διάκριση μεταξύ της λειτουργικής και χρηματοδοτικής μίσθωσης, όπως ίσχυε σύμφωνα με το ΔΛΠ 17, και απαιτείται από το μισθωτή κατά την έναρξη της μίσθωσης η αναγνώριση ενός δικαιώματος χρήσης του περιουσιακού στοιχείου και αντίστοιχα μιας υποχρέωσης, για όλες τις μισθώσεις με εξαίρεση τις βραχυπρόθεσμες μισθώσεις και τις μισθώσεις υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου χαμηλής αξίας.

Αντιθέτως με τις αλλαγές που έχουν επέλθει στη λογιστική αντιμετώπιση των μισθώσεων για τους μισθωτές, οι απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 16 για τη λογιστική αντιμετώπιση των μισθώσεων από την πλευρά των εκμισθωτών παρέμειναν σε μεγάλο βαθμό αμετάβλητες εν συγκρίσει με το ΔΛΠ 17, και κατά συνέπεια, συνεχίζεται να απαιτείται από τους εκμισθωτές η ταξινόμηση των μισθώσεων ως χρηματοδοτικές ή λειτουργικές.

Επιπλέον, το ΔΠΧΑ 16 παρέχει καθοδήγηση ως προς τη λογιστική αντιμετώπιση των συναλλαγών πώλησης και επαναμίσθωσης ενός περιουσιακού στοιχείου και απαιτεί εν συνόλω τη διενέργεια εκτεταμένων γνωστοποιήσεων σε σύγκριση με το ΔΛΠ 17.

Ο Όμιλος εφάρμοσε για πρώτη φορά το ΔΠΧΑ 16 την 1η Ιανουαρίου 2019 (ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής του), χρησιμοποιώντας την τροποποιημένη αναδρομική προσέγγιση (modified retrospective approach). Συγκεκριμένα, η σωρευτική επίδραση της αρχικής εφαρμογής του προτύπου αναγνωρίστηκε ως προσαρμογή στο υπόλοιπο έναρξης των κερδών εις νέον κατά την ημερομηνία πρώτης εφαρμογής.

2.3. Περίληψη Σημαντικών Λογιστικών Αρχών

Οι βασικές λογιστικές αρχές που εφαρμόστηκαν κατά τη σύνταξη αυτών των οικονομικών καταστάσεων περιγράφονται παρακάτω.

2.3.1. Μετατροπή σε ξένο νόμισμα

Λειτουργικό νόμισμα και νόμισμα παρουσίασης

Στοιχεία που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις αποτιμώνται στο νόμισμα στο οποίο δραστηριοποιείται ο Όμιλος (το «λειτουργικό νόμισμα»). Οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ, το οποίο είναι το λειτουργικό νόμισμα και το νόμισμα παρουσίασης του Ομίλου.

Συναλλαγές και υπόλοιπα

Οι συναλλαγές σε ξένο νόμισμα, μετατρέπονται στο λειτουργικό νόμισμα με βάση τις ισοτιμίες συναλλάγματος που ισχύουν κατά την ημερομηνία της εκάστοτε συναλλαγής. Τα νομισματικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που παρουσιάζονται σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται στην ισοτιμία του λειτουργικού νομίσματος κατά την ημερομηνία αναφοράς. Οι διαφορές που προκύπτουν από την τακτοποίηση συναλλαγών σε ξένο νόμισμα και από την μετατροπή των νομισματικών στοιχείων περιλαμβάνονται στα αποτελέσματα.

Τα μη νομισματικά στοιχεία που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα που αποτιμώνται στο πλαίσιο του ιστορικού κόστους μετατρέπονται χρησιμοποιώντας τη συναλλαγματική ισοτιμία κατά την ημερομηνία της αρχικής συναλλαγής. Τα μη νομισματικά στοιχεία που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα που αποτιμώνται στην εύλογη αξία μετατρέπονται χρησιμοποιώντας τη συναλλαγματική ισοτιμία κατά την ημερομηνία που προσδιορίζεται η εύλογη αξία. Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από την μετατροπή των μη νομισματικών στοιχείων που αποτιμώνται στην εύλογη αξία αποτελούν μέρος των κερδών ή ζημιών από τη μεταβολή της εύλογης αξίας και καταχωρούνται στα αποτελέσματα ή απευθείας στα ίδια κεφάλαια ανάλογα με το είδος του νομισματικού στοιχείου.

2.3.2. Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία

Τα ενσώματα περιουσιακά στοιχεία εκτός των οικοπέδων και των κτιρίων, εμφανίζονται στο κόστος μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και τις τυχόν απομειώσεις τους. Το κόστος αποτελείται από την τιμή αγοράς συμπεριλαμβανομένων των δασμών εισαγωγής, όταν υπάρχουν, και των μη επιστρεφόμενων φόρων αγοράς, καθώς και οποιοδήποτε κόστος χρειάζεται για να καταστεί το πάγιο λειτουργικό και έτοιμο για μελλοντική χρήση. Όταν σημαντικά τμήματα των ακινήτων, εγκαταστάσεων και λοιπού εξοπλισμού χρήζουν αντικατάστασης, ο Όμιλος αναγνωρίζει αυτά τα τμήματα ως χωριστά περιουσιακά στοιχεία με συγκεκριμένες ωφέλιμες ζωές και τα αποσβένει αναλόγως.

Ομοίως, όταν εκτελείται μια ουσιαστική επιθεώρηση, για τον εντοπισμό τεχνικών προβλημάτων, το κόστος της αναγνωρίζεται ξεχωριστά στη λογιστική αξία του εξοπλισμού ως αντικατάσταση εφόσον πληρούνται τα κριτήρια αναγνώρισης βάσει των γενικά παραδεκτών λογιστικών αρχών και αποσβένεται κανονικά. Οι επισκευές και συντηρήσεις καταχωρούνται στα έξοδα της περιόδου που πραγματοποιούνται.

Τα οικόπεδα και κτίρια αποτιμώνται στην εύλογη αξία, μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις κτιρίων καθώς και ζημίες απομείωσης που αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία της αναπροσαρμογής. Οι αποτιμήσεις εκτελούνται με επαρκή συχνότητα, κάθε 2 με 3 έτη, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ότι η εύλογη αξία ενός αναπροσαρμοζόμενου περιουσιακού στοιχείου δε διαφέρει ουσιαστικά από τη λογιστική αξία.

Το πλεόνασμα αναπροσαρμογής αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα και πιστώνεται στο αποθεματικό αναπροσαρμογής του περιουσιακού στοιχείου στα ίδια κεφάλαια. Ωστόσο, στο βαθμό που αντιστρέφει έλλειμμα αναπροσαρμογής του ίδιου περιουσιακού στοιχείου που προηγουμένως αναγνωρίστηκε στην κατάσταση συνολικών εισοδημάτων, η εν λόγω αύξηση αναγνωρίζεται και αυτή στην κατάσταση συνολικών εισοδημάτων. Το έλλειμμα αναπροσαρμογής αναγνωρίζεται στην κατάσταση συνολικών εισοδημάτων, εκτός εάν αυτό αντισταθμίζει υπάρχον πλεόνασμα του ίδιου περιουσιακού στοιχείου που έχει προγενέστερα αναγνωριστεί στο ειδικό αποθεματικό αναπροσαρμογής του περιουσιακού στοιχείου. Το αποθεματικό αναπροσαρμογής που αφορά σε συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο που πωλείται μεταφέρεται στα κέρδη εις νέον κατά την πώλησή του.

Η διενέργεια αποσβέσεων επί ενός ενσώματου παγίου στοιχείου αρχίζει με την έναρξη χρησιμοποίησής του και διακόπτεται μόνο με την πώληση ή μεταβίβασή του. Κατά συνέπεια η διενέργεια αποσβέσεων επί ενός ενσώματου παγίου στοιχείου το οποίο παύει να χρησιμοποιείται δε διακόπτεται εκτός αν έχει πλήρως αποσβεσθεί, αλλά επανεκτιμάται η ωφέλιμη ζωή του. Τα ενσώματα πάγια στοιχεία αποσβένονται με τη μέθοδο του σταθερού ποσού κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους. Τα οικόπεδα δεν αποσβένονται.

Η εκτιμώμενη ωφέλιμη ζωή των ενσώματων παγίων στοιχείων ανά κατηγορία έχει ως εξής:

	Εκτιμώμενη μέση ωφέλιμη ζωή
Γήπεδα – Οικόπεδα	-
Κτίρια – Ιδιοχρησιμοποιούμενα	έως 50 έτη
Προσθήκες και βελτιώσεις σε μισθωμένα ακίνητα	Η διάρκεια της μίσθωσης
Μηχανήματα	έως 20 έτη
Εναέρια πτητικά μέσα	έως 25 έτη
Μεταφορικά μέσα	έως 15 έτη
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	έως 20 έτη

Ένα ενσώματο πάγιο περιουσιακό στοιχείο αποαναγνωρίζεται κατά τη διάθεσή του ή όταν δεν υπάρχουν περαιτέρω μελλοντικά οικονομικά οφέλη που να αναμένονται από τη χρήση ή διάθεσή του. Το κέρδος ή η ζημία από την αποαναγνώριση των παγίων (προσδιορίζεται ως η διαφορά μεταξύ του καθαρού προϊόντος της διάθεσης, αν υπάρχει, και της λογιστικής αξίας του παγίου) αναγνωρίζεται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος.

Οι ωφέλιμες ζωές, οι υπολειμματικές αξίες και οι μέθοδοι απόσβεσης των ενσώματων παγίων υπόκεινται ετησίως σε επανεξέταση κατά την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων και αναπροσαρμόζονται σε μελλοντικές χρήσεις, εάν κριθεί απαραίτητο.

2.3.3. Επενδύσεις σε ακίνητα

Ως επενδύσεις σε ακίνητα, καταχωρούνται τα ακίνητα που κατέχονται για αποδόσεις ενοικίων και/ή κεφαλαιουχικές ανατιμήσεις. Τα επενδυτικά ακίνητα αποτιμώνται στην εύλογη αξία αγοράς με βάση εκτιμήσεις από ανεξάρτητους εγκεκριμένους εκτιμητές ετησίως. Τα κέρδη ή ζημίες που προκύπτουν από την αποτίμηση των επενδυτικών ακινήτων στην εύλογη αξία, περιλαμβάνονται στην κατάσταση συνολικών εισοδημάτων της περιόδου κατά την οποία προκύπτουν, συμπεριλαμβανομένης της αντίστοιχης επίδρασης του φόρου.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα αποαναγνωρίζονται είτε κατά τη διάθεση, είτε όταν αποσύρονται μόνιμα από τη χρήση και δεν αναμένονται μελλοντικά οικονομικά οφέλη από τη διάθεσή τους. Η διαφορά μεταξύ του καθαρού προϊόντος διάθεσης και της λογιστικής αξίας του περιουσιακού στοιχείου αναγνωρίζεται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος κατά την περίοδο της αποαναγνώρισης.

Μεταφορές σε (ή από) επενδύσεις πραγματοποιούνται μόνο όταν υπάρχει μεταβολή στη χρήση. Για μια μεταφορά από τις επενδύσεις σε ακίνητα σε ιδιοχρησιμοποιούμενα πάγια, το τεκμαρτό κόστος για τη μεταγενέστερη λογιστική απεικόνιση του ακινήτου είναι η εύλογη αξία του κατά την ημερομηνία της μεταβολής χρήσης. Αν ένα ιδιοχρησιμοποιούμενο ακίνητο μεταβληθεί σε επένδυση σε ακίνητα, η Εταιρία θα λογιστικοποιήσει το ακίνητο σύμφωνα με την πολιτική που εφαρμόζει για τα ενσώματα πάγια έως την ημερομηνία της μεταβολής χρήσης.

2.3.4. Άυλα περιουσιακά στοιχεία

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία που αποκτώνται μεμονωμένα αναγνωρίζονται στο κόστος κατά την αρχική τους αναγνώριση. Μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισης, τα άυλα περιουσιακά στοιχεία αποτιμώνται στο κόστος μείον οποιοσδήποτε σωρευμένες αποσβέσεις και τυχόν σωρευμένες ζημίες απομείωσης.

Τα άυλα πάγια με πεπερασμένες ωφέλιμες ζωές αποσβένονται κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους και ελέγχονται για απομείωση, όταν υπάρχει ένδειξη ότι το άυλο περιουσιακό στοιχείο έχει απομειωθεί. Οι ωφέλιμες ζωές και η μέθοδος απόσβεσης των άυλων περιουσιακών στοιχείων με πεπερασμένη ωφέλιμη ζωή επανεξετάζονται τουλάχιστον στο τέλος κάθε ημερομηνίας αναφοράς. Μεταβολές στις αναμενόμενες ωφέλιμες ζωές ή το αναμενόμενο σχέδιο ανάλωσης των μελλοντικών οικονομικών ωφελειών που εμπεριέχονται στο περιουσιακό στοιχείο λογίζονται μέσω της μεταβολής της περιόδου ή της μεθόδου απόσβεσης, όπως αυτό κρίνεται κατάλληλο, και θεωρείται ως αλλαγή

λογιστικής εκτίμησης. Το έξοδο απόσβεσης ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου με πεπερασμένη ωφέλιμη ζωή αναγνωρίζεται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος.

Τα άυλα αυτά στοιχεία είναι κυρίως λογισμικό και λοιπά προγράμματα. Οι αποσβέσεις των άυλων περιουσιακών στοιχείων υπολογίζονται με τη μέθοδο της σταθερής απόσβεσης κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους η οποία προσδιορίζεται στα 17 έτη. Ο Όμιλος δεν διαθέτει άυλα περιουσιακά στοιχεία με απεριόριστη διάρκεια ζωής.

Κέρδη ή ζημίες από την αποαναγνώριση των άυλων παγίων επιμετρώνται ως η διαφορά μεταξύ του καθαρού προϊόντος πώλησης και της λογιστικής αξίας τους και αναγνωρίζονται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος κατά την αποαναγνώριση του περιουσιακού στοιχείου.

2.3.5. Μισθώσεις

Η αξιολόγηση σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 16, εάν μια σύμβαση είναι ή εμπεριέχει μίσθωση, βασίζεται στην ουσία της εν λόγω σύμβασης. Κατά την αξιολόγηση θα πρέπει να εξετασθεί κατά πόσον: α) η εκπλήρωση μιας σύμβασης εξαρτάται από τη χρήση ενός συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου ή στοιχείων και β) η σύμβαση εκχωρεί δικαίωμα χρήσης του περιουσιακού στοιχείου.

Ο Όμιλος ως μισθωτής

Ο Όμιλος εκτιμά εάν μια σύμβαση αποτελεί ή εμπεριέχει μίσθωση, κατά την έναρξη ισχύς αυτής και αναγνωρίζει κατά περίπτωση ένα περιουσιακό στοιχείο με δικαίωμα χρήσης και μια αντίστοιχη υποχρέωση από τη μίσθωση για όλες τις συμβάσεις μίσθωσης στις οποίες είναι μισθωτής, εκτός από τις βραχυπρόθεσμες μισθώσεις (διάρκεια μίσθωσης 12 μηνών ή λιγότερο) και μισθώσεις υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου χαμηλής αξίας. Για τις μισθώσεις αυτές, ο Όμιλος αναγνωρίζει τα μισθώματα ως λειτουργικά έξοδα. Συμβάσεις που έχουν λήξει και οι οποίες έχουν “σιωπηρά ανανεωθεί” με απεριόριστη διάρκεια μίσθωσης θεωρείται ότι δεν είναι εκτελεστές, δηλαδή δεν απορρέουν από αυτές εκτελεστά δικαιώματα και υποχρεώσεις. Ο Όμιλος αναγνωρίζει τα μισθώματα που αφορούν αυτές τις μισθώσεις ως λειτουργικά έξοδα στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων.

Η υποχρέωση από τη μίσθωση αρχικά επιμετράται στην παρούσα αξία των μισθωμάτων τα οποία παραμένουν ανεξόφλητα κατά την ημερομηνία έναρξης της μισθωτικής περιόδου, τα οποία προεξοφλούνται με το τεκμαρτό επιτόκιο της μίσθωσης. Εφόσον το επιτόκιο αυτό είναι δύσκολο να καθορισθεί, ο Όμιλος χρησιμοποιεί το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού του. Τα μισθώματα που περιλαμβάνονται στην επιμέτρηση της υποχρέωσης από τη μίσθωση αποτελούνται από:

- ο σταθερά μισθώματα, μειωμένα κατά τυχόν κίνητρα μίσθωσης,
- ο κυμαινόμενα μισθώματα τα οποία εξαρτώνται από έναν δείκτη ή ένα επιτόκιο, τα οποία αρχικά επιμετρώνται με χρήση του δείκτη ή του επιτοκίου κατά την ημερομηνία έναρξης της μισθωτικής περιόδου,
- ο ποσά τα οποία αναμένεται να καταβάλλει ο μισθωτής βάσει των εγγυήσεων υπολειμματικής αξίας,
- ο την τιμή άσκησης του δικαιώματος αγοράς εάν είναι μάλλον βέβαιο ότι ο μισθωτής θα ασκήσει το εν λόγω δικαίωμα, και
- ο την καταβολή ποινής για καταγγελία της μίσθωσης, εάν η διάρκεια μίσθωσης αποτυπώνει την άσκηση δικαιώματος του μισθωτή για καταγγελία της μίσθωσης.

Η υποχρέωση από την μίσθωση επιμετράται μεταγενέστερα, αυξάνοντας τη λογιστική αξία για να αποτυπωθούν οι τόκοι επί της υποχρέωσης από την μίσθωση και μειώνοντας την λογιστική αξία για να αποτυπωθούν οι καταβολές των μισθωμάτων. Ο Όμιλος επανεπιμετρά την υποχρέωση από τη μίσθωση (και κάνει τις αντίστοιχες προσαρμογές στα σχετικά περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης) εάν:

- ο επέλθει αλλαγή στη διάρκεια της μίσθωσης ή εάν επέλθει μεταβολή στην εκτίμηση του δικαιώματος αγοράς, στην περίπτωση αυτή η υποχρέωση από την μίσθωση επανεπιμετράται προεξοφλώντας τα αναθεωρημένα μισθώματα με βάση το αναθεωρημένο προεξοφλητικό επιτόκιο.
- ο επέλθει μεταβολή στα μισθώματα. Η υποχρέωση από τη μίσθωση επιμετράται προεξοφλώντας τα αναθεωρημένα μισθώματα με βάση το αρχικό προεξοφλητικό επιτόκιο.

Η υποχρέωση από τη μίσθωση παρουσιάζεται διακριτά στην Ενοποιημένη Κατάσταση Οικονομικής Θέσης.

Το περιουσιακό στοιχείο με δικαίωμα χρήσης εμπεριέχει το ποσό της αρχικής επιμέτρησης της αντίστοιχης υποχρέωσης από την μίσθωση, τα μισθώματα τα οποία καταβλήθηκαν κατά την ημερομηνία έναρξης της μισθωτικής περιόδου ή προγενέστερα αυτής, και τυχόν αρχικές άμεσες δαπάνες. Μεταγενέστερα επιμετράται στο κόστος μειωμένο κατά τις τυχόν σωρευμένες αποσβέσεις και τις ζημίες απομείωσης. Ο Όμιλος εφαρμόζει το ΔΛΠ 36 προκειμένου να προσδιορίσει εάν το περιουσιακό στοιχείο με δικαίωμα χρήσης έχει απομειωθεί. Τα περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης αποσβένονται στην μικρότερη χρονική περίοδο μεταξύ της διάρκειας της μίσθωσης και της ωφέλιμης ζωής του εκάστοτε υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου. Εάν ως αποτέλεσμα της σύμβασης μίσθωσης μεταβιβάζεται η κυριότητα του εκάστοτε υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου ή στο κόστος του περιουσιακού στοιχείου με δικαίωμα χρήσης έχει ενσωματωθεί το τίμημα εξαγοράς του υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου δεδομένου ότι ο Όμιλος αναμένει να εξασκήσει το δικαίωμα αγοράς αυτού, το εν λόγω περιουσιακό στοιχείο με δικαίωμα χρήσης αποσβένεται στην ωφέλιμη ζωή του εκάστοτε υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου. Η απόσβεση ξεκινά από την έναρξη της μισθωτικής περιόδου. Τα περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης παρουσιάζονται διακριτά στην Ενοποιημένη Κατάσταση Οικονομικής Θέσης.

Τα κυμαινόμενα μισθώματα τα οποία δεν εξαρτώνται από κάποιο δείκτη ή επιτόκιο δεν περιλαμβάνονται στην επιμέτρηση της υποχρέωσης και κατά συνέπεια δεν αποτελούν συστατικό στοιχείο της αξίας του περιουσιακού στοιχείου με δικαίωμα χρήσης. Οι σχετικές πληρωμές αναγνωρίζονται ως έξοδο την περίοδο κατά την οποία επήλθε το γεγονός. Ο Όμιλος εφαρμόσε την πρακτική διευκόλυνση του ΔΠΧΑ 16 σύμφωνα με την οποία ο μισθωτής δεν υποχρεούται να διαχωρίσει τα μη μισθωτικά στοιχεία, και επομένως αντιμετωπίζει λογιστικά κάθε μισθωτικό και σχετικό μη μισθωτικό στοιχείο ως ενιαία σύμβαση.

Ο Όμιλος ως εκμισθωτής

Οι μισθώσεις στις οποίες ο Όμιλος είναι εκμισθωτής κατατάσσονται είτε ως χρηματοδοτικές είτε ως λειτουργικές. Όταν σύμφωνα με τους όρους της μίσθωσης μεταβιβάζονται ουσιαστικά όλοι οι κίνδυνοι και οι ωφέλειες που συνοδεύουν την κυριότητα του στον μισθωτή, η μίσθωση κατατάσσεται ως χρηματοδοτική. Όλες οι άλλες μισθώσεις κατατάσσονται ως λειτουργικές μισθώσεις. Στις περιπτώσεις λειτουργικών μισθώσεων, που ο Όμιλος λειτουργεί ως εκμισθωτής, το μισθωμένο πάγιο χαρακτηρίζεται ως επενδυτικό και δε διενεργούνται αποσβέσεις με βάση την ωφέλιμη ζωή του. Το ποσό των μισθωμάτων, που αντιστοιχούν στη χρήση του μισθωμένου παγίου, αναγνωρίζεται ως έσοδο, στην κατηγορία έσοδα επενδύσεων με τη μέθοδο του δουλευμένου.

2.3.6. Απομείωση μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Ο Όμιλος εκτιμά σε κάθε ημερομηνία κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης εάν υπάρχουν ενδείξεις ότι η λογιστική αξία των μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων δεν είναι ανακτήσιμη. Στην περίπτωση που υπάρχει ένδειξη απομείωσης ή όταν απαιτείται ετήσιος έλεγχος απομείωσης, ο Όμιλος προσδιορίζει το ανακτήσιμο ποσό του περιουσιακού στοιχείου. Το ανακτήσιμο ποσό ενός περιουσιακού στοιχείου είναι το μεγαλύτερο μεταξύ της εύλογης αξίας του περιουσιακού στοιχείου (τιμή πώλησης μειωμένη κατά τα έξοδα πώλησης) και της αξίας λόγω χρήσης, η οποία εκτιμάται για την κατάρτιση των μελλοντικών ροών προεξοφλημένων με επιτόκιο που αντικατοπτρίζει τις πολιτικές και απαιτήσεις του Ομίλου για κάθε περιουσιακό στοιχείο.

Οι ζημίες απομείωσης των συνεχιζόμενων λειτουργιών, συμπεριλαμβανομένης της υποτίμησης αποθεμάτων, αναγνωρίζονται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος, στην κατηγορία εξόδων που συνάδει με τη λειτουργία του περιουσιακού στοιχείου που έχει απομειωθεί, εκτός των ακινήτων που είχαν προηγουμένως αναπροσαρμοστεί και η αναπροσαρμογή καταχωρήθηκε στα λοιπά συνολικά εισοδήματα. Για τα ακίνητα, η απομείωση αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα μέχρι του ποσού κάθε προηγούμενης αναπροσαρμογής.

Για τα μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, πραγματοποιείται εκτίμηση σε κάθε ημερομηνία κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης εάν υπάρχουν ενδείξεις οι οποίες είχαν οδηγήσει προηγουμένως στην αναγνώριση ζημίας απομείωσης και οι οποίες δεν υφίστανται πλέον ή έχουν μειωθεί. Εάν υπάρχει τέτοια ένδειξη ο Όμιλος εκτιμά το ανακτήσιμο ποσό του περιουσιακού στοιχείου ή της Μονάδας Δημιουργίας Ταμειακών Ροών. Τυχόν ζημία απομείωσης η οποία είχε αναγνωριστεί σε προηγούμενη χρήση, αντλιογίζεται μόνο στην περίπτωση που υπάρξει μεταβολή στις παραδοχές που έχουν χρησιμοποιηθεί για τον προσδιορισμό του ανακτήσιμου ποσού του περιουσιακού στοιχείου από την τελευταία φορά αναγνώρισης ζημίας απομείωσης. Ο αντιλογισμός περιορίζεται μέχρι το ύψος της λογιστικής αξίας του περιουσιακού στοιχείου που δεν υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό του, ούτε τη λογιστική αξία που θα είχε προσδιοριστεί, μείον την απόσβεση, εάν δεν είχε προηγουμένως αναγνωριστεί ζημία απομείωσης. Ο αντιλογισμός αυτός αναγνωρίζεται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος, εκτός εάν αφορά αναπροσαρμοσμένο περιουσιακό στοιχείο, όπου και ο αντιλογισμός αναγνωρίζεται ως αύξηση της αναπροσαρμογής.

2.3.7. Χρηματοοικονομικά Περιουσιακά Στοιχεία – Χαρτοφυλάκιο Επενδύσεων

Αρχική αναγνώριση

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που κατέχει ο Όμιλος έχουν ταξινομηθεί κατά την αρχική αναγνώρισή τους σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία α) διακρατούμενα μέχρι τη λήξη τους και β) σε διαθέσιμα προς πώληση, γ) δάνεια και απαιτήσεις. Όλα τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους, πλέον των άμεσα επιρριφθέντων δαπανών απόκτησής τους. Η ταξινόμηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων πραγματοποιείται από τη Διοίκηση ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και το σκοπό για τον οποίο το μέσο αποκτήθηκε. Η απόφαση για την ταξινόμηση λαμβάνεται κατά την αρχική αναγνώριση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων.

Μεταγενέστερη αποτίμηση

Η επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων μετά την αρχική τους αναγνώριση εξαρτάται από την κατηγορία στην οποία ανήκουν:

α. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διακρατούμενα μέχρι τη λήξη τους

Πρόκειται για μη παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με πάγιες ή προσδιορισμένες πληρωμές και συγκεκριμένη λήξη που ταξινομούνται ως «επενδύσεις διακρατούμενες μέχρι τη λήξη τους», για τις οποίες η Διοίκηση του Ομίλου έχει τη θετική πρόθεση και δυνατότητα να διακρατήσει μέχρι τη λήξη τους. Μετά την αρχική αναγνώριση,

αποτιμώνται στο αποσβεσμένο κόστος βάσει της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου μείον τυχόν ζημίες απομείωσης. Το αποσβεσμένο κόστος λαμβάνει υπόψη τυχόν έκπτωση ή πριμ κατά την απόκτηση και αμοιβές ή δαπάνες, οι οποίες θεωρούνται αναπόσπαστο κομμάτι του πραγματικού επιτοκίου. Η απόσβεση από την εφαρμογή της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου συμπεριλαμβάνεται στα χρηματοοικονομικά έσοδα/έσοδα επενδύσεων της κατάστασης συνολικού εισοδήματος. Οι ζημίες που προκύπτουν από απομειώσεις αναγνωρίζονται, επίσης, στα χρηματοοικονομικά έσοδα/έσοδα επενδύσεων της κατάστασης συνολικού εισοδήματος.

Βάσει του ΔΛΠ 39 ένα επενδυτικό στοιχείο μπορεί να αναταξινομηθεί από την κατηγορία των διακρατούμενων μέχρι τη λήξη στην κατηγορία των διαθέσιμων προς πώληση στην περίπτωση που εξαιτίας μίας αλλαγής στην πρόθεση ή στη δυνατότητα της οικονομικής οντότητας δεν δικαιολογείται η παρουσίαση της επένδυσης ως διακρατούμενης μέχρι τη λήξη. Σε περίπτωση που ένα επενδυτικό στοιχείο ουσιώδους μεγέθους αναταξινομηθεί, τότε υποχρεωτικά αναταξινομείται το σύνολο του χαρτοφυλακίου διακρατούμενων μέχρι τη λήξη και η εταιρία δε δύναται να κάνει χρήση του εν λόγω χαρτοφυλακίου για τις επόμενες δύο οικονομικές χρήσεις.

Ο Όμιλος είχε κατατάξει στην κατηγορία αυτή κρατικά και εταιρικά ομόλογα καθώς και έντοκα γραμμάτια μέχρι και την 30/9/2019. Την 1/10/2019, ο Όμιλος λόγω αλλαγής της πρόθεσης του για διατήρηση μέχρι τη λήξη των εν λόγω επενδύσεων, προέβη, βάσει του ΔΛΠ 39, στην αναταξινόμηση του συνολικού χαρτοφυλακίου των διακρατούμενων μέχρι τη λήξη επενδύσεων στην κατηγορία των διαθέσιμων προς πώληση. Έγινε επανεκτίμηση της εύλογης αξίας των διακρατούμενων μέχρι τη λήξη επενδύσεων κατά την ημερομηνία αναταξινόμησης και σύγκριση της με το αποσβεσμένο κόστος την εν λόγω ημερομηνία. Η προκύπτουσα διαφορά μεταξύ εύλογης αξίας και αποσβεσμένου κόστους καταχωρήθηκε στην καθαρή θέση μέσω της κατάστασης λοιπών συνολικών εισοδημάτων.

Απομείωση

Ο Όμιλος αρχικά αξιολογεί κατά πόσο υπάρχει αντικειμενική ένδειξη απομείωσης χωριστά για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που είναι μεμονωμένα σημαντικά ή συλλογικά για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που δεν είναι μεμονωμένα σημαντικά. Εφόσον ο Όμιλος αποφασίσει ότι δεν υπάρχει αντικειμενική ένδειξη απομείωσης για κάποιο χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο που αξιολογήθηκε χωριστά, είτε είναι σημαντικό είτε όχι, το συμπεριλαμβάνει σε ομάδα χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου και τα αξιολογεί για απομείωση συλλογικά. Περιουσιακά στοιχεία που αξιολογούνται για απομείωση χωριστά και για τα οποία υπάρχει και συνεχίζει να αναγνωρίζεται ζημία απομείωσης, δεν συμπεριλαμβάνονται στη συλλογική αξιολόγηση για απομείωση.

Το ποσό της ζημίας απομείωσης που αναγνωρίζεται, υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του περιουσιακού στοιχείου και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών (εξαιρουμένων των μελλοντικών ζημιών από πιστωτικούς κινδύνους που δεν έχουν πραγματοποιηθεί) προεξοφλημένων με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου.

Η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου μειώνεται με τη χρήση ενός λογαριασμού πρόβλεψης και το ποσό της ζημίας αναγνωρίζεται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος. Το έσοδο τόκου συνεχίζει να προκύπτει επί της μειωμένης λογιστικής αξίας και χρησιμοποιώντας το επιτόκιο προεξόφλησης των μελλοντικών ταμειακών ροών για σκοπούς μέτρησης της ζημίας απομείωσης. Το έσοδο τόκου αναγνωρίζεται ως έσοδο επενδύσεων στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος.

β. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που ταξινομούνται στην κατηγορία αυτή, είναι εκείνα που δεν έχουν ταξινομηθεί ως διακρατούμενα στη λήξη. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που ταξινομούνται στην κατηγορία των διαθεσίμων προς πώληση είναι εκείνα τα οποία η Διοίκηση προτίθεται να διακρατήσει για απροσδιόριστο χρονικό διάστημα και που μπορεί να πωληθούν για την κάλυψη των αναγκών ρευστότητας ή για ανταπόκριση στις αλλαγές των συνθηκών αγοράς.

Μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισης, τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση αποτιμώνται στην εύλογη αξία με τις ζημιές ή τα κέρδη από την αποτίμηση να αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα σε πίστωση του αποθεματικού των επενδύσεων διαθεσίμων προς πώληση μέχρι την αποαναγνώριση τους κατά την οποία οι σωρευμένες ζημιές ή κέρδη, που είχαν σωρευτεί στο ειδικό αποθεματικό για το συγκεκριμένο προϊόν, αντιστρέφονται με αντίστοιχη κίνηση των λοιπών λειτουργικών αποτελεσμάτων. Επίσης, σε περίπτωση που κάποιο στοιχείο έχει απομειωθεί η σωρευμένη ζημία που είναι καταχωρημένη στα λοιπά συνολικά εισοδήματα μεταφέρεται στα λειτουργικά αποτελέσματα. Οι δεδουλευμένοι τόκοι από επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση αναγνωρίζονται στην κατάσταση συνολικών εισοδημάτων ως έσοδα επενδύσεων.

Ο Όμιλος έχει κατατάξει στην κατηγορία αυτή αμοιβαία κεφάλαια και μετοχές καθώς και ομόλογα και έντοκα γραμμάτια για τα οποία είναι αμφίβολη η προοπτική διακράτησής τους έως τη λήξη.

Απομείωση

Στον υπολογισμό απομείωσης των επενδύσεων σε μετοχικούς και χρεωστικούς τίτλους που έχουν αναγνωριστεί ως διαθέσιμα προς πώληση, λαμβάνεται υπόψη τυχόν σημαντική και παρατεταμένη μείωση της εύλογης αξίας του τίτλου κάτω από το κόστος του. Η «σημαντικότητα» αξιολογείται σε σχέση με το αρχικό κόστος ενώ η «παρατάση» αξιολογείται σε σχέση με το χρονικό διάστημα κατά το οποίο η εύλογη αξία παρέμεινε κάτω του αρχικού κόστους. Όπου υπάρχει ένδειξη απομείωσης, η συσσωρευμένη ζημία - που υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ του κόστους αγοράς και της τρέχουσας εύλογης αξίας - μείον τις ζημιές απομείωσης του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου που αναγνωρίστηκαν προηγουμένως στην κατάσταση συνολικών εισοδημάτων - μεταφέρεται από τα ίδια κεφάλαια στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος. Ζημιές απομείωσης σε μετοχικούς και χρεωστικούς τίτλους που αναγνωρίστηκαν στα λειτουργικά αποτελέσματα, δεν αντλογίζονται μέσα από την κατάσταση συνολικού εισοδήματος. Αύξηση στην εύλογη αξία τους μετά την απομείωση αναγνωρίζεται απευθείας στα ίδια κεφάλαια.

γ. Δάνεια και απαιτήσεις

Τα δάνεια και απαιτήσεις είναι μη-παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα με καθορισμένες ταμειακές ροές που δεν διαπραγματεύονται σε οργανωμένες αγορές. Ο Όμιλος έχει κατατάξει στην κατηγορία αυτή κυρίως προθεσμιακές καταθέσεις με βραχεία / μέση διάρκεια που διενεργούνται για επενδυτικούς σκοπούς. Τα δάνεια και απαιτήσεις, όπως και τα διακρατούμενα στη λήξη χρηματοοικονομικά προϊόντα αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία και στη συνέχεια αποτιμώνται στο αποσβεσμένο κόστος.

Απομείωση

Απομείωση των τίτλων που κατατάσσονται ως δάνεια και απαιτήσεις έχουμε όταν υπάρχει σαφής ένδειξη πως η αξία του κεφαλαίου δεν αναμένεται να ανακτηθεί. Στην περίπτωση αυτή αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης με χρέωση στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος.

Αποαναγνώριση

Ο Όμιλος παύει να αναγνωρίζει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο (ή, όπου είναι κατάλληλο, μέρος του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή μέρος μιας ομάδας όμοιων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων) όταν:

- ο Εκπνέουν τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου.
- ο Μεταβιβάζονται τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου.

Όταν ο Όμιλος μεταβιβάζει τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του περιουσιακού στοιχείου ή έχει συνάψει συμφωνία μετακύλισης, αξιολογεί την έκταση στην οποία διατηρεί τους κινδύνους και τα οφέλη της κυριότητας. Αν ο Όμιλος δεν έχει μεταβιβάσει ή διατηρήσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της κυριότητας του περιουσιακού στοιχείου ή δεν έχει μεταβιβάσει τον έλεγχο τότε, συνεχίζει να αναγνωρίζει το μεταβιβαζόμενο περιουσιακό στοιχείο στο βαθμό συνέχισης της ανάμειξης του Ομίλου. Το μεταβιβαζόμενο περιουσιακό στοιχείο και η συνδεδεμένη υποχρέωση επιμετρούνται στη βάση που αντανακλά τα δικαιώματα και τις δεσμεύσεις που έχει διατηρήσει ο Όμιλος. Η συνεχιζόμενη ανάμειξη που λαμβάνει τη μορφή της εγγύησης επί του μεταβιβαζόμενου περιουσιακού στοιχείου επιμετρείται στη χαμηλότερη αξία μεταξύ της αρχικής λογιστικής αξίας του περιουσιακού στοιχείου και του μέγιστου ποσού ανταλλάγματος που ο Όμιλος θα μπορούσε να υποχρεωθεί να επιστρέψει.

2.3.8. Λοιπά Χρηματοοικονομικά Στοιχεία**2.3.8.1. Απαιτήσεις από ασφαλισμένους και λοιπές απαιτήσεις**

Οι απαιτήσεις από ασφαλισμένους και λοιπές απαιτήσεις αναγνωρίζονται αρχικώς στην εύλογη αξία τους και αφορούν το ποσό που αναμένεται να εισπραχθεί και μεταγενέστερα αναγνωρίζονται στο κόστος τους (αναπόσβεστο) μείον τυχόν ζημιές απομείωσης. Οι μεταβολές στην επιμέτρηση καταχωρούνται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος. Οι απαιτήσεις από ασφαλισμένους περιλαμβάνουν απαιτήσεις ασφαλιστρών από πελάτες και συνεργάτες με δικαίωμα είσπραξης καθώς και απαιτήσεις για τις οποίες έχουν κινηθεί ένδικα μέσα. Τα οφειλόμενα ασφάλιστρα είτε καταβάλλονται εντός της προθεσμίας που ορίζεται από τη σχετική νομοθεσία, είτε συμψηφίζονται με υποχρεώσεις του Ομίλου προς τους συνεργάτες αυτούς. Η μέση διάρκεια είσπραξης των ασφαλιστρών που πραγματοποιείται από συνεργάτες με δικαίωμα είσπραξης κατά κανόνα είναι 5 έως 7 ημέρες από την έκδοση των συμβολαίων. Οι απαιτήσεις κατά χρεωστών ασφαλιστρών καταχωρούνται στις οικονομικές καταστάσεις την ημερομηνία έκδοσης των ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Για ορισμένα υπόλοιπα συνεργατών που δεν αφορούν νέα παραγωγή και υπάρχει αδυναμία εφάπαξ αποπληρωμής τους, η Εταιρία έχει καταρτίσει συμβάσεις για την παροχή πίστωσης χρόνου για την είσπραξη των οφειλομένων ασφαλιστρών.

Κατά την εκάστοτε περίοδο και ημερομηνία σύνταξης οικονομικών καταστάσεων, εκτιμάται η εισπραξιμότητα των εισπρακτέων λογαριασμών βάσει ιστορικών τάσεων και στατιστικών δεδομένων. Για αθέτηση πληρωμών λαμβάνεται υπόψη το μακροοικονομικό περιβάλλον και σχηματίζεται πρόβλεψη για απώλειες που είναι πιθανόν να συμβούν και μπορούν να ποσοτικοποιηθούν. Η σχηματισθείσα πρόβλεψη αναπροσαρμόζεται με επιβάρυνση των αποτελεσμάτων της εκάστοτε χρήσης. Τυχόν διαγραφές απαιτήσεων από εισπρακτέους λογαριασμούς πραγματοποιούνται με αντίστοιχη μείωση της σχηματισθείσας πρόβλεψης.

2.3.8.2. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα

Τα χρηματικά διαθέσιμα και ισοδύναμα, περιλαμβάνουν μετρητά στο ταμείο, καταθέσεις όψεως σε τράπεζες και άλλες βραχυπρόθεσμες επενδύσεις υψηλής ρευστότητας, όπως προθεσμιακές καταθέσεις, που δε διενεργούνται για επενδυτικούς σκοπούς.

2.3.8.3. Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Αρχική αναγνώριση

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις ταξινομούνται, κατά την αρχική αναγνώριση, ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων και πληρωτέοι λογαριασμοί, ανάλογα με την περίπτωση. Όλες οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία, καθαρές από άμεσα αποδιδόμενο κόστος συναλλαγής.

Μεταγενέστερη επιμέτρηση

Η αποτίμηση των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων γίνεται στην εύλογη αξία.

Αποαναγνώριση

Μια χρηματοοικονομική υποχρέωση αποαναγνωρίζεται, όταν η δέσμευση που απορρέει από την υποχρέωση εκπληρώνεται, ακυρώνεται ή εκπνέει. Όταν μια υφιστάμενη χρηματοοικονομική υποχρέωση αντικαθιστάται από μια άλλη από τον ίδιο δανειστή, αλλά με ουσιαστικά διαφορετικούς όρους, ή οι όροι μίας υφιστάμενης υποχρέωσης τροποποιούνται σημαντικά, μία τέτοια ανταλλαγή ή τροποποίηση αντιμετωπίζεται λογιστικά ως αποαναγνώριση της αρχικής υποχρέωσης και αναγνώριση μίας νέας υποχρέωσης. Η διαφορά στις αντίστοιχες λογιστικές αξίες αναγνωρίζεται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος.

Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων συμψηφίζονται και το καθαρό ποσό παρουσιάζεται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης, μόνο όταν ο Όμιλος έχει επί του παρόντος νομικά ισχυρό δικαίωμα συμψηφισμού των αναγνωρισμένων ποσών, και παράλληλα προτίθεται είτε να προβεί σε διακανονισμό του καθαρού υπολοίπου είτε να εισπράξει το ποσό της απαίτησης του περιουσιακού στοιχείου εξοφλώντας ταυτόχρονα την υποχρέωση.

2.3.9. Αποτίμηση της εύλογης αξίας

Ο Όμιλος αποτιμά τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις, όπως χρηματοοικονομικές επενδύσεις ή τα μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, όπως επενδύσεις σε ακίνητα, στην εύλογη αξία σε κάθε ημερομηνία κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης.

Εύλογη αξία είναι η τιμή που θα λαμβανόταν κατά την πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου ή κατά τη μεταβίβαση μιας υποχρέωσης, σε μια κανονική συναλλαγή μεταξύ συναινούντων και επαρκώς πληροφορημένων συμμετεχόντων κατά την ημερομηνία επιμέτρησης. Η αποτίμηση της εύλογης αξίας βασίζεται στην παραδοχή ότι η συναλλαγή πώλησης ενός περιουσιακού στοιχείου ή μεταβίβαση μια υποχρέωσης λαμβάνει χώρα είτε:

- Στην κύρια αγορά για το περιουσιακό στοιχείο ή την υποχρέωση.
- Ελλείψει κύριας αγοράς, στην πλέον συμφέρουσα αγορά για το περιουσιακό στοιχείο ή την υποχρέωση.

Ο Όμιλος πρέπει να έχει πρόσβαση στην κύρια ή πλέον συμφέρουσα αγορά.

Η εύλογη αξία ενός περιουσιακού στοιχείου ή μιας υποχρέωσης αποτιμάται χρησιμοποιώντας τις παραδοχές που θα χρησιμοποιούσαν οι συμμετέχοντες στην αγορά κατά την τιμολόγηση του περιουσιακού στοιχείου ή της υποχρέωσης, υποθέτοντας ότι οι συμμετέχοντες στην αγορά ενεργούν προς το βέλτιστο οικονομικό συμφέρον τους.

Η αποτίμηση της εύλογης αξίας ενός μη χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου λαμβάνει υπόψη την ικανότητα ενός συμμετέχοντος στην αγορά να δημιουργήσει οικονομικά οφέλη από τη χρήση του περιουσιακού στοιχείου σε υψηλότερη και βέλτιστη χρήση του ή από την πώλησή του σε άλλο συμμετέχοντα στην αγορά που θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει το περιουσιακό στοιχείο στην υψηλότερη και βέλτιστη χρήση του.

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί τεχνικές αποτίμησης που αρμόζουν στις περιστάσεις και για τις οποίες υπάρχουν επαρκή δεδομένα διαθέσιμα για τη αποτίμηση της εύλογης αξίας, μεγιστοποιώντας τη χρήση των σχετικών παρατηρήσιμων δεδομένων και ελαχιστοποιώντας τη χρήση μη παρατηρήσιμων στοιχείων.

Όλα τα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις για τα οποία η εύλογη αξία επιμετράται ή γνωστοποιείται στις οικονομικές καταστάσεις κατηγοριοποιούνται εντός της ιεραρχίας εύλογης αξίας, που ορίζεται με βάση το χαμηλότερο επίπεδο δεδομένων που είναι σημαντικά για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας στο σύνολό της, ως εξής:

Επίπεδο 1 - Τιμές αγοράς (μη προσαρμοσμένες) σε ενεργές αγορές για πανομοιότυπα περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις.

Επίπεδο 2 - Τεχνικές αποτίμησης για τις οποίες το κατώτερο επίπεδο δεδομένων που είναι σημαντικό για τον υπολογισμό της εύλογης αξίας είναι άμεσα ή έμμεσα παρατηρήσιμο.

Επίπεδο 3 - Τεχνικές αποτίμησης, για τις οποίες το κατώτερο επίπεδο δεδομένων που είναι σημαντικό για την αποτίμηση της εύλογης αξίας είναι μη παρατηρήσιμο.

Για τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις που αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις, σε επαναλαμβανόμενη βάση, ο Όμιλος προσδιορίζει κατά πόσον έχουν πραγματοποιηθεί μεταφορές μεταξύ των επιπέδων της ιεραρχίας με την επαναξιολόγηση της κατηγοριοποίησης (με βάση το χαμηλότερο επίπεδο δεδομένων που είναι σημαντικά για την αποτίμηση της εύλογης αξίας ως σύνολο) στο τέλος της κάθε περιόδου αναφοράς. Κατά τη διάρκεια της χρήσης δεν υπήρξαν μεταφορές μεταξύ των επιπέδων 1 και 2, ούτε μεταφορές εντός και εκτός του επιπέδου 3 για την μέτρησή της εύλογης αξίας.

2.3.10. Τρέχουσα και αναβαλλόμενη φορολογία

2.3.10.1. Τρέχουσα φορολογία

Ο τρέχων φόρος εισοδήματος είναι ο αναμενόμενος πληρωτέος φόρος επί του φορολογητέου εισοδήματος χρήσης, βάσει θεσπισμένων συντελεστών φόρου κατά την ημερομηνία σύνταξης της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης, καθώς και οποιαδήποτε αναπροσαρμογή στο πληρωτέο φόρο προηγούμενων χρήσεων.

2.3.10.2. Αναβαλλόμενη φορολογία

Ο υπολογισμός του αναβαλλόμενου φόρου γίνεται με τη μέθοδο της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης και προσδιορίζεται για όλες τις προσωρινές διαφορές, οι οποίες προκύπτουν μεταξύ της λογιστικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις και της φορολογικής αξίας που αποδίδεται σε αυτά σύμφωνα με τις εκάστοτε φορολογικές διατάξεις.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται για όλες τις εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές και μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές στο βαθμό που είναι πιθανό ότι θα υπάρξει διαθέσιμο μελλοντικό φορολογητέο εισόδημα το οποίο θα χρησιμοποιηθεί έναντι των εκπιπτόμενων προσωρινών διαφορών και των μεταφερόμενων αχρησιμοποίητων φορολογικών ζημιών, εκτός:

- εάν προκύπτει από την αρχική αναγνώριση της υπεραξίας ενός περιουσιακού στοιχείου ή μιας υποχρέωσης σε μία συναλλαγή η οποία δεν είναι συνένωση εταιριών και κατά τη στιγμή της συναλλαγής δεν επηρέασε ούτε το λογιστικό ούτε το φορολογικό κέρδος ή ζημία.
- σε περίπτωση φορολογητέων προσωρινών διαφορών που σχετίζονται με επενδύσεις σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρίες, όπου ο χρόνος αντιστροφής των προσωρινών διαφορών μπορεί να ελεγχθεί και είναι πιθανό ότι οι προσωρινές διαφορές δε θα αντιστραφούν στο προβλεπόμενο μέλλον.

Η λογιστική αξία των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων ελέγχεται σε κάθε ημερομηνία κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων και μειώνεται στο βαθμό που δεν είναι πλέον πιθανό να υπάρξει επαρκές φορολογητέο εισόδημα που θα καλύψει ολόκληρη την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ή εν μέρει. Οι μη αναγνωρισμένες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αξιολογούνται σε κάθε ημερομηνία και αναγνωρίζονται εφόσον είναι πιθανόν ότι μελλοντικά φορολογητέα κέρδη θα επιτρέψουν την ανάκτηση της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις υπολογίζονται με βάση τους φορολογικούς συντελεστές που αναμένεται να εφαρμοστούν στην περίοδο κατά την οποία θα αναγνωριστεί η απαίτηση ή θα διακανονιστεί η υποχρέωση, λαμβάνοντας υπόψη τους φορολογικούς συντελεστές (και φορολογικούς νόμους) που έχουν τεθεί σε ισχύ ή έχουν θεσμοθετηθεί κατά την ημερομηνία κατάρτισης της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης.

Ο αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος που αφορά στοιχεία τα οποία καταχωρούνται απευθείας στην καθαρή θέση μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων καταχωρείται μαζί με τα στοιχεία αυτά στα λοιπά συνολικά εισοδήματα.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται εάν υπάρχει νομικά κατοχυρωμένο δικαίωμα συμψηφισμού της τρέχουσας φορολογικής απαίτησης έναντι της τρέχουσας φορολογικής υποχρέωσης και οι αναβαλλόμενοι φόροι αφορούν την ίδια φορολογούμενη Εταιρία και την ίδια φορολογική αρχή. Συνεπώς στον Όμιλο δε συμψηφίζονται οι απαιτήσεις και οι υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους, αλλά υπολογίζονται και συμψηφίζονται ανά εταιρία ξεχωριστά.

2.3.11. Παροχές προσωπικού

Προγράμματα συνταξιοδότησης καθορισμένων παροχών

Σύμφωνα με την ισχύουσα εργατική νομοθεσία, όταν οι υπάλληλοι παραμένουν στην υπηρεσία μέχρι τη συνήθη ηλικία συνταξιοδότησης, δικαιούνται εφάπαξ αποζημίωση η οποία υπολογίζεται με βάση τα χρόνια υπηρεσίας τους και τις απολαβές τους κατά την ημερομηνία συνταξιοδότησης. Ο Όμιλος σχηματίζει πρόβλεψη βάσει αναλογιστικής μελέτης για την αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της προβεβλημένης πιστωτικής μονάδας («projected unit credit method»). Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή, το κόστος για αποζημιώσεις εξόδου αναγνωρίζεται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος κατά τη διάρκεια των χρόνων υπηρεσίας των υπαλλήλων, σύμφωνα με αναλογιστικές αποτιμήσεις που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο.

Η υποχρέωση της αποζημίωσης αποχώρησης υπολογίζεται ως η παρούσα αξία των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών εκροών, χρησιμοποιώντας τα επιτόκια εταιρικών ομολόγων υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης, με όρους λήξης που προσεγγίζουν τους όρους της σχετικής υποχρέωσης. Τα αναλογιστικά κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν από τον υπολογισμό της αποζημίωσης αποχώρησης αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα χωρίς τη δυνατότητα αναταξινόμησης μελλοντικά στα αποτελέσματα. Το κόστος τρέχουσας υπηρεσίας και το κόστος τόκου αναγνωρίζονται απευθείας στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος.

2.3.12. Επενδύσεις σε θυγατρικές και συγγενείς επιχειρήσεις

Στις οικονομικές καταστάσεις της μητρικής οι επενδύσεις στις θυγατρικές και στις συγγενείς επιχειρήσεις λογίζονται στο κόστος μείον την αξία απομείωσης. Τυχόν μεταβολές στην αξία τους που προκύπτουν από απομείωση καταχωρούνται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος. Θυγατρικές νοούνται οι εταιρίες επί των οποίων ο Όμιλος ασκεί έλεγχο ενώ συγγενείς νοούνται οι εταιρίες επί των οποίων ο Όμιλος ασκεί ουσιώδη επιρροή αλλά δεν ασκεί έλεγχο.

Ο Όμιλος εξετάζει αν οι επενδύσεις σε θυγατρικές έχουν υποστεί απομείωση κατά τη σύνταξη των οικονομικών του καταστάσεων ή πιο συχνά όταν προκύπτει ένδειξη απομείωσης κατά τη διάρκεια της χρήσης.

2.3.13. Ταξινόμηση ασφαλιστικών προϊόντων

Ασφαλιστήρια συμβόλαια είναι τα συμβόλαια εκείνα που ο Όμιλος (ασφαλιστής) έχει αποδεχτεί να αναλάβει τον ασφαλιστικό κίνδυνο από ένα τρίτο πρόσωπο (ασφαλιζόμενος), συμφωνώντας να αποζημιώσει τους δικαιούχους του ασφαλισματος σε περίπτωση που επέλθει ένα αβέβαιο μελλοντικό καλυπτόμενο συμβάν (ασφαλιστική περίπτωση).

Ασφαλιστήρια συμβόλαια ζωής

Είναι τα συμβόλαια με τα οποία ο Όμιλος ασφαρίζει κινδύνους που σχετίζονται με την ανθρώπινη ζωή. Σε αυτά εντάσσονται καλύψεις θανάτου, επιβίωσης, ισοβίων παροχών, συντάξεων, ανικανότητας, ατυχημάτων, προγραμμάτων ασθένειας τόσο σε ατομική όσο και σε ομαδική βάση. Τα ασφάλιστρα αναγνωρίζονται ως έσοδο (δεδουλευμένα ασφάλιστρα) αναλογικά της περιόδου ασφάλισης που emπίπτει στα όρια της υπό εξέταση οικονομικής χρήσης και εμφανίζονται πριν την αφαίρεση της αναλογούσας προμήθειας, ενώ οι παροχές, όταν προκύπτουν, καταχωρούνται ως έξοδο.

α) Ατομικά παραδοσιακά ασφαλιστήρια βασικής κάλυψης Ζωής

Στην κατηγορία αυτή συμπεριλαμβάνονται όλα τα ατομικά συμβόλαια ζωής εγγυημένου επιτοκίου, με ή χωρίς συμμετοχή στο προϊόν υπεραπόδοσης των μαθηματικών αποθεμάτων. Τα συμβόλαια αυτής της κατηγορίας ενέχουν κίνδυνο θνησιμότητας ή μακροβιότητας σε όλη τη διάρκεια του συμβολαίου. Χωρίζονται επιμέρους στις εξής κατηγορίες.

- Πρόσκαιρη κάλυψη ζωής
- Ισόβια κάλυψη ζωής
- Μικτή κάλυψη
- Σύνταξη

β) Ατομικές καλύψεις συμπληρωματικής προστασίας

Στην κατηγορία αυτή συμπεριλαμβάνονται όλες οι συμπληρωματικές καλύψεις που μπορούν να προσαρτηθούν σε βασική κάλυψη ζωής. Οι καλύψεις αυτές φέρουν ασφαλιστικό κίνδυνο.

γ) Ομαδικά Ασφαλιστήρια Ζωής κάλυψης ζωής και συμπληρωματικών καλύψεων

Στην κατηγορία αυτή συμπεριλαμβάνονται όλες οι παροχές που παρέχονται σε ομαδική βάση και αφορούν την κάλυψη ζωής ή/και συμπληρωματικής προς αυτήν καλύψεις προστασίας.

Ασφαλιστήρια συμβόλαια ζημιών

Τα ασφαλιστήρια συμβόλαια ζημιών παράγουν έσοδα (δεδουλευμένα ασφάλιστρα) αναλογικά με την περίοδο του ασφαλιστηρίου συμβολαίου που emπίπτει στα όρια της υπό εξέταση οικονομικής χρήσης. Κατά την ημερομηνία κλεισίματος των οικονομικών καταστάσεων το ποσό των καταχωρηθέντων ασφαλιστρών που αναλογεί στο επόμενο ή στα επόμενα έτη μεταφέρεται στο απόθεμα μη δεδουλευμένων ασφαλιστρών.

2.3.14. Ασφαλιστικές προβλέψεις

Οι ασφαλιστικές προβλέψεις αντιπροσωπεύουν την εκτίμηση του Ομίλου για υποχρεώσεις που απορρέουν από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια.

Οι ασφαλιστικές προβλέψεις αναλύονται στις ακόλουθες κυριότερες κατηγορίες:

- **Μαθηματικά αποθέματα:** Περιλαμβάνουν το μαθηματικό απόθεμα των καλύψεων ζωής και είναι η διαφορά που προκύπτει την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων μεταξύ της αναλογιστικής παρούσας αξίας των χρηματικών υποχρεώσεων που έχει αναλάβει η ασφαλιστική εταιρία του Ομίλου, για κάθε συμβόλαιο ασφαλίσεων ζωής και της αναλογιστικής παρούσας αξίας των μελλοντικών ασφαλίσεων. Η διαφορά αυτή υπολογίζεται με αναλογιστικές μεθόδους και σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.
- **Προβλέψεις για μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα:** Αντιπροσωπεύουν το μέρος των εγγεγραμμένων ασφαλίσεων που καλύπτει κατ' αναλογία την περίοδο από την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων μέχρι τη λήξη της περιόδου για την οποία έχουν καταχωρηθεί τα ασφάλιστρα στα μητρώα.
- **Απόθεμα εκκρεμών αποζημιώσεων φάκελο προς φάκελο (φ/φ):** Τα αποθέματα εκκρεμών ζημιών φ/φ περιλαμβάνουν τις κατά φάκελο προβλέψεις για το κόστος των ζημιών καθώς και τα άμεσα έξοδα που αφορούν τις εν λόγω ζημιές.
- **Απόθεμα έμμεσων εξόδων διακανονισμού:** Αντιπροσωπεύει την εκτίμηση για τα έμμεσα έξοδα που θα απαιτηθούν για τον πλήρη διακανονισμό των εκκρεμών ζημιών.
- **Προβλέψεις για συμμετοχή στα κέρδη:** Η πρόβλεψη αυτή περιλαμβάνει ποσά τα οποία προορίζονται για τους ασφαλισμένους ή τους αντισυμβαλλόμενους ή τους δικαιούχους ασφαλιστηρίων συμβολαίων υπό τη μορφή συμμετοχής στο προϊόν υπεραπόδοσης των τεχνικών αποθεμάτων.
- **Προβλέψεις για Κινδύνους σε Ισχύ:** Αφορά την πρόσθετη πρόβλεψη η οποία σχηματίζεται κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων, όταν εκτιμάται ότι το απόθεμα των μη δεδουλευμένων ασφαλίσεων μετά την αφαίρεση των αναλογούντων εξόδων πρόσκτησης δεν επαρκεί για την κάλυψη των προβλεπόμενων ζημιών και εξόδων των ασφαλιστηρίων συμβολαίων σε ισχύ την ημερομηνία αυτή.
- **Πληρωτέες παροχές:** Είναι οι ασφαλιστικές παροχές που οφείλονται στους ασφαλισμένους και για διάφορους λόγους δεν έχουν εξοφληθεί μέχρι την ημερομηνία κλεισίματος των οικονομικών καταστάσεων.
- **Έλεγχος επάρκειας ασφαλιστικών αποθεμάτων (Liability Adequacy Test – LAT):** Η Εταιρία αξιολογεί την επάρκεια των αναγνωριζόμενων ασφαλιστικών προβλέψεων εφαρμόζοντας τον έλεγχο επάρκειας των ασφαλιστικών υποχρεώσεων χρησιμοποιώντας τρέχουσες εκτιμήσεις των μελλοντικών ταμειακών ροών των ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Στην περίπτωση που από τον έλεγχο επάρκειας ασφαλιστικών αποθεμάτων, οι προκύπτουσες υποχρεώσεις υπερβαίνουν τα τεχνικά αποθέματα που έχουν υπολογιστεί, η επιπρόσθετη πρόβλεψη επιβαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσης για την οποία διενεργείται ο έλεγχος.

Υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής

Οι υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων ζωής αναγνωρίζονται με την έναρξη των συμβολαίων και τη χρέωση ασφαλίσεων. Οι υποχρεώσεις αυτές επιμετρώνται χρησιμοποιώντας τη μέθοδο καθαρού ασφαλίστρου. Η υποχρέωση προσδιορίζεται ως το άθροισμα της παρούσας αξίας των αναμενόμενων μελλοντικών παροχών, των εξόδων διαχείρισης των συμβολαίων και των ενσωματωμένων εγγυήσεων μείον την παρούσα αξία των αναμενόμενων ασφαλίσεων. Επιπλέον, η υποχρέωση για συμβόλαια ασφαλείων ζωής περιλαμβάνει τις προβλέψεις για μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα,

κινδύνων εν ισχύ και εκκρεμών αποζημιώσεων, περιλαμβανομένης της πρόβλεψης για αποζημιώσεις που έχουν συμβεί αλλά δεν έχουν δηλωθεί στον Όμιλο κατά την ημερομηνία αναφοράς. Προσαρμογές στις υποχρεώσεις σε κάθε ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων καταχωρούνται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος.

Επιπρόσθετα, σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, πραγματοποιείται εκτίμηση για τον έλεγχο της επάρκειας της αναγνωρισθείσας υποχρέωσης συμβολαίων ασφαλίσεων ζωής, εξαιρουμένων των Μεταφερόμενων Εξόδων Πρόσκτησης (ΜΕΠ). Η αξία της υποχρέωσης προσαρμόζεται στο βαθμό που η αναγνωρισθείσα υποχρέωση δεν επαρκεί για την κάλυψη των αναμενόμενων παροχών, εξόδων, δικαιωμάτων και εγγυήσεων.

Υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζημιών

Η πρόβλεψη εκκρεμών αποζημιώσεων βασίζεται στο εκτιμώμενο κόστος όλων των αποζημιώσεων που έχουν συμβεί αλλά δεν έχουν διακανονιστεί κατά την ημερομηνία αναφοράς, είτε έχουν δηλωθεί, είτε όχι. Στην πρόβλεψη περιλαμβάνονται τα έμμεσα έξοδα που θα απαιτηθούν για τον πλήρη διακανονισμό των αποζημιώσεων.

Καθυστερήσεις είτε στην αναγγελία, είτε στο διακανονισμό θεωρούνται λογικές από τη φύση ορισμένων αποζημιώσεων, συνεπώς το τελικό κόστος αυτών δε δύναται να είναι εκ των προτέρων γνωστό κατά την ημερομηνία αναφοράς. Η υποχρέωση υπολογίζεται κατά την ημερομηνία αναφοράς χρησιμοποιώντας αναλογιστικά μοντέλα τριγωνικής αναπαράστασης των αποζημιώσεων, βασιζόμενα σε εμπειρικά δεδομένα και υποθέσεις. Οι υποχρεώσεις δεν προεξοφλούνται για την ενσωμάτωση της χρονικής αξίας του χρήματος και αποαναγνωρίζονται όταν η δέσμευση πληρωμής μιας αποζημίωσης λήγει, εκπληρώνεται ή ακυρώνεται.

2.3.15. Έξοδα επόμενων χρήσεων

Μεταφερόμενα Έξοδα Πρόσκτησης (ΜΕΠ)

Τα άμεσα και έμμεσα κόστη που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της οικονομικής χρήσης και αφορούν την πρόσκτηση εργασιών, αναβάλλονται στην έκταση που αυτά τα κόστη είναι ανακτήσιμα μέσω των μη δεδουλευμένων ασφαλιστρών. Τα ΜΕΠ αποσβένονται στην περίοδο που αναγνωρίζονται τα σχετικά έσοδα στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος.

2.3.16. Αντασφαλιστικές συμβάσεις

Το μέρος του αποθέματος που αναλογεί στους αντασφαλιστές του Ομίλου, αναγνωρίζεται ως στοιχείο Ενεργητικού στο λογαριασμό «Απαιτήσεις από Αντασφαλιστές». Οι υποχρεώσεις προς τους αντασφαλιστές αφορούν κυρίως τα οφειλόμενα αντασφάλιστρα.

Ο Όμιλος εξετάζει αν οι απαιτήσεις από αντασφαλιστές έχουν υποστεί απομείωση κατά τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων ή πιο συχνά όταν προκύπτει ένδειξη απομείωσης κατά τη διάρκεια της χρήσης. Απομείωση γίνεται όταν υπάρχει αντικειμενική ένδειξη, ως αποτέλεσμα ενός γεγονότος το οποίο συνέβη μετά την αρχική αναγνώριση της απαίτησης από τον αντασφαλιστή, ότι μπορεί να μην εισπραχθούν από τον Όμιλο όλα τα εκκρεμή ποσά που προκύπτουν από τους όρους του συμβολαίου και το γεγονός έχει αξιόπιστα μετρήσιμη επίδραση στα ποσά που θα εισπράξει ο Όμιλος από τον αντασφαλιστή.

Εάν έχουν υποστεί απομείωση μειώνεται ισόποσα η λογιστική αξία τους και αναγνωρίζεται η ζημία στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος.

2.3.17. Μετοχικό κεφάλαιο

Οι κοινές ονομαστικές μετοχές καταχωρούνται ως ίδια κεφάλαια. Άμεσα κόστος για την έκδοση μετοχών εμφανίζονται καθαρά από φόρους, αφαιρετικά στα ίδια κεφάλαια, ως μείωση του προϊόντος έκδοσης.

2.3.18. Μερίσματα

Τα μερίσματα που διανέμονται στους μετόχους απεικονίζονται σαν υποχρέωση τη χρονική στιγμή κατά την οποία εγκρίνονται από τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων ανεξάρτητα από τη χρήση στην οποία έχουν προκύψει τα διανεμόμενα κέρδη.

2.3.19. Προβλέψεις

Οι προβλέψεις αναγνωρίζονται όταν ο Όμιλος έχει μια υπάρχουσα υποχρέωση ως αποτέλεσμα γεγονότων του παρελθόντος και είναι πιθανό να απαιτηθεί εκροή πόρων για το διακανονισμό της υποχρέωσης, το ποσό της οποίας μπορεί να εκτιμηθεί με αξιοπιστία. Το ποσό που αναγνωρίζεται ως πρόβλεψη αποτελεί την καλύτερη δυνατή εκτίμηση της δαπάνης που απαιτείται, για να διακανονιστεί η παρούσα δέσμευση κατά την ημερομηνία αναφοράς, λαμβάνοντας υπόψη τους κινδύνους και τις αβεβαιότητες που αφορούν το ποσό που αναγνωρίστηκε ως πρόβλεψη. Οι προβλέψεις επανεξετάζονται σε κάθε ημερομηνία αναφοράς και αναπροσαρμόζονται προκειμένου να αντιπροσωπεύουν την καλύτερη δυνατή εκτίμηση. Αν μεταγενέστερα δεν είναι πλέον πιθανό ότι για να διακανονιστεί η δέσμευση θα απαιτηθεί μια εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη, τότε η πρόβλεψη απελευθερώνεται.

Οι ενδεχόμενες απαιτήσεις και οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις δεν αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις αλλά γνωστοποιούνται σε σχετική σημείωση.

2.3.20. Αναγνώριση εσόδων

2.3.20.1. Ακαθάριστα ασφάλιστρα

Για τα ασφάλιστρα, τα έσοδα αναγνωρίζονται την ημερομηνία κατά την οποία εκδίδεται το ασφαλιστήριο συμβόλαιο.

Τα ακαθάριστα εγγεγραμμένα ασφάλιστρα περιλαμβάνουν το σύνολο των εισπρακτέων ασφαλίσεων για ολόκληρη την περίοδο των ασφαλιστηρίων συμβολαίων που έχουν συναφθεί κατά τη διάρκεια της λογιστικής περιόδου. Αυτά τα ασφάλιστρα αναγνωρίζονται την ημερομηνία κατά την οποία εκδίδεται το συμβόλαιο. Τα ασφάλιστρα της χρήσης περιλαμβάνουν και οποιεσδήποτε προσαρμογές διενεργήθηκαν στην εκάστοτε λογιστική περίοδο (τροποποιήσεις συμβολαίων, ακυρώσεις κ.α.) σε σχέση με τα συμβόλαια που ενεγράφησαν σε προηγούμενες λογιστικές περιόδους.

Μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα είναι το ποσοστό των ασφαλίσεων που εγγράφονται σε ένα έτος και αφορούν περιόδους κινδύνου μετά την ημερομηνία αναφοράς. Τα μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα υπολογίζονται κατ' αναλογία (pro rata basis). Το ποσό που αναλογεί σε μεταγενέστερες περιόδους μεταφέρεται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος επόμενων περιόδων, μέσω της πρόβλεψης για μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα.

2.3.20.2 Έσοδα από επενδύσεις

Τα έσοδα από τόκους αναγνωρίζονται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος, καθώς προκύπτουν και υπολογίζονται χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Οι αμοιβές και προμήθειες που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της πραγματικής απόδοσης του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή της υποχρέωσης αναγνωρίζονται ως προσαρμογή στο πραγματικό επιτόκιο του προϊόντος.

Το εισόδημα από επενδύσεις περιλαμβάνει επίσης τα μερίσματα κατά την κατοχύρωση του δικαιώματος λήψης πληρωμών, όπως επίσης και έσοδα από μισθώσεις επενδυτικών ακινήτων τα οποία λογίζονται με την αρχή του δεδουλευμένου.

2.3.20.3 Πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημίες

Τα πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημίες που καταχωρούνται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος επί των επενδύσεων περιλαμβάνουν τα κέρδη και τις ζημίες επί των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και των επενδύσεων σε ακίνητα. Τα κέρδη και οι ζημιές από την πώληση των επενδύσεων υπολογίζονται ως η διαφορά μεταξύ των καθαρών εισπράξεων των πωλήσεων και του αρχικού ή του αναπόσβεστου κόστους και καταχωρούνται κατά την πραγματοποίηση της συναλλαγής πώλησης.

2.3.21. Αρχές Ενοποίησης

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου περιλαμβάνουν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Μητρικής Εταιρίας και των θυγατρικών της, οι οποίες ελέγχονται από τη Μητρική. Ο έλεγχος υφίσταται όταν και μόνο όταν, η Μητρική Εταιρία α) ασκεί εξουσία επί των θυγατρικών της β) διαθέτει τοποθετήσεις ή δικαιώματα με μεταβλητές αποδόσεις από τη συμμετοχή της στις θυγατρικές και γ) έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει την εξουσία της επί των θυγατρικών για να επηρεάσει το ύψος των αποδόσεών της.

Με την μέθοδο πλήρους ενοποίησης, τα έσοδα και οι δαπάνες καθώς και τα λοιπά συνολικά έσοδα των θυγατρικών που αποκτώνται ή πωλούνται μέσα στη χρήση ενσωματώνονται στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικού εισοδήματος, από την ημερομηνία απόκτησης των θυγατρικών έως την ημερομηνία πώλησής τους. Τα καθαρά κέρδη ή ζημίες της περιόδου και τα συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα ή δαπάνες των θυγατρικών επιμερίζονται μεταξύ των μετόχων της Μητρικής και των μη ελεγχουσών συμμετοχών. Στην περίπτωση που οι θυγατρικές εφαρμόζουν διαφορετικές λογιστικές αρχές από εκείνες του Ομίλου, γίνονται οι αναγκαίες προσαρμογές στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις τους προκειμένου να υπάρχει ομοιομορφία. Όλες οι διεταιρικές συναλλαγές, τα διεταιρικά υπόλοιπα και τα διεταιρικά έσοδα και έξοδα απαλείφονται κατά την ενοποίηση.

Συγγενείς νοούνται οι εταιρίες επί των οποίων ο Όμιλος ασκεί ουσιώδη επιρροή αλλά δεν ασκεί έλεγχο. Οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες ενσωματώνονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου με τη μέθοδο της καθαρής θέσης. Σύμφωνα με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες καταχωρούνται αρχικά στην αξία κτήσης τους. Η λογιστική αξία της επένδυσης αυξάνεται ή μειώνεται με το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου στα κέρδη ή ζημίες της συγγενούς εταιρίας (τα οποία αναγνωρίζονται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος του Ομίλου) και με τις κινήσεις στα αποθεματικά της συγγενούς εταιρίας (οι οποίες αναγνωρίζονται στα αποθεματικά του Ομίλου). Το ποσό των μερισμάτων που εισπράχθηκαν από τη συγγενή εταιρία κατά τη διάρκεια της χρήσης μειώνει τη λογιστική αξία της επένδυσης. Τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από συναλλαγές μεταξύ του Ομίλου και των συγγενών εταιριών, απαλείφονται σε ποσοστό που αφορά τη συμμετοχή του Ομίλου στις εταιρίες αυτές. Τα οικονομικά στοιχεία των συγγενών επιχειρήσεων που χρησιμοποιήθηκαν κατά την εφαρμογή της μεθόδου της καθαρής θέσης τροποποιήθηκαν προκειμένου να διασφαλισθεί η συνέπειά τους με τις λογιστικές αρχές που έχει υιοθετήσει ο Όμιλος.

2.3.22. Νέα Πρότυπα, Διερμηνείες, Αναθεωρήσεις και Τροποποιήσεις

Τα ακόλουθα νέα Πρότυπα, Διερμηνείες και τροποποιήσεις Προτύπων έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB), έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και η εφαρμογή τους είναι υποχρεωτική από την 01/01/2019

- **ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν τη ή μετά τη 01/01/2019)**

Τον Ιανουάριο του 2016, το IASB προέβη στην έκδοση ενός νέου Προτύπου, του ΔΠΧΑ 16, το οποίο αντικατέστησε το ΔΛΠ 17 «Μισθώσεις». Σκοπός του έργου του IASB ήταν η ανάπτυξη ενός νέου Προτύπου για μισθώσεις που καθορίζει τις αρχές τις οποίες εφαρμόζουν και τα δύο μέρη σε μία σύμβαση - δηλαδή και ο πελάτης («ο μισθωτής») και ο προμηθευτής («ο εκμισθωτής») - για την παροχή σχετικών πληροφοριών για τις μισθώσεις κατά τρόπο που απεικονίζει πιστά αυτές τις συναλλαγές. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, ο μισθωτής θα πρέπει να αναγνωρίσει τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη μίσθωση. Η Εταιρία προχώρησε σε εφαρμογή του ΔΠΧΑ 16 κατά την 1 Ιανουαρίου 2019. Η επίπτωση εφαρμογής του ΔΠΧΑ 16 στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου απεικονίζεται στη σημείωση 17 καθώς και στην ενότητα 2 (Ακολουθούμενες Λογιστικές Αρχές).

- **ΕΔΔΠΧΑ 23 «Αβεβαιότητα σχετικά με Χειρισμούς Φόρου Εισοδήματος» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν από 01/01/2019)**

Τον Ιούνιο του 2017, το IASB προέβη στην έκδοση μίας νέας Διερμηνείας, της ΕΔΔΠΧΑ 23. Το ΔΛΠ 12 «Φόροι Εισοδήματος» προσδιορίζει τον λογιστικό χειρισμό του τρέχοντος και αναβαλλόμενου φόρου, αλλά δεν προσδιορίζει τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να αντικατοπτρίζονται οι επιπτώσεις της αβεβαιότητας. Η ΕΔΔΠΧΑ 23 περιλαμβάνει τις επιπρόσθετες του ΔΛΠ 12 απαιτήσεις, προσδιορίζοντας τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να αντικατοπτρίζονται οι επιπτώσεις της αβεβαιότητας στον λογιστικό χειρισμό των φόρων εισοδήματος. Μία οικονομική οντότητα θα καθορίσει αν θα εξετάσει τις αβεβαιότητες διακριτά ή σε συνδυασμό με άλλες αβεβαιότητες ανάλογα με το ποια προσέγγιση προβλέπει καλύτερα την επίλυση της αβεβαιότητας. Οι εκτιμήσεις που γίνονται αναφορικά με τον έλεγχο των λογιστικών χειρισμών από τις φορολογικές αρχές θα πρέπει να βασίζονται στο ότι οι φορολογικές αρχές θα εξετάσουν τα ποσά που έχουν δικαίωμα να εξετάσουν και στο ότι θα έχουν πλήρη γνώση της σχετικής πληροφόρησης όταν διενεργούν τον έλεγχο. Για τον προσδιορισμό του φορολογητέου κέρδους (φορολογικής ζημίας), των φορολογικών βάσεων, των μη χρησιμοποιηθέντων φορολογικών ζημιών, των μη χρησιμοποιηθέντων πιστωτικών φόρων και των φορολογικών συντελεστών η οικονομική οντότητα θα πρέπει να λάβει υπόψη της την πιθανότητα οι φορολογικές αρχές να αποδεχθούν την αβεβαιότητα στο χειρισμό του φόρου. Η νέα Διερμηνεία δεν έχει επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

- **Τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 9: «Προπληρωθέντα Στοιχεία με Αρνητική Απόδοση» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2019)**

Τον Οκτώβριο του 2017, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων περιορισμένου σκοπού στο ΔΠΧΑ 9. Βάσει των υφιστάμενων απαιτήσεων του ΔΠΧΑ 9, μία οικονομική οντότητα θα επιμετρούσε ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού με αρνητική απόδοση στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, καθώς το χαρακτηριστικό της «αρνητικής απόδοσης» θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι δημιουργεί ενδεχόμενες ταμειακές ροές οι οποίες δεν αποτελούνται μόνο από πληρωμές κεφαλαίου και τόκου. Βάσει των τροποποιήσεων, οι οικονομικές οντότητες επιτρέπεται να επιμετρούν συγκεκριμένα προπληρωτέα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού με αρνητική απόδοση στο αποσβεσμένο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων, εφόσον πληρείται μία συγκεκριμένη προϋπόθεση. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου. Το εν λόγω πρότυπο θα εφαρμοστεί από κοινού με το ΔΠΧΑ 17 τη 01/01/2023, όπως επιτρέπεται από τους σχετικούς κανονισμούς για τις ασφαλιστικές εταιρίες και ομίλους και θα εξεταστεί η επίπτωση στις οικονομικές του καταστάσεις.

- **Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 28: «Μακροπρόθεσμες Συμμετοχές σε Συγγενείς και Κοινοπραξίες» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν τη ή μετά τη 01/01/2019)**

Τον Οκτώβριο του 2017, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων περιορισμένου σκοπού στο ΔΛΠ 28. Σκοπός των εν λόγω τροποποιήσεων είναι η παροχή διευκρινίσεων σχετικά με τον λογιστικό χειρισμό των μακροπρόθεσμων συμμετοχών σε μία συγγενή ή κοινοπραξία – στις οποίες δεν εφαρμόζεται η μέθοδος της καθαρής θέσης – βάσει του ΔΠΧΑ 9. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου. Ο Όμιλος έχει συμμετοχή σε συγγενή και εφαρμόζει την μέθοδο της καθαρής θέσης στις οικονομικές του καταστάσεις.

- **Ετήσιες Βελτιώσεις των ΔΠΧΑ – Κύκλος 2015-2017 (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν τη ή μετά τη 01/01/2019)**

Το Δεκέμβριο του 2017, το IASB προέβη στην έκδοση «Ετήσιες Βελτιώσεις των ΔΠΧΑ – Κύκλος 2015-2017», η οποία αποτελείται από μία σειρά τροποποιήσεων σε ορισμένα Πρότυπα και αποτελεί μέρος του προγράμματος για τις ετήσιες βελτιώσεις στα ΔΠΧΑ. Οι τροποποιήσεις που περιλαμβάνονται στον κύκλο αυτόν είναι οι εξής: ΔΠΧΑ 3 «Συνενώσεις». Η τροποποίηση διευκρινίζει την επαναεπιμέτρηση του προηγούμενου ποσοστού που κατέχει μία επιχείρηση σε μία άλλη με από κοινού ελεγχόμενη δραστηριότητα όταν αποκτά τον έλεγχο σε αυτή. Η υιοθέτηση των ανωτέρω τροποποιήσεων δεν είχε επίπτωση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

ΔΠΧΑ 11 “Από κοινού συμφωνίες”. Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πως μία οντότητα δεν επαναμετρά το ποσοστό που κατείχε προηγουμένως σε μία από κοινού ελεγχόμενη δραστηριότητα όταν αποκτά από κοινού έλεγχο στην επιχείρηση αυτή. Η υιοθέτηση των ανωτέρω τροποποιήσεων δεν είχε επίπτωση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

ΔΛΠ 12 “Φόροι εισοδήματος”. Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πως μία οντότητα λογιστικοποιεί όλες τις επιπτώσεις στο φόρο εισοδήματος από πληρωμές μερισμάτων με τον ίδιο τρόπο. Η υιοθέτηση των ανωτέρω τροποποιήσεων δεν είχε επίπτωση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

ΔΛΠ 23 “Κόστος δανεισμού”. Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πως μία οντότητα χειρίζεται ως μέρος του γενικού δανεισμού οποιοδήποτε δάνειο αναλήφθηκε ειδικά για την ανάπτυξη ενός περιουσιακού στοιχείου όταν το στοιχείο αυτό είναι έτοιμο για τη χρήση την οποία προορίζεται ή την πώλησή του. Η υιοθέτηση των ανωτέρω τροποποιήσεων δεν είχε επίπτωση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

. Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2019. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

- **Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 19: «Τροποποίηση, Περικοπή ή Διακανονισμός Προγράμματος Καθορισμένων Παροχών» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν τη ή μετά τη 01/01/2019)**

Το Φεβρουάριο του 2018, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων περιορισμένου σκοπού στο ΔΛΠ 19, βάσει των οποίων μία οικονομική οντότητα απαιτείται να χρησιμοποιεί επικαιροποιημένες αναλογιστικές παραδοχές κατά τον προσδιορισμό του κόστους τρέχουσας υπηρεσίας και του καθαρού τόκου για την εναπομένουσα περίοδο μετά την τροποποίηση, την περικοπή ή τον διακανονισμό ενός προγράμματος καθορισμένων παροχών. Σκοπός των εν λόγω τροποποιήσεων είναι η ενίσχυση της κατανόησης των οικονομικών καταστάσεων και η παροχή περισσότερο χρήσιμων πληροφοριών στους χρήστες αυτών. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν επίδραση στις Οικονομικές Καταστάσεις του Ομίλου.

Τα ακόλουθα νέα Πρότυπα, Διερμηνείες και τροποποιήσεις Προτύπων έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB), αλλά είτε δεν έχουν ακόμη τεθεί σε ισχύ είτε δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- **Αναθεώρηση του Εννοιολογικού Πλαισίου της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν τη ή μετά τη 01/01/2020)**

Το Μάρτιο του 2018, το IASB προέβη στην αναθεώρηση του Εννοιολογικού Πλαισίου της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, σκοπός της οποίας ήταν η ενσωμάτωση σημαντικών θεμάτων τα οποία δεν καλύπτονταν, καθώς επίσης και η επικαιροποίηση και παροχή διευκρινίσεων σε σχέση με συγκεκριμένες καθοδηγήσεις. Το αναθεωρημένο Εννοιολογικό Πλαίσιο της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς περιλαμβάνει ένα νέο κεφάλαιο σχετικά με την επιμέτρηση, στο οποίο αναλύεται η έννοια της επιμέτρησης, συμπεριλαμβανομένων παραγόντων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την επιλογή μίας βάσης επιμέτρησης, θέματα σχετικά με την παρουσίαση και γνωστοποίηση στις Οικονομικές Καταστάσεις και καθοδήγηση αναφορικά με την αποαναγνώριση στοιχείων του ενεργητικού και υποχρεώσεων από τις Οικονομικές Καταστάσεις. Περαιτέρω, το αναθεωρημένο Εννοιολογικό Πλαίσιο της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς περιλαμβάνει βελτιωμένους ορισμούς των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων, καθοδήγηση που υποβοηθά την εφαρμογή των εν λόγω ορισμών, επικαιροποίηση των κριτηρίων για την αναγνώριση των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων, καθώς επίσης και διευκρινίσεις σε σημαντικούς τομείς, όπως οι ρόλοι της διαχείρισης, της συντηρητικότητας και της αβεβαιότητας κατά την επιμέτρηση στην χρηματοοικονομική πληροφόρηση. Ο Όμιλος θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις οικονομικές του καταστάσεις. Τα ανωτέρω έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση με ημερομηνία έναρξης ισχύος τη 01/01/2020.

- **Τροποποιήσεις στις Αναφορές του Εννοιολογικού Πλαισίου της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν τη ή μετά τη 01/01/2020)**

Το Μάρτιο του 2018, το IASB προέβη στην έκδοση Τροποποιήσεων στις Αναφορές του Εννοιολογικού Πλαισίου της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, σε συνέχεια της αναθεώρησής του. Ορισμένα Πρότυπα περιλαμβάνουν ρητές αναφορές σε προγενέστερες εκδόσεις του Εννοιολογικού Πλαισίου της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς. Σκοπός των εν λόγω τροποποιήσεων είναι η επικαιροποίηση των ως άνω αναφορών και η υποστήριξη για τη μετάβαση στο αναθεωρημένο Εννοιολογικό Πλαίσιο της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς. Ο Όμιλος θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις οικονομικές του καταστάσεις. Τα ανωτέρω έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση με ημερομηνία έναρξης ισχύος τη 01/01/2020.

- **Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1 και στο ΔΛΠ 8: «Ορισμός του Ουσιώδους» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν τη ή μετά τη 01/01/2020)**

Τον Οκτώβριο του 2018, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων στον ορισμό του ουσιώδους, προκειμένου να καταστεί ευκολότερο για τις εταιρίες να προβούν σε άσκηση κρίσης σχετικά με το ουσιώδες μέγεθος. Ο ορισμός του ουσιώδους βοηθά τις εταιρίες να αποφασίσουν ποιες πληροφορίες θα πρέπει να περιληφθούν στις Οικονομικές τους Καταστάσεις. Ο νέος ορισμός αναφέρει ότι «η πληροφορία είναι ουσιώδης, εάν παραλείποντας, παραποιώντας ή παρεμποδίζοντάς την, θα μπορούσε να επηρεαστούν οι αποφάσεις των γενικών χρηστών των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων, με βάση αυτές τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις οι οποίες περιέχουν οικονομικές πληροφορίες για μία οντότητα και τροποποιεί το ΔΛΠ 1 και το ΔΛΠ 8. Οι τροποποιήσεις αποσαφηνίζουν τον ορισμό του ουσιώδους και πώς αυτός θα πρέπει να εφαρμοστεί, συμπεριλαμβάνοντας στον ορισμό καθοδήγηση η οποία μέχρι τώρα περιλαμβανόταν σε άλλα Πρότυπα. Ο Όμιλος θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις οικονομικές του καταστάσεις. Τα ανωτέρω έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση με ημερομηνία έναρξης ισχύος τη 01/01/2020.

- **Τροποποιήσεις στα ΔΠΧΑ 9, ΔΛΠ 39 και ΔΠΧΑ 7: “Αναμόρφωση Σημείου Αναφοράς Επιτοκίου” (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν τη ή μετά τη 01/01/2020)**

Το Σεπτέμβριο του 2019, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων σε ορισμένες απαιτήσεις συγκεκριμένων λογιστικών χειρισμών αντιστάθμισης, προκειμένου να εξομαλύνει ενδεχόμενες επιπτώσεις που προκύπτουν από την αβεβαιότητα η οποία προέρχεται από την αναμόρφωση του Σημείου Αναφοράς Επιτοκίου. Οι τροποποιήσεις σχεδιάστηκαν για να υποστηρίξουν την παροχή χρήσιμων χρηματοοικονομικών πληροφοριών από τις εταιρίες κατά τη διάρκεια της περιόδου αβεβαιότητας, η οποία προκύπτει από τη σταδιακή κατάργηση των σημείων αναφοράς επιτοκίου, όπως τα διατραπεζικά επιτόκια. Επιπλέον, οι εταιρίες απαιτείται να παράσχουν πρόσθετες πληροφορίες στους επενδυτές αναφορικά με τις σχέσεις αντιστάθμισης που επηρεάζονται άμεσα από τις εν λόγω συνθήκες αβεβαιότητας. Ο Όμιλος θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις οικονομικές του καταστάσεις. Τα ανωτέρω έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση με ημερομηνία έναρξης ισχύος τη 01/01/2020.

- **Τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 3: «Ορισμός μίας Επιχείρησης» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν τη ή μετά τη 01/01/2020)**

Τον Οκτώβριο του 2018, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων περιορισμένου σκοπού στο ΔΠΧΑ 3 προκειμένου να βελτιώσει τον ορισμό μίας επιχείρησης. Οι τροποποιήσεις θα βοηθήσουν τις εταιρίες να προσδιορίσουν αν μία απόκτηση αποτελεί συνένωση επιχειρήσεων ή απόκτηση στοιχείων του ενεργητικού. Ο τροποποιημένος ορισμός επισημαίνει ότι η εκροή μίας επιχείρησης είναι να παρέχει αγαθά και υπηρεσίες στους πελάτες, ενώ ο προγενέστερος ορισμός εστίαζε στις αποδόσεις υπό τη μορφή μερισμάτων, χαμηλότερου κόστους ή άλλων οικονομικών οφελών στους επενδυτές και σε τρίτους. Επιπλέον της τροποποίησης του ορισμού της επιχείρησης, το IASB μέσω της εν λόγω έκδοσης παρέχει συμπληρωματική καθοδήγηση. Ο Όμιλος θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις οικονομικές του καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση με ημερομηνία έναρξης ισχύος τη 01/01/2020.

- **ΔΠΧΑ 17 «Ασφαλιστικές Συμβάσεις» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν τη ή μετά τη 01/01/2023)**

Το Μάιο του 2017, το IASB προέβη στην έκδοση ενός νέου Προτύπου, του ΔΠΧΑ 17, το οποίο αντικαθιστά ένα ενδιάμεσο Πρότυπο, το ΔΠΧΑ 4. Σκοπός του έργου του IASB ήταν η ανάπτυξη ενός ενιαίου Προτύπου βασισμένου στις αρχές (principle-based standard) για τον λογιστικό χειρισμό όλων των τύπων ασφαλιστικών συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων και των συμβάσεων αντασφάλισης που κατέχει ένας ασφαλιστικός φορέας. Ένα ενιαίο Πρότυπο βασισμένο στις αρχές θα ενισχύσει τη συγκρισιμότητα της χρηματοοικονομικής αναφοράς μεταξύ οικονομικών οντοτήτων, δικαιοδοσιών και κεφαλαιαγορών. Το ΔΠΧΑ 17 καθορίζει τις απαιτήσεις που θα πρέπει να εφαρμόζει μία οικονομική οντότητα στη χρηματοοικονομική πληροφόρηση που σχετίζεται με ασφαλιστικές συμβάσεις που εκδίδει και συμβάσεις αντασφάλισης που κατέχει. Τα κύρια χαρακτηριστικά του ΔΠΧΑ 17 είναι τα εξής: i) επιμέτρηση των ασφαλιστικών υποχρεώσεων στον ισολογισμό με βάση την τρέχουσα αξία, η οποία είναι το άθροισμα της παρούσας αξίας των μελλοντικών ταμειακών ροών και μιας προσαρμογής κινδύνου ii) επανυπολογισμός της τρέχουσας αξίας σε κάθε περίοδο αναφοράς χρησιμοποιώντας τρέχουσες παραδοχές και προεξοφλητικά επιτόκια iii) η μεταβολή του Συμβατικού Περιθωρίου Κέρδους (Contractual Service Margin – CSM) αναγνωρίζεται στον ισολογισμό και είναι ίσο με το μη δεδουλευμένο κέρδος του ασφαλιστηρίου συμβολαίου και στη συνέχεια αναγνωρίζεται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης για την υπολειπόμενη διάρκεια ζωής του χαρτοφυλακίου iv) ορισμένες αλλαγές στην ασφαλιστική υποχρέωση προσαρμόζονται σε σχέση με το CSM και ως εκ τούτου αναγνωρίζονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης για την υπολειπόμενη διάρκεια ζωής του χαρτοφυλακίου v) η επίδραση των μεταβολών των προεξοφλητικών επιτοκίων αναγνωρίζεται είτε στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης είτε στα ίδια κεφάλαια (Λοιπά Συνολικά Εισοδήματα – OCI) vi) η παρουσίαση του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης και των γνωστοποιήσεων στις Σημειώσεις θα επιφέρει ριζικές αλλαγές καθώς το ΔΠΧΑ 17 πρέπει να εφαρμοστεί αναδρομικά με την τροποποίηση των συγκριτικών μεγεθών. Εντούτοις, μπορούν να εφαρμοστούν αρκετές απλουστεύσεις κατά την μετάβαση. Στις

17/03/2020 το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) ανακοίνωσε μια περαιτέρω παράταση ενός έτους της ημερομηνίας εφαρμογής του ΔΠΧΑ17 «Ασφαλιστήρια Συμβόλαια», οπότε η ημερομηνία έναρξης ισχύος του προτύπου είναι πλέον η 01/01/2023. Το Συμβούλιο αποφάσισε επίσης να επεκτείνει την παραπάνω παράταση, σχετικά με την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα» ώστε να μπορούν να εφαρμοστούν τα ΔΠΧΑ 9 και ΔΠΧΑ 17 ταυτόχρονα. Ο Όμιλος έλαβε προσωρινή εξαίρεση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 έως την 01/01/2023.

- **Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1 «Ταξινόμηση Υποχρεώσεων ως Βραχυπρόθεσμες ή Μακροπρόθεσμες» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν τη ή μετά τη 01/01/2022)**

Τον Ιανουάριο του 2020, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων του ΔΛΠ 1 που επηρεάζουν τις απαιτήσεις για την παρουσίαση των υποχρεώσεων. Συγκεκριμένα, οι τροποποιήσεις αποσαφηνίζουν ένα από τα κριτήρια ταξινόμησης μιας υποχρέωσης ως μακροπρόθεσμη, την απαίτηση για μία οντότητα να έχει το δικαίωμα να αναβάλει τον διακανονισμό της υποχρέωσης για τουλάχιστον 12 μήνες μετά την περίοδο αναφοράς. Οι τροποποιήσεις περιλαμβάνουν: α) αποσαφήνιση ότι το δικαίωμα μίας οντότητας για αναβολή του διακανονισμού θα πρέπει να υφίσταται κατά την ημερομηνία αναφοράς, β) αποσαφήνιση ότι η ταξινόμηση της υποχρέωσης δεν επηρεάζεται από τις προθέσεις ή προσδοκίες της διοίκησης σχετικά με την εξάσκηση του δικαιώματος αναβολής του διακανονισμού, γ) επεξηγούν πώς οι συνθήκες δανεισμού επηρεάζουν την ταξινόμηση, και δ) αποσαφήνιση των απαιτήσεων σχετικά με την ταξινόμηση υποχρεώσεων μίας οντότητας που πρόκειται να ή ενδεχομένως να διακανονίσει μέσω έκδοσης ιδίων συμμετοχικών τίτλων. Ο Όμιλος θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις οικονομικές του καταστάσεις. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σημείωση 3: ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ

Η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων απαιτεί από τη Διοίκηση του Ομίλου, να προβεί σε σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις, παραδοχές και κρίσεις που επηρεάζουν τα υπόλοιπα των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων και τις γνωστοποιήσεις, τη γνωστοποίηση ενδεχόμενων απαιτήσεων και υποχρεώσεων καθώς και τα παρουσιαζόμενα έσοδα και έξοδα. Η αβεβαιότητα σχετικά με αυτές τις παραδοχές και τις εκτιμήσεις θα μπορούσε να οδηγήσει σε αποτελέσματα που απαιτούν προσαρμογή της λογιστικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που επηρεάζουν μελλοντικές περιόδους.

Εκτιμήσεις και παραδοχές

Οι βασικές παραδοχές και άλλες κύριες πηγές αβεβαιότητας των εκτιμήσεων, κατά την ημερομηνία αναφοράς, που παρουσιάζουν σημαντικό κίνδυνο να προκαλέσουν ουσιώδεις προσαρμογές στις λογιστικές αξίες των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων εντός των επόμενων οικονομικών ετών εξετάζονται κατωτέρω.

Οι πιο σημαντικές περιπτώσεις όπου ο Όμιλος διενεργεί εκτιμήσεις και παραδοχές, κατά την εφαρμογή των λογιστικών αρχών είναι οι ακόλουθες:

3.1. Αποτίμηση των υποχρεώσεων ασφαλιστικών συμβολαίων

Υποχρεώσεις ασφαλιστικών συμβολαίων ζωής

Η υποχρέωση για τα συμβόλαια ασφαλείων ζωής βασίζονται σε τρέχουσες παραδοχές, αντικατοπτρίζοντας τη /βέλτιστη δυνατή εκτίμηση των μελλοντικών χρηματικών ροών. Τα συμβόλαια υπόκεινται σε έλεγχο επάρκειας, ο οποίος αντικατοπτρίζει την καλύτερη τρέχουσα εκτίμηση της Διοίκησης για τις μελλοντικές ταμειακές ροές.

Ορισμένα κόστη απόκτησης σχετικά με την προώθηση νέων ασφαλίσεων αναγνωρίζονται ως Μεταφερόμενα Έξοδα Πρόσκτησης και αποσβένονται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος με την πάροδο του χρόνου. Αν οι παραδοχές που σχετίζονται με τη μελλοντική κερδοφορία αυτών των ασφαλίσεων δεν υλοποιηθούν, οι αποσβέσεις των συγκεκριμένων δαπανών, θα μπορούσαν να επιταχυνθούν και αυτό ίσως απαιτεί πρόσθετες διαγραφές απομείωσης στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος.

Οι κύριες παραδοχές που χρησιμοποιούνται σχετίζονται με τη θνησιμότητα, τη νοσηρότητα, τη μακροβιότητα, τα έξοδα, τα ποσοστά ακυρώσεων και εξαγορών και τα επιτόκια προεξόφλησης.

Οι παραδοχές για τα μελλοντικά έξοδα βασίζονται στα υφιστάμενα επίπεδα εξόδων διαχωρίζονται σε σταθερά και ποσοστά επί του ασφαλιστρού και αναπροσαρμόζονται σε σχέση με τον αναμενόμενο πληθωρισμό εξόδων, ανάλογα με την περίπτωση.

Τα ποσοστά ακυρώσεων και εξαγορών βασίζονται στην εμπειρία του Ομίλου και προσδιορίζονται ανά ασφαλιστικό έτος κάθε συμβολαίου. Τα επιτόκια προεξόφλησης βασίζονται στις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς με αναφορά σε καμπύλες επιτοκίων άνευ κινδύνου της ΕΙΟΠΑ.

Υποχρεώσεις συμβολαίων ασφάλισης ζημιών

Για τις ασφαλιστικές συμβάσεις ζημιών, οι εκτιμήσεις πρέπει να γίνονται τόσο για το αναμενόμενο τελικό κόστος των αποζημιώσεων που έχουν γνωστοποιηθεί κατά την ημερομηνία αναφοράς όσο και για το αναμενόμενο τελικό κόστος των αποζημιώσεων που έχουν συμβεί αλλά δεν έχουν ακόμη αναγγελθεί κατά την ημερομηνία αναφοράς (IBNR) ή δεν έχουν αναγγελθεί εις ολόκληρο (IBNER). Μπορεί να επέλθει ένα σημαντικό χρονικό διάστημα πριν καθοριστεί με βεβαιότητα το τελικό κόστος αποζημιώσεων και για ορισμένα είδη ασφαλίστρων οι αποζημιώσεις που πραγματοποιήθηκαν, άλλα δεν έχουν δηλωθεί, να αποτελούν σημαντικό τμήμα της υποχρέωσης στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης.

Τα συνολικά κόστος των εκκρεμών αποζημιώσεων εκτιμάται χρησιμοποιώντας ένα εύρος συνήθων αναλογιστικών τεχνικών για προβολή ταμειακών ροών, όπως Chain Ladder και BF. Η βασική παραδοχή που διέπει αυτές τις τεχνικές είναι ότι η εμπειρία του Ομίλου για το παρελθόν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την πρόβλεψη της εξέλιξης των μελλοντικών αποζημιώσεων και συνεπώς για το τελικό κόστος αποζημιώσεων. Ως εκ τούτου, αυτές οι μέθοδοι προεκτείνουν την εξέλιξη των πληρωθεισών ζημιών, βάσει της παρατηρούμενης ανάπτυξης των προηγούμενων ετών και των αναμενόμενων δεικτών αποζημιώσεων. Κατά την τριγωνική ανάλυση δε λαμβάνεται ρητή παραδοχή για τη μεταβολή της αξίας των αποζημιώσεων λόγω πληθωρισμού, ωστόσο, έμμεσα λαμβάνεται υπόψη αυτή η παράμετρος από τα ιστορικά δεδομένα εξέλιξης των αποζημιώσεων, επί των οποίων βασίζονται οι προβλέψεις. Πρόσθετη ποιοτική κρίση χρησιμοποιείται για να εκτιμηθεί ο βαθμός στον οποίο οι τάσεις του παρελθόντος μπορούν να μην εφαρμοστούν στο μέλλον (π.χ. να αντανakλούν μεμονωμένα γεγονότα, αλλαγές σε εξωτερικούς παράγοντες ή παράγοντες της αγοράς, δικαστικές αποφάσεις και νομοθεσία, καθώς και εσωτερικούς παράγοντες, όπως η σύνθεση του χαρτοφυλακίου, τα χαρακτηριστικά της ασφάλισης και οι διαδικασίες χειρισμού των αποζημιώσεων), προκειμένου να επιτευχθεί η εκτίμηση του τελικού κόστους των αποζημιώσεων.

Παρόμοιες κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της επάρκειας των προβλέψεων για τα μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα, λαμβάνοντας κυρίως ως βάση του δείκτες αποζημιώσεων ανά χαρτοφυλάκιο, όπως προκύπτουν από την εμπειρία του Ομίλου.

3.2. Αναπροσαρμογή ιδιοχρησιμοποιούμενων και επενδυτικών ακινήτων

Τα επενδυτικά ακίνητα του Ομίλου αποτιμώνται στην εύλογη αξία με αναγνώριση των μεταβολών στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος. Επιπρόσθετα, ο Όμιλος εφαρμόζει τη μέθοδο αναπροσαρμογής στα ιδιοχρησιμοποιούμενα οικόπεδα και κτίρια με τις μεταβολές της εύλογης αξίας να αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα ή στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος, κατά περίπτωση, αναλόγως που είχε αναγνωριστεί πρότερη μεταβολή της αξίας του ίδιου περιουσιακού στοιχείου. Όλα τα ακίνητα εκτιμώνται βασιζόμενα σε ενδείξεις της αγοράς, χρησιμοποιώντας συγκρίσιμες τιμές προσαρμοσμένες για ειδικούς παράγοντες της αγοράς, όπως το είδος, η τοποθεσία και η κατάσταση του ακινήτου. Στις περιπτώσεις που κρίνεται σκόπιμο τα ακίνητα εκτιμώνται βάσει ενός μοντέλου προεξοφλημένων ταμειακών ροών. Ο Όμιλος προέβη, εκ νέου, την 31 Δεκεμβρίου 2019, σε αποτίμηση της εύλογης αξίας των ακινήτων που κατέχει μέσω ανεξάρτητου εκτιμητή.

3.3. Φόροι εισοδήματος

Υπάρχουν πολλές συναλλαγές και υπολογισμοί για τους οποίους ο τελικός προσδιορισμός του φόρου είναι αβέβαιος. Ο Όμιλος αναγνωρίζει υποχρεώσεις από αναμενόμενους φορολογικούς ελέγχους βάσει εκτίμησης ως προς το κατά πόσο θα προκύψουν επιπρόσθετοι φόροι. Όπου το τελικό φορολογικό αποτέλεσμα αυτών των θεμάτων διαφέρει από τα ποσά που αναγνωρίστηκαν αρχικά, οι διαφορές θα επηρεάσουν τις φορολογικές υποχρεώσεις και τις αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις, την περίοδο κατά την οποία γίνεται αυτός ο προσδιορισμός.

Επιπρόσθετα, ο Όμιλος αναγνωρίζει αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση στο βαθμό που είναι πιθανό ότι θα υπάρξουν επαρκή φορολογητέα κέρδη έναντι των οποίων οι μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές και οι εκπιπόμενες προσωρινές διαφορές να μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Με σκοπό τον προσδιορισμό της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης που μπορεί να αναγνωρισθεί, απαιτούνται σημαντικές εκτιμήσεις από τη Διοίκηση αναφορικά με την πιθανότητα της χρονικής στιγμής και του ύψους των μελλοντικών φορολογητέων κερδών. Πραγματοποιώντας αυτήν την εκτίμηση, ο Όμιλος μελετά όλα τα διαθέσιμα στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων του ιστορικού ύψους της κερδοφορίας, της πρόβλεψης της Διοίκησης για τα μελλοντικά φορολογητέα έσοδα και της φορολογικής νομοθεσίας.

3.4. Απομείωση διαθέσιμων προς πώληση περιουσιακών στοιχείων

Για τα διαθέσιμα προς πώληση περιουσιακά στοιχεία, μία σημαντική ή παρατεταμένη μείωση στην εύλογη αξία των επενδυτικών τίτλων κάτω του κόστους τους είναι αντικειμενική ένδειξη απομείωσης. Προκειμένου να εκτιμηθεί τι είναι σημαντικό, η μείωση στην εύλογη αξία συγκρίνεται με την τιμή κόστους, ενώ μία μείωση στην εύλογη αξία θεωρείται παρατεταμένη βάσει της περιόδου στην οποία η τιμή αγοράς είναι κάτω από την τιμή του κόστους. Σε αυτό το πλαίσιο, ο Όμιλος θεωρεί μία μείωση ως «σημαντική» όταν η εύλογη αξία υπολείπεται της αξίας κτήσεως περισσότερο από 30% με 40%, και ως «παρατεταμένη» τη μείωση μίας περιόδου δώδεκα μηνών. Επίσης, υπολογίζει, εκτός των άλλων παραγόντων, την ιστορική μεταβλητότητα της τιμής καθώς και την οικονομική κατάσταση της εκδότριας / διαχειρίστριας οικονομικής οντότητας.

3.5. Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Η πλειοψηφία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που κατέχονται από τον Όμιλο κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων διαπραγματεύονται σε οργανωμένες αγορές. Δεν κατέχονται χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ουσιώδους μεγέθους, των οποίων η εύλογη αξία να προκύπτει με ειδικές τεχνικές αποτίμησης.

3.6. Παροχές προς το προσωπικό

Η παρούσα αξία των υποχρεώσεων λόγω συνταξιοδότησης του προσωπικού εξαρτάται από παράγοντες που καθορίζονται σε αναλογιστική βάση με τη χρήση παραδοχών. Οι βασικές παραδοχές που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό του καθαρού κόστους για υποχρεώσεις συνταξιοδότησης, περιλαμβάνουν το επιτόκιο προεξόφλησης, το ρυθμό οικειοθελών αποχωρήσεων και τις μελλοντικές μισθολογικές αυξήσεις. Οποιοσδήποτε αλλαγές σε αυτές τις παραδοχές θα επηρεάσουν τη λογιστική αξία των υποχρεώσεων συνταξιοδότησης.

Ο Όμιλος καθορίζει το κατάλληλο επιτόκιο προεξόφλησης που θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για να υπολογιστεί η παρούσα αξία των εκτιμώμενων συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων, στο τέλος κάθε χρόνου. Για τον καθορισμό του κατάλληλου προεξοφλητικού επιτοκίου, ο Όμιλος χρησιμοποιεί επιτόκια εταιρικών ομολόγων υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης. Το νόμισμα και οι όροι λήξης των ομολόγων που χρησιμοποιούνται είναι σύμφωνοι με το νόμισμα και την εκτιμώμενη διάρκεια της υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία. Οι παραδοχές για το ρυθμό αποχωρήσεων και για το ποσοστό αύξησης των μισθών καθορίζονται κατά κύριο λόγο με την επισκόπηση των σχετικών εμπειρικών δεδομένων του Ομίλου.

3.7. Μισθώσεις

ι. Διάρκεια μίσθωσης

Αποτελεί κοινή πρακτική στην Ελληνική αγορά μισθώσεων εμπορικών ακινήτων, ο μισθωτής να συνεχίζει να χρησιμοποιεί το ακίνητο και μετά το πέρας της ημερομηνίας λήξης της σύμβασης. Οι ως άνω ονομαζόμενες “σιωπηρά ανανεωμένες” συμβάσεις μίσθωσης καθίστανται αορίστου χρόνου μετά την ημερομηνία λήξης τους και συνεχίζουν να δημιουργούν εκτελεστά δικαιώματα και υποχρεώσεις, εφόσον κανένας από τους αντισυμβαλλόμενους δεν προχωρήσει στην καταγγελία αυτών. Σύμφωνα με τον Ελληνικό Αστικό Κώδικα, κάθε ένας από τους αντισυμβαλλόμενους έχει το

δικαίωμα να καταγγείλει την σύμβαση μίσθωσης χωρίς την επιβολή κάποιας ποινής αμέσως μετά το πέρας της σύντομης περιόδου προειδοποίησης όπως αυτή ορίζεται στον ως άνω κώδικα. Δεδομένου ότι τόσο ο μισθωτής όσο και ο εκμισθωτής έχουν το δικαίωμα να καταγγείλουν την μίσθωση χωρίς την λήψη σχετικής άδειας του αντισυμβαλλόμενου και χωρίς να απαιτείται η καταβολή κάποιου ποσού ως αποζημίωση, ο Όμιλος αξιολόγησε ότι οι “σιωπηρά ανανεωμένες” συμβάσεις μίσθωσης δεν δημιουργούν εκτελεστά δικαιώματα και υποχρεώσεις μετά το πέρας της συμβατικής ημερομηνίας ισχύς τους και συνεπώς δεν πληρούν τον ορισμό της σύμβασης του ΔΠΧΑ 16. Συνεπώς ο Όμιλος αναγνωρίζει τα μισθώματα που σχετίζονται με αυτές τις μισθώσεις ως λειτουργικά έξοδα στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων.

ii. Διαφορικό επιτόκιο δανεισμού

Δεδομένου ότι ο Όμιλος δεν έχει εξωτερικό χρέος, για τον προσδιορισμό του διαφορικού επιτοκίου δανεισμού χρησιμοποιήθηκε ο πίνακας μέσου επιτοκίου δανείων και καταθέσεων της Τράπεζας της Ελλάδος.

Σημείωση 4: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Η έννοια της ανάληψης κινδύνων συνιστά αναπόσπαστο τμήμα της ασφαλιστικής λειτουργίας. Στο πλαίσιο άσκησης των δραστηριοτήτων του, ο Όμιλος εκτίθεται σε σειρά κινδύνων και η ορθή, μεθοδική και δομημένη διαχείρισή τους, συνιστά κρίσιμη παράμετρο στην πορεία εκτέλεσης του επιχειρηματικού του σχεδίου.

Η διαχείριση κινδύνων είναι κεντρικός πυρήνας της στρατηγικής του Ομίλου. Είναι η διεργασία με την οποία προσεγγίζονται μεθοδικά οι κίνδυνοι που σχετίζονται με τις δραστηριότητές του, με σκοπό την επίτευξη οφέλους σε κάθε δραστηριότητα.

Οι γενικοί στόχοι του συστήματος διαχείρισης κινδύνων είναι οι ακόλουθοι:

- Η βελτίωση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, του προγραμματισμού και του καθορισμού προτεραιότητας μέσω της ευρείας κατανόησης της επιχειρησιακής δραστηριότητας, της μεταβλητότητας και των κινδύνων.
- Η συμβολή σε μία πιο αποδοτική χρήση/κατανομή του κεφαλαίου και των πόρων.
- Η μεθοδική προσέγγιση των κινδύνων που σχετίζονται με τις δραστηριότητες του Ομίλου και η δημιουργία βασικών προτύπων διαχείρισης.
- Η προστασία και βελτίωση της εικόνας του Ομίλου.
- Η βελτιστοποίηση της λειτουργικής αποδοτικότητας.
- Η εκτίμηση των επιπτώσεων των κάθε φύσεως κινδύνων στη βάση συνεχούς λειτουργίας του Ομίλου.
- Η πρόληψη και διόρθωση με βάση τα αποδεκτά όρια κινδύνων με σκοπό τη στήριξη της επιχειρηματικής στρατηγικής.
- Η μετάφραση της στρατηγικής σε τακτικούς και επιχειρησιακούς στόχους.

Το Σύστημα Διαχείρισης Κινδύνων καλύπτει το σύνολο των εταιρικών μονάδων, διαδικασιών και λειτουργιών και δεν αποτελεί αρμοδιότητα μιας μεμονωμένης μονάδας. Την ευθύνη για την υλοποίηση και παρακολούθηση του Συστήματος φέρει η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, συνεπικουρούμενη σε λειτουργικό επίπεδο από τη Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων. Το πρότυπο διακυβέρνησης ακολουθεί την προσέγγιση των τριών γραμμών άμυνας:

- 1η γραμμή άμυνας
Οι μονάδες ανάληψης κινδύνων (επιχειρησιακές μονάδες) οι οποίες είναι υπεύθυνες για την αξιολόγηση και ελαχιστοποίηση των κινδύνων στο πλαίσιο των καθημερινών τους εργασιών.
- 2η γραμμή άμυνας
Οι μονάδες που υποστηρίζουν τη Διοίκηση στη διαχείριση των κινδύνων. Κυρίως η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων που εντοπίζει, παρακολουθεί, ελέγχει και ποσοτικοποιεί τους κινδύνους, συντονίζει και συνδράμει τις μονάδες

ανάληψης κινδύνων και μεριμνά για την παροχή κατάλληλων μεθοδολογιών και εργαλείων διαχείρισης κινδύνων. Τη λειτουργική αποτελεσματικότητα της Μονάδας διασφαλίζει η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων με έλεγχο και αξιολόγηση της δράσης της. Σημαντική συνεισφορά στο σύστημα διαχείρισης κινδύνων έχει η Αναλογιστική Μονάδα, η οποία συνεργάζεται στενά με τη Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων, κυρίως σε ό,τι αφορά τους αμιγώς ασφαλιστικούς κινδύνους, την αποτίμηση των τεχνικών αποθεμάτων αλλά και την ποσοτικοποίηση των απαιτούμενων κεφαλαίων φερεγγυότητας. Ουσιαστική είναι η συνεισφορά και της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης κατά την αξιολόγηση και διαχείριση του κινδύνου μη συμμόρφωσης.

- ο 3η γραμμή άμυνας
Η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου, η οποία ενεργεί ως ανεξάρτητος φορέας ελέγχου και αναφέρεται, μέσω της Επιτροπής Ελέγχου, απευθείας στο Διοικητικό Συμβούλιο με στόχο την αξιολόγηση της επάρκειας/αποτελεσματικότητας του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων.

Οι κυριότεροι κίνδυνοι στους οποίους εκτίθεται ο Όμιλος, είναι οι εξής:

- i) Ασφαλιστικός κίνδυνος, σημ. [4.1](#)
- ii) Χρηματοοικονομικός κίνδυνος – Κίνδυνος Αγοράς, σημ. [4.2](#)
- iii) Χρηματοοικονομικός κίνδυνος – Πιστωτικός Κίνδυνος, σημ. [4.3](#)
- iv) Χρηματοοικονομικός κίνδυνος – Κίνδυνος Ρευστότητας, σημ. [4.4](#)
- v) Άλλοι σημαντικοί κίνδυνοι, σημ. [4.5](#)

Ακολουθεί ανάλυση γύρω από την έκθεση του Ομίλου σε κάθε έναν από τους παραπάνω κινδύνους και τις πολιτικές και διαδικασίες που εφαρμόζει για την επιμέτρηση και τη διαχείριση των κινδύνων αυτών. Οι πολιτικές διαχείρισης κινδύνου εξετάζονται περιοδικά, ώστε να ενσωματώνουν τις αλλαγές που παρατηρούνται στις συνθήκες της αγοράς και στις δραστηριότητες του Ομίλου.

4.1. Ασφαλιστικός Κίνδυνος

Η διαχείριση του ασφαλιστικού κινδύνου είναι ζωτικής σημασίας για την αποτελεσματική λειτουργία και τη μακροπρόθεσμη διασφάλιση των συμφερόντων των πελατών, των δικαιούχων αποζημίωσης και των μετόχων. Συνιστά ίσως το σημαντικότερο κίνδυνο που καλείται να αντιμετωπίσει ο Όμιλος στο πλαίσιο της ασφαλιστικής λειτουργίας.

Με τον όρο ασφαλιστικός κίνδυνος ορίζεται ο κίνδυνος που απορρέει από το ασφαλιστικό χαρτοφυλάκιο και συνδέεται άμεσα ή έμμεσα με εσφαλμένες παραδοχές κατά την τιμολόγηση και αποθεματοποίηση των ασφαλιστηρίων συμβολαίων και αναποτελεσματικές διαδικασίες κατά τη διαχείριση των ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Περιλαμβάνει τις ακόλουθες υποκατηγορίες κινδύνων:

- ο Ασφαλίστρων: ο κίνδυνος που πηγάζει από δυσμενείς κινήσεις των δομικών χαρακτηριστικών των κινδύνων (συχνότητα επέλευσης, σφοδρότητα ζημιάς) σε σχέση με τις αντίστοιχες υποθέσεις που χρησιμοποιήθηκαν για σκοπούς τιμολόγησης.
- ο Καταστροφικός: ο κίνδυνος ζημιάς που απορρέει από ενδεχόμενη επέλευση ακραίων ή έκτακτων συμβάντων.
- ο Αποθέματος: ο κίνδυνος που πηγάζει από λανθασμένη εκτίμηση του ποσού που θα απαιτηθεί για τον οριστικό διακανονισμό κάθε απαίτησης. Στην κατηγορία αυτή εμπίπτουν οι νομικοί κίνδυνοι και οι κίνδυνοι πληθωρισμού που σχετίζονται με αποζημιώσεις.
- ο Θνησιμότητας: ο κίνδυνος δυσμενούς μεταβολής στην αξία των ασφαλιστικών υποχρεώσεων, που απορρέει από μεταβολές στο επίπεδο, την τάση ή τη μεταβλητότητα των ποσοστών θνησιμότητας, όπου μια αύξηση στο ποσοστό θνησιμότητας οδηγεί σε αύξηση στην αξία των ασφαλιστικών υποχρεώσεων.
- ο Μακροβιότητας: ο κίνδυνος δυσμενούς μεταβολής στην αξία των ασφαλιστικών υποχρεώσεων, που απορρέει από μεταβολές στο επίπεδο, την τάση, ή τη μεταβλητότητα των ποσοστών θνησιμότητας, όπου μια μείωση στο ποσοστό θνησιμότητας οδηγεί σε αύξηση στην αξία των ασφαλιστικών υποχρεώσεων.

- Ανικανότητας/νοσηρότητας: ο κίνδυνος δυσμενούς μεταβολής στην αξία των ασφαλιστικών υποχρεώσεων, που απορρέει από μεταβολές στο επίπεδο, στην τάση ή τη μεταβλητότητα των ποσοστών ανικανότητας, ασθένειας και νοσηρότητας.
- Ακύρωσης: ο κίνδυνος που απορρέει από εσφαλμένες παραδοχές των ποσοστών ακύρωσης, ανανεώσεων και εξαγοράς συμβολαίων.
- Εξόδων διακανονισμού: ο κίνδυνος που πηγάζει από λανθασμένη εκτίμηση των εξόδων που θα απαιτηθούν για το διακανονισμό των ζημιών (έμμεσα έξοδα διακανονισμού), αλλά και της υπόθεσης των διοικητικών εξόδων που χρησιμοποιήθηκε για σκοπούς τιμολόγησης.
- Λειτουργικός: ο κίνδυνος που σχετίζεται με αναποτελεσματικές διαδικασίες ανάληψης ή διαχείρισης ζημιών, αστοχίες των σχετικών μηχανογραφικών εφαρμογών και του ανθρώπινου δυναμικού ή ανεπαρκή μοντελοποίηση του χαρτοφυλακίου ζημιών.

Η διαχείριση του ασφαλιστικού κινδύνου περιλαμβάνει:

- Καταγεγραμμένη πολιτική και διαδικασίες ανάληψης ασφαλιστικών κινδύνων.
- Διαδικασία μείωσης του ασφαλιστικού κινδύνου μέσω αποτελεσματικής πολιτικής αντασφάλισης.
- Αρχές και καθορισμένες διαδικασίες σχηματισμού τεχνικών προβλέψεων.
- Πλαίσιο εσωτερικών ελέγχων για τις διαδικασίες που σχετίζονται με τον ασφαλιστικό κίνδυνο.
- Κατάλληλες λειτουργίες παρακολούθησης των αναλαμβανόμενων κινδύνων και ακολουθούμενων διαδικασιών.
- Την ανεξάρτητη εκτίμηση της συνολικής πολιτικής ανάληψης ασφαλιστικών κινδύνων από την αναλογιστική μονάδα.

Το ασφαλιστικό χαρτοφυλάκιο του Ομίλου εστιάζει στον κλάδο αστικής ευθύνης από χερσαία οχήματα, ο οποίος συνιστά τον κύριο τομέα δραστηριότητας. Βασικό χαρακτηριστικό του χαρτοφυλακίου αποτελεί η μεγάλη διασπορά σε περιοχές εκτός αστικών κέντρων, όπου η συχνότητα των ζημιών είναι σημαντικά χαμηλότερη. Σε συνεχή βάση εξετάζεται η σύνθεση του χαρτοφυλακίου ανά γεωγραφική περιοχή και χρήση, ώστε να διατηρείται το επιθυμητό μίγμα ανάληψης κινδύνων. Σε τακτική βάση παρακολουθούνται επίσης η συχνότητα ζημιών και το μέσο ασφάλιστρο ανά γεωγραφική περιοχή και χρήση διασφαλίζοντας την έγκαιρη ενημέρωση και ανταπόκριση της Διοίκησης στις διακυμάνσεις της αγοράς. Αναφορικά με τη διαχείριση ζημιών, παρακολουθούνται σε τακτική βάση το μέσο κόστος, ο αριθμός δηλωθεισών ζημιών και ο ρυθμός πληρωμών ανά γεωγραφική περιοχή και χρήση για τη διασφάλιση ότι διατηρούνται εντός των ορίων ανοχής που έχουν θεσπιστεί στη στρατηγική κινδύνου.

Οι κίνδυνοι που συνδέονται με τα ασφαλιστήρια συμβόλαια ζωής αναφέρονται κυρίως σε κίνδυνους θνησιμότητας, νοσηρότητας και επιβίωσης, σε κίνδυνους επενδυτικής απόδοσης, σε κίνδυνους σχετικούς με τα έξοδα και σε κίνδυνους που προκύπτουν λόγω ακύρωσης ή εξαγοράς των ασφαλιστηρίων συμβολαίων.

Επιπλέον, για τη διαχείριση και μείωση του ασφαλιστικού κινδύνου γίνεται χρήση αντασφάλισης, όπου κρίνεται αναγκαία, με βάση τις εσωτερικές πολιτικές. Ο Όμιλος διατηρεί αντασφαλιστικές συμβάσεις Excess of Loss στους κλάδους αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων και πυρός, σύμβαση Catastrophe Excess of Loss για τις καλύψεις σεισμού, καθώς επίσης και συμβάσεις Quota share / Surplus για τον κλάδο Ζωής.

Πίνακας εξέλιξης κόστους αποζημιώσεων

Στους παρακάτω πίνακες απεικονίζεται η εξέλιξη του συνολικού κόστους ζημιών για καθένα έτος ζημιάς από το 2010 έως το 2019, αθροιστικά για τους κλάδους αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων και χερσαίων οχημάτων. Επιπρόσθετα εμφανίζονται τα σωρευτικά ποσά πληρωμών, ούτως ώστε να είναι ευδιάκριτος ο επιμερισμός του εκάστοτε συνολικού κόστους σε πληρωμές που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί και σε προβλέψεις μελλοντικών πληρωμών για τις ζημιές που βρίσκονται σε εκκρεμότητα. Για τα έτη πριν το 2010 απεικονίζεται, για λόγους συμφωνίας, το ποσό της τρέχουσας εκτίμησης για τα αποθέματα εκκρεμών ζημιών.

(ποσά σε εκ. €)

Έτος αυχήματος	προ 2010	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1 έτος μετά	-	54,0	55,5	52,6	50,9	46,2	46,7	48,9	45,2	47,5	48,3
2 έτη μετά	-	64,0	60,5	57,0	55,2	49,8	47,3	49,5	45,3	51,2	
3 έτη μετά	-	68,3	65,6	61,1	54,9	48,9	48,2	48,5	47,5		
4 έτη μετά	-	73,2	65,8	58,1	53,0	47,5	45,4	48,6			
5 έτη μετά	-	74,9	62,9	55,5	51,5	45,2	45,0				
6 έτη μετά	-	74,4	62,6	53,1	47,9	42,5					
7 έτη μετά	-	74,7	62,4	54,6	47,0						
8 έτη μετά	-	74,6	63,6	54,2							
9 έτη μετά	-	75,3	63,4								
10 έτη μετά	-	75,6									
Τρέχουσα εκτίμηση συνολικών ζημιών		75,6	63,4	54,2	47,0	42,5	45,0	48,6	47,5	51,2	48,3
1 έτος μετά		(30,8)	(25,6)	(20,7)	(20,3)	(16,6)	(16,8)	(16,8)	(16,1)	(17,8)	(18,9)
2 έτη μετά		(44,2)	(36,7)	(31,9)	(29,9)	(24,3)	(24,2)	(25,5)	(25,4)	(27,3)	
3 έτη μετά		(49,6)	(41,4)	(35,9)	(34,0)	(27,2)	(26,7)	(28,5)	(29,5)		
4 έτη μετά		(57,9)	(47,5)	(39,8)	(36,2)	(30,0)	(29,2)	(30,9)			
5 έτη μετά		(62,8)	(51,7)	(43,2)	(38,9)	(33,2)	(31,5)				
6 έτη μετά		(65,8)	(54,6)	(46,5)	(41,0)	(35,2)					
7 έτη μετά		(67,7)	(56,2)	(48,1)	(42,2)						
8 έτη μετά		(68,9)	(58,1)	(49,5)							
9 έτη μετά		(70,5)	(59,4)								
10 έτη μετά		(72,3)									
Αθροιστικές πληρωθείσες ζημιές		(72,3)	(59,4)	(49,5)	(42,2)	(35,2)	(31,5)	(30,9)	(29,5)	(27,3)	(18,9)
Απόθεμα εκκρεμών ζημιών		7,8	3,3	4,1	4,7	4,8	7,3	13,4	17,7	17,9	23,9

Ανάλυση ευαισθησίας

Στον επόμενο πίνακα απεικονίζεται η επίπτωση που θα είχε στο τελικό αποτέλεσμα η μεταβολή των κύριων παραμέτρων που επηρεάζουν το ύψος των τεχνικών αποθεμάτων. Εφαρμόστηκε μόνο το αρνητικό σενάριο στη μεταβολή των παραμέτρων ώστε να παρουσιαστεί η επίπτωση του ασφαλιστικού κινδύνου στις υποχρεώσεις της Εταιρίας.

2019	Μεταβολή παραδοχών	Επίπτωση στις υποχρεώσεις
Επιτόκιο προεξόφλησης	Καμπύλη SII	41.141,73
Θνησιμότητα	-15%	22.305,44
Ακυρωσιμότητα	-50%	171.306,18

4.2. Κίνδυνος αγοράς

Κίνδυνος αγοράς είναι ο κίνδυνος που απορρέει, άμεσα ή έμμεσα, από διακυμάνσεις στο επίπεδο και στη μεταβλητότητα των αγοραίων τιμών των περιουσιακών στοιχείων, των υποχρεώσεων και των χρηματοπιστωτικών μέσων. Στον κίνδυνο αγοράς περιλαμβάνονται οι εξής υποκατηγορίες κινδύνων:

- Κίνδυνος μετοχών
Ο κίνδυνος που απορρέει από μεταβολές στην αξία των στοιχείων του ενεργητικού και των χρηματοπιστωτικών μέσων, εξαιτίας αλλαγών στο επίπεδο ή στη μεταβλητότητα των αγοραίων τιμών των μετοχών, των δεικτών μετοχών και των παραγώγων επί αυτών.
- Κίνδυνος συναλλάγματος
Ο κίνδυνος που απορρέει από μεταβολές στην αξία των στοιχείων του ενεργητικού, του παθητικού και των χρηματοπιστωτικών μέσων, εξαιτίας αλλαγών στο επίπεδο ή στη μεταβλητότητα των συναλλαγματικών ισοτιμιών.
- Κίνδυνος επιτοκίου
Ο κίνδυνος που απορρέει από μεταβολές στην αξία των στοιχείων του ενεργητικού, του παθητικού και των χρηματοπιστωτικών μέσων, εξαιτίας αλλαγών στη καμπύλη επιτοκίων ή στη μεταβλητότητα των επιτοκίων.
- Κίνδυνος ακινήτων
Ο κίνδυνος που απορρέει από μεταβολές στην αξία των στοιχείων του ενεργητικού και των χρηματοπιστωτικών μέσων, εξαιτίας αλλαγών στο επίπεδο ή στη μεταβλητότητα των αγοραίων τιμών των ακινήτων.
- Κίνδυνος πιστωτικού περιθωρίου
Ο κίνδυνος που απορρέει από μεταβολές στην αξία των στοιχείων του ενεργητικού, του παθητικού και των χρηματοπιστωτικών μέσων, εξαιτίας αλλαγών στο επίπεδο ή στη μεταβλητότητα των πιστωτικών περιθωρίων.
- Κίνδυνος συγκέντρωσης
Ο κίνδυνος που απορρέει από την χαμηλή διασπορά, ήτοι τη συγκέντρωση, των περιουσιακών στοιχείων σε μεμονωμένους αντισυμβαλλομένους.

4.2.1 Κίνδυνος επιτοκίων

Ο επιτοκιακός κίνδυνος επηρεάζει τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού του Ομίλου. Ο κίνδυνος επιτοκίου αναφέρεται στις μεταβολές της παρούσας αξίας των χρηματοοικονομικών στοιχείων εξαιτίας των διακυμάνσεων στα επιτόκια.

Ο Όμιλος παρακολουθεί τις επιπτώσεις του επιτοκιακού κινδύνου εξετάζοντας τη διάρκεια του χαρτοφυλακίου χρεογράφων του, καθώς και των σχετικών υποχρεώσεών του, σε συνδυασμό με τις εξελίξεις στις αγορές χρήματος.

Αναφορικά με τα περιουσιακά στοιχεία εισοδήματος, οι πίνακες που ακολουθούν παραθέτουν τα μέσα πραγματικά επιτόκιά τους κατά την ημερομηνία της χρηματοοικονομικής θέσης και τις περιόδους λήξης ή επανεκτίμησης.

**Ανάλυση χρηματοοικονομικών στοιχείων ανά είδος επιτοκίου
ΟΜΙΛΟΣ**

31/12/2019			
Είδος επένδυσης	Σταθερό επιτόκιο	Κυμαινόμενο Επιτόκιο	Σύνολο
Ομόλογα	126.586.593,60	-	126.586.593,60
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου	21.885.468,00	-	21.885.468,00
Έντοκα Γραμμάτια Διεθνή	6.539.060,00	-	6.539.060,00
Καταθέσεις προθεσμίας	10.536.812,95	-	10.536.812,95
Καταθέσεις όψεως	5.373.768,47	-	5.373.768,47
Σύνολο έντοκων στοιχείων ενεργητικού	170.921.703,02	-	170.921.703,02

31/12/2018			
Είδος επένδυσης	Σταθερό επιτόκιο	Κυμαινόμενο Επιτόκιο	Σύνολο
Ομόλογα	89.497.362,44	-	89.497.362,44
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου	12.864.917,86	-	12.864.917,86
Έντοκα Γραμμάτια Διεθνή	19.085.624,56	-	19.085.624,56
Καταθέσεις προθεσμίας	4.081.429,41	-	4.081.429,41
Καταθέσεις όψεως	4.018.920,94	-	4.018.920,94
Σύνολο έντοκων στοιχείων ενεργητικού	129.548.255,21	-	129.548.255,21

ΕΤΑΙΡΙΑ

31/12/2019			
Είδος επένδυσης	Σταθερό επιτόκιο	Κυμαινόμενο Επιτόκιο	Σύνολο
Ομόλογα	9.215.003,49	-	9.215.003,49
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου	2.347.440,00	-	2.347.440,00
Έντοκα Γραμμάτια Διεθνή	-	-	-
Καταθέσεις προθεσμίας	10.032,33	-	10.032,33
Καταθέσεις όψεως	226.688,92	-	226.688,92
Σύνολο έντοκων στοιχείων ενεργητικού	11.799.164,74	-	11.799.164,74

31/12/2018			
Είδος επένδυσης	Σταθερό επιτόκιο	Κυμαινόμενο Επιτόκιο	Σύνολο
Ομόλογα	5.928.292,86	-	5.928.292,86
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου	989.609,07	-	989.609,07
Έντοκα Γραμμάτια Διεθνή	748.125,00	-	748.125,00
Καταθέσεις προθεσμίας	10.032,33	-	10.032,33
Καταθέσεις όψεως	437.165,85	-	437.165,85
Σύνολο έντοκων στοιχείων ενεργητικού	8.113.225,11	-	8.113.225,11

ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

Ανάλυση χρηματοοικονομικών στοιχείων ανά μέσο ονομαστικό επιτόκιο ΟΜΙΛΟΣ

Είδος επένδυσης	31/12/2019				Σύνολο
	0%-3%	3-6%	6-9%	9-12%	
Ομόλογα	43.695.033,10	82.084.399,49	573.984,02	233.176,99	126.586.593,60
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου	21.885.468,00	-	-	-	21.885.468,00
Έντοκα Γραμμάτια Διεθνή	6.539.060,00	-	-	-	6.539.060,00
Καταθέσεις προθεσμίας	10.536.812,95	-	-	-	10.536.812,95
Καταθέσεις όψεως	5.373.768,47	-	-	-	5.373.768,47
Σύνολο έντοκων στοιχείων ενεργητικού	88.030.142,52	82.084.399,49	573.984,02	233.176,99	170.921.703,02

Είδος επένδυσης	31/12/2018				Σύνολο
	0%-3%	3-6%	6-9%	9-12%	
Ομόλογα	17.637.147,48	71.388.164,12	91.708,33	380.342,51	89.497.362,44
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου	12.864.917,86	-	-	-	12.864.917,86
Έντοκα Γραμμάτια Διεθνή	19.085.624,56	-	-	-	19.085.624,56
Καταθέσεις προθεσμίας	4.081.429,41	-	-	-	4.081.429,41
Καταθέσεις όψεως	4.018.920,94	-	-	-	4.018.920,94
Σύνολο έντοκων στοιχείων ενεργητικού	57.688.040,25	71.388.164,12	91.708,33	380.342,51	129.548.255,21

ΕΤΑΙΡΙΑ

Είδος επένδυσης	31/12/2019				Σύνολο
	0%-3%	3-6%	6-9%	9-12%	
Ομόλογα	3.257.861,00	5.957.142,49	-	-	9.215.003,49
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου	2.347.440,00	-	-	-	2.347.440,00
Έντοκα Γραμμάτια Διεθνή	-	-	-	-	-
Καταθέσεις προθεσμίας	10.032,33	-	-	-	10.032,33
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα αυτών	226.688,92	-	-	-	226.688,92
Σύνολο έντοκων στοιχείων ενεργητικού	5.842.022,25	5.957.142,49	-	-	11.799.164,74

Είδος επένδυσης	31/12/2018				Σύνολο
	0%-3%	3-6%	6-9%	9-12%	
Ομόλογα	967.553,56	4.960.739,30	-	-	5.928.292,86
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου	989.609,07	-	-	-	989.609,07
Έντοκα Γραμμάτια Διεθνή	748.125,00	-	-	-	748.125,00
Καταθέσεις προθεσμίας	10.032,33	-	-	-	10.032,33
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα αυτών	437.165,85	-	-	-	437.165,85
Σύνολο έντοκων στοιχείων ενεργητικού	3.152.485,81	4.960.739,30	-	-	8.113.225,11

Ο Όμιλος και η Εταιρία εκτός της έκθεσης σε επιτοκιακό κίνδυνο μέσω του άμεσου χαρτοφυλακίου τους, εκτίθενται σε κίνδυνο επιτοκίων και μέσω των αμοιβαίων κεφαλαίων που διαθέτει. Από το σύνολο των αμοιβαίων κεφαλαίων μικρότερο επιτοκιακό κίνδυνο φέρουν τα αμοιβαία διαχείρισης διαθεσίμων σε σχέση με τα ομολογιακά αμοιβαία κεφάλαια καθώς η διάρκεια των προϊόντων που περιέχονται στα πρώτα είναι σημαντικά μικρότερη. Τα μεθροχικά αμοιβαία κεφάλαια τέλος φέρουν αμελητέο επιτοκιακό κίνδυνο. Η αξία ανά κατηγορία αμοιβαίων κεφαλαίων του Ομίλου και της Εταιρίας που περιέχονταν στο χαρτοφυλάκιο αμοιβαίων στις 31 Δεκεμβρίου 2019 παρουσιάζεται παρακάτω:

ΟΜΙΛΟΣ

Είδος αμοιβαίων κεφαλαίων	2019	%
Ομολογιακά	28.520.215,95	39%
Διαχείρισης διαθεσίμων	29.807.921,68	41%
Μετοχικά	14.945.986,68	20%
Σύνολο αμοιβαίων κεφαλαίων	73.274.124,31	100%

ΕΤΑΙΡΙΑ

Είδος αμοιβαίων κεφαλαίων	2019	%
Ομολογιακά	874.454,30	95%
Διαχείρισης διαθεσίμων	-	-
Μετοχικά	50.347,10	5%
Σύνολο αμοιβαίων κεφαλαίων	924.801,40	100%

Ανάλυση ευαισθησίας εύλογης αξίας

Ο όμιλος και η Εταιρία δεν έχουν χρηματοοικονομικά στοιχεία Ενεργητικού που να αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Επίσης, δεν έχουν απευθείας έκθεση σε παράγωγα ή άλλες εξωχρηματιστηριακές συναλλαγές (όπως συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων) που να χαρακτηρίζουν ως μέσα αντιστάθμισης λογιστικού μοντέλου αντιστάθμισης εύλογης αξίας. Σε σχέση με τα αξιόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου μία παράλληλη μετατόπιση κατά 100 μονάδες βάσης (basis points) των επιτοκίων θα μείωνε την αξία τους ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ	+100 μονάδες βάσης	
	2019	2018
Χαρτοφυλάκιο Ομολόγων		
Κρατικά Ομόλογα	(4.979,20)	(2.779,13)
Εταιρικά Ομόλογα	(2.773,74)	(2.338,07)

ΟΜΙΛΟΣ	+100 μονάδες βάσης	
	2019	2018
Χαρτοφυλάκιο Εντόκων Γραμματίων		
Έντοκα Γραμμάτια εγχώρια	(145,88)	(126,64)
Έντοκα Γραμμάτια διεθνή	(29,97)	(134,50)

ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

ΕΤΑΙΡΙΑ	+100 μονάδες βάσης	
	2019	2018
Χαρτοφυλάκιο Ομολόγων		
Κρατικά Ομόλογα	(346,56)	(172,44)
Εταιρικά Ομόλογα	(138,73)	(136,82)

	+100 μονάδες βάσης	
	2019	2018
Χαρτοφυλάκιο Εντόκων Γραμματίων		
Έντοκα Γραμμάτια εγχώρια	(16,35)	(16,17)
Έντοκα Γραμμάτια διεθνή	0,00	0,00

4.3. Πιστωτικός κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος για τον Όμιλο συνίσταται στην πιθανότητα κάποιος αντισυμβαλλόμενος να προκαλέσει οικονομική ζημία λόγω αθέτησης των οικονομικών του υποχρεώσεων και σχετίζεται κυρίως με αντασφαλιστικά υπόλοιπα, ασφαλιστικές, εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις και τις επενδύσεις σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση και διακρατούμενα ως τη λήξη.

Έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο

Η λογιστική αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού αντιπροσωπεύει τη μέγιστη έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που φέρουν πιστωτικό κίνδυνο κατά την ημερομηνία της σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων ήταν:

ΟΜΙΛΟΣ

	31/12/2019	31/12/2018
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διακρατούμενα στη λήξη		
- Ομόλογα	-	23.360.097,17
- Γραμμάτια	-	12.864.917,86
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση		
- Ομόλογα	126.586.593,60	66.137.265,27
- Γραμμάτια	28.424.528,00	19.085.624,56
- Αμοιβαία κεφάλαια	57.900.048,17	80.974.212,08
Δάνεια και απαιτήσεις		
- Καταθέσεις προθεσμίας	10.536.812,95	4.081.429,41
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες και λοιπές απαιτήσεις	18.032.187,54	18.144.949,29
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	1.140.265,74	955.040,61
Καταθέσεις όψεως	5.373.768,47	4.188.939,41
Συνολική έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο	247.994.204,47	229.792.475,66

ΕΤΑΙΡΙΑ

	31/12/2019	31/12/2018
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διακρατούμενα στη λήξη		
- Ομόλογα	-	1.227.459,18
- Γραμμάτια ελληνικού δημοσίου	-	989.609,07
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση		
- Ομόλογα	9.215.003,49	4.700.833,68
- Γραμμάτια	2.347.440,00	748.125,00
- Αμοιβαία κεφάλαια	914.960,31	2.972.189,67
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες και λοιπές απαιτήσεις	623.103,03	550.331,40
Απαιτήσεις από ανασφαλιστικές δραστηριότητες	71.430,09	66.584,67
Καταθέσεις όψεως	226.688,92	437.165,85
Συνολική έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο	13.398.625,84	11.692.298,52

ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

Επενδύσεις

Πιστωτικός κίνδυνος επενδύσεων είναι η μη εκπλήρωση μελλοντικών υποχρεώσεων οι οποίες ορίζονται από την επένδυση λόγω οικονομικής αδυναμίας του εκδότη του χρηματοοικονομικού προϊόντος.

Ο Όμιλος και η Εταιρία διαχειρίζονται τον πιστωτικό κίνδυνο τον προερχόμενο από επενδύσεις εφαρμόζοντας κανόνες διαφοροποίησης και διασποράς, και συνυπολογίζοντας τις αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας διεθνών εγκεκριμένων οίκων.

Παρακάτω παρατίθεται ανάλυση με την πιστοληπτική ικανότητα των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων του Ομίλου και της Εταιρίας βάσει αξιολόγησης διεθνών οίκων αξιολόγησης:

ΟΜΙΛΟΣ

31/12/2019

Πιστοληπτική διαβάθμιση	AAA	AA	A	BBB	BB	B	CCC	Χωρίς βαθμολογία	Σύνολο
Διακρατούμενα στη λήξη									
- Ομόλογα	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Γραμμάτια ελληνικού δημοσίου	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Διαθέσιμα προς πώληση									
- Γραμμάτια εξωτερικού	-	6.539.060,00	-	-	2.347.440,00	-	-	-	8.886.500,00
- Γραμμάτια ελληνικού δημοσίου	-	-	-	-	19.538.028,00	-	-	-	19.538.028,00
- Ομόλογα	1.445.042,25	4.041.771,35	6.765.547,32	22.747.337,88	72.736.209,06	608.496,91	991.740,84	17.250.447,99	126.586.593,60
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος	1.445.042,25	10.580.831,35	6.765.547,32	22.747.337,88	94.621.677,06	608.496,91	991.740,84	17.250.447,99	155.011.121,60

31/12/2018

Πιστοληπτική διαβάθμιση	AAA	AA	A	BBB	BB	B	CCC	Χωρίς βαθμολογία	Σύνολο
Διακρατούμενα στη λήξη									
- Ομόλογα	-	-	-	5.855.413,73	9.477.234,04	161.145,52	1.402.009,32	6.464.294,56	23.360.097,17
- Γραμμάτια ελληνικού δημοσίου	-	-	-	-	12.864.917,86	-	-	-	12.864.917,86
Διαθέσιμα προς πώληση									
- Γραμμάτια εξωτερικού	-	6.367.499,56	-	12.718.125,00	-	-	-	-	19.085.624,56
- Ομόλογα	1.383.515,35	1.444.628,83	-	5.111.488,86	20.529.457,43	22.307.907,34	310.905,32	15.049.362,14	66.137.265,27
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος	1.383.515,35	7.812.128,39	-	23.685.027,59	42.871.609,33	22.469.052,86	1.712.914,64	21.513.656,70	121.447.904,86

ΕΤΑΙΡΙΑ

31/12/2019

Πιστοληπτική διαβάθμιση	AAA	AA	A	BBB	BB	B	CCC	Χωρίς βαθμολογία	Σύνολο
Διακρατούμενα στη λήξη									
- Ομόλογα	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Γραμμάτια ελληνικού δημοσίου	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Διαθέσιμα προς πώληση									
- Ομόλογα	-	292.180,04	288.961,50	2.284.834,24	5.228.867,96	-	-	1.120.159,75	9.215.003,49
- Γραμμάτια Εξωτερικού	-	-	-	-	2.347.440,00	-	-	-	2.347.440,00
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος	-	292.180,04	288.961,50	2.284.834,24	7.576.307,96	-	-	1.120.159,75	11.562.443,49

31/12/2018

Πιστοληπτική διαβάθμιση	AAA	AA	A	BBB	BB	B	CCC	Χωρίς βαθμολογία	Σύνολο
Διακρατούμενα στη λήξη									
- Ομόλογα	-	-	-	526.224,33	701.234,85	-	-	-	1.227.459,18
- Γραμμάτια ελληνικού δημοσίου	-	-	-	-	989.609,07	-	-	-	989.609,07
Διαθέσιμα προς πώληση									
- Ομόλογα	-	-	-	307.864,53	1.774.895,80	1.604.436,27	-	1.013.637,08	4.700.833,68
- Γραμμάτια Εξωτερικού	-	-	-	748.125,00	-	-	-	-	748.125,00
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος	-	-	-	1.582.213,86	3.465.739,72	1.604.436,27	-	1.013.637,08	7.666.026,93

Ο Όμιλος και η Εταιρία έχουν τοποθετήσει μεγάλο μέρος των διαθεσίμων τους σε αμοιβαία κεφάλαια εξωτερικού αναγνωρισμένων εταιριών επενδύσεων χαρτοφυλακίων.

Ο Όμιλος επενδύει κυρίως σε χαμηλού κινδύνου αμοιβαία κεφάλαια. Η διεθνής κλίμακα κινδύνου των αμοιβαίων κεφαλαίων εκτείνεται από το 1 έως το 7 όπου «1» αναφέρεται στον χαμηλότερο κίνδυνο και «7» στον υψηλότερο.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η κατανομή του χαρτοφυλακίου αμοιβαίων κεφαλαίων στη διεθνή κλίμακα κινδύνου στις 31 Δεκεμβρίου 2019 στον Όμιλο και στην Εταιρία.

ΟΜΙΛΟΣ

Διαβάθμιση κινδύνου	Αξία 31/12/2019	Συμμετοχή στο σύνολο του χαρτοφυλακίου ΑΚ
1 - Χαμηλότερος κίνδυνος	29.807.921,68	41%
2 - Χαμηλός Κίνδυνος	9.912.451,36	14%
3 - Χαμηλός προς Μέσος Κίνδυνος	14.687.226,17	20%
4 - Μέσος Κίνδυνος	-	-
5 - Μέσος προς Υψηλός Κίνδυνος	-	-
6 - Υψηλός Κίνδυνος	3.920.538,42	5%
7 - Υψηλότερος Κίνδυνος	14.945.986,68	20%
Σύνολο αμοιβαίων κεφαλαίων	73.274.124,31	100%

ΕΤΑΙΡΙΑ

Διαβάθμιση κινδύνου	Αξία 31/12/2019	Συμμετοχή στο σύνολο του χαρτοφυλακίου ΑΚ
1 - Χαμηλότερος κίνδυνος	-	-
2 - Χαμηλός Κίνδυνος	-	-
3 - Χαμηλός προς Μέσος Κίνδυνος	874.454,30	95%
4 - Μέσος Κίνδυνος	-	-
5 - Μέσος προς Υψηλός Κίνδυνος	-	-
6 - Υψηλός Κίνδυνος	-	-
7 - Υψηλότερος Κίνδυνος	50.347,10	5%
Σύνολο αμοιβαίων κεφαλαίων	924.801,40	100%

Απαιτήσεις από ασφαλισμένους και ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές

Οι συναλλαγές για τις οποίες ο Όμιλος είναι εκτεθειμένος σε πιστωτικό κίνδυνο αφορούν τους ασφαλιζόμενους και τους συνεργαζόμενους ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές οι οποίοι μπορεί να μην δύνανται να καταβάλουν τα ποσά ασφαλίσεων που είναι απαιτητά κάθε φορά. Ο Όμιλος αξιολογεί σε τακτά χρονικά διαστήματα τα όρια πιστώσεων των συνεργατών και των αντισυμβαλλομένων και λαμβάνει μέτρα. Η αλλαγή στη νομοθεσία περί προείσπραξης των ασφαλίσεων δρα περιοριστικά στην έκθεση του Ομίλου στον πιστωτικό κίνδυνο έναντι διαμεσολαβούντων, ο οποίος εξαντλείται στην εύρυθμη τακτοποίηση των παλαιότερων υπολοίπων.

ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

Παρατίθεται πίνακας στον οποίο παρουσιάζονται οι απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες με βάση την ενηλικίωση τους:

ΟΜΙΛΟΣ

	31/12/2019			Σύνολο
	0-6 μήνες	6-12 μήνες	> 12 μήνες	
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	1.609.482,12	26.355,46	14.610.342,13	16.246.179,71
Πρόβλεψη επισφάλειας	-	-	(10.893.695,31)	(10.893.695,31)
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος	1.609.482,12	26.355,46	3.716.646,82	5.352.484,40

	31/12/2018			Σύνολο
	0-6 μήνες	6-12 μήνες	> 12 μήνες	
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	1.429.361,53	13.299,05	15.393.383,54	16.836.044,12
Πρόβλεψη επισφάλειας	-	-	(10.621.660,17)	(10.621.660,17)
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος	1.429.361,53	13.299,05	4.771.723,37	6.214.383,95

ΕΤΑΙΡΙΑ

	31/12/2019			Σύνολο
	0-6 μήνες	6-12 μήνες	> 12 μήνες	
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	96.041,35	152,35	9.762,07	105.955,77
Πρόβλεψη επισφάλειας	-	-	-	-
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος	96.041,35	152,35	9.762,07	105.955,77

	31/12/2018			Σύνολο
	0-6 μήνες	6-12 μήνες	> 12 μήνες	
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	72.819,28	-	-	72.819,28
Πρόβλεψη επισφάλειας	-	-	-	-
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος	72.819,28	-	-	72.819,28

Απαιτήσεις από αντασφαλιστές

Οι συναλλαγές για τις οποίες ο Όμιλος είναι εκτεθειμένος σε πιστωτικό κίνδυνο αφορούν τους αντασφαλιστές, οι οποίοι μπορεί να μην είναι σε θέση να καλύψουν την αναλογία τους επί των ασφαλιστικών υποχρεώσεων ή επί των ασφαλιστικών αποζημιώσεων που έχουν ήδη καταβληθεί στους δικαιούχους.

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί αντασφάλιση για τη διαχείριση του ασφαλιστικού κινδύνου. Αυτό όμως δεν τον απαλλάσσει από την υποχρέωσή του έναντι του ασφαλισμένου στην περίπτωση που ο αντασφαλιστής του δεν πληρώσει κάποια αποζημίωση. Όλες οι εκχωρήσεις δίνονται σε αντασφαλιστές που πληρούν τα αυστηρά κριτήρια που θέσπισε η Διοίκηση. Η υψηλή πιστοληπτική αξιολόγηση των αντασφαλιστών σε συνδυασμό με την περιοδική συμφωνία των υπολοίπων που αφορούν συμμετοχή τους στις εκκρεμείς ζημιές, περιορίζουν σημαντικά τον ενδεχόμενο κίνδυνο.

ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

Παρατίθεται πίνακας στον οποίο παρουσιάζονται οι απαιτήσεις από αντασφαλιστές του Ομίλου και της Εταιρίας, ταξινομημένες βάσει της πιστοληπτικής διαβάθμισης των συνεργαζόμενων αντασφαλιστών, σύμφωνα με την αξιολόγηση διεθνών οίκων:

ΟΜΙΛΟΣ

31/12/2019						
Πιστοληπτική διαβάθμιση	AAA	AA	A	BBB	Χωρίς βαθμολογία	Σύνολο
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες (σημ. 23)	-	441.215,05	670.133,90	11.000,00	17.916,79	1.140.265,74

31/12/2018						
Πιστοληπτική διαβάθμιση	AAA	AA	A	BBB	Χωρίς βαθμολογία	Σύνολο
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες (σημ. 23)	-	354.114,03	596.767,52	-	4.159,06	955.040,61

ΕΤΑΙΡΙΑ

31/12/2019						
Πιστοληπτική διαβάθμιση	AAA	AA	A	BBB	Χωρίς βαθμολογία	Σύνολο
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες (σημ. 23)	-	71.430,09	-	-	-	71.430,09

31/12/2018						
Πιστοληπτική διαβάθμιση	AAA	AA	A	BBB	Χωρίς βαθμολογία	Σύνολο
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες (σημ. 23)	-	66.584,67	-	-	-	66.584,67

Παρατίθεται πίνακας στον οποίο παρουσιάζονται οι απαιτήσεις από αντασφαλιστές του Ομίλου (χωρίς τις απαιτήσεις από τη συμμετοχή των αντασφαλιστών στο απόθεμα εκκρεμών ζημιών, καθώς δεν είναι απαιτητές και θα διακανονιστούν μελλοντικά παράλληλα με τις εκκρεμείς ζημιές), με βάση την ενηλικίωση τους:

ΟΜΙΛΟΣ

31/12/2019				
	0-6 μήνες	6-12 μήνες	> 12 μήνες	Σύνολο
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	3.814,12	-	331.751,58	335.565,70
Πρόβλεψη επισφάλειας	-	-	(331.645,25)	(331.645,25)
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος	3.814,12	-	106,33	3.920,45

31/12/2018				
	0-6 μήνες	6-12 μήνες	> 12 μήνες	Σύνολο
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	28.502,87	418,84	331.645,25	360.566,96
Πρόβλεψη επισφάλειας	-	-	(331.645,25)	(331.645,25)
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος	28.502,87	418,84	0,00	28.921,71

Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα αυτών

Ο Όμιλος διατηρεί έκθεση σε καταθέσεις όψεως και προθεσμίας σε Ελληνικές τράπεζες και τράπεζες του εξωτερικού, η οποία πηγάζει κατά κύριο λόγο από την επιβολή του περιορισμού στη διακίνηση κεφαλαίων. Τα ταμειακά διαθέσιμα που βρίσκονται στην Ελλάδα υπόκεινται στον κίνδυνο χώρας.

Παρατίθεται πίνακας στον οποίο παρουσιάζονται οι καταθέσεις όψεως και οι καταθέσεις προθεσμίας (περιλαμβανομένων των προθεσμιακών καταθέσεων που διενεργούνται για επενδυτικούς σκοπούς), ταξινομημένες βάσει της πιστοληπτικής διαβάθμισης των τραπεζών, σύμφωνα με την αξιολόγηση διεθνών οίκων:

ΟΜΙΛΟΣ

31/12/2019

Πιστοληπτική διαβάθμιση	B	CCC	C	Χωρίς βαθμολογία	Σύνολο
Καταθέσεις Προθεσμίας (σημ. 21)	6.022.762,95	-	-	4.514.050,00	10.536.812,95
Καταθέσεις Όψεως (σημ. 26)	5.208.113,51	14.297,63	-	151.357,33	5.373.768,47
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος	11.230.876,46	14.297,63	-	4.665.407,33	15.910.581,42

31/12/2018

Πιστοληπτική διαβάθμιση	B	CCC	C	Χωρίς βαθμολογία	Σύνολο
Καταθέσεις Προθεσμίας (σημ. 21)	2.081.162,74	-	2.000.266,67	-	4.081.429,41
Καταθέσεις Όψεως (σημ. 26)	3.956.979,83	4.907,89	53.639,60	3.393,62	4.018.920,94
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος	6.038.142,57	4.907,89	2.053.906,27	3.393,62	8.100.350,35

ΕΤΑΙΡΙΑ

31/12/2019

Πιστοληπτική διαβάθμιση	B	CCC	C	Χωρίς βαθμολογία	Σύνολο
Καταθέσεις Προθεσμίας (σημ. 21)	10.032,33	-	-	-	10.032,33
Καταθέσεις Όψεως (σημ. 26)	219.603,78	3.102,80	-	3.982,34	226.688,92
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος	229.636,11	3.102,80	-	3.982,34	236.721,25

31/12/2018

Πιστοληπτική διαβάθμιση	B	CCC	C	Χωρίς βαθμολογία	Σύνολο
Καταθέσεις Προθεσμίας (σημ. 21)	10.032,33	-	-	-	10.032,33
Καταθέσεις Όψεως (σημ. 26)	434.251,15	2.914,70	-	-	437.165,85
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος	444.283,48	2.914,70	-	-	447.198,18

Εγγυήσεις

Ο Όμιλος έχει την πολιτική να μην παρέχει χρηματοοικονομικές εγγυήσεις σε τρίτους εκτός αυτών που αφορούν εγγυήσεις για συμμετοχή σε διάφορους διαγωνισμούς, κυρίως δημοσίου, όταν αυτό απαιτείται και πάντα κατόπιν έγκρισης του Διοικητικού Συμβουλίου.

4.4. Κίνδυνος ρευστότητας

Κίνδυνος ρευστότητας είναι ο κίνδυνος ο Όμιλος να αντιμετωπίσει δυσκολίες στην εξεύρεση κεφαλαίων για να καλύψει τις τρέχουσες χρηματοοικονομικές του υποχρεώσεις. Η παρακολούθηση του κινδύνου ρευστότητας επικεντρώνεται στην ικανότητα του Ομίλου να διατηρεί επαρκή ρευστότητα για την εκπλήρωση των συναλλακτικών του υποχρεώσεων, η οποία εξασφαλίζεται από τη διαχείριση του χρονικού συσχετισμού των ταμειακών εισροών και εκροών και την επάρκεια ταμειακών διαθεσίμων και άμεσα ρευστοποιήσιμων χρεογράφων για τις τρέχουσες συναλλαγές.

Ο Όμιλος διαχειρίζεται τον κίνδυνο ρευστότητας με τη συνεχή παρακολούθηση των χρηματοροών του. Προϋπολογίζει και παρακολουθεί τις χρηματοροές του και ενεργεί κατάλληλα ώστε να υπάρχουν ρευστά διαθέσιμα.

Ο κίνδυνος ρευστότητας είναι πρακτικά μηδενικός, τόσο σε βραχυπρόθεσμο, όσο και σε μακροπρόθεσμο επίπεδο λαμβάνοντας υπόψη πως:

- Οι λειτουργικές ταμειακές ροές έκαστης περιόδου φέρουν θετικό πρόσημο.
- Η τροποποιημένη διάρκεια των επενδυτικών στοιχείων είναι σαφώς μικρότερη της αντίστοιχης των ασφαλιστικών υποχρεώσεων.
- Το χαρτοφυλάκιο επενδυτικών στοιχείων άμεσης ρευστοποίησης υπερβαίνει τα €240 εκ.

Στους παρακάτω πίνακες αναλύεται η ωρίμανση των απαιτήσεων και υποχρεώσεων. Οι εισροές των ομολόγων στα Διαθέσιμα προς πώληση εμπεριέχουν την ονομαστική τους αξία, δηλαδή τα ποσά των κουπονιών όσο και τις εισροές από το κεφάλαιο των ομολόγων. Οι εισροές των αμοιβαίων κεφαλαίων στα Διαθέσιμα προς πώληση ποσού είναι με άμεση δυνατότητα ρευστοποίησης, για κάλυψη τυχόν κενού ρευστότητας και παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα στο 1^ο έτος λήξης. Σημειώνεται, ότι στους παρακάτω πίνακες δεν συμπεριλαμβάνονται όλα τα κονδύλια της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης παρά μόνο τα κονδύλια που αφορούν την ρευστότητα.

ΟΜΙΛΟΣ

31/12/2019	Μέχρι 1 έτος	1-3 έτη	4-6 έτη	> 6 έτη	Σύνολο
Διαθέσιμα προς πώληση	115.682.135,82	35.623.787,80	60.627.192,27	37.353.022,95	249.286.138,85
Δάνεια και απαιτήσεις	10.536.812,95	-	-	-	10.536.812,95
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	1.645.599,65	3.706.884,75	-	-	5.352.484,40
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	536.323,68	359.213,00	244.729,06	-	1.140.265,74
Λοιπές απαιτήσεις	10.276.353,76	2.403.349,38	-	-	12.679.703,14
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	5.534.074,46	-	-	-	5.534.074,46
Σύνολο	144.211.300,32	42.093.234,93	60.871.921,33	37.353.022,95	284.529.479,53

31/12/2019	Μέχρι 1 έτος	1-3 έτη	4-6 έτη	> 6 έτη	Σύνολο
Υποχρεώσεις ασφαλιστικών συμβολαίων	59.492.127,71	57.252.078,97	41.179.880,46	21.621.822,63	179.545.909,77
Υποχρεώσεις επενδυτικών συμβολαίων	2.485.375,90	-	-	-	2.485.375,90
Υποχρεώσεις ασφαλιστικών δραστηριοτήτων	2.677.386,56	-	-	-	2.677.386,56
Υποχρεώσεις αντασφαλιστικών δραστηριοτήτων	349.014,57	-	-	-	349.014,57
Φόρος εισοδήματος πληρωτέος	3.390.042,54	-	-	-	3.390.042,54
Λοιπές υποχρεώσεις	10.485.304,74	-	-	-	10.485.304,74
Σύνολο	78.879.252,02	57.252.078,97	41.179.880,46	21.621.822,63	198.933.034,08

ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

ΕΤΑΙΡΙΑ

31/12/2019	Μέχρι 1 έτος	1-3 έτη	4-6 έτη	> 6 έτη	Σύνολο
Διαθέσιμα προς πώληση	3.530.049,52	2.972.756,25	3.854.123,46	2.871.061,53	13.227.990,77
Δάνεια και απαιτήσεις	10.032,33	-	-	-	10.032,33
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	105.955,77	-	-	-	105.955,77
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	71.430,09	-	-	-	71.430,09
Λοιπές απαιτήσεις	517.147,26	-	-	-	517.147,26
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	234.127,12	-	-	-	234.127,12
Σύνολο	4.468.742,09	2.972.756,25	3.854.123,46	2.871.061,53	14.166.683,34

31/12/2019	Μέχρι 1 έτος	1-3 έτη	4-6 έτη	> 6 έτη	Σύνολο
Υποχρεώσεις ασφαλιστικών συμβολαίων	1.195.222,48	299.470,61	228.120,97	2.182.283,55	3.905.097,61
Υποχρεώσεις επενδυτικών συμβολαίων	2.485.375,90	-	-	-	2.485.375,90
Υποχρεώσεις ασφαλιστικών δραστηριοτήτων	85.738,08	-	-	-	85.738,08
Υποχρεώσεις αντασφαλιστικών δραστηριοτήτων	125.183,58	-	-	-	125.183,58
Φόρος εισοδήματος πληρωτέος	73.195,73	-	-	-	73.195,73
Λοιπές υποχρεώσεις	216.960,04	-	-	-	216.960,04
Σύνολο	4.181.675,81	299.470,61	228.120,97	2.182.283,55	6.891.550,94

4.5. Άλλοι σημαντικοί κίνδυνοι

Στο πλαίσιο του επιχειρησιακού του πλάνου, ο Όμιλος εκτίθεται και στις ακόλουθες κατηγορίες κινδύνων, η αντιμετώπιση των οποίων επιτυγχάνεται μέσω διαχειριστικών ενεργειών τυποποίησης και παρακολούθησης των εσωτερικών διαδικασιών που συντελούν στην αύξηση του κινδύνου.

- Κίνδυνος επιχειρηματικής συγκέντρωσης
Ο κίνδυνος που απορρέει από τη χαμηλή διασπορά, ήτοι τη συγκέντρωση, σε μεμονωμένους πελάτες ή ανά γεωγραφική θέση. Στρατηγική του Ομίλου είναι η ανάληψη μικρών και διαφοροποιημένων ασφαλιστικών κινδύνων, με επαρκή διασπορά, επιλογή που αμβλύνει τον κίνδυνο συγκέντρωσης.
- Νομικός κίνδυνος και κίνδυνος κανονιστικής συμμόρφωσης
Ο κίνδυνος που προκύπτει εξαιτίας καταστροφής ή μη συμμόρφωσης προς τους νόμους, κανόνες, κανονισμούς, συμβάσεις, καθιερωμένες πρακτικές ή κανόνες δεοντολογίας. Η λειτουργία της μονάδας κανονιστικής συμμόρφωσης έχει ως στόχο τον περιορισμό του κινδύνου μη συμμόρφωσης.
- Κίνδυνος στρατηγικής
Ο κίνδυνος που προκύπτει εξαιτίας μεταβολών του περιβάλλοντος δραστηριοποίησης, της λήψης λανθασμένων επιχειρηματικών αποφάσεων ή της εσφαλμένης υλοποίησής τους, καθώς και της αναποτελεσματικής ανταπόκρισης στις εκάστοτε μεταβολές του επιχειρηματικού περιβάλλοντος.
- Κίνδυνος φήμης
Ο κίνδυνος που προκύπτει εξαιτίας της διαμόρφωσης αρνητικής αντίληψης για την εικόνα του Ομίλου εκ μέρους των πελατών, αντισυμβαλλομένων, μετόχων, επενδυτών ή εποπτικών αρχών.

4.6. Διαχείριση Κεφαλαίων

Το ελάχιστο ύψος των Ιδίων Κεφαλαίων των ασφαλιστικών εταιριών της Εταιρίας αλλά και του Ομίλου ορίζεται από το Ν.4364/2016, που έχει υιοθετήσει τις απαιτήσεις της Φερεγγυότητας II για την Ελλάδα. Η εταιρία παρακολουθεί τακτικά, τουλάχιστον ανά τρίμηνο, το ύψος των Κεφαλαίων της σε σχέση με τα απαιτούμενα όρια, (δείκτη κεφαλαιακής απαίτησης φερεγγυότητας και δείκτη ελάχιστης κεφαλαιακής απαίτησης) και τις εξελίξεις του οικονομικού περιβάλλοντος, οι οποίες μπορεί να επηρεάσουν σημαντικά τα διαθέσιμα κεφάλαια.

Ο Όμιλος πληροί κατά την 31/12/2019 τις κεφαλαιακές απαιτήσεις φερεγγυότητας και τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις φερεγγυότητας κατά τα οριζόμενα στις σχετικές νομοθετικές διατάξεις (επιτυγχάνοντας δείκτες κάλυψης 147,6% και 327,4%, αντίστοιχα). Τα αντίστοιχα μεγέθη σε επίπεδα Εταιρίας ανέρχονται σε 401,4% και 974,3%.

Σημείωση 5: ΚΑΘΑΡΑ ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΑ

Τα καθαρά δεδουλευμένα ασφάλιστρα του Ομίλου και της Εταιρίας για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 αναλύονται μεταξύ του κλάδου ζωής, του κλάδου αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων και των λοιπών κλάδων ως εξής:

5.1. Μικτά ασφάλιστρα από ασφαλιστικά συμβόλαια

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΙΑ	
	2019	2018	2019	2018
<u>Ασφάλειες ζωής</u>				
Μικτά εγγεγραμμένα ασφάλιστρα & συναφή έσοδα	2.559.358,24	2.130.416,12	2.559.708,76	2.130.416,12
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλιστρων	(161.478,07)	(202.141,03)	(161.478,07)	(131.335,03)
Ακαθάριστα δεδουλευμένα ασφάλιστρα ασφαλειών ζωής	2.397.880,17	1.928.275,09	2.398.230,69	1.999.081,09
<u>Κλάδος αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων</u>				
Μικτά εγγεγραμμένα ασφάλιστρα & συναφή έσοδα	85.825.874,21	84.800.085,07	-	-
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλιστρων	(1.814.031,67)	(2.359.654,34)	-	-
Ακαθάριστα δεδουλευμένα ασφάλιστρα κλάδου αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων	84.011.842,54	82.440.430,73	-	-
<u>Λοιπών κλάδων</u>				
Μικτά εγγεγραμμένα ασφάλιστρα & συναφή έσοδα	36.892.027,02	35.245.587,91	-	-
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλιστρων	(1.042.177,09)	(1.055.524,38)	-	-
Μικτά δεδουλευμένα ασφάλιστρα λοιπών κλάδων	35.849.849,93	34.190.063,53	-	-
Σύνολο μικτών δεδουλευμένων ασφαλιστρων	122.259.572,64	118.558.769,35	2.398.230,69	1.999.081,09

5.2. Ασφάλιστρα εκχωρηθέντα σε αντασφαλιστές

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΙΑ	
	2019	2018	2019	2018
<u>Ασφάλειες ζωής</u>				
Εκχωρηθέντα ασφάλιστρα σε αντασφαλιστές	(268.086,25)	(244.943,72)	(268.086,25)	(244.943,72)
Μεταβολή στο απόθεμα μη δεδουλευμένων ασφαλιστρων	1.583,87	3.269,86	1.583,87	3.269,86
Σύνολο εκχωρηθέντων ασφαλιστρων ασφαλειών ζωής	(266.502,38)	(241.673,86)	(266.502,38)	(241.673,86)
<u>Κλάδος αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων</u>				
Εκχωρηθέντα ασφάλιστρα σε αντασφαλιστές	(41.845,56)	(639.006,07)	-	-
Σύνολο εκχωρηθέντων ασφαλιστρων κλάδου αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων	(41.845,56)	(639.006,07)	-	-
<u>Λοιποί κλάδοι</u>				
Εκχωρηθέντα ασφάλιστρα σε αντασφαλιστές	(318.043,73)	(278.222,44)	-	-
Σύνολο εκχωρηθέντων ασφαλιστρων λοιπών κλάδων	(318.043,73)	(278.222,44)	-	-
Σύνολο εκχωρηθέντων ασφαλιστρων	(626.391,67)	(1.158.902,37)	(266.502,38)	(241.673,86)
Καθαρά δεδουλευμένα ασφάλιστρα				
Καθαρά δεδουλευμένα ασφάλιστρα ασφαλίσεων ζωής	2.131.377,79	1.686.601,23	2.131.728,31	1.757.407,23
Καθαρά δεδουλευμένα ασφάλιστρα κλάδου αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων	83.969.996,98	81.801.424,66	-	-
Καθαρά δεδουλευμένα ασφάλιστρα λοιπών κλάδων	35.531.806,20	33.911.841,09	-	-
Σύνολο καθαρών δεδουλευμένων ασφαλιστρων	121.633.180,97	117.399.866,98	2.131.728,31	1.757.407,23

Σημείωση 6: ΕΣΟΔΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Τα έσοδα επενδύσεων του Ομίλου και της Εταιρίας για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018, αντίστοιχα, αναλύονται ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΙΑ	
	2019	2018	2019	2018
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διακρατούμενα ως τη λήξη				
Έσοδα από τόκους (σημ. 22.3)	662.880,23	1.159.721,92	41.953,00	67.947,84
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση				
Έσοδα από τόκους (σημ. 22.3)	3.106.504,01	1.921.813,56	196.212,27	137.107,64
Έσοδα από μερίσματα (σημ. 22.3)	49.276,84	9.475,32	-	-
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία δανείων και απαιτήσεων				
Έσοδα από τόκους προθεσμιακών καταθέσεων	70.994,94	40.258,59		-
Έσοδα από τόκους δανείων και απαιτήσεων	29.463,76	39.184,60	141,45	50,02
Έσοδα από μερίσματα από εταιρίες του Ομίλου	-	-	560.045,20	560.045,20
Έσοδα από τόκους ταμειακών διαθεσίμων και ισοδύναμων	87.521,62	133.129,70	5.881,91	7.810,63
Έσοδα από ενοίκια επενδυτικών ακινήτων (σημ.19)	54.297,54	111.619,55	3.758,68	4.920,00
Συνολικά έσοδα από επενδύσεις	4.060.938,94	3.415.203,24	807.992,51	777.881,33

Το μεγαλύτερο ποσοστό των εσόδων επενδύσεων του Ομίλου προέρχεται από τόκους ομολόγων. Η αύξηση οφείλεται στη σταδιακή διεύρυνση των τοποθετήσεων σε τοκοφόρες επενδύσεις, επιλογή που υπαγορεύεται από την επενδυτική πολιτική και την ευρύτερη στρατηγική κινδύνων του Ομίλου.

Σημείωση 7: ΚΕΡΔΗ / (ΖΗΜΙΕΣ) ΑΠΟ ΠΩΛΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Τα πραγματοποιηθέντα αποτελέσματα προκύπτουν κατά την αποαναγνώριση/διάθεση ενός περιουσιακού στοιχείου. Τα πραγματοποιηθέντα κέρδη / (ζημίες) του Ομίλου και της Εταιρίας για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 αναλύονται ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΙΑ	
	2019	2018	2019	2018
Διακρατούμενα στη λήξη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία				
Πραγματοποιηθέντα κέρδη				
Ομόλογα	56.942,50	36.480,74	-	-
Πραγματοποιηθείσες ζημίες				
Ομόλογα	-	(4.658,58)	-	-
Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία				
Πραγματοποιηθέντα κέρδη				
Ομόλογα	804.412,51	166.792,24	24.268,00	-
Αμοιβαία Κεφάλαια	784.762,11	1.054.317,51	-	-
Γραμμάτια	647,78	-	647,78	-
Πραγματοποιηθείσες ζημίες				
Ομόλογα	-	(18.301,50)	-	-
Αμοιβαία Κεφάλαια	(132.887,12)	(1.070.709,26)	(3.899,30)	(53.668,05)
Σύνολο καθαρών πραγματοποιηθέντων κερδών / (ζημιών)	(1.513.877,78)	163.921,15	21.016,48	(53.668,05)

Παρατηρείται αύξηση των κερδών από πωλήσεις αμοιβαίων κεφαλαίων και ομολόγων σε σχέση με την προηγούμενη χρήση λόγω της αύξησης των τιμών στην αγορά. Το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο του Ομίλου διαφοροποιήθηκε μερικώς εντός της χρήσης, σε εναρμόνιση με την εγκεκριμένη πολιτική διαχείρισης κινδύνου αγοράς, καθώς εξακολούθησε η στρατηγική για μείωση της τοποθέτησης σε αμοιβαία κεφάλαια και αντίστροφα αύξηση των απευθείας ομολογιακών θέσεων. Τα κέρδη και οι ζημίες από πωλήσεις ομολόγων που είχαν καταταχθεί στο χαρτοφυλάκιο «διακρατούμενα στη λήξη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία», προέκυψαν μετά από ανάκληση ή ανταλλαγή τίτλων στην οποία προέβησαν οι εκδότες των τίτλων λίγο πριν τη λήξη τους.

Σημείωση 8: ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ

Τα λοιπά λειτουργικά έσοδα του Ομίλου και της Εταιρίας για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 αναλύονται ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΙΑ	
	2019	2018	2019	2018
Έσοδα εμπορικών δραστηριοτήτων των μη ασφαλιστικών εταιριών του Ομίλου	4.505.026,08	2.765.994,69	-	-
Έσοδα από συναλλαγματικές διαφορές	264.747,12	-	-	-
Κέρδη αναπροσαρμογής ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων	-	-	22.240,09	-
Απόσβεση αναβαλλόμενων εσόδων	482.205,44	-	-	-
Λοιπά έσοδα	286.571,30	742.390,96	1.522,52	10.594,54
Σύνολο λοιπών λειτουργικών εσόδων	5.538.549,94	3.508.385,65	23.762,61	10.594,54

Σημείωση 9: ΚΑΘΑΡΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ

Οι καθαρές παροχές και αποζημιώσεις που κατέβαλε ο Όμιλος και η Εταιρία για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 αναλύονται μεταξύ του κλάδου ζωής, του κλάδου αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων και των λοιπών κλάδων ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ

	2019		
	Μικτές πληρωθείσες παροχές και αποζημιώσεις	Αναλογία αντασφαλιστών	Καθαρές πληρωθείσες παροχές και αποζημιώσεις
Ασφάλειες ζωής	748.873,13	(172.719,88)	576.153,25
Κλάδος αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων	42.500.027,92	(39.601,19)	42.460.426,73
Λοιποί Κλάδοι	4.802.165,40	-	4.802.165,40
Σύνολο αποζημιώσεων που καταβλήθηκαν	48.051.066,45	(212.321,07)	47.838.745,38

	2018		
	Μικτές πληρωθείσες παροχές και αποζημιώσεις	Αναλογία αντασφαλιστών	Καθαρές πληρωθείσες παροχές και αποζημιώσεις
Ασφάλειες ζωής	570.639,70	(139.282,61)	431.357,09
Κλάδος αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων	43.069.069,77	(50.527,31)	43.018.542,46
Λοιποί Κλάδοι	4.195.353,46	-	4.195.353,46
Σύνολο αποζημιώσεων που καταβλήθηκαν	47.835.062,93	(189.809,92)	47.645.253,01

ΕΤΑΙΡΙΑ

	2019		
	Μικτές πληρωθείσες παροχές και αποζημιώσεις	Αναλογία αντασφαλιστών	Καθαρές πληρωθείσες παροχές και αποζημιώσεις
Ασφάλειες ζωής	748.873,13	(172.719,88)	576.153,25
Σύνολο αποζημιώσεων που καταβλήθηκαν	748.873,13	(172.719,88)	576.153,25

	2018		
	Μικτές πληρωθείσες παροχές και αποζημιώσεις	Αναλογία αντασφαλιστών	Καθαρές πληρωθείσες παροχές και αποζημιώσεις
Ασφάλειες ζωής	570.639,70	(139.282,61)	431.357,09
Σύνολο αποζημιώσεων που καταβλήθηκαν	570.639,70	(139.282,61)	431.357,09

Σημείωση 10: ΚΑΘΑΡΟ (ΕΣΟΔΟ) / ΕΞΟΔΟ ΑΠΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Η μεταβολή των ασφαλιστικών υποχρεώσεων (εκτός αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλιστρών) του Ομίλου και της Εταιρίας για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 αναλύονται μεταξύ του κλάδου ζωής, του κλάδου αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων και των λοιπών κλάδων παρακάτω:

ΟΜΙΛΟΣ

	2019		
	Μικτή μεταβολή ασφαλιστικών υποχρεώσεων	Αναλογία αντασφαλιστών	Καθαρή μεταβολή ασφαλιστικών υποχρεώσεων
Ασφάλειες ζωής	521.216,91	(3.261,55)	517.955,36
Κλάδος αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων	3.222.801,94	(205.380,98)	3.017.420,96
Λοιποί Κλάδοι	637.359,13	36.000,00	673.359,13
Σύνολο καθαρού (εσόδου) / εξόδου από μεταβολή ασφαλιστικών προβλέψεων	4.381.377,98	(172.642,53)	4.208.735,45

	2018		
	Μικτή μεταβολή ασφαλιστικών υποχρεώσεων	Αναλογία αντασφαλιστών	Καθαρή μεταβολή ασφαλιστικών υποχρεώσεων
Ασφάλειες ζωής	234.658,19	22.542,25	257.200,44
Κλάδος αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων	(3.814.977,74)	1.814.729,93	(2.000.247,81)
Λοιποί Κλάδοι	706.406,39	-	706.406,39
Σύνολο καθαρού (εσόδου) / εξόδου από μεταβολή ασφαλιστικών προβλέψεων	(2.873.913,16)	1.837.272,18	(1.036.640,98)

ΕΤΑΙΡΙΑ

	2019		
	Μικτή μεταβολή ασφαλιστικών υποχρεώσεων	Αναλογία αντασφαλιστών	Καθαρή μεταβολή ασφαλιστικών υποχρεώσεων
Ασφάλειες ζωής	521.216,91	(3.261,55)	517.955,36
Σύνολο καθαρού (εσόδου) / εξόδου από μεταβολή ασφαλιστικών προβλέψεων	521.216,91	(3.261,55)	517.955,36

	2018		
	Μικτή μεταβολή ασφαλιστικών υποχρεώσεων	Αναλογία αντασφαλιστών	Καθαρή μεταβολή ασφαλιστικών υποχρεώσεων
Ασφάλειες ζωής	234.658,19	22.542,25	257.200,44
Σύνολο καθαρού (εσόδου) / εξόδου από μεταβολή ασφαλιστικών προβλέψεων	234.658,19	22.542,25	257.200,44

Η μεταβολή στο απόθεμα μη δεδουλευμένων ασφαλιστρών εμφανίζεται στη σημείωση 5 «Καθαρά Δεδουλευμένα Ασφάλιστρα».

Σημείωση 11: ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΞΟΔΑ

Οι προμήθειες σε ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές του Ομίλου και της Εταιρίας για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 αναλύονται μεταξύ του κλάδου ζωής, του κλάδου αστικής ευθύνης οχημάτων και των λοιπών κλάδων παρακάτω:

ΟΜΙΛΟΣ

	2019		
	Δουλεωμένες προμήθειες παραγωγής	Έσοδα από προμήθειες αντασφαλιστών	Σύνολο
Ασφάλειες ζωής	387.942,51	(64.100,38)	323.842,13
Κλάδος αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων	14.434.001,39	-	14.434.001,39
Λοιποί Κλάδοι	11.042.685,54	(12.498,48)	11.030.187,06
Σύνολο	25.864.629,44	(76.598,86)	25.788.030,58

	2018		
	Δουλεωμένες προμήθειες παραγωγής	Έσοδα από προμήθειες αντασφαλιστών	Σύνολο
Ασφάλειες ζωής	303.131,48	(60.542,69)	242.588,79
Κλάδος αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων	14.546.037,60	-	14.546.037,60
Λοιποί Κλάδοι	11.078.982,25	(9.440,55)	11.069.541,70
Σύνολο	25.928.151,33	(69.983,24)	25.858.168,09

ΕΤΑΙΡΙΑ

	2019		
	Δουλεωμένες προμήθειες παραγωγής	Έσοδα από προμήθειες αντασφαλιστών	Σύνολο
Ασφάλειες ζωής	387.942,51	(64.100,38)	323.842,13
Σύνολο	387.942,51	(64.100,38)	323.842,13

	2018		
	Δουλεωμένες προμήθειες παραγωγής	Έσοδα από προμήθειες αντασφαλιστών	Σύνολο
Ασφάλειες ζωής	303.131,48	(60.542,69)	242.588,79
Σύνολο	303.131,48	(60.542,69)	242.588,79

Σημείωση 12: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΕΞΟΔΑ

Τα λειτουργικά και λοιπά έξοδα του Ομίλου και της Εταιρίας για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018, αναλύονται παρακάτω:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΙΑ	
	2019	2018	2019	2018
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	18.338.988,66	19.174.555,91	595.507,88	569.137,46
Αμοιβές και έξοδα τρίτων	9.083.213,62	7.654.528,58	151.170,11	139.613,42
Έξοδα τηλεπικοινωνιών	572.646,78	497.036,77	4.439,40	4.328,99
Ενοίκια	129.483,97	603.385,52	4.972,80	4.972,80
Επισκευές και συντηρήσεις	1.666.528,81	1.773.508,54	3.970,31	3.078,79
Φόροι - τέλη	743.768,03	685.696,80	9.447,82	9.344,13
Έξοδα μεταφορών και ταξιδίων	2.370.807,12	2.097.635,92	9.343,71	5.404,77
Έντυπα και γραφική ύλη	149.570,72	144.290,64	9.784,80	9.011,38
Αποσβέσεις και απομειώσεις παγίου εξοπλισμού	1.784.359,06	1.759.452,08	35.336,47	37.039,88
Αποσβέσεις και απομειώσεις δικαιωμάτων χρήσης μισθώσεων (σημ. 17)	458.990,98	-	-	-
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	554.781,71	591.036,18	-	-
Απομείωση αξίας συμμετοχών	-	-	200.447,34	-
Επίδραση αναπροσαρμογής αξίας ακινήτων στα λειτουργικά αποτελέσματα	274.346,20	-	-	-
Διάφορα έξοδα	4.641.939,57	2.136.446,45	10.924,46	5.238,16
Σύνολο λειτουργικών και λοιπών εξόδων	40.769.425,24	37.117.573,39	1.035.345,10	787.169,78

Η μεταβολή των διαφόρων εξόδων προκύπτει κατά κύριο λόγο εξαιτίας της αύξησης του κόστους αποθεμάτων μη ασφαλιστικής εταιρίας του Ομίλου. Μέρος της αύξησης προκύπτει και από λοιπά μη επαναλαμβανόμενα έξοδα.

Οι αμοιβές και τα έξοδα προσωπικού αναλύονται παρακάτω:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΙΑ	
	2019	2018	2019	2018
Μισθοί και αμοιβές	13.893.810,45	14.763.256,82	477.049,81	462.117,90
Κρατήσεις για κοινωνικές ασφαλίσεις	4.164.028,57	4.154.716,43	105.155,73	95.843,59
Λοιπές παροχές	63.642,00	61.770,81	11.348,69	9.477,50
Αποζημιώσεις απολυομένων	98.272,84	87.815,56	-	-
Κόστος προγραμμάτων καθορισμένων παροχών (σημ. 34)	119.234,80	106.996,29	1.953,65	1.698,47
Συνολικά έξοδα παροχών στο προσωπικό	18.338.988,66	19.174.555,91	595.507,88	569.137,46

Ο αριθμός του απασχολούμενου προσωπικού του Ομίλου ανέρχονταν κατά την 31.12.2019 σε οκτακόσια εξήντα πέντε (865) άτομα (828 άτομα κατά την 31.12.2018), ενώ το απασχολούμενο προσωπικό της Εταιρίας κατά την 31.12.2019 ανερχόταν σε δέκα (10) άτομα (9 άτομα κατά την 31.12.2018). Οι αμοιβές προσωπικού κατά την προηγούμενη χρήση ήταν αυξημένες, καθώς η Διοίκηση τον Δεκέμβριο του 2018 αποφάσισε την διανομή έκτακτων, μη συμβατικών αμοιβών παραγωγικότητας.

Σημείωση 13: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΞΟΔΑ

Τα χρηματοοικονομικά έξοδα του Ομίλου και της Εταιρίας για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018, αντίστοιχα, αναλύονται παρακάτω:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΙΑ	
	2019	2018	2019	2018
Προμήθειες εγγυητικών επιστολών	9.381,54	9.674,45	-	-
Διάφορα έξοδα και προμήθειες τραπεζών	196.201,02	166.646,06	4.867,79	2.940,94
Τόκοι αποθεμάτων	332,92	394,29	332,92	394,29
Χρηματοοικονομικό κόστος υποχρεώσεων μισθώσεων ΔΠΧΑ 16	76.677,72	-	-	-
Χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές	108.811,32	-	-	-
Σύνολο χρηματοοικονομικών εξόδων	391.404,52	176.714,80	5.200,71	3.335,23

Σημείωση 14: ΕΞΟΔΟ ΓΙΑ ΦΟΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Ο βασικός φορολογικός συντελεστής για τις ανώνυμες εταιρίες στην Ελλάδα για τη διαχειριστική χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 ανέρχεται σε 24% σύμφωνα με το άρθρο 22, παράγραφος 1 του Ν.4646/2019 (2018:29%).

Για τη χρήση 2019, ο φορολογικός έλεγχος για την έκδοση «Έκθεσης Φορολογικής Συμμόρφωσης», διενεργείται από τους ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές. Ο έλεγχος αυτός βρίσκεται σε εξέλιξη και δεν αναμένεται να προκύψουν σημαντικές υποχρεώσεις, πέρα από αυτές που έχουν καταχωρηθεί και απεικονίζονται στις οικονομικές καταστάσεις. Με το άρθρο 56 του Ν.4410/2016 για τις χρήσεις από 01.01.2016, η έκδοση του φορολογικού πιστοποιητικού καθίσταται προαιρετική. Πρόθεση ωστόσο του Ομίλου και της Εταιρίας είναι η συνέχιση λήψεως του φορολογικού πιστοποιητικού. Ο Όμιλος και η Εταιρία έχουν υπολογίσει την πρόβλεψη φόρου εισοδήματος και τον αναβαλλόμενο φόρο με φορολογικό συντελεστή 24%. Για τα διανεμόμενα κέρδη της χρήσης 2018 (διανεμήθηκαν εντός του 2019) ο φόρος ανέρχεται σε 10%, καθώς το άρθρο 24 του Ν.4646/2019 το οποίο προβλέπει μείωση του συντελεστή σε 5%, ισχύει από 01/01/2020.

Ο φόρος εισοδήματος του Ομίλου και της Εταιρίας για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 αναλύεται παρακάτω:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΙΑ	
	2019	2018	2019	2018
Τρέχων φόρος	3.390.042,54	4.413.046,47	73.195,73	72.323,66
Αναβαλλόμενος φόρος (σημ. 25.2)	382.246,57	663.542,92	(16.013,02)	8.009,85
Οριστικοποίηση φόρου προηγούμενης χρήσης	(1.974,11)	84.607,02	(1.974,12)	(19.937,46)
Φόρος εισοδήματος	3.770.315,00	5.161.196,41	55.208,59	60.396,05

Ο Όμιλος και η Εταιρία έχουν διενεργήσει πρόβλεψη για φόρο εισοδήματος ποσού €3.390.042,54 και €73.195,73, αντίστοιχα, για την κλειόμενη χρήση, η οποία έχει καταχωρηθεί στην κατάσταση συνολικών εσόδων της χρήσης. Η πρόβλεψη αυτή θα είναι οριστική μετά την ολοκλήρωση του φορολογικού ελέγχου από τους τακτικούς ελεγκτές και την υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Πρόβλεψη για τον τρέχοντα φόρο εισοδήματος έχει διενεργηθεί σε όλες τις εταιρίες του Ομίλου. Δεν προέκυψε φόρος εισοδήματος λόγω φορολογικών ζημιών ακόμα και μετά τις υπολογισθείσες αναμορφώσεις στην AIR INTERSALONIKA και στη ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΣΦΑΔΩΝ.

Ο φόρος που αντιστοιχεί σε στοιχεία των λοιπών συνολικών εισοδημάτων έχει ως εξής για τον Όμιλο και την Εταιρία αντίστοιχα:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΙΑ	
	2019	2018	2019	2018
Τρέχων φόρος	-	-	-	-
Αναβαλλόμενος φόρος (σημ. 25.2)	2.092.770,80	(878.632,91)	129.672,11	(17.671,23)
Σύνολο επιβάρυνσης φόρου στα Λοιπά Συνολικά Εισοδήματα	2.092.770,80	(878.632,91)	129.672,11	(17.671,23)

Παρατίθεται συμφωνία του φόρου εισοδήματος:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΙΑ	
	2019	2018	2019	2018
Κέρδη / (ζημίες) πριν από φόρους	13.867.917,50	14.600.264,77	548.503,36	750.563,73
Φόρος με βάση τον εφαρμοστέο φορολογικό συντελεστή	3.328.300,20	4.234.076,78	131.640,81	217.663,48
Επίπτωση από την αλλαγή του φορολογικού συντελεστή	79.555,58	-	998,08	-
Λοιπά αφορολόγητα έσοδα	(510.272,15)	(754.237,15)	(134.673,49)	(162.413,11)
Μη εκπιπόμενα έξοδα	524.506,46	1.135.034,66	16.428,89	20.300,00
Προσαρμογή φορολογικής επιβάρυνσης προηγούμενων ετών	(1.974,12)	84.607,01	(1.974,12)	(19.937,46)
Λοιπές προσαρμογές	351.461,67	461.715,11	43.788,42	4.783,14
Σύνολο επιβάρυνσης φόρου εισοδήματος	3.770.315,00	5.161.196,41	55.208,59	60.396,05
Εφαρμοστέος φορολογικός συντελεστής	29%	29%	29%	29%
Πραγματικός φορολογικός συντελεστής	27%	35%	10%	8%

Οι ανέλεγκτες, από τις φορολογικές αρχές, χρήσεις των εταιριών που συμμετέχουν στον Όμιλο και δεν έχουν παραγραφεί έχουν ως εξής:

Εταιρία	Ανέλεγκτη φορολογικά χρήση
ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ ΖΩΗΣ	2014, 2015, 2016, 2017, 2018,2019
ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ ΑΕΓΑ	2014, 2015, 2016, 2017, 2018,2019
ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ ΕΜΠΟΡΟΤΕΧΝΙΚΗ	2014, 2015, 2016, 2017, 2018,2019
ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ AIR	2014, 2015, 2016, 2017, 2018,2019
ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ	2018,2019
MOTUS TRAVEL	2018,2019
ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΣΟΦΑΔΩΝ	2019

Χρήσεις για τις οποίες έχει ληφθεί φορολογικό πιστοποιητικό:

Εταιρία	Χρήσεις για τις οποίες λήφθηκε φορολογικό πιστοποιητικό
ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ ΖΩΗΣ	2014, 2015, 2016, 2017, 2018,2019 (σε εξέλιξη)
ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ ΑΕΓΑ	2014, 2015, 2016, 2017, 2018,2019 (σε εξέλιξη)
ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ ΕΜΠΟΡΟΤΕΧΝΙΚΗ	2015,2016,2017,2018,2019 (σε εξέλιξη)
ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ AIR	2019 (σε εξέλιξη)
ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ	-
MOTUS TRAVEL	-
ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΣΟΦΑΔΩΝ	-

Σημείωση 15: ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΣΤΑ ΛΟΙΠΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ

Ακολουθεί ανάλυση με την επίδραση του φόρου εισοδήματος στα λοιπά συνολικά εισοδήματα του Ομίλου και της Εταιρίας για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018:

ΟΜΙΛΟΣ

2019			
	Ποσά πριν από φόρους	Φόρος (έσοδο) / έξοδο	Ποσά μετά από φόρους
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση (σημ. 22, σημ. 25.2)	(11.733.048,34)	1.858.731,85	(9.874.316,49)
Αποτίμηση παγίων περιουσιακών στοιχείων σε εύλογη αξία (σημ.18)	(1.192.016,99)	260.977,93	(931.039,06)
Αναλογιστικά κέρδη (ζημίες) (σημ. 34, σημ. 25.2)	111.194,14	(26.938,99)	84.255,15
Σύνολο επίδρασης φόρου εισοδήματος στα λοιπά συνολικά εισοδήματα	(12.813.871,19)	2.092.770,80	(10.721.100,40)

2018			
	Ποσά πριν από φόρους	Φόρος έσοδο / (έξοδο)	Ποσά μετά από φόρους
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση (σημ. 22, σημ. 25.2)	3.071.894,93	(885.433,23)	2.186.461,70
Αποτίμηση παγίων περιουσιακών στοιχείων σε εύλογη αξία (σημ.18)	-	-	-
Αναλογιστικά κέρδη (ζημίες) (σημ. 34, σημ. 25.2)	(24.569,17)	6.800,33	(17.768,85)
Σύνολο επίδρασης φόρου εισοδήματος στα λοιπά συνολικά εισοδήματα	3.047.325,76	(878.632,91)	2.168.692,85

ΕΤΑΙΡΙΑ

2019			
	Μικτά	Φόρος (έσοδο) / έξοδο	Ποσά μετά από φόρους
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση (σημ. 22, σημ. 25.2)	(569.535,31)	107.453,03	(462.082,28)
Αποτίμηση παγίων περιουσιακών στοιχείων σε εύλογη αξία (σημ.18)	(99.024,44)	23.604,18	(75.420,26)
Αναλογιστικά κέρδη (ζημίες) (σημ. 34, σημ. 25.2)	5.988,18	(1.385,10)	4.603,08
Σύνολο επίδρασης φόρου εισοδήματος στα λοιπά συνολικά εισοδήματα	(662.571,57)	129.672,11	(532.899,46)

2018			
	Ποσά πριν από φόρους	Φόρος (έσοδο) / έξοδο	Ποσά μετά από φόρους
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση (σημ. 22, σημ. 25.2)	57.234,34	(17.113,46)	40.120,88
Αποτίμηση παγίων περιουσιακών στοιχείων σε εύλογη αξία (σημ.18)	-	-	-
Αναλογιστικά κέρδη (ζημίες) (σημ. 34, σημ. 25.2)	2.231,07	(557,77)	1.673,30
Σύνολο επίδρασης φόρου εισοδήματος στα λοιπά συνολικά εισοδήματα	59.465,41	(17.671,23)	41.794,18

Σημείωση 16: ΑΥΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία του Ομίλου και της Εταιρίας περιλαμβάνουν λογισμικά προγράμματα. Η κίνηση της αξίας κτήσης και των σωρευμένων αποσβέσεων των λογισμικών προγραμμάτων για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 έχει ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ	ΕΤΑΙΡΙΑ
	Λογισμικά προγράμματα	Λογισμικά προγράμματα
Αξία κτήσης		
1/1/2018	2.043.599,79	87.766,01
Αγορές	67.490,52	-
Πωλήσεις	-	-
31/12/2018	2.111.090,31	87.766,01
Αγορές	38.607,48	-
Πωλήσεις/Διαγραφές	-	-
31/12/2019	2.149.697,79	87.766,01
Σωρευμένες αποσβέσεις και απομείωση		
1/1/2018	(929.345,51)	(70.315,89)
Αποσβέσεις χρήσεως	(119.183,79)	(5.162,71)
Απομείωση	-	-
Πωλήσεις	-	-
31/12/2018	(1.048.529,30)	(75.478,60)
Αποσβέσεις χρήσεως	(121.215,71)	(5.162,71)
Απομείωση	-	-
Πωλήσεις	-	-
31/12/2019	(1.169.745,01)	(80.641,30)
Αναπόσβεστη αξία		
1/1/2018	1.114.254,28	17.450,12
31/12/2018	1.062.561,01	12.287,41
31/12/2019	979.952,78	7.124,71

Σημείωση 17: ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ ΜΙΣΘΩΣΕΩΝ

Η κίνηση της αξίας κτήσης και των σωρευμένων αποσβέσεων των δικαιωμάτων χρήσης μισθώσεων για τη χρήση που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2019 για τον Όμιλο έχει ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ

	Οικόπεδα και Κτίρια	Μεταφορικά Μέσα	Σύνολο
Αξία κτήσης			
1/1/2019	1.463.603,76	-	1.463.603,76
Προσθήκες	254.451,76	29.550,51	284.002,27
Αποσύρσεις	-	-	-
Αναπροσαρμογές	42.706,49	-	42.706,49
Συναλλαγματικές μεταφορές	-	-	-
31/12/2019	1.760.762,01	29.550,51	1.790.312,52
Σωρευμένες αποσβέσεις			
1/1/2019	-	-	-
Αποσβέσεις χρήσης	(456.035,93)	(2.955,05)	(458.990,98)
31/12/2019	(456.035,93)	(2.955,05)	(458.990,98)
Αναπόσβεστη αξία			
1/1/2019	1.463.603,76	-	1.463.603,76
31/12/2019	1.304.726,08	26.595,46	1.331.321,54
	Οικόπεδα και Κτίρια	Μεταφορικά Μέσα	Σύνολο
Αξία κτήσης			
1/1/2019	1.463.603,76	-	1.463.603,76
Προσθήκες	254.451,76	29.550,51	284.002,27
Αποσύρσεις	-	-	-
Αναπροσαρμογές	42.706,49	-	42.706,49
Συναλλαγματικές μεταφορές	-	-	-
31/12/2019	1.760.762,01	29.550,51	1.790.312,52
Σωρευμένες αποσβέσεις			
1/1/2019	-	-	-
Αποσβέσεις χρήσης	(456.035,93)	(2.955,05)	(458.990,98)
31/12/2019	(456.035,93)	(2.955,05)	(458.990,98)
Αναπόσβεστη αξία			
1/1/2019	1.463.603,76	-	1.463.603,76
31/12/2019	1.304.726,08	26.595,46	1.331.321,54

Σύμφωνα με το ΔΛΠ 17, ο Όμιλος ταξινομούσε κάθε μίσθωση είτε ως χρηματοδοτική είτε ως λειτουργική. Με την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 16, εφαρμόστηκε μια ενιαία προσέγγιση αναγνώρισης και επιμέτρησης για όλες τις μισθώσεις, εκτός από τις βραχυπρόθεσμες μισθώσεις και τις μισθώσεις υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου χαμηλής αξίας, οι οποίες περιλαμβάνονται στο κονδύλι «Λειτουργικά και Διαχειριστικά έξοδα».

Να σημειωθεί πως η συνολική εκροή για μισθώσεις κατά την χρήση που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2019 της μητρικής Εταιρίας, ανήλθε σε € 4.973,00, και αφορούσε μίσθωση η οποία συνεχίζει να λογιστικοποιείται ως λειτουργική καθώς εμπίπτει στην εξαίρεση των βραχυπρόθεσμων μισθώσεων. **Συνεπώς, δεν έχει αναγνωριστεί δικαίωμα χρήσης και αντίστοιχα υποχρέωση για καμία μίσθωση της μητρικής Εταιρίας.**

Ο ορισμός της μίσθωσης και η σχετική καθοδήγηση του ΔΠΧΑ 16 εφαρμόστηκε για την αξιολόγηση όλων των συμβάσεων μίσθωσης που ήταν σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2019.

Κατά την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 16, ο Όμιλος επέλεξε να χρησιμοποιήσει τις διευκολύνσεις που παρέχονται από το πρότυπο κατά την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής αυτού σχετικά με την εξαίρεση των αρχικών άμεσων δαπανών κατά την επιμέτρηση του περιουσιακού στοιχείου με δικαίωμα χρήσης και με την χρήση της αποκτηθείσας κατά το παρελθόν γνώσης για τον προσδιορισμό της διάρκειας της μίσθωσης, όταν η σύμβαση εμπεριέχει δικαίωμα παράτασης ή καταγγελίας της μίσθωσης.

Εξαιρουμένων των βραχυπρόθεσμων μισθώσεων και των μισθώσεων υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου χαμηλής αξίας, ο Όμιλος αναγνώρισε περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης και τις αντίστοιχες υποχρεώσεις από μίσθωση για όλες τις μισθώσεις που είχαν προηγουμένως ταξινομηθεί ως λειτουργικές. Οι υποχρεώσεις από μισθώσεις αναγνωρίστηκαν βάσει της τρέχουσας αξίας των υπολειπόμενων μισθωμάτων, προεξοφλημένων με το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού. Το σταθμισμένο μέσο διαφορικό επιτόκιο δανεισμού του μισθωτή που εφαρμόστηκε για τον προσδιορισμό των υποχρεώσεων από μισθώσεις του Ομίλου κατά την 31η Δεκεμβρίου 2019 ήταν 5,13%.

Εφαρμόστηκε η τροποποιημένη αναδρομική προσέγγιση (modified retrospective approach) και η σωρευτική επίδραση της αρχικής εφαρμογής του προτύπου, ύψους € 7.056,00, αναγνωρίστηκε ως προσαρμογή στο υπόλοιπο έναρξης των κερδών εις νέον του Ομίλου κατά την 1/1/2019.

Η επίδραση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 16 την 31η Δεκεμβρίου 2019 έχει ως εξής:

	Σημείωση	31/12/2019
Ενεργητικό		
ΟΜΙΛΟΣ		
Ενσώματα πάγια	(α)	-
Περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης	(β)	1.331.321,54
Λοιπές απαιτήσεις	(γ)	-
Σύνολο ενεργητικού		1.331.321,54
Υποχρεώσεις		
Λοιπές υποχρεώσεις	(α)	-
Υποχρεώσεις από μισθώσεις	(β)	1.368.663,82
Σύνολο υποχρεώσεων		1.368.663,82

α. Η λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων που είχαν προηγουμένως ταξινομηθεί ως χρηματοδοτικές μισθώσεις και οι αντίστοιχες υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις επαναταξινομήθηκαν από τα “Ενσώματα πάγια” και τις “Λοιπές υποχρεώσεις” αντιστοίχως στα “Περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης” και στις “Υποχρεώσεις από μισθώσεις”.

β. Η εφαρμογή του ΔΠΧΑ 16 σε μισθώσεις που είχαν προηγουμένως ταξινομηθεί ως λειτουργικές είχε ως αποτέλεσμα την αναγνώριση “Περιουσιακών στοιχείων με δικαίωμα χρήσης” και “Υποχρεώσεις από μισθώσεις”.

γ. Η λογιστική αξία των προπληρωμένων μισθωμάτων/ εγγυήσεων που είχαν προηγουμένως αναγνωριστεί στα κονδύλια “Λοιπές απαιτήσεις” και που μεταφέρθηκαν στο κονδύλι “Περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης”.

Ο Όμιλος μισθώνει πληθώρα περιουσιακών στοιχείων, συμπεριλαμβανόμενων οικοπέδων & κτιρίων, μεταφορικών μέσων και μηχανημάτων, με σκοπό την εξυπηρέτηση των επιχειρησιακών του αναγκών. Οι όροι των συμβάσεων μίσθωσης διαπραγματεύονται σε μεμονωμένη βάση και περιέχουν ένα ευρύ φάσμα διαφορετικών όρων και συνθηκών. Η συντριπτική πλειοψηφία των συμβάσεων αυτών, αφορά μίσθωση ακινήτων τα οποία χρησιμοποιούνται ως υποκαταστήματα και προβλέπει καθορισμένα σταθερά μισθώματα. Η πλειοψηφία των συμβάσεων μίσθωσης ακινήτων έχει διάρκεια που κυμαίνεται από 1 έως 5 έτη, ενώ υπάρχουν και περιορισμένης αξίας συμβάσεις οι οποίες έχουν διάρκεια 21 έτη.

Ο Όμιλος και η Εταιρία δεν υπεκμισθώνουν δικαιώματα χρήσης περιουσιακών στοιχείων. Δεν πραγματοποιήθηκε συναλλαγή πώλησης και επαναμίσθωσης περιουσιακού στοιχείου. Δεν υπάρχουν δεσμεύσεις που αφορούν βραχυχρόνιες μισθώσεις ή μισθώσεις υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου χαμηλής αξίας. Επίσης, δεν υπάρχουν σημαντικές δεσμεύσεις από συμβάσεις μίσθωσης οι οποίες δεν έχουν τεθεί σε ισχύ μέχρι και την λήξη της περιόδου αναφοράς.

Η συνολική ταμειακή εκροή για μισθώσεις κατά την χρήση που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2019 ανήλθε για τον Όμιλο σε ποσό €705.931,00, από τα οποία €507.628,00 αφορούν μισθώσεις για τις οποίες αναγνωρίστηκε δικαίωμα χρήσης του περιουσιακού στοιχείου, €128.351,00 αφορούν μισθώσεις οι οποίες συνεχίζουν να λογιστικοποιούνται ως λειτουργικές και €69.952,00 αφορούν καταβολές μισθωμάτων οι οποίες απαλείφονται διότι είναι ενδοομιλικές συναλλαγές.

Αντίστοιχα, η συνολική ταμειακή εκροή για μισθώσεις της Εταιρίας ανήλθε σε €4.973,00 και αφορούσε μίσθωση η οποία συνεχίζει να λογιστικοποιείται ως λειτουργική.

Τα ποσά που σχετίζονται με τις μισθωτικές δραστηριότητες και αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα της περιόδου που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2019, είναι τα ακόλουθα:

Ποσά που αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα	1/1/2019-31/12/2019
Έξοδα απόσβεσης περιουσιακών στοιχείων με δικαίωμα χρήσης	458.990,98
Έξοδα τόκων επί των υποχρεώσεων από μισθώσεις	76.677,71
Έξοδα από αναπροσαρμογή όρων μίσθωσης	2.245,78
Έξοδα που αφορούν βραχυπρόθεσμες μισθώσεις	35.387,72
Έξοδα που αφορούν μισθώσεις περιουσιακών στοιχείων χαμηλής αξίας	779,04
Έξοδα από κυμαινόμενα μισθώματα τα οποία δεν έχουν συμπεριληφθεί στην επιμέτρηση των υποχρεώσεων από μισθώσεις	-
Έξοδα από μισθώματα που αφορούν συμβάσεις που ανανεώθηκαν "σιωπηρά"	92.184,41
Εισόδημα από την υπομίσθωση των περιουσιακών στοιχείων με δικαίωμα χρήσης	-
Σύνολο	666.265,64

Τα ποσά που σχετίζονται με τις μισθωτικές δραστηριότητες και αναγνωρίστηκαν στην κατάσταση χρηματοοικονομικής Θέσης την 31η Δεκεμβρίου 2019 του Ομίλου, είναι τα ακόλουθα:

Περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης	Οικόπεδα και Κτίρια	Μεταφορικά Μέσα	Σύνολο
1/1/2019	1.463.603,76	-	1.463.603,76
Προσθήκες	254.451,76	29.550,51	284.002,27
Αποσύρσεις	-	-	-
Αναπροσαρμογές	42.706,49	-	42.706,49
Συναλλαγματικές μεταφορές	-	-	-
Αποσβέσεις χρήσης 2019	(456.035,93)	(2.955,05)	(458.990,98)
31/12/2019	1.304.726,08	26.595,46	1.331.321,54

Υποχρεώσεις από μισθώσεις	31/12/2019	1/1/2019
Μακροπρόθεσμες	1.324.956,51	1.454.182,60
Βραχυπρόθεσμες	43.707,31	16.477,00
Σύνολο υποχρεώσεων από μισθώσεις	1.368.663,82	1.470.659,60

Ανάλυση ληκτότητας υποχρεώσεων από μισθώσεις		
Εντός ενός έτους	43.707,31	16.477,00
Εντός του δεύτερου έτους	54.311,46	83.660,79
Από 3 έως 5 έτη	1.208.471,28	1.370.521,81
Από 6 έως 10 έτη	-	-
Μετά από 10 έτη	62.173,77	-
Σύνολο υποχρεώσεων από μισθώσεις	1.368.663,82	1.470.659,60

Η Εταιρία και ο Όμιλος δεν αντιμετωπίζουν κάποιο κίνδυνο ρευστότητας αναφορικά με τις υποχρεώσεις από μισθώσεις οι οποίες παρακολουθούνται τόσο από την οικονομική διεύθυνση, όσο και από την διεύθυνση διαχείρισης διαθεσίμων.

Σημείωση 18: ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η κίνηση της αξίας κτήσης και των σωρευμένων αποσβέσεων των ιδιοχρησιμοποιούμενων παγίων του Ομίλου και της Εταιρίας για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018, έχει ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ

	Γήπεδα	Κτίρια	Μηχανήματα	Μεταφορικά Μέσα	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	Σύνολο
Αξία κτήσης						
1/1/2018	6.697.836,14	29.736.191,72	852.362,60	11.052.060,08	6.960.469,19	55.298.919,73
Αγορές	-	8.405,62	38.803,39	741.343,32	251.029,67	1.039.582,00
Μεταφορές	(218.700,00)	(591.300,00)	-	-	-	(810.000,00)
Πωλήσεις / Αποσύρσεις	-	-	-	(477.226,58)	(159.152,33)	(636.378,91)
31/12/2018	6.479.136,14	29.153.297,34	891.165,99	11.316.176,82	7.052.346,53	54.892.122,82
Αγορές	-	5.823,57	287.688,75	2.235.644,54	340.461,72	2.869.618,58
Μεταφορές	114.723,25	1.749.448,84	-	-	-	1.864.172,09
Πωλήσεις / Αποσύρσεις	-	(933.946,36)	(6.994,25)	(1.072.299,31)	(50.090,79)	(2.063.330,71)
Αναπροσαρμογή	(2.531.731,30)	1.383.708,02	-	-	-	(1.148.023,28)
31/12/2019	4.062.128,10	31.358.331,40	1.171.860,49	12.479.522,05	7.342.717,46	56.414.559,50
Σωρευμένες αποσβέσεις						
1/1/2018	-	(1.243.418,24)	(197.651,97)	(4.269.986,28)	(4.131.019,31)	(9.842.075,80)
Αποσβέσεις χρήσεως	-	(579.970,35)	(47.237,64)	(621.991,96)	(376.407,13)	(1.625.607,08)
Πωλήσεις / Αποσύρσεις	-	-	-	228.917,56	148.219,00	377.136,56
31/12/2018	-	(1.823.388,59)	(244.889,61)	(4.663.060,68)	(4.359.207,44)	(11.090.546,32)
Αποσβέσεις χρήσεως	-	(580.203,84)	(47.514,94)	(656.500,32)	(346.665,26)	(1.630.884,36)
Πωλήσεις / Αποσύρσεις	-	-	2.153,49	188.394,01	9.994,49	200.542,00
Αναπροσαρμογή	-	2.233.217,77	-	-	-	2.233.217,77
31/12/2019	-	(170.374,65)	(290.251,06)	(5.131.166,99)	(4.695.878,21)	(10.287.670,91)
Αναπόσβεστη αξία						
01/01/2018	6.697.836,14	28.492.773,48	654.710,63	6.782.073,80	2.829.449,88	45.456.843,93
31/12/2018	6.479.136,14	27.329.908,75	646.276,38	6.653.116,14	2.693.139,09	43.801.576,50
31/12/2019	4.062.128,10	31.187.956,75	881.609,43	7.348.355,06	2.646.839,25	46.126.888,59

ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

ΕΤΑΙΡΙΑ

	Γήπεδα	Κτίρια	Μηχανήματα	Μεταφορικά Μέσα	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	Σύνολο
Αξία κτήσης						
1/1/2018	330.443,49	889.556,71	-	11.638,52	195.155,80	1.426.794,52
Αγορές	-	-	-	-	101.521,86	101.521,86
Πωλήσεις / Αποσύρσεις	-	-	-	-	(7.839,72)	(7.839,72)
31/12/2018	330.443,49	889.556,71	-	11.638,52	288.837,94	1.520.476,66
Αγορές	-	-	-	16.166,66	46.666,78	62.833,44
Πωλήσεις / Αποσύρσεις	-	-	-	-	-	-
Αναπροσαρμογή	(228.086,86)	278.186,86	-	-	-	50.100,00
31/12/2019	102.356,63	1.167.743,57	-	27.805,18	335.504,72	1.633.410,10
Σωρευμένες αποσβέσεις						
1/1/2018	-	(35.582,76)	-	(5.681,02)	(178.300,41)	(219.564,19)
Αποσβέσεις χρήσεως	-	(17.791,13)	-	(1.163,85)	(12.922,19)	(31.877,17)
Πωλήσεις / Αποσύρσεις	-	-	-	-	7.321,70	7.321,70
31/12/2018	-	(53.373,89)	-	(6.844,87)	(183.900,90)	(244.119,66)
Αποσβέσεις χρήσεως	-	(17.791,13)	-	(2.780,52)	(9.333,15)	(29.904,80)
Πωλήσεις / Αποσύρσεις	-	-	-	-	-	-
Αναπροσαρμογή	-	71.164,53	-	-	-	71.164,53
31/12/2019	-	(0,49)	-	(9.625,39)	(193.234,05)	(202.859,93)
Αναπόσβεστη αξία						
01/01/2018	330.443,49	853.973,95	-	5.957,50	16.855,39	1.207.230,33
31/12/2018	330.443,49	836.183,82	-	4.793,65	104.937,04	1.276.357,00
31/12/2019	102.356,63	1.167.743,08	-	18.179,79	142.270,67	1.430.550,17

Την 31 Δεκεμβρίου 2019 πραγματοποιήθηκε αναπροσαρμογή της αξίας των ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων στην εύλογη αξία τους, όπως αυτή προσδιορίστηκε από ανεξάρτητο πιστοποιημένο εκτιμητή. Η έκθεση αποτίμησης του εκτιμητή, εκπληρώνει όλες τις προδιαγραφές των Διεθνών και Ευρωπαϊκών Εκτιμητικών Προτύπων.

Οι μεταφορές αφορούν μέρος της αξίας δύο ακινήτων τα οποία είναι μικτής χρήσης και για τα οποία εντός της χρήσης 2019 επήλθε αλλαγή στο ποσοστό χρήσης τους ως επενδυτικά και ως ιδιοχρησιμοποιούμενα με αποτέλεσμα η εν λόγω αξία να μεταφερθεί από τα επενδυτικά ακίνητα στα ενσώματα πάγια.

Η επίδραση της αναπροσαρμογής της αξίας των ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος για τον Όμιλο και για την Εταιρία έχει ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ

2019

Υπεραξία αναπροσαρμογής ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων	1.266.538,18
Υποαξία αναπροσαρμογής ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων (αναστροφή προηγούμενης υπεραξίας)	(74.521,21)
Σύνολο αναπροσαρμογής αξίας ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων απευθείας σε κατάσταση συνολικού εισοδήματος	1.192.016,98
Υπεραξία αναπροσαρμογής ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων (αναστροφή προηγούμενης υποαξίας)	295.907,58
Υποαξία αναπροσαρμογής ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων	(402.730,06)
Σύνολο αναπροσαρμογής αξίας παγίων στοιχείων σε κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης	(106.822,48)
Συνολική επίδραση αναπροσαρμογής ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων 31/12/2019	1.085.194,49

ΕΤΑΙΡΙΑ

2019

Υπεραξία αναπροσαρμογής ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων	102.258,24
Υποαξία αναπροσαρμογής ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων (αναστροφή προηγούμενης υπεραξίας)	(3.233,80)
Σύνολο αναπροσαρμογής αξίας ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων απευθείας σε κατάσταση συνολικού εισοδήματος	99.024,44
Υπεραξία αναπροσαρμογής ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων (αναστροφή προηγούμενης υποαξίας)	31.538,70
Υποαξία αναπροσαρμογής ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων	(9.298,61)
Σύνολο αναπροσαρμογής αξίας παγίων στοιχείων σε κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης	22.240,09
Συνολική επίδραση αναπροσαρμογής ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων 31/12/2019	121.264,53

ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

Σημείωση 19: ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ

Η κίνηση της αναπόσβεστης αξίας των επενδυτικών ακινήτων του Ομίλου και της Εταιρίας για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 έχει ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΙΑ	
	2019	2018	2019	2018
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	9.162.572,19	8.479.772,19	161.000,00	181.000,00
Προσθήκες	512.199,27	-	-	-
Μεταφορές	(2.032.690,50)	810.000,00	-	-
Αποσύρσεις (αναπόσβεστη αξία)	-	-	-	-
Κέρδη / (Ζημίες) από αποτίμηση σε Εύλογη Αξία	106.865,03	(127.200,00)	22.500,00	(20.000,00)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	7.748.945,99	9.162.572,19	183.500,00	161.000,00
Εισοδήματα από ενοίκια χρήσης (σημ. 6)	54.297,54	111.619,55	3.758,68	4.920,00

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019 πραγματοποιήθηκε επανεκτίμηση των επενδυτικών ακινήτων του Ομίλου και της Εταιρίας. Η αξία της αποτίμησης επενδυτικών καταχωρήθηκε στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος.

Οι μεταφορές αξίας €2.032.690,50 αφορούν μέρος της αξίας δύο ακινήτων τα οποία είναι μικτής χρήσης και για τα οποία εντός της χρήσης 2019 επήλθε αλλαγή στο ποσοστό χρήσης τους ως επενδυτικά και ως ιδιοχρησιμοποιούμενα με αποτέλεσμα η εν λόγω αξία να μεταφερθεί στο κονδύλι ενσώματων παγίων.

Σημείωση 20: ΕΞΟΔΑ ΕΠΟΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ

Η κίνηση των εξόδων επόμενων χρήσεων για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 έχει ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ

	Κλάδος Ζωής	Κλάδος Αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων	Λοιποί Κλάδοι	Σύνολο
Υπόλοιπο 1/1/2018	191.219,27	5.501.719,23	3.513.944,21	9.206.882,71
Μεταβολή αποθέματος	40.430,17	378.914,40	159.021,34	578.365,91
Υπόλοιπο 31/12/2018	231.649,44	5.880.633,63	3.672.965,55	9.785.248,62
Μεταβολή αποθέματος	54.958,90	531.876,47	81.583,92	668.419,29
Υπόλοιπο 31/12/2019	286.608,34	6.412.510,10	3.754.549,47	10.453.667,91

ΕΤΑΙΡΙΑ

	Κλάδος Ζωής
Υπόλοιπο 1/1/2018	191.219,27
Μεταβολή αποθέματος	40.430,17
Υπόλοιπο 31/12/2018	231.649,44
Μεταβολή αποθέματος	54.958,90
Υπόλοιπο 31/12/2019	286.608,34

Σημείωση 21: ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Οι συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις του Ομίλου και της Εταιρίας κατηγοριοποιημένες με βάση τη φύση τους αναλύονται ως ακολούθως:

ΟΜΙΛΟΣ

Εταιρία	Σχέση	Χώρα	Είδος δραστ/τας	31/12/2019		31/12/2018	
				Δικαίωμα ψήφου	Αξία Συμμετοχής	Δικαίωμα ψήφου	Αξία Συμμετοχής
INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ Α.Ε.Γ.Α.	Θυγατρική	Ελλάδα	ασφαλιστική εταιρία	48,76%	-	48,76%	-
INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ ΕΜΠΟΡΟΤΕΧΝΙΚΗ Α.Ε.	Θυγατρική	Ελλάδα	εμπορική εταιρία	55,19%	-	55,46%	-
AIR INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ Ε.Α.Α.Τ.Ε.	Θυγατρική	Ελλάδα	αεροπορική εταιρία	53,72%	-	54,71%	-
ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ	Θυγατρική	Ελλάδα	τομέας ενέργειας	51,08%	52.000,00	51,08%	52.000,00
ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΣΟΦΑΔΩΝ Μ. ΙΚΕ	Θυγατρική	Ελλάδα	τομέας ενέργειας	55,19%	-	-	-
MOTUS TRAVEL Α.Ε.	Συγγενής	Ελλάδα	τουριστική εταιρία	27,36%	42.002,07	27,36%	31.156,06
Σύνολο					94.002,07		83.156,06

ΕΤΑΙΡΙΑ

Εταιρία	Σχέση	Χώρα	Είδος δραστ/τας	31/12/2019		31/12/2018	
				Δικαίωμα ψήφου	Αξία Συμμετοχής	Δικαίωμα ψήφου	Αξία Συμμετοχής
INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ Α.Ε.Γ.Α.	Θυγατρική	Ελλάδα	ασφαλιστική εταιρία	48,76%	22.401.808,00	48,76%	22.401.808,00
INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ ΕΜΠΟΡΟΤΕΧΝΙΚΗ Α.Ε.	Θυγατρική	Ελλάδα	εμπορική εταιρία	10,36%	873.943,19	10,36%	980.652,00
AIR INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ Ε.Α.Α.Τ.Ε.	Θυγατρική	Ελλάδα	αεροπορική εταιρία	10,92%	760.481,47	13,10%	854.220,00
ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ	Θυγατρική	Ελλάδα	τομέας ενέργειας	20,00%	13.000,00	20,00%	13.000,00
Σύνολο					24.049.232,66		24.249.680,00

Στις Οικονομικές Καταστάσεις της Εταιρίας, οι συμμετοχές εμφανίζονται στην αξία κτήσης μείον τις ζημίες απομείωσης.

Στην παρούσα χρήση η Εταιρία προχώρησε σε μελέτη αποτίμησης των εταιριών INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ ΕΜΠΟΡΟΤΕΧΝΙΚΗ Α.Ε. και AIR INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ Ε.Α.Α.Τ.Ε., από την οποία προέκυψε απομείωση ποσού € 106.708.81 και € 93.738.53 αντίστοιχα. Η ανάλυση πραγματοποιήθηκε προσδιορίζοντας την ανακτήσιμη αξία με βάση τη μέθοδο της αξίας χρήσης, η οποία υπολογίστηκε με τη χρησιμοποίηση της μεθόδου των προεξοφλημένων ταμειακών ροών. Η αξία χρήσης υπολογίστηκε χρησιμοποιώντας εκτιμήσεις ταμειακών ροών για τα επόμενα πέντε έτη.

Στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου η ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ δεν ενοποιείται πλήρως και διατηρείται ως συμμετοχή με αποτίμηση στο κόστος κτήσης, λόγω του περιορισμένου της μεγέθους όπως επιτρέπεται κατά εξαίρεση από τα πρότυπα λόγω μη σημαντικότητας για τον Όμιλο. Επιπλέον, τον Ιανουάριο του 2020 καταχωρήθηκε στο Γ.Ε.Μ.Η. το από 17/12/2019 πρακτικό σύμφωνα με το οποίο οι εταίροι αποφάσισαν την λύση και τη θέση σε εκκαθάριση του συνεταιρισμού ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ, στόχος του οποίου υπήρξε η αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

Σύμφωνα με τα πρότυπα, Όμιλος έχει ουσιώδη επιρροή στην MOTUS TRAVEL A.E. και ενσωματώνεται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης στις ενοποιημένες καταστάσεις του Ομίλου.

Κατά τη διάρκεια της κλειόμενης χρήσης συστάθηκε η εταιρία ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΣΟΦΑΔΩΝ, η οποία έχει ως αντικείμενο δραστηριότητας την αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ ΕΜΠΟΡΟΤΕΧΝΙΚΗ την 31.12.2019 κατείχε ποσοστό 100% του κεφαλαίου της ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΣΟΦΑΔΩΝ.

Η κίνηση της αξίας συμμετοχής του Ομίλου στην MOTUS TRAVEL A.E. για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 έχει ως εξής:

	2019	2018
Υπόλοιπο αρχής	31.156,06	-
Κόστος κτήσης (σύστασης)		30.000,00
Συμετοχή του Ομίλου στα κέρδη χρήσης της συγγενούς	10.846,01	1.156,06
Ληφθέντα μερίσματα	-	-
Υπόλοιπο λήξης χρήσης	42.002,07	31.156,06

Τα σημαντικότερα κονδύλια των οικονομικών καταστάσεων των συνδεδεμένων επιχειρήσεων INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ Α.Ε.Γ.Α., INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ ΕΜΠΟΡΟΤΕΧΝΙΚΗ, AIR INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ, ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΣΟΦΑΔΩΝ και MOTUS TRAVEL, όπως αυτά έχουν προσαρμοστεί στα ΔΠΧΑ για σκοπούς ενοποιημένων Οικονομικών καταστάσεων, έχουν ως εξής:

31/12/2019						
	ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ Α.Ε.Γ.Α.	ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ ΕΜΠΟΡΟΤΕΧΝΙΚΗ	AIR ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ	ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ	MOTUS TRAVEL	ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΣΟΦΑΔΩΝ
Ενεργητικό	314.278.111,42	9.270.580,95	8.692.464,72	62.092,55	172.721,18	859.391,28
Παθητικό	195.208.247,64	931.969,91	479.328,57	1.200,00	89.271,63	67.183,61
Καθαρή Θέση	119.069.863,78	8.338.611,04	8.213.136,15	60.892,55	83.449,55	792.207,67
Έσοδα	126.080.784,38	5.204.081,95	2.586.291,36	738,84	89.747,94	-
Κέρδη / (Ζημίες) προ φόρων	13.643.233,83	113.498,08	(521.075,92)	(2.234,21)	28.813,94	(16.001,65)
Κέρδη / (Ζημίες) μετά φόρων	19.754.841,25	19.907,06	(452.292,45)	(2.234,21)	21.692,03	(15.792,33)
31/12/2018						
	ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ Α.Ε.Γ.Α.	ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ ΕΜΠΟΡΟΤΕΧΝΙΚΗ	AIR ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ	ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ	MOTUS TRAVEL	ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΣΟΦΑΔΩΝ
Ενεργητικό	286.817.771,68	8.733.901,68	8.062.432,51	63.126,76	122.032,79	-
Παθητικό	186.502.724,68	375.746,75	698.098,98	-	60.391,18	-
Καθαρή Θέση	100.315.047,00	8.358.154,92	7.364.333,53	63.126,76	61.641,61	-
Έσοδα	119.876.308,16	3.440.198,55	2.575.292,25	190,85	54.443,43	-
Κέρδη / (Ζημίες) προ φόρων	14.416.298,46	194.841,40	91.447,53	(1.873,24)	2.312,13	-
Κέρδη / (Ζημίες) μετά φόρων	7.233.216,07	75.624,00	83.127,96	(1.873,24)	1.641,61	-

Σημείωση 22: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΛΟΓΕΣ ΑΞΙΕΣ

22.1. Ανάλυση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ανά είδος προϊόντος

Οι επενδύσεις του Ομίλου και της Εταιρίας κατηγοριοποιημένες με βάση τη φύση τους, αναλύονται ως ακολούθως:

ΟΜΙΛΟΣ

	31/12/2019	31/12/2018
Ομόλογα		
Κρατικά εγχώρια	44.164.279,15	21.106.714,62
Κρατικά διεθνή	20.631.340,19	8.032.441,94
Εταιρικά εγχώρια	54.745.952,78	53.366.610,75
Εταιρικά διεθνή	7.045.021,48	6.991.595,13
Σύνολο	126.586.593,60	89.497.362,44
Γραμμάτια		
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου	21.885.468,00	12.864.917,86
Έντοκα Γραμμάτια διεθνή	6.539.060,00	19.085.624,57
Σύνολο	28.424.528,00	31.950.542,43
Μετοχές		
Εισηγμένες	1.759.586,19	253.247,92
Μη εισηγμένες	300.249,00	300.450,50
Σύνολο	2.059.835,19	553.698,42
Μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων		
Εσωτερικού	16.958.852,75	7.922.242,11
Κρατών Εντός Ε.Ε.	56.315.271,56	80.286.051,15
Σύνολο	73.274.124,31	88.208.293,26
Προθεσμιακές καταθέσεις		
Εσωτερικού	2.011.955,62	2.020.331,33
Εξωτερικού	8.524.857,33	2.061.098,08
Σύνολο	10.536.812,95	4.081.429,41
Σύνολο χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	240.881.894,05	214.291.325,96

ΕΤΑΙΡΙΑ

	31/12/2019	31/12/2018
Ομόλογα		
Κρατικά εγχώρια	3.035.980,91	1.604.436,27
Κρατικά διεθνή	2.041.627,77	526.224,33
Εταιρικά εγχώρια	4.137.394,81	3.797.632,26
Σύνολο	9.215.003,49	5.928.292,86
Γραμμάτια		
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου	2.347.440,00	989.609,07
Έντοκα Γραμμάτια διεθνή	-	748.125,01
Σύνολο	2.347.440,00	1.737.734,08
Αμοιβαία κεφάλαια		
Εσωτερικού	50.347,10	35.473,27
Κρατών Εντός Ε.Ε.	874.454,30	2.969.848,10
Σύνολο	924.801,40	3.005.321,37
Προθεσμιακές καταθέσεις	10.032,33	10.032,33
Σύνολο	10.032,33	10.032,33
Σύνολο χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	12.497.277,22	10.681.380,64

Αύξηση παρουσιάζουν σε συνολικό επίπεδο οι χρηματοοικονομικές επενδύσεις (επένδυση της λειτουργικής κερδοφορίας έτους) τόσο σε επίπεδο Ομίλου όσο και σε επίπεδο Εταιρίας. Παράλληλα, παρουσιάζεται μερική διαφοροποίηση της κατανομής τους, με μείωση των τοποθετήσεων σε αμοιβαία κεφάλαια και αύξηση των ομολογιακών τίτλων και προθεσμιακών καταθέσεων.

ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

22.2. Ανάλυση λογιστικής και εύλογης αξίας χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ανά είδος προϊόντος και χαρτοφυλάκιο ΔΠΧΑ

Η λογιστική και η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ανά κατηγορία χαρτοφυλακίου και τίτλων αναλύεται ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ

	31/12/2019		31/12/2018	
	Λογιστική αξία	Εύλογη αξία	Λογιστική αξία	Εύλογη αξία
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διακρατούμενα στη λήξη				
Ομόλογα	-	-	23.360.097,17	24.351.451,20
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου	-	-	12.864.917,86	12.846.600,00
Σύνολο χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων διακρατούμενων ως τη λήξη	-	-	36.225.015,03	37.198.051,20
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση				
Ομόλογα	126.586.593,60	126.586.593,60	66.137.265,27	66.137.265,27
Μετοχές	2.059.835,19	2.059.835,19	553.698,42	553.698,42
Έντοκα Γραμμάτια	28.424.528,00	28.424.528,00	19.085.624,57	19.085.624,57
Αμοιβαία κεφάλαια	73.274.124,31	73.274.124,31	88.208.293,26	88.208.293,26
Σύνολο χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση	230.345.081,10	227.997.641,10	173.984.881,52	173.984.881,51
Δάνεια και απαιτήσεις				
Προθεσμικές καταθέσεις εξωτερικού	2.001.923,29	2.001.923,29	2.061.098,08	2.061.098,08
Προθεσμικές καταθέσεις εσωτερικού	8.534.889,66	8.534.889,66	2.020.331,33	2.020.331,33
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων	10.536.812,95	10.536.812,95	4.081.429,41	4.081.429,41
Σύνολο χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	240.881.894,05	240.881.894,05	214.291.325,96	215.264.362,12

ΕΤΑΙΡΙΑ

	31/12/2019		31/12/2018	
	Λογιστική αξία	Εύλογη αξία	Λογιστική αξία	Εύλογη αξία
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διακρατούμενα στη λήξη				
Ομόλογα	-	-	1.227.459,18	1.287.682,88
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου	-	-	989.609,07	988.200,00
Σύνολο χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων διακρατούμενων ως τη λήξη	-	-	2.217.068,25	2.275.882,88
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση				
Ομόλογα	9.215.003,49	9.215.003,49	4.700.833,68	4.700.833,68
Έντοκα Γραμμάτια Διεθνή	2.347.440,00	2.347.440,00	748.125,01	748.125,00
Αμοιβαία κεφάλαια	924.801,40	924.801,40	3.005.321,37	3.005.321,37
Σύνολο χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση	12.487.244,89	12.487.244,89	8.454.280,06	8.454.280,05
Δάνεια και απαιτήσεις				
Προθεσμακές καταθέσεις	10.032,33	10.032,33	10.032,33	10.032,33
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων	10.032,33	10.032,33	10.032,33	10.032,33
Σύνολο χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	12.497.277,22	12.497.277,22	10.681.380,64	10.740.195,26

ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

22.3. Κίνηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ανά χαρτοφυλάκιο ΔΠΧΑ

Η κίνηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ανά κατηγορία χαρτοφυλακίου αναλύεται ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ	Διακρατούμενα στη λήξη	Διαθέσιμα προς πώληση	Δάνεια και απαιτήσεις
1/1/2018	51.728.631,72	151.074.350,17	1.597.681,51
Αγορές	20.806.510,00	98.447.768,25	7.940.000,00
Πωλήσεις - Λήξεις - Τοκομερίδια	(37.501.670,77)	(73.403.871,24)	(5.496.543,02)
Κέρδη / (Ζημίες) εύλογης αξίας καταχωρημένη στα αποτελέσματα χρήσης (σημ. 7)	31.822,16	132.098,99	-
Κέρδη εύλογης αξίας καταχωρημένη στα λοιπά συνολικά εισοδήματα (σημ. 15)	-	(3.071.894,93)	-
Μεταβολή στην πρόβλεψη απομείωσης (σημ. 6)	-	-	-
Χρηματοοικονομικά έσοδα (σημ. 6)/ Μεταβολή Δεδουλευμένου τόκου	1.159.721,92	806.430,29	40.290,92
31/12/2018	36.225.015,03	173.984.881,51	4.081.429,41
1/1/2019	51.728.631,72	151.074.350,17	1.597.681,51
Αγορές	-	113.792.450,08	19.000.000,00
Πωλήσεις - Λήξεις – Τοκομερίδια	(6.534.548,01)	(101.311.411,24)	(12.615.733,07)
Κέρδη / (Ζημίες) εύλογης αξίας καταχωρημένη στα αποτελέσματα χρήσης (σημ. 7)	56.942,50	1.456.935,28	-
Κέρδη εύλογης αξίας καταχωρημένη στα λοιπά συνολικά εισοδήματα (σημ. 15)	-	11.733.048,34	-
Μεταβολή στην πρόβλεψη απομείωσης (σημ. 6)	-	-	-
Χρηματοοικονομικά έσοδα (σημ. 6)/ Μεταβολή Δεδουλευμένου τόκου	662.880,23	278.887,38	71.116,61
Αναταξινόμηση	(30.410.289,75)	30.410.289,75	-
31/12/2019	-	113.792.450,08	19.000.000,00

Η κίνηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ανά κατηγορία χαρτοφυλακίου αναλύεται ως εξής:

ΕΤΑΙΡΙΑ	Διακρατούμενα στη λήξη	Διαθέσιμα προς πώληση	Δάνεια και απαιτήσεις
1 Ιανουαρίου 2018	3.728.302,75	6.364.463,32	-
Αγορές	1.980.820,00	5.215.367,34	10.000,00
Πωλήσεις - Λήξεις - Τοκομερίδια	(3.560.002,35)	(3.077.231,63)	-
Κέρδη / (Ζημίες) εύλογης αξίας καταχωρημένη στα αποτελέσματα χρήσης (σημ. 7)	-	(53.668,05)	-
Κέρδη εύλογης αξίας καταχωρημένη στα λοιπά συνολικά εισοδήματα (σημ. 15)	-	(57.234,34)	-
Μεταβολή στην πρόβλεψη απομείωσης (σημ. 6)	-	-	-
Χρηματοοικονομικά έσοδα (σημ. 6)/ Μεταβολή Δεδουλευμένου τόκου	67.947,84	62.583,42	32,33
31 Δεκεμβρίου 2018	2.217.068,24	8.454.280,06	10.032,33
1 Ιανουαρίου 2019	2.217.068,24	8.454.280,06	10.032,33
Αγορές	-	6.043.907,00	-
Πωλήσεις - Λήξεις – Τοκομερίδια	(67.987,84)	(4.789.731,98)	(121,67)
Κέρδη / (Ζημίες) εύλογης αξίας καταχωρημένη στα αποτελέσματα χρήσης (σημ. 7)	-	21.016,48	-
Κέρδη εύλογης αξίας καταχωρημένη στα λοιπά συνολικά εισοδήματα (σημ. 15)	-	569.535,31	-
Μεταβολή στην πρόβλεψη απομείωσης (σημ. 6)	41.953,00	(2.795,38)	121,67
Αναταξινόμηση	(2.191.033,40)	2.191.033,40	-
31 Δεκεμβρίου 2019	-	12.487.244,89	10.032,33

Κατά τη διάρκεια της χρήσης ο Όμιλος προέβη σε αναταξινόμηση του συνολικού χαρτοφυλακίου διακρατούμενων μέχρι τη λήξη επενδύσεων στο χαρτοφυλάκιο διαθέσιμων προς πώληση, με ημερομηνία εφαρμογής την 1^η Οκτωβρίου 2019. Το ποσό που αναταξινομήθηκε ανέρχεται σε €30.410.289,75 και €2.191.033,40 για τον Όμιλο και την Εταιρία αντίστοιχα.

Η αναταξινόμηση οφείλεται στην αλλαγή της πρόθεσης του Ομίλου και της Εταιρίας κατά την ημερομηνία εφαρμογής την 1^η Οκτωβρίου 2019 για διακράτηση σημαντικού μέρους του χαρτοφυλακίου, καθώς είχαν διαφοροποιηθεί δομικά οι συνθήκες σε σύγκριση με την περίοδο που ταξινομήθηκαν στο χαρτοφυλάκιο διακράτησης μέχρι τη λήξη. Ειδικότερα, η συντήρηση και διεύρυνση του προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης στον ευρωπαϊκό χώρο είχε οδηγήσει σε παγίωση του περιβάλλοντος χαμηλών επιτοκίων και κατακόρυφη αύξηση της μεταβλητότητας στα ομολογιακά χαρτοφυλάκια. Επιπλέον, ως έμμεση συνέπεια των ανωτέρω είχαν πολλαπλασιαστεί οι ανακλήσεις ομολόγων από την πλευρά των εκδοτών, στο πλαίσιο της εύλογης προσπάθειάς τους να εκμεταλλευτούν τα εξαιρετικά χαμηλά επιτόκια και να μειώσουν το χρηματοοικονομικό τους κόστος. Οι ανακλήσεις έχουν συνήθως προαιρετικό χαρακτήρα, ωστόσο στην πράξη η μη αποδοχή τους ενέχει τον κίνδυνο παραμονής σε ομολογιακή έκδοση περιορισμένου όγκου αν γίνει δεκτή η ανάκληση από την πλειοψηφία των λοιπών κατόχων και κατά επέκταση χαμηλής εμπορευσιμότητας με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τον πιστωτικό κίνδυνο και την αξιοπιστία της αποτίμησης για την εξέταση απομείωσης. Επιπλέον, οι ανωτέρω ανακλήσεις συχνά προσφέρονται με επιστροφή ποσού υπέρ του αρτίου ή/και προνόμιο στην έκδοση νέου ομολόγου μεγαλύτερης διάρκειας, με ελκυστικό κουπόνι και η αδυναμία συμμετοχής των εταιριών παράγει εν δυνάμει κόστος ευκαιρίας.

Στόχος του Ομίλου την περίοδο λήψης της απόφασης αναταξινόμησης, αποτέλεσε η ενίσχυση της ευελιξίας ως προς τη δυνατότητα πώλησης των επενδυτικών της στοιχείων προκειμένου να είναι σε θέση να εκμεταλλευτεί επενδυτικές ευκαιρίες ή/και να διαφυλάξει τα κεφάλαιά της ανάλογα με τις συνθήκες και τις τάσεις της αγοράς.

22.4. Εύλογες αξίες χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Εύλογες αξίες χρεογράφων

Το ΔΠΧΑ 13 περιγράφει την εύλογη αξία ως την τιμή που θα λάμβανε κάποιος για την πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου ή που θα κατέβαλε κάποιος για τη μεταβίβαση μιας υποχρέωσης σε μια κανονική συναλλαγή μεταξύ συμμετεχόντων στην αγορά κατά την ημερομηνία επιμέτρησης. Βάσει των ανωτέρω, ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία του Ομίλου και της Εταιρίας, με κριτήριο την πηγή άντλησης των στοιχείων αποτίμησης των επενδύσεων:

ΟΜΙΛΟΣ

	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3
31/12/2019			
<i>Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται στην εύλογη αξία</i>			
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση			
Ομόλογα	126.586.593,60		
Μετοχές	1.759.586,19		300.249,00
Αμοιβαία κεφάλαια	73.274.124,31		
Γραμμάτια	28.424.528,00		
Δάνεια και απαιτήσεις			
Προθεσμιακές καταθέσεις	-	-	10.536.812,95
<i>Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία των οποίων η εύλογη αξία γνωστοποιείται</i>			
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διακρατούμενα στη λήξη			
Ομόλογα	-	-	-
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου	-	-	-
<hr/>			
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3
31/12/2018			
<i>Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται στην εύλογη αξία</i>			
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση			
Ομόλογα	66.137.265,27	-	-
Μετοχές	253.247,92	-	300.450,50
Αμοιβαία κεφάλαια	88.208.293,26	-	-
Γραμμάτια	19.085.624,56	-	-
Δάνεια και απαιτήσεις			
Προθεσμιακές καταθέσεις	-	-	4.081.429,41
<i>Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία των οποίων η εύλογη αξία γνωστοποιείται</i>			
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διακρατούμενα στη λήξη			
Ομόλογα	24.351.451,20	-	-
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου	12.846.600,00	-	-

Ο Όμιλος αποτιμά στην εύλογη αξία μετοχές ύψους €300.249,00 χρησιμοποιώντας μη παρατηρήσιμα δεδομένα, καθώς πρόκειται για μετοχές που δε διαπραγματεύονται σε ενεργές αγορές. Από το σύνολο των εν λόγω μετοχών, ποσό €300.098,00 αφορά μετοχές της ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΣΥΝ.ΠΕ.

ΕΤΑΙΡΙΑ

	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3
31/12/2019			
<i>Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται στην εύλογη αξία</i>			
<i>Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση</i>			
Ομόλογα	9.215.003,49	-	-
Μετοχές	-	-	-
Έντοκα Γραμμάτια Διεθνή	-	-	-
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου	2.347.440,00	-	-
Αμοιβαία κεφάλαια	924.801,40	-	-
Δάνεια και απαιτήσεις			
Προθεσμιακές καταθέσεις	-	-	10.032,33
<i>Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία των οποίων η εύλογη αξία γνωστοποιείται</i>			
<i>Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διακρατούμενα στη λήξη</i>			
Ομόλογα	-	-	-
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου	-	-	-
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3
31/12/2018			
<i>Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται στην εύλογη αξία</i>			
<i>Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση</i>			
Ομόλογα	4.700.833,68	-	-
Μετοχές	-	-	-
Έντοκα Γραμμάτια Διεθνή	748.125,00	-	-
Αμοιβαία κεφάλαια	3.005.321,37	-	-
Δάνεια και απαιτήσεις			
Προθεσμιακές καταθέσεις	-	-	10.032,33
<i>Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία των οποίων η εύλογη αξία γνωστοποιείται</i>			
<i>Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διακρατούμενα στη λήξη</i>			
Ομόλογα	1.287.682,88	-	-
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου	988.200,00	-	-

Εντός της χρήσης δεν υπήρξαν περιπτώσεις πώλησης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων τα οποία να είχαν αποτιμηθεί σε προηγούμενες περιόδους χρησιμοποιώντας μη παρατηρήσιμα δεδομένα. Όλες οι πωλήσεις που πραγματοποιήθηκαν αφορούν περιουσιακά στοιχεία που είχαν αποτιμηθεί χρησιμοποιώντας τιμές διαπραγμάτευσης σε ενεργές αγορές.

Σημείωση 23: ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι απαιτήσεις του Ομίλου και της Εταιρίας από ασφαλιστικές δραστηριότητες για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 αναλύονται ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ

	31/12/2019	31/12/2018
Απαιτήσεις από ασφαλισμένους, ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές και αντασφαλιζόμενους	16.246.179,71	16.836.044,12
Σύνολο απαιτήσεων ασφαλιστικών δραστηριοτήτων	16.246.179,71	16.836.044,12
Πρόβλεψη επισφαλών απαιτήσεων	(10.893.695,31)	(10.621.660,17)
Καθαρό ποσό απαιτήσεων ασφαλιστικών δραστηριοτήτων	5.352.484,40	6.214.383,95

Η κίνηση της πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις έχει ως εξής:

	2019	2018
Πρόβλεψη έναρξης χρήσης	10.621.660,17	10.305.807,37
Απελευθέρωση	(80.516,21)	(53.465,62)
Διαγραφές χρήσεως	-	(11.133,39)
Προβλέψεις χρήσεως	352.551,35	380.451,81
Πρόβλεψη τέλους χρήσεως	10.893.695,31	10.621.660,17

ΕΤΑΙΡΙΑ

	31/12/2019	31/12/2018
Απαιτήσεις από ασφαλισμένους, ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές και αντασφαλιζόμενους	105.955,77	72.819,28
Σύνολο απαιτήσεων ασφαλιστικών δραστηριοτήτων	105.955,77	72.819,28

Σημείωση 24: ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι απαιτήσεις του Ομίλου και της Εταιρίας από αντασφαλιστικές δραστηριότητες για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018, αναλύονται ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ

	31/12/2019	31/12/2018
Απαιτήσεις από συμμετοχή αντασφαλιστών στις ασφαλιστικές προβλέψεις	1.136.345,30	926.118,90
Λοιπές απαιτήσεις από αντασφαλιστές	335.565,70	360.566,97
Σύνολο απαιτήσεων αντασφαλιστικών δραστηριοτήτων	1.471.911,00	1.286.685,87
Πρόβλεψη επισφαλών απαιτήσεων από αντασφαλιστές	(331.645,26)	(331.645,26)
Καθαρό ποσό απαιτήσεων αντασφαλιστικών δραστηριοτήτων	1.140.265,74	955.040,61

ΕΤΑΙΡΙΑ

	31/12/2019	31/12/2018
Απαιτήσεις από συμμετοχή αντασφαλιστών στις ασφαλιστικές προβλέψεις	71.430,09	66.584,67
Λοιπές απαιτήσεις από αντασφαλιστές	-	-
Σύνολο απαιτήσεων αντασφαλιστικών δραστηριοτήτων	71.430,09	66.584,67

Σημείωση 25: ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ / ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΌ ΦΟΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ**25.1. Φόρος εισοδήματος πληρωτέος**

Ο φόρος εισοδήματος πληρωτέος του Ομίλου και της Εταιρίας για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018, διαμορφώνεται ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΙΑ	
	2019	2018	2019	2018
1 Ιανουαρίου (φόρος)	4.413.046,47	4.095.641,43	72.323,65	58.705,22
Ποσά που αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα χρήσης	3.390.042,54	4.413.046,47	73.195,73	72.323,66
Οριστικοποίηση φόρου προηγούμενης χρήσης	(7.902,35)	46.011,59	(1.974,12)	(19.937,46)
Πληρωμές φόρου εισοδήματος	(4.295.871,98)	(5.216.475,58)	(75.929,31)	(22.221,20)
Διαφορά προκαταβολής και παρακρατούμενοι φόροι	(109.272,14)	1.074.822,56	5.579,78	(16.546,56)
31 Δεκεμβρίου	3.390.042,54	4.413.046,47	73.195,73	72.323,65

ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

25.2. Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση / υποχρέωση

Παρακάτω παρατίθεται ανάλυση σχετικά με το πώς διαμορφώνεται το υπόλοιπο της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης / (υποχρέωσης):

ΟΜΙΛΟΣ

	1/1/2019	Αναγνώριση στα λοιπά συνολικά εισοδήματα (σημ. 15)	Αναγνώριση στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος	31/12/2019
Ζημιές από ανταλλαγή ΟΕΔ	1.101.232,47	-	(141.742,79)	959.489,68
Υποχρεώσεις παροχών σε εργαζομένους	221.092,95	26.938,99	13.602,46	261.634,40
Έλεγχος επάρκειας αποθεμάτων	100.561,25	-	33.063,71	133.624,96
Δικαιώματα χρήσης μισθωμένων	-	-	19.311,53	19.311,53
Αναπροσαρμογή επενδυτικών ακινήτων	105.559,99	-	(12.703,02)	92.856,97
Σύνολο αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων	1.528.446,66	26.938,99	(88.468,11)	1.466.917,54
Αποτίμηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	536.918,36	(1.858.731,85)	(61.102,29)	(1.382.915,78)
Αναβαλλόμενα έσοδα	-	-	(101.184,80)	(101.184,80)
Αναπροσαρμογή αξίας ασώματων παγίων	(277.508,16)	-	74.421,87	(203.086,29)
Αναπροσαρμογή αξίας ενσώματων παγίων+	(1.125.124,88)	(260.977,93)	(205.913,24)	(1.592.016,05)
Σύνολο αναβαλλόμενων φορολογικών υποχρεώσεων	(865.714,68)	(2.119.709,78)	(293.778,46)	(3.279.202,92)
Αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση / (απαίτηση)	662.731,98	(2.092.770,80)	(382.246,57)	(1.812.285,38)

	1/1/2018	Αναγνώριση στα λοιπά συνολικά εισοδήματα (σημ. 15)	Αναγνώριση στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος	31/12/2018
Ζημιές από ανταλλαγή ΟΕΔ	1.264.781,84	-	(163.549,37)	1.101.232,47
Υποχρεώσεις παροχών σε εργαζομένους	239.277,41	(6.800,33)	(11.384,13)	221.092,95
Έλεγχος επάρκειας αποθεμάτων	101.842,28	-	(1.281,03)	100.561,25
Αποτίμηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	(313.998,33)	885.433,23	(34.516,54)	536.918,36
Αναπροσαρμογή επενδυτικών ακινήτων	124.409,99	-	(18.850,00)	105.559,99
Σύνολο αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων	1.416.313,19	878.632,91	(229.581,07)	2.065.365,03
Αναπροσαρμογή αξίας ασώματων παγίων	686.603,57	-	(964.111,73)	(277.508,16)
Αναπροσαρμογή αξίας ενσώματων παγίων	(1.655.274,76)	-	530.149,88	(1.125.124,88)
Σύνολο αναβαλλόμενων φορολογικών υποχρεώσεων	(968.671,19)	-	(433.961,85)	(1.402.633,04)
Αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση και απαίτηση	447.642,00	878.632,91	(663.542,92)	662.731,98

ΕΤΑΙΡΙΑ

	1/1/2019	Αναγνώριση στα λοιπά συνολικά εισοδήματα (σημ. 15)	Αναγνώριση στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος	31/12/2019
Ζημιές από ανταλλαγή ΟΕΔ	31.881,66	-	(4.103,58)	27.778,08
Υποχρεώσεις παροχών σε εργαζομένους	5.154,68	1.385,10	(215,44)	6.324,33
Έλεγχος επάρκειας αποθεμάτων	100.561,25	-	33.063,71	133.624,96
Σύνολο αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων	137.597,59	1.385,10	28.744,68	167.727,37
Αποτίμηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	(1.737,97)	(107.453,03)	(6.442,45)	(115.633,45)
Αναπροσαρμογή αξίας ενσώματων παγίων	(110.842,11)	(23.604,18)	1.587,26	(132.859,03)
Αναπροσαρμογή αξίας ασώματων παγίων	(3.440,47)	-	1.730,55	(1.709,92)
Αναπροσαρμογή επενδυτικών ακινήτων	(280,00)	-	(9.607,02)	(9.887,02)
Σύνολο αναβαλλόμενων φορολογικών υποχρεώσεων	(116.300,55)	(131.057,21)	(12.731,66)	(260.089,42)
Αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση / (απαίτηση)	21.297,04	(129.672,11)	16.013,02	(92.362,05)

	1/1/2018	Αναγνώριση στα λοιπά συνολικά εισοδήματα (σημ. 15)	Αναγνώριση στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος	31/12/2018
Ζημιές από ανταλλαγή ΟΕΔ	36.616,56	-	(4.734,90)	31.881,66
Υποχρεώσεις παροχών σε εργαζομένους	4.199,21	557,77	397,70	5.154,68
Έλεγχος επάρκειας αποθεμάτων	101.842,28	-	(1.281,03)	100.561,25
Σύνολο αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων	142.658,05	557,77	(5.618,23)	137.597,59
Αποτίμηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	(15.609,13)	17.113,46	(3.242,30)	(1.737,97)
Αναπροσαρμογή αξίας ενσώματων παγίων	(104.262,73)	-	(6.579,39)	(110.842,11)
Αναπροσαρμογή αξίας ασώματων παγίων	(5.060,53)	-	1.620,06	(3.440,47)
Αναπροσαρμογή επενδυτικών ακινήτων	(6.090,00)	-	5.810,00	(280,00)
Σύνολο αναβαλλόμενων φορολογικών υποχρεώσεων	(131.022,39)	17.113,46	(2.391,63)	(116.300,55)
Αναβαλλόμενη φορολογική (υποχρέωση) / απαίτηση	11.635,66	17.671,23	(8.009,85)	21.297,04

Με βάση τις λογιστικές αρχές του Ομίλου και της Εταιρίας και τις εκτιμήσεις των μελλοντικών φορολογητέων κερδών, οι ανωτέρω απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους που αφορούν προσωρινές φορολογικά εκπεστές διαφορές, είναι ανακτήσιμες.

Ο Όμιλος συμψηφίζει τις απαιτήσεις και υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους ανά εταιρία ξεχωριστά, δεδομένου ότι οι τοπικές φορολογικές αρχές της κάθε χώρας παρέχουν το δικαίωμα συμψηφισμού των απαιτήσεων και υποχρεώσεων από κύριο φόρο εισοδήματος ανά εταιρία και εφόσον οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους αφορούν στην ίδια φορολογική αρχή.

Για τον υπολογισμό του αναβαλλόμενου φόρου του Ομίλου και της Εταιρίας έχει ληφθεί υπόψη η επίδραση από την αλλαγή του φορολογικού συντελεστή σύμφωνα με το άρθρο 22, παράγραφος 1 του Ν.4646/2019.

Το καθαρό ποσό του αναβαλλόμενου φόρου του Ομίλου της 31/12/2019, που προκύπτει από τον ανωτέρω πίνακα, αναλύεται σε αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ποσού €146.309,63 και αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση ποσού €1.958.595,02, όπως εμφανίζεται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης. Η αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση του Ομίλου προκύπτει από συμψηφισμό φορολογικής απαίτησης και υποχρέωσης της Μητρικής Εταιρίας, της Ιντερσαλόνικα ΑΕΓΑ και της Air Ιντερσαλόνικα, ενώ η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση από συμψηφισμό φορολογικής απαίτησης και υποχρέωσης της Ιντερσαλόνικα Εμποροτεχνική και της Φωτοβολταϊκά Σοφάδων.

Σημείωση 26: ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

Οι λοιπές απαιτήσεις του Ομίλου και της Εταιρίας για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018, αναλύονται ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ

	31/12/2019	31/12/2018
Προκαταβληθέντες και παρακρατούμενοι φόροι	4.875.482,83	4.607.362,12
Απαιτήσεις από ανακτήσεις επί πληρωθεισών αποζημιώσεων	2.231.985,45	2.283.547,88
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές εταιρίες	1.105.470,08	1.418.063,62
Λοιπές απαιτήσεις	4.381.309,19	3.379.089,42
Δοσμένες εγγυήσεις	203.769,39	228.988,21
Λοιπά έξοδα επομένων χρήσεων	513.122,00	448.874,96
Σύνολο λοιπών απαιτήσεων	13.311.138,94	12.365.926,21
Πρόβλεψη για λοιπές απαιτήσεις	(631.435,80)	(435.360,87)
Καθαρό ποσό απαιτήσεων ασφαλιστικών δραστηριοτήτων	12.679.703,14	11.930.565,34

Η κίνηση της πρόβλεψης για επισφαλείς λοιπές απαιτήσεις έχει ως εξής:

	2019	2018
Πρόβλεψη έναρξης χρήσης	435.360,87	239.776,50
Απελευθέρωση	(4.460,72)	(15.000,00)
Διαγραφές χρήσεως	(1.694,71)	-
Προβλέψεις χρήσεως	202.230,36	210.584,37
Πρόβλεψη τέλους χρήσεως	631.435,80	435.360,87

ΕΤΑΙΡΙΑ

	31/12/2019	31/12/2018
Προκαταβληθέντες και παρακρατούμενοι φόροι	500.619,32	467.681,26
Λοιπές απαιτήσεις	16.527,94	9.830,86
Σύνολο Ταμείου και Ταμειακά Ισοδύναμα	517.147,26	477.512,12

Σημείωση 27: ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΚΑΙ ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ

Τα ταμειακά διαθέσιμα του Ομίλου και της Εταιρίας για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018, αναλύονται ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ

	31/12/2019	31/12/2018
Ταμείο	160.305,99	170.018,47
Καταθέσεις Όψεως	5.373.768,47	4.018.920,94
Σύνολο Ταμείου και Ταμειακά Ισοδύναμα	5.534.074,46	4.188.939,41

Τα ταμειακά διαθέσιμα του Ομίλου αναλύονται ανά νόμισμα ως εξής:

	31/12/2019	31/12/2018
EUR	5.370.684,51	4.142.490,32
USD	163.389,95	46.449,09
Σύνολο	5.534.074,46	4.188.939,41

Για τη χρήση 2019 τα ταμειακά διαθέσιμα του Ομίλου απέδωσαν έσοδο από τόκους ποσού €87.521,62 (2018: €133.129,70) ([σημ. 6](#)).

ΕΤΑΙΡΙΑ

	31/12/2019	31/12/2018
Ταμείο	7.438,20	5.272,30
Καταθέσεις Όψεως	226.688,92	437.165,85
Σύνολο Ταμείου και Ταμειακά Ισοδύναμα	234.127,12	442.438,15

Τα ταμειακά διαθέσιμα της Εταιρίας αναλύονται ανά νόμισμα ως εξής:

	31/12/2019	31/12/2018
EUR	234.127,12	442.438,15
Σύνολο	234.127,12	442.438,15

Για τη χρήση 2019 τα ταμειακά διαθέσιμα της Εταιρίας απέδωσαν έσοδο από τόκους ποσού €5.881,91 (2018: €7.810,63) ([σημ. 6](#)).

Σημείωση 28: ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Το Μετοχικό Κεφάλαιο της μητρικής Εταιρίας, ανέρχονταν στις 31 Δεκεμβρίου 2019 σε €13.132.719 διαιρούμενο σε 4.377.573 κοινές ονομαστικές μετά ψήφου μετοχές ονομαστικής αξίας €3,00 η κάθε μία.

	31/12/2019	31/12/2018
Αριθμός μετοχών	4.377.573,00	4.377.573,00
Ονομαστική αξία / μετοχή	3,00	3,00
Αξία Μετοχικού κεφαλαίου	13.132.719,00	13.132.719,00

Σημείωση 29: ΛΟΙΠΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟ

Τα αποθεματικά του Ομίλου και της Εταιρίας για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018, αναλύονται ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ

	31/12/2019	31/12/2018
Τακτικό αποθεματικό	9.057.398,88	8.003.941,82
Αποθεματικά ειδικών διατάξεων νόμων	4.337.243,20	4.330.518,04
Έκτακτα αποθεματικά	7.502.098,05	7.497.325,72
Αποθεματικό από την αποτίμηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων διαθεσίμων προς πώληση	4.885.261,77	(168.629,38)
Αποθεματικό αναπροσαρμογής ακινήτων	688.144,94	176.845,91
Υποχρεώσεις από πρόγραμμα καθορισμένων παροχών	(56.339,05)	(12.126,76)
Σύνολο λοιπών αποθεματικών	26.413.807,78	19.827.875,35
Αποτελέσματα εις Νέο	29.521.694,68	23.911.367,50

ΕΤΑΙΡΙΑ

	31/12/2019	31/12/2018
Τακτικό αποθεματικό	1.806.779,98	1.725.153,07
Αποθεματικά ειδικών διατάξεων νόμων	7.803.317,72	7.243.272,52
Έκτακτα αποθεματικά	7.028.070,68	7.028.070,68
Αποθεματικό από την αποτίμηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων διαθεσίμων προς πώληση	499.198,57	37.116,29
Αποθεματικό αναπροσαρμογής ακινήτων	77.716,26	2.295,99
Υποχρεώσεις από πρόγραμμα καθορισμένων παροχών	(8.097,71)	(3.494,63)
Σύνολο λοιπών αποθεματικών	17.206.985,50	16.032.413,93
Αποτελέσματα εις Νέο	2.032.984,47	2.268.913,26

Τακτικό αποθεματικό

Με βάση το άρθρο 158 του Κ.Ν.4548/2018 το ένα εικοστό τουλάχιστον των καθαρών ετήσιων κερδών διατίθεται προς σχηματισμό τακτικού αποθεματικού. Η διάθεση αυτή δεν είναι υποχρεωτική, όταν το αποθεματικό υπερβεί το ένα τρίτο του μετοχικού κεφαλαίου. Σύμφωνα με το άρθρο 18 του Ν.Δ.400/1970, που ίσχυε έως την 31.12.2015, το ένα πέμπτο τουλάχιστον των καθαρών ετήσιων κερδών της Εταιρίας διατίθενται προς σχηματισμό τακτικού αποθεματικού. Η διάθεση αυτή δεν είναι υποχρεωτική, όταν το αποθεματικό υπερβεί το τετραπλάσιο του μετοχικού κεφαλαίου. Από την 01/01/2016 το Ν.Δ. 400/1970 αντικαταστάθηκε από τον Ν. 4364/2016, ο οποίος δεν προβλέπει σχηματισμό τακτικού αποθεματικού. Σύμφωνα με το άρθρο 26 του καταστατικού της εταιρίας το ένα πέμπτο των ετήσιων καθαρών κερδών κρατούνται για το σχηματισμό τακτικού αποθεματικού. Η κράτηση αυτή δεν είναι υποχρεωτική όταν το αποθεματικό υπερβεί το ένα τρίτο του μετοχικού κεφαλαίου. Για το σχηματισμό τακτικού αποθεματικού η Εταιρία ακολουθεί τα όσα προβλέπονται στο καταστατικό της. Από τα κέρδη της χρήσης 2019 η Εταιρία μετέφερε στο τακτικό αποθεματικό το ποσό των €81.626,91.

Αποθεματικό ειδικών διατάξεων νόμων

Πρόκειται για αποθεματικά που σχηματίστηκαν βάσει φορολογικών διατάξεων και δίνουν τη δυνατότητα του σχηματισμού τους με μερική ή ολική απαλλαγή του φόρου εισοδήματος μέχρι να αποφασιστεί η διανομή τους.

Έκτακτα αποθεματικά

Τα έκτακτα αποθεματικά έχουν σχηματιστεί από κέρδη προηγούμενων χρήσεων βάσει αποφάσεων της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης. Τα αποθεματικά αυτά μπορούν να διανεμηθούν στους μετόχους της Εταιρίας χωρίς πρόσθετη φορολόγηση μετά από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης. Στη χρήση 2019 δε σχηματίστηκε πρόσθετο ποσό για έκτακτο αποθεματικό.

Αποθεματικό αναπροσαρμογής αξίας χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων διαθεσίμων προς πώληση

Το αποθεματικό αυτό έχει σχηματιστεί από την αποτίμηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων διαθεσίμων προς πώληση και μεταφέρεται στα κέρδη ή τις ζημίες είτε με την πώληση αυτών των περιουσιακών στοιχείων όταν και θα φορολογηθούν με τις γενικές διατάξεις, είτε όταν τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία υφίστανται απομείωση λόγω μεγάλης και παρατεταμένης πτώσης της αξίας τους.

Η κίνηση του αποθεματικού των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων διαθεσίμων προς πώληση για τον Όμιλο και την Εταιρία, έχει ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ

	2019	2018
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	(168.629,38)	918.206,21
Αναπροσαρμογή αποθεματικού λόγω αλλαγής ποσοστού μειοψηφίας	3.100,36	-
Καθαρά κέρδη/(ζημίες) από μεταβολές στην εύλογη αξία	5.804.788,42	(1.236.593,92)
Καθαρά κέρδη/(ζημίες) μεταφερόμενες στα αποτελέσματα	(720.568,03)	(290.807,99)
Αναβαλλόμενη φορολογία χρήσης	97.820,62	347.334,15
Αναβαλλόμενης φορολογία μεταφερόμενη στα αποτελέσματα	(131.250,21)	93.232,16
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	4.885.261,77	(168.629,38)

ΕΤΑΙΡΙΑ

	2019	2018
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	37.116,30	77.237,17
Καθαρά κέρδη/(ζημίες) από μεταβολές στην εύλογη αξία	577.765,53	(60.602,81)
Καθαρά κέρδη/(ζημίες) μεταφερόμενες στα αποτελέσματα	(8.230,20)	3.368,48
Αναβαλλόμενη φορολογία χρήσης	(117.894,34)	18.056,64
Αναβαλλόμενης φορολογία μεταφερόμενη στα αποτελέσματα	10.441,28	(943,17)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	499.198,57	37.116,30

Αποθεματικό αναπροσαρμογής ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019 πραγματοποιήθηκε αναπροσαρμογή της αξίας των ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων στην εύλογη αξία τους, όπως αυτή προσδιορίστηκε από ανεξάρτητο πιστοποιημένο εκτιμητή. Το αποθεματικό που έχει σχηματιστεί είτε θα αναπροσαρμοστεί μελλοντικά με νέα εκτίμηση είτε θα μεταφερθεί στα κέρδη εις νέο κατά την πώληση των αντίστοιχων ακινήτων.

Η κίνηση του αποθεματικού αναπροσαρμογής ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων του Ομίλου και της Εταιρίας, αντίστοιχα, έχει ως εξής

ΟΜΙΛΟΣ

	2019	2018
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	176.845,91	176.845,91
Αναπροσαρμογή αποθεματικού λόγω αλλαγής ποσοστού μειοψηφίας	2.981,90	-
Υπεραξία αναπροσαρμογής ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων	652.175,25	-
Αναβαλλόμενος φόρος υπεραξίας (έξοδο)	(143.858,12)	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	688.144,93	176.845,91

ΕΤΑΙΡΙΑ

	2019	2018
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	2.295,99	2.295,99
Υπεραξία αναπροσαρμογής ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων	99.024,44	-
Αναβαλλόμενος φόρος υπεραξίας (έξοδο)	(23.604,18)	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	77.716,25	2.295,99

Υποχρεώσεις από προγράμματα καθορισμένων παροχών

Το αποθεματικό αυτό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του αναθεωρημένου ΔΛΠ 19 και εμπεριέχει τα αναλογιστικά κέρδη και ζημιές των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών των Εταιριών του Ομίλου.

Η κίνηση του αποθεματικού παροχών προς το προσωπικό του Ομίλου και της Εταιρίας, αντίστοιχα, έχει ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ

	2019	2018
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	(20.814,13)	(20.814,13)
Αναπροσαρμογή αποθεματικού λόγω αλλαγής ποσοστού μειοψηφίας	(667,48)	
Αναλογιστικά κέρδη / ζημιές	(57.438,32)	12.063,20
Αναβαλλόμενη φορολογία χρήσης	13.893,51	(3.375,83)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	(56.339,05)	(12.126,76)

ΕΤΑΙΡΙΑ

	2019	2018
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	(3.494,63)	(1.821,33)
Αναλογιστικά κέρδη / ζημιές	(5.988,18)	(2.231,07)
Αναβαλλόμενη φορολογία χρήσης	1.385,10	557,77
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	(8.097,71)	(3.494,63)

Αποτελέσματα εις νέο

Περιλαμβάνει τα καθαρά κέρδη προηγούμενων χρήσεων τα οποία δεν έχουν διανεμηθεί στους μετόχους. Για το 2019, το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας προτείνει μέρισμα προς τους μετόχους από τα κέρδη των προηγούμενων χρήσεων €0,02 ανά μετοχή και συνολικού ύψους €87.551,46. Το μέρισμα τελεί υπό την έγκριση της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων.

Σημείωση 30: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ

Οι υποχρεώσεις από ασφαλιστικά συμβόλαια του Ομίλου και της Εταιρίας για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018, αναλύονται ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ

	31/12/2019			31/12/2018		
	Ασφαλιστικές Υποχρεώσεις	Συμμετοχή Αντασφαλιστών	Σύνολο	Ασφαλιστικές Υποχρεώσεις	Συμμετοχή Αντασφαλιστών	Σύνολο
<u>Συμβόλαια ασφαλίσεων ζωής</u>						
Μαθηματικές προβλέψεις	3.058.446,48	-	3.058.446,48	2.734.115,05	-	2.734.115,05
Προβλέψεις συμμετοχής στα κέρδη	42.265,40	-	42.265,40	46.233,24	-	46.233,24
Εκκρεμείς αποζημιώσεις	51.386,06	21.583,80	72.969,86	85.739,03	18.322,25	104.061,28
Μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα	681.569,58	49.846,29	731.415,87	521.675,38	48.262,42	569.937,80
Σύνολο υποχρεώσεων ασφαλίσεων ζωής	3.833.667,52	71.430,09	3.905.097,61	3.387.762,70	66.584,67	3.454.347,37
<u>Συμβόλαια ασφαλίσεων αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων</u>						
Εκκρεμείς αποζημιώσεις	133.929.073,03	1.064.915,21	134.993.988,24	130.911.652,07	859.534,23	131.771.186,30
Μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα	25.148.710,99	-	25.148.710,99	23.334.679,32	-	23.334.679,32
Σύνολο υποχρεώσεων κλάδου αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων	159.077.784,02	1.064.915,21	160.142.699,23	154.246.331,39	859.534,23	155.105.865,62
<u>Συμβόλαια ασφαλίσεων λοιπών κλάδων</u>						
Εκκρεμείς αποζημιώσεις	4.410.367,15	27.000,00	4.437.367,15	3.708.196,17	63.000,00	3.771.196,17
Μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα	11.006.101,57	-	11.006.101,57	9.963.924,48	-	9.963.924,48
Λοιπές προβλέψεις	54.644,21	-	54.644,21	83.456,06	-	83.456,06
Σύνολο υποχρεώσεων λοιπών κλάδων	15.471.112,93	27.000,00	15.498.112,93	13.755.576,71	63.000,00	13.818.576,71
Σύνολο υποχρεώσεων	178.382.564,47	1.163.345,30	179.545.909,77	171.389.670,80	989.118,90	172.378.789,70

ΕΤΑΙΡΙΑ

	31/12/2019			31/12/2018		
	Ασφαλιστικές Υποχρεώσεις	Συμμετοχή Αντασφαλιστών	Σύνολο	Ασφαλιστικές Υποχρεώσεις	Συμμετοχή Αντασφαλιστών	Σύνολο
<u>Συμβόλαια ασφαλίσεων ζωής</u>						
Μαθηματικές προβλέψεις	3.058.446,48	-	3.058.446,48	2.734.115,05	-	2.734.115,05
Προβλέψεις συμμετοχής στα κέρδη	42.265,40	-	42.265,40	46.233,24	-	46.233,24
Εκκρεμείς αποζημιώσεις	51.386,06	21.583,80	72.969,86	85.739,03	18.322,25	104.061,28
Μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα	681.569,58	49.846,29	731.415,87	521.675,38	48.262,42	569.937,80
Σύνολο προβλέψεων	3.833.667,52	71.430,09	3.905.097,61	3.387.762,70	66.584,67	3.454.347,37

Σημείωση 31: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ

Τα τεχνικά αποθέματα της Εταιρίας που σχετίζονται με επενδυτικά συμβόλαια για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018, αναλύονται ως εξής:

	31/12/2019	31/12/2018
	Ασφαλιστικές Υποχρεώσεις	Ασφαλιστικές Υποχρεώσεις
Μαθηματικές προβλέψεις (επενδυτικά συμβόλαια)	2.485.375,90	2.217.636,00
Σύνολο προβλέψεων	2.485.375,90	2.217.636,00

ΚΙΝΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ

	2019	2018
Υπόλοιπο αρχής	2.217.636,00	1.922.217,46
Αυξήσεις (εισφορές και τόκοι)	403.628,57	419.778,58
Μειώσεις (αναλήψεις και έξοδα)	(135.888,67)	(124.360,04)
Υπόλοιπο λήξης χρήσης	2.485.375,90	2.217.636,00

Σημείωση 32: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Οι υποχρεώσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες του Ομίλου και της Εταιρίας για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018, αναλύονται ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ

	31/12/2019	31/12/2018
Δικαιούχοι προμηθειών παραγωγής	2.115.631,11	2.113.110,78
Πράκτορες και συνεργάτες πωλ. λογ/σμοί τρεχούμενοι	561.755,45	1.048.383,32
Σύνολο υποχρεώσεων ασφαλιστικών δραστηριοτήτων	2.677.386,56	3.161.494,10

ΕΤΑΙΡΙΑ

	31/12/2019	31/12/2018
Δικαιούχοι προμηθειών παραγωγής	78.955,94	70.068,40
Πράκτορες και συνεργάτες πωλ. λογ/σμοί τρεχούμενοι	6.782,14	6.293,27
Σύνολο υποχρεώσεων ασφαλιστικών δραστηριοτήτων	85.738,08	76.361,67

Σημείωση 33: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Οι υποχρεώσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες του Ομίλου και της Εταιρίας για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018, αναλύονται ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ

	31/12/2019	31/12/2018
Υποχρεώσεις προς Αντασφαλιστές	349.014,57	349.432,05
Υποχρεώσεις προς Αντασφαλιζόμενους	-	-
Σύνολο υποχρεώσεων αντασφαλιστικών δραστηριοτήτων	349.014,57	349.432,05

ΕΤΑΙΡΙΑ

	31/12/2019	31/12/2018
Υποχρεώσεις προς Αντασφαλιστές	98.183,58	131.369,77
Υποχρεώσεις προς Αντασφαλιζόμενους	27.000,00	63.000,00
Σύνολο υποχρεώσεων αντασφαλιστικών δραστηριοτήτων	125.183,58	194.369,77

Σημείωση 34: ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΓΙΑ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Σύμφωνα με το ελληνικό εργατικό δίκαιο κάθε εργαζόμενος δικαιούται εφάπαξ αποζημίωση σε περίπτωση απόλυσης ή συνταξιοδότησης. Το ποσό της αποζημίωσης εξαρτάται από το χρόνο προϋπηρεσίας και τις αποδοχές του εργαζόμενου την ημέρα της απόλυσης ή συνταξιοδότησής του. Αν ο εργαζόμενος παραμείνει στην ίδια εταιρία μέχρι να συνταξιοδοτηθεί κανονικά, δικαιούται ποσό εφάπαξ ίσο με το 40% της αποζημίωσης που θα έπαιρνε αν απολυόταν την ίδια ημέρα.

Η κίνηση της πρόβλεψης για αποζημίωση προσωπικού για τα έτη 2019 και 2018 έχει ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΙΑ	
	2019	2018	2019	2018
Καθαρή υποχρέωση αρχής χρήσης	882.162,66	825.094,51	18.409,56	14.480,03
<u>Πλέον</u>				
Κόστος τρέχουσας απασχόλησης (σημ. 12)	98.272,84	87.815,56	1.525,05	1.365,71
Κόστος τόκων καθορισμένης παροχής (σημ. 12)	20.961,96	19.180,73	428,59	332,76
(Κέρδη) / ζημίες από περικοπές / απολύσεις	46.136,01	110.855,30	-	-
Κόστος που καταχωρείται στα αποτελέσματα χρήσης	165.370,81	217.851,59	1.953,65	1.698,47
<u>Πλέον</u>				
Αναλογιστικά (κέρδη) / ζημίες (σημ. 15)	111.194,14	(24.569,17)	5.988,18	2.231,07
<u>Μείον</u>				
Πληρωθείσες παροχές	(68.584,30)	(136.214,27)	-	-
Καθαρή υποχρέωση τέλους χρήσης	1.090.143,31	882.162,66	26.351,39	18.409,56

Οι κύριες αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό των σχετικών προβλέψεων αποζημίωσης προσωπικού λόγω αποχώρησης, έχουν ως εξής:

	31/12/2019	31/12/2018
	%	%
Μελλοντικές αυξήσεις μισθών	2 - 3,5	1 - 3,5
Πίνακας θνησιμότητας	GR 2012	GR 2012
Ποσοστό αποχωρήσεων	2,00	2,00
Προεξοφλητικό επιτόκιο	1,5	2,15

ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

Παρακάτω παρατίθεται ποσοτική ανάλυση ευαισθησίας για τις σημαντικές αναλογιστικές παραδοχές:

ΟΜΙΛΟΣ

	Προεξοφλητικό επιτόκιο		Μελλοντικές αυξήσεις μισθών	
	1 % αύξηση	1 % μείωση	1 % αύξηση	1 % μείωση
Κέρδος / (ζημία) από την μεταβολή στην πρόβλεψη αποζημίωσης προσωπικού	(153.331,31)	188.723,69	175.422,64	(146.258,81)

ΕΤΑΙΡΙΑ

	Προεξοφλητικό επιτόκιο		Μελλοντικές αυξήσεις μισθών	
	1 % αύξηση	1 % μείωση	1 % αύξηση	1 % μείωση
Κέρδος / (ζημία) από την μεταβολή στην πρόβλεψη αποζημίωσης προσωπικού	(4.476,55)	5.569,28	5.182,09	(4.268,96)

Οι ακόλουθες πληρωμές (σε ονομαστικούς όρους, χωρίς την εφαρμογή της μεθόδου προβεβλημένης πιστωτικής μονάδας) αναμένονται να γίνουν στα επόμενα χρόνια από το πρόγραμμα καθορισμένων παροχών:

ΟΜΙΛΟΣ

	31/12/2019
Στους επόμενους 12 μήνες	57.096,10
Μεταξύ 2 και 5 ετών	75.725,84
Μεταξύ 5 και 10 ετών	348.294,22
Πάνω από 10 έτη	4.069.934,78
Σύνολο αναμενόμενων πληρωμών	4.551.050,93

ΕΤΑΙΡΙΑ

	31/12/2019
Στους επόμενους 12 μήνες	-
Μεταξύ 2 και 5 ετών	-
Μεταξύ 5 και 10 ετών	-
Πάνω από 10 έτη	96.558,05
Σύνολο αναμενόμενων πληρωμών	96.558,05

Σημείωση 35: ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΕΣΟΔΑ

Τα αναβαλλόμενα έσοδα του Ομίλου και της Εταιρίας για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018, αναλύονται ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΙΑ	
	2019	2018	2019	2018
Υπόλοιπο αρχής χρήσης	482.205,44	539.441,15	-	-
Αναβαλλόμενα έσοδα χρήσης	-	-	-	-
Έσοδα που απελευθερώθηκαν στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης	(482.205,44)	(57.235,71)	-	-
Υπόλοιπο τέλους χρήσης	-	482.205,44	-	-

Σημείωση 36: ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Οι λοιπές υποχρεώσεις του Ομίλου και της Εταιρίας για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018, αναλύονται ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ

	31/12/2019	31/12/2018
Προμηθευτές και Πιστωτές διάφοροι	2.868.499,89	1.796.970,74
Υποχρεώσεις από Φόρους-Τέλη	5.299.543,73	5.389.686,61
Ασφαλιστικοί οργανισμοί	1.766.395,74	2.010.455,13
Δεδουλευμένα έσοδα	518.899,03	175.740,59
Λοιπές Υποχρεώσεις	31.966,35	-
Σύνολο λοιπών υποχρεώσεων	10.485.304,74	9.372.853,07

ΕΤΑΙΡΙΑ

	31/12/2019	31/12/2018
Προμηθευτές και Πιστωτές διάφοροι	56.095,49	72.187,41
Υποχρεώσεις από Φόρους-Τέλη	105.302,46	96.215,47
Ασφαλιστικοί οργανισμοί	23.595,75	24.999,32
Μερίσματα πληρωτέα σε μετόχους	31.966,34	32.109,34
Σύνολο λοιπών υποχρεώσεων	216.960,04	225.511,54

Σημείωση 37: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθεται ανάλυση κατά κλάδο δραστηριότητας με διαχωρισμό της κατάστασης αποτελεσμάτων του Ομίλου σε «Ασφαλίσεις ζωής», «Κλάδο αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων», «Λοιπούς κλάδους» και «Λοιπές δραστηριότητες». Οι λοιπές δραστηριότητες αφορούν τις εμπορικές εταιρίες του Ομίλου, οι οποίες ενοποιούνται στις παρούσες οικονομικές καταστάσεις.

2019

	Ζωής	Κλάδος αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων	Λοιποί κλάδοι	Λοιπές δραστηριό- τητες	Απαλοιφές	Σύνολο
Δουλευμένα Μικτά ασφάλιστρα	2.398.230,69	84.017.376,68	36.005.361,94	-	(161.396,67)	122.259.572,64
Μείον: Ασφάλιστρα εκχωρηθέντα σε αντασφαλιστές	(266.502,38)	(41.845,56)	(318.043,73)	-	-	(626.391,67)
-Καθαρά ασφάλιστρα	2.131.728,31	83.975.531,12	35.687.318,21	-	(161.396,67)	121.633.180,97
Έσοδα επενδύσεων	807.992,51	3.452.981,31	396.226,69	38.535,11	(634.796,68)	4.060.938,94
Κέρδη / (ζημιές) από αποτίμηση επενδυτικών ακινήτων	22.500,00	37.385,72	16.136,86	(50.100,00)	80.942,45	106.865,03
Πραγματοποιηθέντα κέρδη ζημιές	21.016,48	1.361.558,49	131.302,81	-	-	1.513.877,78
Λοιπά λειτουργικά έσοδα	23.762,61	714.110,60	308.232,57	7.751.838,20	(3.259.394,04)	5.538.549,94
Άλλα έσοδα	875.271,60	5.566.036,13	851.898,92	7.740.273,31	(3.813.248,27)	11.220.231,69
Συνολικά Έσοδα	3.006.999,91	89.541.567,25	36.539.217,13	7.740.273,31	(3.974.644,94)	132.853.412,66
Καθαρές πληρωθείσες παροχές και αποζημιώσεις	(576.153,25)	(42.523.766,73)	(4.848.765,40)	-	109.940,00	(47.838.745,38)
Καθαρή μεταβολή ασφαλιστικών υποχρεώσεων	(517.955,36)	(3.017.420,96)	(673.359,13)	-	-	(4.208.735,45)
Προμήθειες παραγωγής και συναφή έξοδα	(323.842,13)	(14.434.001,39)	(11.030.187,06)	-	-	(25.788.030,58)
Λειτουργικά και λοιπά έξοδα	(1.035.345,10)	(20.752.692,23)	(14.780.541,82)	(8.136.695,11)	3.935.849,02	(40.769.425,24)
Χρηματοοικονομικά έξοδα	(5.200,71)	(265.141,47)	(111.674,36)	(27.157,69)	17.769,71	(391.404,52)
Συνολικά Έξοδα	(2.458.496,55)	(80.993.022,78)	(31.444.527,77)	(8.163.852,80)	4.063.558,73	(118.996.341,17)
Κέρδη προ αποτελεσμάτων συγγενών εταιριών	548.503,37	8.548.544,47	5.094.689,36	(423.579,49)	88.913,79	13.857.071,49
Αναλογία αποτελεσμάτων συγγενών εταιριών						10.846,01
Κέρδη προ φόρων						13.867.917,50

ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

2018

	Ζωής	Κλάδος αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων	Λοιποί κλάδοι	Λοιπές δραστηριό- τητες	Απαλοιφές	Σύνολο
Δουλευμένα Μικτά ασφάλιστρα	1.999.081,09	82.445.532,57	34.285.283,91	-	(171.128,22)	118.558.769,35
Μείον: Ασφάλιστρα εκχωρηθέντα σε αντασφαλιστές	(241.673,86)	(639.006,07)	(278.222,44)	-	-	(1.158.902,37)
Καθαρά ασφάλιστρα	1.757.407,23	81.806.526,50	34.007.061,47	-	(171.128,22)	117.399.866,98
Έσοδα επενδύσεων	777.881,33	2.897.507,23	335.652,53	39.920,15	(635.758,00)	3.415.203,24
Κέρδη / (ζημίες) από αποτίμηση επενδυτικών ακινήτων	(20.000,00)	(88.108,14)	(7.801,86)	72.000,00	(83.290,00)	(127.200,00)
Πραγματοποιηθέντα κέρδη ζημίες	(53.668,05)	199.889,26	17.699,94	-	-	163.921,15
Λοιπά λειτουργικά έσοδα	10.594,54	499.658,77	208.222,46	5.903.570,65	(3.113.660,77)	3.508.385,65
Άλλα έσοδα	714.807,82	3.508.947,12	553.773,07	6.015.490,80	(3.832.708,77)	6.960.310,04
Συνολικά Έσοδα	2.472.215,05	85.315.473,62	34.560.834,54	6.015.490,80	(4.003.836,99)	124.360.177,02
Καθαρές πληρωθείσες παροχές και αποζημιώσεις	(431.357,09)	(43.096.482,46)	(4.248.948,46)	-	131.535,00	(47.645.253,01)
Καθαρή μεταβολή ασφαλιστικών υποχρεώσεων	(257.200,44)	2.000.247,81	(777.212,39)	-	70.806,00	1.036.640,98
Προμήθειες παραγωγής και συναφή έξοδα	(242.588,79)	(14.546.037,60)	(11.069.541,70)	-	-	(25.858.168,09)
Λειτουργικά και λοιπά έξοδα	(787.169,78)	(18.797.357,82)	(14.756.331,13)	(5.724.168,25)	2.947.453,59	(37.117.573,39)
Χρηματοοικονομικά έξοδα	(3.335,23)	(120.721,82)	(47.624,13)	(5.033,62)	-	(176.714,80)
Συνολικά Έξοδα	(1.721.651,33)	(74.560.351,89)	(30.899.657,81)	(5.729.201,87)	3.149.794,59	(109.761.068,31)
Κέρδη προ αποτελεσμάτων συγγενών εταιριών	750.563,73	10.755.121,74	3.661.176,72	286.288,93	(854.042,40)	14.599.108,71
Αναλογία αποτελεσμάτων συγγενών εταιριών						1.156,06
Κέρδη προ φόρων						14.600.264,77

Σημείωση 38: ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι συναλλαγές της Εταιρίας με τις συνδεδεμένες εταιρίες για τις χρήσεις 2019 και 2018:

	2019		
	ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ Α.Ε.Γ.Α.	ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ ΕΜΠΟΡΟΤΕΧΝΙΚΗ	AIR ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ
Ασφάλιστρα	-	-	350,52
Ενοίκια	3.758,68	-	-
Μερίσματα	560.045,20	-	-
Σύνολο εσόδων	563.803,88	-	350,52
Ασφάλιστρα	(496,13)	-	-
Συμμετοχή στις πληρωθείσες ζημιές ανασφαλισμένων	(13.390,95)	-	-
Επισκευές	-	(2.762,00)	-
Ενοίκια	-	(4.800,00)	-
Λοιπά	-	(11.348,69)	-
Σύνολο εξόδων	(13.887,08)	(18.910,69)	-
	2018		
	ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ Α.Ε.Γ.Α.	ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ ΕΜΠΟΡΟΤΕΧΝΙΚΗ	AIR ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ
Ασφάλιστρα	-	-	-
Ενοίκια	4.920,00	-	-
Μερίσματα	560.045,20	-	-
Σύνολο εσόδων	564.965,20	-	-
Ασφάλιστρα	(240,75)	-	-
Συμμετοχή στις πληρωθείσες ζημιές ανασφαλισμένων	(30.000,00)	-	-
Επισκευές	-	(1.880,00)	-
Ενοίκια	-	(4.800,00)	-
Λοιπά	-	(9.477,50)	-
Σύνολο εξόδων	(30.240,75)	(16.157,50)	-

Η Εταιρία κατά την κλειόμενη χρήση δεν πραγματοποίησε συναλλαγές με τις συνδεδεμένες ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ, MOTUS TRAVEL Α.Ε και ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΣΟΦΑΔΩΝ.

Ακολουθεί ανάλυση των απαιτήσεων και των υποχρεώσεων μεταξύ της Εταιρίας και των συνδεδεμένων εταιριών:

	31/12/2019		31/12/2018	
	Απαιτήσεις	Υποχρεώσεις	Απαιτήσεις	Υποχρεώσεις
ΙΝΤΕΡΣΑΛΟΝΙΚΑ Α.Ε.Γ.Α.	-	(27.000,00)	-	(63.000,00)
Σύνολο	-	(63.000,00)	-	(63.000,00)

Η Εταιρία κατά την ημερομηνία αναφοράς δεν εμφανίζει υπόλοιπα απαιτήσεων ή/και υποχρεώσεων από ή προς τις συνδεδεμένες εταιρίες INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ ΕΜΠΟΡΟΤΕΧΝΙΚΗ, AIR INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ INTERΣΑΛΟΝΙΚΑ MOTUS TRAVEL A.E και ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΣΟΦΑΔΩΝ.

Σημειώνεται, ότι δεν υφίστανται μεταξύ της Εταιρίας και των συνδεδεμένων εταιριών ειδικές συμφωνίες ή συνεργασίες και οι τυχόν μεταξύ τους συναλλαγές διεξάγονται με τους εκάστοτε συνήθεις όρους, εντός του πλαισίου και των ιδιαιτεροτήτων κάθε αγοράς.

Οι αμοιβές της Διοίκησης για τις χρήσεις 2019 και 2018, έχουν ως εξής:

	31/12/2019	31/12/2018
Αμοιβές μελών Διοικητικού Συμβουλίου	264.000,00	264.000,00

Η Εταιρία κατά την ημερομηνία αναφοράς δεν εμφανίζει υπόλοιπα απαιτήσεων ή/και υποχρεώσεων από ή προς τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Σημείωση 39: ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Η πανδημία Covid-19 είχε παγκόσμιο χαρακτήρα, επιφέροντας πρωτόγνωρες και συνάμα δραματικές συνθήκες σε ισχυρές χώρες και οικονομίες, όπως η Ιταλία, η Ισπανία και η Γαλλία. Το πρώτο κρούσμα στον ελλαδικό χώρο εντοπίστηκε στα τέλη Φεβρουαρίου, συνιστώντας το σημείο εκκίνησης για τη σταδιακή λήψη μέτρων, τα οποία κορυφώθηκαν με τον περιορισμό της κυκλοφορίας στις 23 Μαρτίου 2020. Κατά την ημερομηνία σύνταξης της παρούσας έχει επέλθει σταθεροποίηση και ανάσχεση του ρυθμού εξάπλωσης σε παγκόσμιο επίπεδο. Σε εγχώριο επίπεδο, η άμεση ανταπόκριση των αρχών και η ανάληψη αυστηρών μέτρων είχε ως αποτέλεσμα τον περιορισμό, στο μέτρο του εφικτού, της εξάπλωσης του ιού και η αντιμετώπιση αξιολογείται αποτελεσματική, δεδομένων των συνθηκών.

Αν και κρίνεται ακόμα νωρίς για πλήρη αποτίμηση των συνεπειών της πανδημίας, είναι βέβαιο πως ο αντίκτυπος στην οικονομική δραστηριότητα θα είναι σημαντικός. Ισχυρές οικονομίες τέθηκαν ουσιαστικά σε αδράνεια (για μικρότερο ή μεγαλύτερο διάστημα κατά περίπτωση) και όλες οι προβλέψεις συγκλίνουν ότι σε επίπεδο έτους και σε παγκόσμια κλίμακα το περιβάλλον θα είναι έντονα υφεσιακό. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η κεντρική τράπεζα έχει αναλάβει δράση με το πρόγραμμα αγοράς κρατικών ομολόγων, το οποίο βοήθησε τις αγορές να βρουν σημείο αντίστασης και ισορροπίας. Η έκταση και η ένταση του φαινομένου, ωστόσο, καθιστά επιτακτική ανάγκη την ανάληψη συντονισμένης πολιτικής δράσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την παροχή οικονομικής υποστήριξης προς τις πληγείσες οικονομίες και τον περιορισμό των συνεπειών.

Ο Όμιλος έθεσε έγκαιρα σε εφαρμογή το εγκεκριμένο πλάνο επιχειρησιακής συνέχειας και κατάφερε να προσαρμόσει σταδιακά, αλλά αποτελεσματικά το λειτουργικό του μοντέλο, διασφαλίζοντας πρωτίστως την υγεία των εργαζομένων του και εν συνεχεία την απρόσκοπτη εξυπηρέτηση των ασφαλισμένων. Στο πλαίσιο των μέτρων πρόληψης και προστασίας των εργαζομένων εφαρμόστηκαν οι κατευθυντήριες γραμμές του Ε.Ο.Δ.Υ., υπήρξε ειδική μέριμνα για την προφύλαξη ευπαθών ομάδων και εφαρμόστηκε εσωτερικό πρόγραμμα μετακίνησης εργαζομένων σε διαφορετικές εγκαταστάσεις του Ομίλου. Παράλληλα αναπτύχθηκε η απαιτούμενη υποδομή για την υποστήριξη τηλεργασίας και τέθηκε σε εφαρμογή αντίστοιχο πρόγραμμα για σημαντική μερίδα εργαζομένων. Σε λειτουργικό επίπεδο ενισχύθηκαν οι δομές ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης, ενώ παράλληλα τέθηκαν σε εφαρμογή και άλλες μορφές απομακρυσμένης εξυπηρέτησης (π.χ. αποστολή συμβολαίων συνεργατών με αντικαταβολή) για την υποστήριξη πελατών που δεν είναι εξοικειωμένοι με τις ηλεκτρονικές πληρωμές.

Η μετάβαση στο νέο τρόπο λειτουργίας, αν και πραγματοποιήθηκε υπό ιδιαίτερα αντίξοες συνθήκες και σε στενό χρονοδιάγραμμα, ολοκληρώθηκε επιτυχώς και ως αποτέλεσμα ο Όμιλος κατόρθωσε να παραμείνει πλήρως λειτουργικός (τόσο οι κεντρικές εγκαταστάσεις, όσο και όλα τα υποκαταστήματα), σε όλους τους τομείς, εξυπηρετώντας

τους ασφαλισμένους και κάθε συναλλασσόμενο καθ' όλη τη διάρκεια εξέλιξης της πανδημίας, χωρίς καμία υποβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών.

Λόγω της φύσης των χαρτοφυλακίων, η ασφαλιστική δραστηριότητα του Ομίλου δεν εκτίθεται άμεσα στον κίνδυνο πανδημίας, καθώς δεν προσφέρονται σχετικές ασφαλιστικές καλύψεις ουσιώδους μεγέθους. Ο αντίκτυπος είναι έμμεσος και πηγάζει κυρίως από την αδυναμία των πελατών να εκτελέσουν συναλλαγές (επήλθε κυρίως με την απαγόρευση κυκλοφορίας), αλλά και από τους περιορισμούς που εν γένει επιφέρει κάθε οικονομική επιβράδυνση σημαντικής έκτασης (συρρίκνωση του διαθέσιμου εισοδήματος και αδυναμία των ασφαλισμένων να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους). Επιμέρους χαρτοφυλάκια (π.χ. καλύψεις ενοικιαζόμενων οχημάτων, εμπορικοί κίνδυνοι πυρός, νέα παραγωγή παραδοσιακών ζωής) αναμένεται να πληγούν με μεγαλύτερη ένταση, αλλά συνιστούν μικρό μέρος του χαρτοφυλακίου του Ομίλου.

Σε συνολικό επίπεδο παρατηρείται σημαντική υποχώρηση της νέας παραγωγής σε όλους τους κλάδους, η οποία κρίνεται φυσιολογική και ελεγχόμενη. Οι πρώτες ενδείξεις εξομάλυνσης έχουν ήδη κάνει την εμφάνισή τους, αλλά εκτιμάται ότι η επαναφορά στην κανονικότητα θα είναι μια μακρά διαδικασία. Στο πεδίο των ανανεώσεων συμβολαίων αυτοκινήτου (που αποτελεί τον κύριο όγκο των εργασιών), μετά τις πρώτες ημέρες προσαρμογής ασφαλισμένων και ασφαλιστών, η τάση έχει πλήρως αναστραφεί και το ποσοστό ανανεώσεων έχει επανέλθει στα επίπεδα προ πανδημίας. Η Διοίκηση του Ομίλου παρακολουθεί τα παραγωγικά στοιχεία και επεξεργάζεται εναλλακτικές επιλογές για την ανταπόκρισή της στα νέα δεδομένα που διαμορφώνονται.

Αναφορικά με τις προβλέψεις των χρηματοοικονομικών μεγεθών σε επίπεδο έτους, βάσει των υφιστάμενων δεδομένων η Διοίκηση εκτιμά ότι ακόμα και στο δυσμενές σενάριο η πτώση της παραγωγής θα κυμανθεί σε μονοψήφιο ποσοστό, καθώς ο κύριος όγκος των εργασιών προέρχεται από τον κλάδο αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων, ο οποίος λόγω της νομοθετικής υποχρέωσης κρίνεται σχετικά ανελαστικός. Συνυπολογίζοντας την κάθετη πτώση που παρατηρήθηκε στις δηλωθείσες ζημιές και στις κλήσεις οδικής βοήθειας (κυρίως ως αποτέλεσμα της απαγόρευσης κυκλοφορίας), ο αντίκτυπος στο περιθώριο τεχνικού κέρδους και κατ' επέκταση στα κεφάλαια του Ομίλου θα είναι ακόμα πιο περιορισμένος.

Το κλίμα αβεβαιότητας σε παγκόσμιο επίπεδο οδήγησε σε ακραία μεταβλητότητα των τιμών των χρηματοοικονομικών προϊόντων και ήταν αναμενόμενο να επηρεαστεί το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο του Ομίλου. Στο πλαίσιο αυτό και με στόχο την προστασία του επενδυτικού χαρτοφυλακίου, ο Όμιλος υιοθέτησε stop loss τεχνικές και προέβη σε πώληση του μεγαλύτερου μέρους των μετοχικών εκθέσεων, αλλά και ομολογιακών τίτλων που βρίσκονταν σε θετική αποτίμηση (σε σύγκριση με το κόστος κτήσης). Παράλληλα, αναθεωρήθηκε η στρατηγική επενδύσεων, στην οποία προβλέπεται η μετακίνηση σε ασφαλέστερα "καταφύγια", τόσο από πλευράς αποτίμησης, όσο και από πλευράς ρευστότητας σε ακραίες συνθήκες (καταθέσεις, αμοιβαία κεφάλαια διαχείρισης διαθεσίμων, ομόλογα του ευρωπαϊκού βορρά) και παράλληλα η έγκαιρη εκ νέου τοποθέτηση όταν εξομαλυνθεί η κατάσταση. Αναφορικά με επιμέρους υποχαρτοφυλάκια (επενδύσεις σε ακίνητα, συμμετοχές) εκτιμάται ότι η ευαισθησία των τιμών σε μεσοπρόθεσμο επίπεδο θα είναι περιορισμένη. Βάσει των υφιστάμενων δεδομένων η Διοίκηση εκτιμά ότι ακόμα και στο δυσμενές σενάριο οι ζημιές αποτίμησης του επενδυτικού χαρτοφυλακίου σε επίπεδο έτους δεν θα υπερβούν σε ποσοστό το 5%. Λόγω της πανδημίας, συνεπώς, ένα τμήμα της επενδυτικής κερδοφορίας της χρήσης 2019 έχει αντισταθμιστεί μέχρι τη σύνταξη της παρούσας.

Συνολικά, αναμένεται μικρή υποχώρηση του ασφαλιστικού εσόδου (σε σύγκριση με την οικονομική χρήση 2019), με το περιθώριο τεχνικού κέρδους να διατηρείται σε αντίστοιχο επίπεδο, λόγω αντιστάθμισης από πτώση του κόστους ζημιών. Αντίθετα, οι επενδυτικές ζημιές αναμένεται να είναι σημαντικές και ως αποτέλεσμα η μεταβολή των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων κατά τη χρήση 2020 εκτιμάται θετική, αλλά σημαντικά μειωμένη σε σύγκριση με τη χρήση 2019. Λαμβάνοντας υπόψη το πλεόνασμα εποπτικών ιδίων κεφαλαίων, καθίσταται σαφές πως ο Όμιλος είναι επαρκώς κεφαλαιοποιημένος και οι έκτακτες συνθήκες που επέφερε η πανδημία δεν θέτουν σε κίνδυνο τη φερεγγυότητά του στο μέτρο του ευλόγως προβλεπτού.

Σημείωση 40: ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ**40.1 Νομικές υποθέσεις**

Υπάρχουν εκκρεμείς υποθέσεις κατά των ασφαλιστικών εταιριών του Ομίλου στο πλαίσιο της συνήθους επιχειρηματικής δραστηριότητάς οι οποίες έχουν προκύψει από ασφαλιστικές ζημιές. Οι εκκρεμείς υποθέσεις αυτές καλύπτονται επαρκώς από τις ασφαλιστικές προβλέψεις που έχει σχηματίσει ο Όμιλος κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων.

Κατά την άποψη της Διοίκησης και των νομικών συμβούλων του Ομίλου, δεν υπάρχουν άλλες εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις οι οποίες αναμένεται να επιφέρουν ουσιώδη μεταβολή στη χρηματοοικονομική θέση του Ομίλου και κατ' επέκταση, δεν υπάρχει ανάγκη για το σχηματισμό πρόβλεψης πέραν των ήδη καταχωρημένων στις παρούσες οικονομικές καταστάσεις.

40.2 Φόρος εισοδήματος

Οι εταιρίες του Ομίλου υπάγονται σε έλεγχο από τους τακτικούς Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές για τη χρήση του 2019. Ο έλεγχος αυτός βρίσκεται σε εξέλιξη και οι εκθέσεις φορολογικής συμμόρφωσης προβλέπεται να χορηγηθούν μετά τη δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων χρήσεως 2019. Αν μέχρι την ολοκλήρωση του φορολογικού ελέγχου προκύψουν πρόσθετες φορολογικές υποχρεώσεις, εκτιμούμε ότι αυτές δεν θα έχουν ουσιώδη επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

40.3 Εγγυήσεις

Ο Όμιλος την 31 Δεκεμβρίου 2019 είχε εκδώσει εγγυητικές επιστολές καλής εκτέλεσης που αφορούν σε συμμετοχές σε διαγωνισμούς, συνολικού ύψους €376.190,33 (2018: €430.361,86).

40.4 Εμπράγματα βάρη

Επί των παγίων στοιχείων του Ομίλου δεν υφίσταται κανένα εμπράγματο βάρος.

40.5 Λειτουργικές μισθώσεις**ΟΜΙΛΟΣ**

Μελλοντικά Εισπρακτέα μισθώματα λειτουργικών μισθώσεων ακινήτων (Ως εκμισθωτής):

	31/12/2019	31/12/2018
Έως ένα έτος	55.802,94	52.934,29
Από ένα έως πέντε έτη	34.635,10	6.352,49
Πάνω από πέντε έτη	-	12.830,40
Σύνολο μελλοντικών εισπρακτέων μισθωμάτων λειτουργικών μισθώσεων	90.438,04	72.117,18

ΕΤΑΙΡΙΑ

Μελλοντικά Εισπρακτέα μισθώματα λειτουργικών μισθώσεων ακινήτων (Ως εκμισθωτής):

	31/12/2019	31/12/2018
Έως ένα έτος	3.840,00	3.840,00
Από ένα έως πέντε έτη	960,00	4.800,00
Πάνω από πέντε έτη	-	-
Σύνολο μελλοντικών εισπρακτέων μισθωμάτων λειτουργικών μισθώσεων	4.800,00	8.640,00

Σημείωση 41: ΑΜΟΙΒΕΣ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ

Οι αμοιβές των ορκωτών ελεγκτών του Ομίλου και της Εταιρίας, συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 αναλύονται ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ

	2019	2018
Αμοιβές τακτικού ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων	159.960,00	93.173,60
Αμοιβές για λοιπές υπηρεσίες ελεγκτικής φύσης	69.440,00	53.741,60
Αμοιβές για λοιπές υπηρεσίες μη ελεγκτικής φύσης	-	-
Σύνολο αμοιβών	229.400,00	146.915,20

ΕΤΑΙΡΙΑ

	2019	2018
Αμοιβές τακτικού ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων	53.320,00	19.393,60
Αμοιβές για λοιπές υπηρεσίες ελεγκτικής φύσης	26.040,00	22.989,60
Αμοιβές για λοιπές υπηρεσίες μη ελεγκτικής φύσης	-	-
Σύνολο αμοιβών	79.360,00	42.383,20

